

Vihhti

Vihdin lukio

Opetussuunnitelma
1.8.2014

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO	5
1.1 Toiminta-ajatus	5
1.2 Arvopainotukset	6
2. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN	6
2.1 Toimintakulttuuri	6
2.2 Opiskeluympäristö	7
2.3 Oppimiskäsitys ja arvopainotukset	7
2.4 Oppilaskuntatoiminta	8
3. OPISKELIJAN OHJAUS JA TUKEMINEN	8
3.1 Ohjaustyö	8
3.1.1 Ohjauksen tavoitteet ja tehtävät	8
3.1.2 Ohjausta tukeva yhteistyö	9
3.1.3 Ohjauksen työnjako	9
3.2 Opiskelijahuolto	11
3.3 Opiskelun erityinen tuki	12
3.4 Kieli ja kulttuuriryhmien opetus	12
4. OPISKELUN JÄRJESTÄMINEN	13
4.1 Itsenäinen opiskelu	13
4.2 Etäopetus	13
4.3 LUKU-verkosto	13
4.4 Lukiodiplomi	14
4.5 Kielten suullinen koe	14
4.6 Puheviestinnän valtakunnallinen päättökoe	14
5. TUNTIIJAKO	15
5.1 Lukio-opintojen rakenne	15
5.2 Tuntijako	16
6. KIELIOHJELMA	17
7. TIETOSTRATEGIA	17
8. YHTEISTYÖ OPPILAITOSTEN JA MUIDEN SIDOSRYHMIEN KANSSA	
8.1 Yhteistyö huoltajien kanssa	19
8.2 Yhteistyö eri oppilaitosten ja muiden tahojen kanssa	19

9. OPPIMISTAVOITTEET JA OPETUKSEN KESKEISET SISÄLLÖT	20
9.1 Opetushallituksen määrittelemät opetuksen yleiset tavoitteet	
9.2 Aihekokonaisuudet ja eheyttäminen	21
9.2.1 Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäyys	21
9.2.2 Hyvinvointi ja turvallisuus	22
9.2.3 Kestävä kehitys	23
9.2.4 Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus	23
9.2.5 Teknologia ja yhteiskunta	24
9.2.6 Viestintä ja mediaosaaminen	24
9.3 Äidinkieli ja kirjallisuus	25
9.4 Toinen kotimainen kieli, ruotsi	36
9.5 Vieraat kielet	44
9.5.1 Englanti	49
9.5.2 Saksa B2-oppimäärä	66
9.5.3 Saksa B3-oppimäärä	72
9.5.4 Ranska B2-oppimäärä	84
9.5.5 Ranska B3-oppimäärä	89
9.5.6 Espanja B3-oppimäärä	
95	
9.6 Matematiikka	101
9.6.1 Pitkä oppimäärä	101
9.6.2 Lyhyt oppimäärä	113
9.7 Biologia	120
9.8 Maantiede	128
9.9 Kemia	142
9.10 Fysiikka	134
9.11 Uskonto	147
9.11.1 Evankelis-luterilainen uskonto	147
9.11.2 Ortodoksinen uskonto	154
9.12 Elämänkatsomustieto	157
9.13 Filosofia	162
9.14 Historia	167
9.15 Yhteiskuntaoppi	173
9.16 Psykologia	178
9.17 Musiikki	187
9.18 Kuvataide	191
9.19 Liikunta	199
9.20 Terveystieto	205
9.21 Opinto-ohjaus	211

9.22 Tietotekniikka	
216	
9.23 Oppilaskuntatyö	220
9.24 Kansainvälisyys	220
10 ARVIOINTI	221
10.1 Yleisiä arviointiperusteita	221
10.2 Kurssin arviointi	221
10.2.1 Arvioinnin suorittaminen	221
10.2.1.1 Numeroarviointi	222
10.2.1.2 Suoritusmerkintä	222
10.2.2 Kurssin arvioimatta jättäminen	222
10.2.3 Hylätyn kurssin suorittaminen	222
10.2.4 Hyväksytyn kurssin suorittaminen	222
10.2.5 Kurssin suorittaminen itsenäisesti	222
10.3 Kurssin suoritusjärjestys	223
10.4 Uusintakuulustelu	223
10.5 Muissa oppilaitoksissa suoritettavat kurssit	223
10.6 Oppiaineen arviointi	224
10.6.1 Numeroarviointi päättötodistuksessa	224
10.6.2 Uskonnon ja elämänskatsomustiedon oppimäärä	
10.6.3 Opinto-ohjauksen arviointi	224
10.7 Oppiaineen laajuuden vaihto	224
10.7.1 Matematiikan laajuuden vaihto	225
10.7.2 Valinnaisten vieraiden kielten laajuuden vaihto	
10.8 Oppimäärän korotus	225
10.9 Lukion oppimäärän suorittaminen	225
10.10 Yksityisopiskelijan arviointi	226
10.11 Vammaisen opiskelijan arviointi	226
10.12 Arvioinnin uusiminen ja oikaisu	226
10.13 Arviointiohjeista poikkeaminen	226

1. JOHDANTO

Lukiokoulutus on osa Vihdin kunnan järjestämiä koulutuspalveluita. Lukiokoulutus rakentuu valtakunnallisten säädösten ja lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalle sekä Vihdin kunnan tekemille linjauksille.

Lukion opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat lukiolaki ja -asetus, valtioneuvoston asetus lukiolaissa tarkoitetun opetuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja lukiokoulutuksen tuntijaosta, Opetushallituksen 15.8.2003 hyväksymät lukion opetussuunnitelman perusteet, Vihdin lukion oma opetussuunnitelma sekä lukioasetuksen 3 §:n mukainen vuosittainen suunnitelma.

Vihdin lukio on 1.8.2007 toimintansa aloittanut lukio Länsi-Uudellamaalla. Se jatkaa edeltäjiensä Vihdin yhteiskoulun lukion ja Nummelan lukion perinteitä tarjoamalla laadukasta ja jatko-opintoihin hyvin valmistavaa koulutusta nykyaikaisissa ja viihtyisissä tiloissa.

1.1 Toiminta-ajatus

Lukio-opetuksen ja -kasvatuksen päämääränä on tasapainoinen, vastuuntuntoinen ja aktiivinen kansalainen, jolla on laaja-alainen, vahva yleissivistys ja valmiudet toimia kansainvälistyvässä, monikulttuurisessa sekä teknologistuvassa maailmassa. Vihdin lukion opetus on korkeatasoista, yleissivistävää ja tutkintotavoitteista: se antaa hyvät valmiudet jatko-opintoihin, elinikäiseen oppimiseen ja elämään. Tavoitteenamme on luoda opiskeluun ja oppimiseen kannustava myönteinen ilmapiiri, jossa opiskelijan oikeus ihmisenä kasvamiseen ja oppijana kehittymiseen toteutuu parhaalla mahdollisella tavalla. Keskeinen tehtävämme on tukea nuoren turvallista kasvua aikuisuuteen.

Tavoitteenamme on, että Vihdin lukiosta valmistuva nuori

- tuntee omat juurensa ja arvostaa suomalaista kulttuuria osana globaalia maailmaa
- hallitsee erilaiset tiedonhankintatavat
- osaa työskennellä erilaisissa oppimisympäristöissä
- pystyy itsenäisesti syventämään tietojaan
- osaa soveltaa oppimaansa eri yhteyksissä
- kykenee loogiseen ja kriittiseen ajatteluun
- osaa toimia kriittisesti erilaisten mediatekstien maailmassa
- haluaa ja osaa toimia erilaisten ihmisten kanssa
- arvostaa terveitä elämäntapoja
- on saanut kipinän elinikäiseen oppimiseen

Vihdin lukion toiminta-ajatus vahvistaa opiskelijan uskoa omaan kykyihinsä ja kannustaa jatkuvaan itsensä kehittämiseen:

*"Etsi, tutki, löydä!
Vihdin lukiossa
oivallat, opit, onnistut!"*

1.2 Arvopainotukset

Vihdin lukion toiminta pohjaa laaja-alaiseen sivistykseen, suomalaisen kulttuuriperinnön arvostukseen sekä humanistiseen ihmiskäsitykseen. Toimintaamme ohjaavat vahvasti yhteisöllisyyttä tukevat arvot: vastuullisuus, suvaitsevaisuus, inhimillisyys ja ekologisuus. Elinikäiseen oppimiseen kannustava opiskelun arvostus sekä pyrkimys eettisesti kestäviin valintoihin ovat toimintamme keskeiset tekijät.

Vastuullisuus

Tuemme opiskelijoita heidän kasvussaan vastuullisiksi yhteisön jäseniksi: tiedostamaan vapautta seuraavan vastuun itsestä ja muista - niin sosiaalisesta, psyykkisestä kuin fyysisestäkin ympäristöstä.

Suvaitsevaisuus

Ohjaamme opiskelijoita suvaitsemaan erilaisuutta, kunnioittamaan jokaisen ihmisarvoa ja edistämään tasa-arvoa. Korostamme sosiaalisten taitojen merkitystä luontevana osana toimivaa yhteisöä.

Inhimillisyys

Ohjaamme opiskelijoita huomaamaan tapahtumiin, tilanteisiin ja tekoihin liittyvät inhimilliset tekijät ja arvioimaan kokonaisuutta ne huomioiden.

Ekologisuus

Kannustamme opiskelijoita sitoutumaan kestävä kehityksen periaatteisiin sekä vastuunottoon ympäristöstä ja tulevaisuudesta.

2. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

2.1 Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Toimintakulttuuriin kuuluvat kaikki lukion viralliset ja epäviralliset säännöt, toiminta- ja käyttäytymismallit sekä arvot, periaatteet ja kriteerit, joihin koulutyö perustuu. Toimintakulttuuri tulee esiin yksilö-, ryhmä- ja yhteisötasolla.

Vihdin lukion toiminta perustuu yleisiin säädöksiin, opetussuunnitelmaan, lukion omaan opinto-oppaaseen sekä opettajan oppaaseen. Opinto-oppaaseen on kirjattu arjen koulutyötä normittavia käytänteitä, kuten koulun järjestyssäännöt, oppituntien ja -päivien pituudet, koe- ja uusintakuulustelukäytännöt, poissaolojen seuranta, jaksotus, kurssitarjonta ja ylioppilaskirjoituksiin liittyvät toimintamallit. Lisäksi oppaaseen on koottu yleisiä opiskelamiseen liittyviä ohjeita ja vinkkejä, joiden tavoitteena on auttaa opiskelijaa lukio-opintojen suunnittelussa ja etenemisessä. Opettajan oppaaseen on koottu ohjeita ja käytänteitä opettajan työtä helpottamaan ja yhdenmukaistamaan. Opettajan opas jaetaan uusille opettajille osana lukion toimintaan perehdyttämistä. Uusia opettajia ohjaa ja neuvoo tutor-opettaja.

Lukion toimintaa johtaa rehtori yhteistyössä apulaisrehtorin kanssa. Hallinnon töissä rehtoria avustaa koulusihteerin lisäksi johtoryhmä, jonka tehtävänä on suunnitella ja kehittää lukion toimintaa sekä valmistella asioita opettajakunnan keskusteltavaksi ja päätettäväksi.

2.2 Opiskeluympäristö

Opiskeluympäristö tukee aikuistuvan nuoren kokonaiskehitystä ja luo edellytykset elinikäiselle oppimiselle. Vihdin lukion uudet, viihtyisät tilat, hyvä tietotekninen varustelutaso sekä välitön, kannustava ja työtä arvostava toimintakulttuuri mahdollistavat virikkeisen ja turvallisen opiskeluympäristön, joka tukee tavoitteellisuutta, aktiivisuutta ja itseohjautuvuutta.

Vihdin lukio antaa hyvät puitteet vuorovaikutteiseen toimintaan opettajien, opiskelijoiden sekä ympäröivän yhteiskunnan välille. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti lukion ulkopuolisia opiskeluympäristöjä sekä kehitetään edelleen yhteistyötä niin toisen asteen oppilaitosten kuin korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Opiskeluympäristö tukee hyvin myös sellaisten työskentelymenetelmien valintaa, joita itsenäinen opiskelu ja toimiminen nopeasti muuttuvassa informaatioyhteiskunnassa edellyttävät.

2.3 Oppimiskäsitys ja opiskelumenetelmät

Lukio-opiskelulle on tunnusomaista, että opiskelija on aktiivinen toimija. Oppimistilanteet suunnitellaan niin, että opiskelijat voivat käyttää aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja uusissa yhteyksissä. Oppimisessa korostuvat elämyksellisyys, kokeellisuus, kokemuksellisuus sekä tavoitteellisuus ja kokonaisvaltaisuus. Vuorovaikutteisuus ja myönteinen opis

keluilmapiiri sekä hyvät tiedonhallintataidot yhdistyneinä tieto- ja viestintätekniikan valmiuksiin mahdollistavat oppimistapahtuman, jossa opiskelijan aktiivisuus korostuu.

Vihdin lukiossa opetusmenetelmät ja työtavat valitaan niin, että ne vahvistavat koulun arvoja ja opetussuunnitelmaan kirjattuja tavoitteita. Vaihtelevien työtapojen ja erilaisten menetelmäkurssien tehtävänä on tukea monipuolisesti tietojen, taitojen ja valmiuksien oppimista ja soveltamista, kehittää lähtötasoltaan erilaisten opiskelijoiden oppimaan oppimisen taitoja sekä tarjota tilaisuuksia elämykselliseen ja luovaan toimintaan.

Erilaiset opiskelumenetelmät tarjoavat lukiolaiselle useita mahdollisuuksia yksilöllisten opintosuunnitelmien toteuttamiseen ja antavat monipuolisia valmiuksia jatko-opintoihin.

Vihdin lukiossa etäopetus painottuu verkko-opetuksen ja -opiskelun kehittämiseen, jota tehdään oppilaitosten välisenä yhteistyönä. Erityisesti Itä-Suomen oppimisverkoston tarjoamat mahdollisuudet sekä Länsi-Uudenmaan kuntien yhteinen verkko-opetushanke LUKU-verkosto lisäävät entisestään verkko-opiskelumahdollisuuksia.

2.4 Oppilaskuntatoiminta

Oppilaskuntatoiminta lisää koko koulun hyvinvointia ja viihtyvyyttä, kun sen toimintaa tuetaan ja ohjataan pitkäjänteisesti nuoria kuunnellen ja kunnioittaen. Vihdin lukion oppilaskunta on aktiivinen toimija, jokaideoi vuosittain useita opiskelijoiden osallisuuteen ja koko yhteisön viihtyvyyteen liittyviä tapahtumia – usein yhdessä opettajakunnan kanssa.

Lukiolain 27 §:n mukaan opiskelijoita on kuultava keskeisissä lukion päätöksentekoon ja opiskelijoiden asemaan vaikuttavissa kysymyksissä. Oppilaskunnalla on mahdollisuus tehdä lukion toimintaan ja käytänteisiin liittyviä esityksiä joko aloitelaatikon kautta tai suoraan rehtorille ja opettajankokoukseen; rehtori vastaavasti kuulee oppilaskuntaa lukion toimintaan liittyvissä asioissa.

Vihdin lukiossa toimii opiskelijoiden ja opettajien yhteinen keskustelufoorumi, joka koontuu noin kerran kunkin jakson aikana. Keskustelufoorumin tavoitteena on edistää opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutusta, käsitellä erilaisia koulun käytänteisiin liittyviä kysymyksiä ja kehittää koko Vihdin lukion toimintakulttuuria ja työilmapiiriä.

Oppilaskunta valitsee lukuvuoden alussa itselleen puheenjohtajan, sihteerin, rahastonhoitajan, tilintarkastajat ja oppilaskunnan hallituksen muut jäsenet. Hallituksessa on edustus kaikilta vuositasoilta, ja sen tehtävänä on kokoontua säännöllisesti ideoimaan ja kehittämään Vihdin lukion toimintaa. Oppilaskuntaa ja sen toimintaa ohjaa kaksi opiskelijoitten valitsemaa ja rehtorin nimeämää ohjaavaa opettajaa.

3. OPISKELIJAN OHJAUS JA TUKEMINEN

3.1 Ohjaustyö

3.1.1 Ohjauksen tavoitteet ja tehtävät

Ohjaustyö muodostaa lukiossa kokonaisuuden, jonka lähtökohtana ovat opiskelijoiden erilaiset ohjaukselliset tarpeet lukio-opintojen aikana. Vihdin lukiossa opiskelijoiden ohjaukseen ja tukemiseen osallistuu koko henkilökunta luvussa 3.1.2 esitetyn ohjauksen työnjaon mukaisesti, mutta ohjauksen päävastuu on opinto-ohjaajilla. Ohjaustyöllä tuetaan ja edistetään opiskelijoiden opiskeluvalmiuksia ja hyvinvointia sekä ohjataan jatko-opintoihin ja uravalintaan. Ohjauksessa kiinnitetään erityistä huomiota niiden opiskelijoiden ohjaukseen, joilla on opiskeluun liittyviä vaikeuksia tai jotka ovat syrjäytymisvaarassa. Opinto-ohjausta järjestetään eri vuositasoille kurssimuotoisena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena toimintasuunnitelman mukaisesti.

3.1.2 Ohjauksen sisältö

Lukio-opintojen ohjaus alkaa jo perusopetuksen päättövaiheessa, jolloin lukio-opiskelusta ja lukio-opintoihin hakeutumisesta tiedotetaan perusopetuksen 9. luokan oppilaille, heidän huoltajilleen, oppilaanohjaajille ja opettajille. Ohjausta tukeva eri tahojen yhteistyö korostuu erityisesti opiskelujen nivelvaiheessa. Perusopetuksen asiantuntijoiden kanssa pidetyt tiedonsiirtopalaverit auttavat huomioimaan tarvittaessa jo lukion aloitusvaiheessa opiskelijoiden yksilöllisiä opetusjärjestelytarpeita. Lukio-opintonsa aloittavat opiskelijat perehdytetään Vihdin lukion toimintaan ja käytänteisiin sekä lukio-opiskelun tavoitteisiin ensimmäisen jakson aikana. Lisäksi heille järjestetään kahden ensimmäisen jakson aikana opinto-ohjauksen luokkatunteja, lukio-opintoihin orientoivia oppitunteja sekä koulutettujen tutor-ohjaajien ohjausta

Toisen ja kolmannen vuoden opiskelijoita tiedotetaan jatko-opiskelumahdollisuuksista ja niihin hakeutumisesta monin eri tavoin. Toisen vuositason opiskelijoilla on opintoihin liittyvää pienryhmäohjausta, luokkamuotoista ohjausta sekä erilaisiin ammatteihin tutustumista ohjatusti. Lisäksi he käyvät valtakunnallisilla koulutusmessuilla. Kaikki lukion päättövaiheessa olevat opiskelijat käyvät opinto-ohjaajan kanssa henkilökohtaisen keskustelun jatko-opinnoistaan. Lisäksi opiskelijat vierailevat päättövaiheessa joko koulutusmessuilla tai sopivassa jatko-opiskelupaikassa.

Vihdin lukio tekee tiivistä yhteistyötä perusopetuksen asiantuntijoiden kanssa, jotta luki-oon siirtyvän nuoren opinpolku jatkuisi mahdollisimman mutkattomasti. Muita ohjaukseen liittyviä yhteistyökumppaneita ovat opiskelijahuoltoon osallistuvat tahot sekä työvoimahallinnon koulutus- ja tietopalvelut. Yhteistyöhön kuuluu myös tutustuminen yri-tysten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja muiden vastaavien tahojen toimintaan.

3.1.3 Ohjauksen työnjako

Vihdin lukion henkilöstöstä ohjaukseen osallistuvat rehtori, apulaisrehtori, koulusihteeri, opinto-ohjaajat, ryhmänohjaajat, aineenopettajat, erityisopettaja, terveydenhoitaja, psykologi sekä kuraattori. Ohjaukseen osallistuvien työnjako on määritelty alla.

Rehtori

- tukee omalla toiminnallaan opinto-ohjaajan ja opettajien keskinäistä yhteistyötä ja ohjaustoiminnan suunnittelua koko oppilaitoksen yhteisenä tehtävänä
- tiedottaa opiskelijoille ja huoltajille säännöistä, määräyksistä ja käytänteistä, jotka ohjaavat lukio-opintoja ja ylioppilaskirjoitusten suorittamista
- päättää lukio-opintojen keskeyttämisestä, mikäli on ilmeistä, että opiskelijan tarkoituksena ei ole jatkaa lukio-opintoja
- osallistuu yhteisöllisen opiskelijahuoltoryhmän työhön sekä tarvittaessa yksittäisen opiskelijan asioita käsittelevään monialaiseen asiantuntijaryhmään

Koulusihteeri

- hoitaa opintososiaaliset asiat

Opinto-ohjaaja

- ohjaa opiskelijoiden opiskelusuunnitelmien tekoa
- ohjaa tutor-opiskelijoita
- auttaa valintojen tekemisessä ja muuttamisessa
- seuraa opiskelijoiden opintomenestystä ja opinnoissa etenemisestä
- ohjaa ja tukee koulunkäyntivaikeuksissa olevia opiskelijoita
- käy henkilökohtaiset keskustelut opiskelijoiden kanssa
- auttaa ja ohjaa opiskelusuunnitelmien teossa
- varmistaa lukio-opintojen keskeyttämistä ja opiskelupaikan vaihtoa suunnittelevien opiskelijoiden siirtymisen toisen oppilaitoksen tai muun tekemisen piiriin
- osallistuu yhteisöllisen opiskelijahuoltoryhmän työhön sekä tarvittaessa yksittäisen opiskelijan asioita käsittelevään monialaiseen asiantuntijaryhmään
- ohjaa sopivaan neuvonta- tai tukipalveluun
- pitää yhteyttä alaikäisen opiskelijan huoltajaan
- neuvoa ylioppilaskirjoituksiin liittyvissä asioissa
- ohjaa vaihto-opiskelijoita yhdessä asianomaisen kielen opettajan kanssa

Ryhmänohjaaja

- on oman ryhmänsä ensisijainen vastuuhenkilö ja ohjaaja
- vastaa oman ryhmänsä ro-tuokiosta
- haastattelee kaikki ryhmänsä opiskelijat sekä ensimmäisenä että toisena opiskeluvuotena
- seuraa opiskelijoidensa opintojen etenemistä ja opinnoissa selviämistä jaksoarvioinnin yhteydessä

- keskustele tarvittaessa opiskelijan kanssa hänen koulunkäyntiinsä liittyvistä ongelmista mahdollisimman varhaisessa vaiheessa
- on tarvittaessa yhteydessä alaikäisen opiskelijan huoltajaan
- konsultoi tarvittaessa opiskelijahuollon henkilöstöä
- kokoaa tarvittaessa monialaisen asiantuntijaryhmän opiskelijan kanssa yhteistyössä

Aineenopettaja

- antaa opiskelutekniikan opastusta omassa oppiaineessaan
- tiedottaa oppiaineensa kurssien sisällöistä
- neuvo oman aineensa ylioppilaskirjoitusten suorittamiseen liittyvissä asioissa
- konsultoi tarvittaessa opiskelijahuollon henkilöstöä
- tiedottaa ryhmänohjaajalle opiskelijasta, jonka koulunkäynti on epäsäännöllistä tai jolla on vaikeuksia oppiaineen suorittamisessa
- ainevastaavana ohjaa ja arvioi itsenäiset suoritukset

Erityisopettaja

- teettää lukion aloittaville lukitestin
- pitää oppitunteja erityistä tukea tarvitseville
- kirjoittaa lukiläusannon koejärjestelyjä ja Ylioppilastutkintolautakuntaa varten
- osallistuu yhteisöllisen opiskelijahuoltoryhmän työhön sekä tarvittaessa yksittäisen opiskelijan asioita käsittelevään monialaiseen asiantuntijaryhmään

Terveydenhoitaja

- antaa terveysneuvontaa ja ohjaa eteenpäin
- osallistuu yhteisöllisen opiskelijahuoltoryhmän työhön sekä tarvittaessa yksittäisen opiskelijan asioita käsittelevään monialaiseen asiantuntijaryhmään

Koulupsykologi

- arvioi apua tarvitsevan opiskelijan tilanteen, antaa lyhytkestoista keskusteluapua tai ohjaa opiskelijan sopivaan muuhun palveluun
- osallistuu yhteisöllisen opiskelijahuoltoryhmän työhön sekä tarvittaessa yksittäisen opiskelijan asioita käsittelevään monialaiseen asiantuntijaryhmään

Koulukuraattori

- arvioi apua tarvitsevan opiskelijan tilanteen, antaa lyhytkestoista keskusteluapua tai ohjaa opiskelijan sopivaan muuhun palveluun
- osallistuu yhteisöllisen opiskelijahuoltoryhmän työhön sekä tarvittaessa yksittäisen opiskelijan asioita käsittelevään monialaiseen asiantuntijaryhmään

Ryhmänohjaustuokiot

Ryhmänohjaustuokiot ovat osa lukion ohjaustoimintaa. Ro-tuokiot järjestetään säännöllisesti, ja niihin osallistuminen on opiskelijalle pakollista. Osa ro-tuokioista voidaan kytkeä osaksi ohjauksen pakollista kurssia.

3.2 Opiskelijahuolto

Opiskelijahuollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskelijahuolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen tulee rakentaa ennaltaehkäisyyn, varhaisen puuttumisen ja nopean auttamisen periaatteille.

- Ennaltaehkäisyllä tarkoitetaan opiskelijan tukemista koulun arjessa, eli pyrkimyksenä on luoda hyvinvointia edistävä oppimisympäristö. Tämä ilmenee muun muassa koulun toimintatapojen, yhteisön ilmapiirin, työskentelyn ja fyysisen ympäristön saattamisena sellaiseksi, että erityisten tukitoimien tarve muodostuisi mahdollisimman vähäiseksi.
- Varhaisella puuttumisella tarkoitetaan opiskelijan ohjauksen, opiskelijaterveydenhuollon ja erityispalveluiden havaintoja ja toimenpiteitä, joilla pyritään kartoittamaan ja ennakoimaan mahdolliset ongelmatilanteet sekä puuttumaan niihin ennen ongelmien kärjistymistä.
- Nopealla auttamisella pyritään saamaan mahdollisimman laaja tuki mahdollisimman nopeasti, kun ongelmat on havaittu.

Opiskelijahuollollinen työ tarkoittaa jokaisen kouluyhteisön jäsenen tekemää työtä, jolla edistetään opiskelijan hyvinvointia, oppimisen edellytyksiä ja ehkäistään syrjäytymistä. Opiskelijahuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen opiskelijaan ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen. Opinto-ohjaus ja ryhmänohjaus ovat ensisijaisesti osa opetustyötä, mutta niillä on keskeinen merkitys myös ongelmien ehkäisyssä ja ennakoinnissa. Yksityiskohtaisempi esittely opiskelijahuollon palveluista ja käytänteistä on luettavissa kaikkien koulujen yhteisestä Oppilashuoltosuunnitelmasta.

3.2.1 Yhteisöllinen opiskelijahuoltoryhmä

Vihdin lukiossa opiskelijahuollon suunnittelusta, toteutuksesta, kehittämisestä ja arvioinnista vastaa yhteisöllinen opiskelijahuoltoryhmä. Sen jäseninä toimivat rehtori, opinto-ohjaajat, erityisopettaja, terveydenhoitaja, psykologi, kuraattori, opettaja- ja opiskelijajäsenet, huoltajat sekä tarvittaessa muuta koulun henkilökuntaa. Ryhmän keskeisenä tehtävänä on edistää yhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta ja siten parantaa oppimisen edellytyksiä.

3.2.2 Monialainen asiantuntijaryhmä

Yksittäisen opiskelijan tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskelijahuollon palvelujen järjestämiseksi kootaan tarvittaessa monialainen asiantuntijaryhmä yhteistyössä opiskelijan kanssa. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai opiskelijahuollon edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Asiantuntijoiden nimeäminen kulloisenkin ryhmän jäseniksi ja muiden yhteistyötahojen tai opiskelijoiden läheisten osallistuminen ryhmän työskentelyyn edellyttää opiskelijan tai huoltajan suostumusta.

3.3 Opiskelun erityinen tuki

Erityisen tuen tarkoituksena on auttaa ja tukea opiskelijaa siten, että hänellä on tasavertaiset mahdollisuudet suorittaa lukio-opintonsa. Erityistä tukea tarvitsevat sellaiset opiskelijat, jotka ovat tilapäisesti jääneet jälkeen opinnoissaan tai joiden opiskelun edellytykset ovat heikentyneet vamman, sairauden tai toimintavajavuuden vuoksi. Lisäksi erityisen tuen piiriin kuuluvat opiskelijat, jotka tarvitsevat psyykkistä tai sosiaalista tukea. Opiskelijalla voi olla erityisen tuen tarve myös mielenterveyteen, sosiaaliseen sopeutumattomuuteen tai elämäntilanteeseen liittyvien ongelmien vuoksi.

Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden opiskelu voidaan lukiolain (629/1998) 13 §:n (muutettu lailla 478/2003) mukaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja -asetuksessa ja lukion opetussuunnitelmassa määrätään. Jos opiskelija vapautetaan jonkin oppiaineen opiskelusta, hänen tulee valita sen tilalle muita opintoja niin, että säädetty kurssien vähimmäismäärä täyttyy.

Lukiolain 13 §:ssä tarkoitettut oppimistilanteet ja kokeet tulee järjestää siten, että opiskelijan yksilölliset tarpeet otetaan huomioon. Opiskelijalle voidaan laatia suunnitelma, johon kirjataan, miten yksilölliset toimenpiteet voidaan toteuttaa.

Vihdin lukiossa toimiva erityisopettaja tekee lukitestin kaikille ensimmäisen vuositason opiskelijoille. Sekä lukitestien että nivelvaiheen tiedonsiirron perusteella pyritään jo opintojen alkuvaiheessa kartoittamaan erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat, jotta käytössä olevat tukitoimet voidaan aloittaa heti. Erityistä tukea opintoihinsa tarvitseville opiskelijoille tarjotaan erityisopettajan palveluiden lisäksi tukiopetusta, mikäli käytössä oleva tuntiresurssi sen mahdollistaa. Erityisopettajan palveluista voi lukea tarkemmin ohjauksen työnjakoa käsittelevästä luvusta 3.1.3. Jos opiskelijalla on lukihäiriöstä, sairaudesta tai vammasta asiantuntijan antama kirjallinen lausunto, hän voi hakea lisäaikaa lukion kokeiden suorittamiseen sekä erityisjärjestelyjä ylioppilaskirjoituksiin.

3.4 Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus

Vihdin lukion opetuskieli on suomi. Osa opetuksesta voidaan antaa myös toisella kotimaisella tai vieraalla kielellä, mikäli se on resurssien puitteissa mahdollista. Muu kuin suomenkielinen opetus voidaan toteuttaa omassa koulussa tai yhteistyössä muiden oppilaitosten tai tahojen kanssa. Osittaista muunkielistä opetusta annettaessa lukio huolehtii kuitenkin siitä, ettei opetussuunnitelman mukainen oppiminen vaarannu.

Vieraskieliset opiskelijat opiskelevat oppiainetta äidinkieli ja kirjallisuus joko suomi äidinkielenä -oppimäärän mukaan tai suomi toisena kielenä (S2) -oppimäärän mukaan. S2-oppimäärän opetuksen mahdollisesta toteuttamisesta päättää koulutuksen järjestäjä. Opetusta järjestetään siten, kuin se resurssien mukaan on mahdollista, esimerkiksi yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa.

Maahanmuuttajien ja muiden vieraskielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan opetussuunnitelman valtakunnallisia perusteita ja lukion paikallista opetussuunnitelmaa huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat kuten suomen kielen taito, äidinkieli ja kulttuuri, maassaoloaika ja aiempi koulunkäynti. Maahanmuuttajille ja muille vieraskieli-

sille voidaan mahdollisuuksien mukaan järjestää oman äidinkielen opetusta yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa.

Maahanmuuttajia ja muita vieraskielisiä opiskelijoita informoidaan lukio-opintojen alussa heidän opiskelumahdollisuuksistaan, tukijärjestelyistä sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnoissa.

4. OPISKELUN JÄRJESTÄMINEN

4.1 Itsenäinen opiskelu

Osa Vihdin lukion kursseista on mahdollista suorittaa itsenäisesti osallistumatta opetukseen. Kyseiset kurssit ja niiden sisällöt sekä arviointikriteerit näkyvät kurssikuvauksista. Kurssin suorittamisesta itsenäisesti on aina sovittava aineesta vastaavan opettajan kanssa, ja siitä on tehtävä kirjallinen opettajan hyväksymä opiskelusuunnitelma. Vain hyväksytysti suoritetusta itsenäisestä suorituksesta annetaan arvosana.

4.2 Etäopetus

Rehtori päättää etäopetuksena osittain tai kokonaan tarjottavista kursseista lukuvuosittain, ja tiedot kursseista saa opinto-ohjaajalta. Opiskelija voi osallistua myös muiden oppilaitosten tarjoamaan etäopetukseen; muussa oppilaitoksessa suoritettua kurssia hyväksi lukemisesta tai arvioinnin saamisen edellyttämistä lisäsuorituksista päättää rehtori keskusteltuaan kyseisen oppiaineen ainevastaavan kanssa.

4.3 LUKU-verkosto

Vihdin lukio on mukana kehittämässä Länsi-Uudenmaan toisen asteen oppilaitosten yhteistä verkko-opetustarjontaa. Tähän niin sanottuun LUKU-verkostoon kuuluvat Vihdin lukion lisäksi Karkkilan lukio, Nummi-Pusulan lukio, Lohjan Yhteislyseon lukio, Lohjan lukion aikuislinja, Raaseporin sekä Hankoniemen lukio. Ammatilliselta puolelta hankkeessa on mukana Länsi-Uudenmaan ammatillinen koulutuskuntayhtymä. LUKU-verkoston tavoitteena on lisätä toisen asteen yhteistyötä yli kuntarajojen, lisätä opiskelijoiden valinnanmahdollisuuksia ja tarjota mahdollisuudet moderniin oppimisympäristöön.

LUKU-verkoston kunnat ovat tehneet yhteistyösopimuksen Itä-Suomessa toimivan ISO-verstaan jäsenyydestä eli liittymisestä yhteiseen verkko-opetusverkostoon. ISO-verstassopimuksen myötä LUKU-verkoston oppilaitokset saavat käyttöönsä noin 210 valmista verkkokurssia, jotka ovat opettajien käytettävissä. Opettajilla on myös mahdollisuus muokata tai päivittää jo olemassa olevia kursseja sekä lisätä omia verkkokursseja yhteiselle alustalle.

4.4 Lukiodiplomi

Valtakunnallinen lukiodiplomi on opiskelijan erityisosaamisen näyttö oppiaineessa, jonka osaamista ei ole mahdollista näyttää ylioppilaskirjoituksissa. Lukiodiplomi koostuu käytännön osuudesta, kirjallisesta osiosta sekä opiskelijan itsearvioinnista. Eri oppiaineiden lukiodiplomin tekemisestä ja aikataulusta sovitaan aineopettajan kanssa. Arviointikriteerit ovat valtakunnalliset ja nähtävissä Opetushallituksen sivuilta, joilta saa myös lisätietoa lukiodiplomeista (<http://www.edu.fi/>). Vihdin lukiossa on mahdollista suorittaa kuvataiteen, musiikin, liikunnan ja käsityön lukiodiplomi, joista jälkimmäinen yhteistyössä Lukian kanssa.

4.5 Kielten suullinen koe

Vihdin lukion opetusohjelmaan kuuluvissa vieraissa kielissä sekä toisessa kotimaisessa kielessä pyritään vuosittain järjestämään vapaaehtoinen suullisen kielitaidon koe, johon ilmoittaudutaan erikseen annettavien ohjeiden mukaan. Englannin ja ruotsin kielessä suullinen koe on osa kyseisen aineenvaltakunnallista syventävää kurssia. Kokeissa käytettävän aineiston ja arviointikriteerit laatii vuosittain Opetushallitus, ja kokeen arvioi Vihdin lukion kieltenopettaja. Mikäli suorituksen arvioi kaksi asiantuntijaa, voi toinen olla lukion ulkopuolinen asiantuntija. Arvioinnissa opiskelijan suoritusta verrataan Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2003 Kielitaidon tasojen kuvausasteikkoon (Liite 1). Opiskelija saa hyväksytysti suoritetusta kokeesta erillisen todistuksen lukion päättötodistuksen yhteydessä.

4.6 Puheviestinnän valtakunnallinen päättökoe

Vihdin lukiossa on mahdollisuus suorittaa myös puheviestinnän valtakunnallinen päättökoe. Kokeessa käytettävän aineiston ja arviointikriteerit laatii vuosittain Opetushallitus, ja kokeen arvioi Vihdin lukion äidinkielen ja kirjallisuuden opettajat, jotka ovat saaneet kyseisen arviointikoulutuksen. Arvioinnissa voi tarvittaessa käyttää myös ulkopuolista asiantuntijaa. Puheviestinnän valtakunnalliseen päättökokeeseen osallistuminen edellyttää syventävän puheviestinnän kurssin (ÄI 7) käymistä. Opiskelija saa hyväksytysti suoritetusta kokeesta erillisen todistuksen lukion päättötodistuksen yhteydessä.

5. TUNTIJAKO

5.1 Lukio-opintojen rakenne

Lukio-opinnot muodostuvat valtioneuvoston antaman asetuksen mukaisesti pakollisista, syventävistä ja soveltavista kursseista. Syventävät kurssit ovat opiskelijalle valinnaisia, oppiaineen pakollisiin kursseihin liittyviä kursseja, joita opiskelijan on valittava opinto-ohjelmaansa vähintään kymmenen. Oppiaineiden pakollisten ja valtakunnallisesti määriteltujen syventävien kurssien keskeiset tavoitteet ja sisällöt on määriteltä luvussa 9.

Valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta (955/2002) määrättyjen syventävien kurssien lisäksi Vihdin lukiossa on tarjolla koulukohtaisia, tässä opetussuunnitelmassa määriteltäjä soveltavia kursseja. Soveltavat kurssit ovat eheyttäviä kursseja, jotka sisältävät aineksia eri oppiaineista, menetelmäkursseja tai saman tai muun koulutuksen järjestäjän järjestämiä ammatillisia opintoja tai lukion tehtävään soveltuvia muita opintoja. Soveltaviin kursseihin voivat kuulua myös taito- ja taideaineissa suoritettaviin lukiodiplomeihin kuuluvat kurssit. Vihdin lukion lukuvuosittainen soveltavien kurssien toteutuma näkyy kunkin lukuvuoden opinto-oppaasta.

5.2 Tuntijako

Valtioneuvoston asetus (955/2002) Nuorille annettavan lukiokoulutuksen tuntijako:		
Oppiaine tai aineryhmä	Pakolliset kurssit	Syventävinä opintoina tarjottavien valtakunnallisten kurssien määrä
Äidinkieli ja kirjallisuus	6	3
Kielet		
• perusopetuksen vuosiluokilta 1 – 6 alkava kieli (A-kieli)	6	2
• perusopetuksen vuosiluokilta 7 – 9 alkava kieli (B-kieli)	5	2
• muut kielet		16
Matematiikka		
• lyhyt oppimäärä	6	2
• pitkä oppimäärä	10	3
Ympäristö- ja luonnontieteet		
• biologia	2	3
• maantiede	2	2
• fysiikka	1	7
• kemia	1	4
Uskonto ja elämänkatsomustieto	3	2
Filosofia	1	3
Psykologia	1	4
Historia	4	2
Yhteiskuntaoppi	2	2
Taito- ja taideaineet	5	
• liikunta	2	3
• musiikki	1 - 2	3
• kuvataide	1 - 2	3
Terveystieto	1	2
Opinto-ohjaus	1	1
Pakolliset kurssit	47 – 51	
Syventävät kurssit vähintään	10	
Soveltavat kurssit		
Kurssit yhteensä vähintään	75	

6. KIELIOHJELMA

Vihdin lukion kieliohjelma pohjautuu kunnan kieliohjelmaan. Lukio tarjoaa mahdollisuuden jatkaa opiskelua peruskoulussa alkaneissa kielissä. Lukion tuntijaossa on vahvistettu kaksi kielenopetuksen tasoa: A-taso ja B-taso. A1 tarkoittaa Vihdissä perusopetuksen 1. - 3. luokalla yhteisenä kielenä alkanutta kieltä, B1 perusopetuksen 7. luokalla yhteisenä alkanutta toista kotimaista kieltä, B2 perusopetuksen 8. luokalla alkanutta valinnaista kieltä ja B3 lukiossa alkavaa valinnaista kieltä.

Vihdin lukion kieliohjelma on pääsääntöisesti seuraava:

- A1; englanti
- B1; ruotsi
- B2; ranska tai saksa
- B3; saksa, ranska tai espanja

Jos lukioon hakeutuu opiskelija, jonka perusopetuksen kielivalinnat eivät sovellu tähän tarjontaan, hän voi jatkaa opintojaan oman ohjelmansa mukaisesti ja opetusta annetaan yksilöllisesti resurssien niin salliessa. Lukiossa alkavan B3-kielen ryhmän perustaminen edellyttää, että riittävän moni opiskelija valitsee kyseisen kurssin.

Vihdin lukion opiskelijalla on mahdollisuus opiskella verkkokursseina myös muita vieraita kieliä, kuten esimerkiksi italiaa, venäjää tai japania. Muista kuin koulun tarjoamista kielivalinnoista opiskelija keskustelelee opinto-ohjaajien kanssa.

Opiskelijan opetussuunnitelmaan voidaan myös sisällyttää valinnaisia kieliopintoja, jotka eivät yllä B3-tasolle. Tällaisina opintoina voivat olla lukiossa tai muissa oppilaitoksissa opiskellut kielten alkeiskurssit ja harvinaisempien kielten kurssit.

7. TIETO- JA VIESTINTÄTEKNIikka

Nykyisen yhteiskuntamme voidaan todeta muuttuneen tietoyhteiskunnaksi. Pystyäkseen toimimaan aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä jokaisen kansalaisen, myös Vihdin lukiosta valmistuvan nuoren, on välttämätöntä hallita itsenäisen tiedon hankkimisen, käsittelyn, hallinnan ja arvioinnin taidot. Ylioppilastutkinnon kokeet tehdään sähköisesti porrastetusti syksystä 2016 lähtien, ja kaikkien alojen jatko-opinnoissa tarvitaan tieto- ja viestintätekniikan käyttötaitoja, mikä huomioidaan laajasti opetuksessa.

Vihdin lukion tieto- ja viestintätekniikan tavoitteet:

- Opiskelijoiden aloittaessa lukio-opintonsa varmistetaan, että heidän tieto- ja viestintätekniset (TVT) taitonsa mahdollistavat työskentelyn lukion tietoteknisessä ympäristössä.

- Tieto- ja viestintäteknikkaa käytetään luontevasti osana eri aineiden opetusta samalla kiinnittäen erityistä huomiota opiskelijoiden tietoteknisten taitojen kehittymiseen.
- Sekä opettajat että opiskelijat pystyvät itsenäisesti hyödyntämään tieto- ja viestintäteknikan taitojaan jokapäiväisessä työskentelyssään.
- Opiskelijat oppivat hankkimaan ja käsittelemään tietoa sekä arvioimaan kriittisesti erilaisten lähteiden tarjoamaa informaatiota ja sen luotettavuutta.
- Lukion päättövaiheessa opiskelijat hallitsevat sähköisissä ylioppilaskokeissa tarvittavat tietotekniset taidot.
- Lukiota valmistuvilla nuorilla on jatko-opinnoissa tarvittavat tieto- ja viestintätekniset taidot.

Tavoitteiden saavuttamiseksi tiedon hankintaan ja prosessointiin liittyvien asioiden oppiminen on luonteva osa eri oppiaineiden opetusta. Eri oppiaineiden opiskelun yhteydessä opitaan myös tieto- ja viestintäteknikan käyttötaitojen perusteita. Kaikki Vihdin lukion opiskelijat suorittavat ensimmäisen lukuvuoden alussa orientoiviin opintoihin kuuluvan tieto- ja viestintäteknikan opintojakson. Opiskelijoilla on mahdollisuus kehittää ja syventää näitä taitoja osana opintojaan.

Vihdin lukion opiskelijoille suositellaan oman kannettavan laitteen hankkimista. Laite voi olla joko kannettava tietokone tai tablet-laite. Jotta opiskelijoilla on tasavertaiset mahdollisuudet käyttää tieto- ja viestintäteknikkaa opintojensa tukena, koululla on oltava riittävä määrä päätelaitteita opiskelijoiden käytössä. Vihdin lukiossa on langaton lähiverkko, joka mahdollistaa opiskelijoiden omien kannettavien laitteiden käytön. Tietoturvasta huolehditaan siten, että jokaisella opiskelijalla on oma käyttäjätunnus, jolla hän kirjautuu koulun päätelaitteille.

Opiskelijakäytössä olevilla päätelaitteilla on oltava asianmukaiset ohjelmistot. Vihdin lukion tietotekninen ympäristö perustuu Linux-järjestelmään, ja siinä käytettävät ohjelmistot ovat pääsääntöisesti vapaan ja avoimen lähdekoodin ohjelmistoja. Laitekanta pyritään pitämään ajantasaisena. Langattomien verkkojen toimintavarmuutta ja kapasiteettia kehitetään.

Jotta tieto- ja viestintäteknikan käyttö saadaan luontevaksi osaksi eri aineiden opetusta, kaikissa luokissa on oltava asianmukaiset tietotekniset välineet. Lähes jokaisessa luokassa on kiinteä työasema, dataprojektori ja dokumenttikamera. Luokissa on käytössä myös muita tieto- ja viestintäteknisiä laitteita, kuten interaktiivinen projektori ja Apple-TV. Kaikilla lukion vakituisilla opettajilla ja pitkäaikaisilla viransijaisilla on käytössään työnantajan tarjoama henkilökohtainen kannettava laite (tablet-laite tai kannettava tietokone), ja sen käyttöä työvälineenä pyritään helpottamaan ja kehittämään.

Vihdin lukion viestintä perustuu tietotekniikan hyödyntämiseen: Ulkoisessa viestinnässä koulun ajankohtaisista asioista tärkeimpiä viestintäkanavia ovat koulun internet-sivut ja sosiaalinen media. Koulun sisäisessä viestinnässä käytetään pääsääntöisesti Wilma-järjestelmää sekä koulun info-TV-ruutuja.

Opettajille tarjotaan tukea tieto- ja viestintätekniikan käyttöä koskeissa asioissa sekä oman koulun tukiopettajien että tietohallinnon kautta. Tietotekniikan tukiopettajina toimivat henkilöt voivat tarjota joko pedagogista tukea tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämiseen opetuksessa tai teknistä tukea laitteistojen ja ohjelmistojen käyttöön. Tukihenkilöt – sekä tukiopettajat että tietohallinnon atk-tuki – huolehtivat siitä, että laitteistot ja ohjelmistot ovat toimintakunnossa. Koulumme opetuksen kehittämisen osaksi on perustettu eri oppiaineiden opettajista koostuva digitiimi, joka kokoontuu säännöllisesti pohtimaan ajankohtaisia tieto- ja viestintätekniikkaan liittyviä pedagogisia ratkaisuja. Tulevaisuudessa on tavoitteena, että myös erityisen hyvin tieto- ja viestintätekniikkaa hallitsevat opiskelijat voisivat toimia TVT-tutoreina.

Opettajia kannustetaan laajentamaan ja kehittämään tieto- ja viestintätekniisiä taitojaan ohjaamalla heitä osallistumaan työnantajan tai muiden tahojen järjestämiin koulutuksiin sekä ottamaan tietotekniikkaa osaksi jokapäiväistä työskentelyään. Opettajia myös kannustetaan jakamaan omaa erityisosaamistaan kollegoidensa käyttöön. Koska opettajien tieto- ja viestintätekniikan käyttötaidot ja -kokemus vaihtelevat edelleen suuresti, huolehditaan siitä, että aiheesta järjestetään eritasoisia koulutuksia: niin perustaitoja käsittelevää kuin pidemmälle erikoistunutta koulutusta.

Verkko-oppimisympäristö toimii luontevana osana Vihdin lukion oppimis- ja opiskeluympäristöä. Sen käyttäminen edellyttää opettajalta tieto- ja viestintätekniisten valmiuksien lisäksi kykyä ohjata oppimisprosesseja, joihin sisältyy tiedonhankintaa, tiedonkäsittelyä sekä tiedon tuottamista ja jakamista. Verkko-oppimisympäristöjen (esim. Edison, Moodle tai Google Apps for Education) käyttöä pyritään laajentamaan. Verkko-oppimisympäristöjen käytöllä voidaan parantaa jatko-opiskeluvalmiuksia, ja ne toimivat opetuksen joustavuuden, tasa-arvon sekä valinnaisuuden lisäämisen välineinä. Oppimistehtävien suunnittelussa ja valinnassa pyritään sellaisiin ratkaisuihin, jotka antavat opiskelijoille mahdollisuuden työstää materiaalia yhdessä ja siten oppia tiedon prosessoinnin taitoja.

8. YHTEISTYÖ OPPILAITOSTEN JA MUIDEN SIDOSRYHMIEN KANSSA

8.1 Yhteistyö huoltajien kanssa

Valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti lukiolaisen huoltajalla tulee olla riittävä mahdollisuus perehtyä lukion työhön. Yhteistyöllä huoltajien kanssa tuetaan opiskelun edellytyksiä sekä opiskelijan terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Yhteistyön lähtökohtana on aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan itsenäisyyden ja oman vastuullisuuden huomioon ottaminen sekä huolenpito tukea tarvitsevasta opiskelijasta.

Vihdin lukiossa yhteistyö huoltajien kanssa alkaa perusopetuksen yhdeksännen luokan oppilaiden hakeutuessa lukioon. Jokaiselle lukion vuositasolle järjestetään vanhempainil-

ta, jossa huoltajilla on mahdollisuus keskustella sekä ryhmänohjaajan että muiden opettajien kanssa. Tarvittaessa huoltajien ja lukion henkilöstön tapaamisia voidaan järjestää muulloinkin.

Lukio-opintojen alkuvaiheessa huoltajille annetaan tietoa muun muassa lukio-opintojen rakenteesta ja sisällöstä sekä Vihdin lukion käytänteistä. Opintojen edetessä vanhempainiltojen painopiste on ylioppilastutkinnossa, päättövaiheen asioissa ja jatko-opinnoissa. Alaikäisen opiskelijan huoltajalla on mahdollisuus seurata nuorensa opintoihin liittyviä asioita, kuten kurssivalintoja, poissaoloja, opiskelun tukimuotoja, ylioppilaskirjoitusvalintoja ja opintomenestystä Wilman kautta. Lisäksi huoltajat saavat ajankohtaista tietoa lukio-opinnoista ja lukion tapahtumista lukion verkkosivuilta. Yhteydenpidosta huoltajiin vastaavat pääasiassa ryhmänohjaajat ja opinto-ohjaajat.

8.2 Yhteistyö eri oppilaitosten ja muiden tahojen kanssa

Vihdin lukio pyrkii tekemään systemaattista ja pitkäjänteistä työtä useiden eri tahojen kanssa. Näistä keskeisimpiä ovat muut oppilaitokset, joiden merkitys korostuu erityisesti opintojen nivelvaiheessa. Esimerkiksi perusopetuksen oppilaiden siirtymistä lukio-opintoihin pyritään tukemaan moniammatillisen henkilöstön tiiviillä yhteistyöllä. Oppilaiden syrjäytymisvaaran ehkäisemisen kannalta on tärkeää, että lukiossa tunnetaan perusopetusta ja sen kehittämistä ja päinvastoin.

Jatko-opintoihin liittyvää yhteistyötä tehdään toisen asteen ammatillisten oppilaitosten sekä korkea-asteen oppilaitosten kanssa. Jatko-opinto-ohjauksen yhteistyömuotoja ovat esimerkiksi toisen ja korkea-asteen oppilaitosten edustajien vierailut ja tiedotustilaisuudet koulussa sekä opiskelijoiden tutustumiskäynnit muihin oppilaitoksiin ja koulutusalan messuille. Muita yhteistyömuotoja eri oppilaitosten kanssa ovat yhteiset kurssit, koulutukset, neuvottelut ja seminaarit.

Muita tärkeitä yhteistyötahoja ovat opiskelijahuollon sidosryhmät sekä muut - usein paikalliset - yritykset, järjestöt ja elinkeinoelämän toimijat. Aktiivisella yhteistyöllä työ- ja elinkeinoelämän tahojen kanssa pyritään konkretisoimaan muun muassa aktiivisen kansalaisuuden ja yrittäjyyden sekä kestävä kehityksen aihekokonaisuuksia.

9. OPPIMISTAVOITTEET JA OPETUKSEN KESKEISET SISÄLLÖT

9.1 Opetushallituksen määrittelemät opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion opetus ja muu toiminta tulee järjestää valtioneuvoston asetuksessa (955/2002) määriteltyjen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus laaja-alaisen yleissivistyksen hankkimiseen ja jäsentyneen maailmankuvan muodostamiseen. Opiskelijan tulee saada olennaista luontoa, ihmistä, yhteiskuntaa ja kulttuureja koskevaa eri tieteen- ja taiteenalojen tuottamaa tietoa.

Opiskelijassa tulee vahvistaa tarvetta ja halua elinikäiseen opiskeluun. Hänen opiskelu-, tiedonhankinta- ja -hallinta- ja ongelmanratkaisutaitojaan sekä oma-aloitteisuuttaan tulee kehittää. Huomiota tulee kiinnittää tieto- ja viestintätekniikan monipuolisiin käyttötaitoihin. Opiskelutaidoissa tulee korostaa taitoa toimia yhdessä toisten kanssa erilaisissa ryhmissä ja verkostoissa. Yhteistyössä tarvittavina taitoina ja valmiuksina tulee edistää itsensä ilmaisemisen taitoja, myös toisella kotimaisella kielellä ja vierailla kielillä, valmiutta ottaa muut huomioon ja valmiutta muuttaa tarvittaessa omia käsityksiään ja omaa toimintaansa. Yhteistyö-, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja tulee kehittää yhteisöllisen opiskelun erilaisten muotojen avulla.

Opiskelijan tietoisuutta ihmisten toiminnan vaikutuksesta maailman tilaan tulee kehittää. Lukion tulee kehittää opiskelijan taitoa tunnistaa ja käsitellä yksilöllisiä ja yhteisöllisiä eettisiä kysymyksiä. Opiskelijan tulee saada tilaisuuksia pohtia erilaisia vaihtoehtoja, tehdä valintoja ja tiedostaa valintojen välittömiä ja välillisiä seurauksia. Lukion tulee pyrkiä siihen, että opiskelijalle kehittyy halu ja kyky toimia demokraattisessa yhteiskunnassa vastuullisesti huomioiden oma ja muiden hyvinvointi.

Opetuksen tulee lujittaa opiskelijan itsetuntoa ja auttaa häntä tunnistamaan persoonallinen erityislaatuunsa. Opiskelijaa tulee rohkaista ilmaisemaan eri tavoin omia havaintojaan, tulkintojaan ja esteettisiä näkemyksiään. Lukio-opetuksen tulee kannustaa opiskelijoita taiteelliseen toimintaan, taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävään elämäntapaan.

Lukio-opetuksen tulee antaa opiskelijalle valmiuksia suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa ammattiaan. Opiskelijaa perehdytetään työ- ja elinkeinoelämään sekä yrittäjyyteen. Tavoitteena on, että lukion päätyttyä opiskelija pystyy kohtaamaan joustavasti muuttuvan maailman haasteet, tuntee vaikuttamisen keinoja ja hänellä on halua ja rohkeutta toimia. Hänen tulee saada edellytykset monipuoliseen ja täysipainoiseen elämään ihmisenä olemisen eri rooleissa.

9.2 Aihekokonaisuudet ja eheyttäminen

Aihekokonaisuudet ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä kasvatus- ja koulutushaasteita sekä arvokannanottoja. Käytännössä aihekokonaisuudet ovat lukion toimintakulttuuria jäsentäviä toimintaperiaatteita ja oppiainerajat ylittäviä, opetusta eheyttäviä painotuksia. Luvuissa 9.2.1 – 9.2.6 kuvataan kunkin aihekokonaisuuden valtakunnalliset tavoitteet. Niiden konkretisoituminen Vihdin lukion toimintakulttuurissa on kuvattu eri oppiaineiden yleisesittelyssä ja / tai kurssikuvausten yhteydessä.

Kaikkia aihekokonaisuuksia yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija osaa

- havainnoida ja analysoida nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä
- esittää perusteltuja käsityksiä tavoiteltavasta tulevaisuudesta
- arvioida omaa elämäntapaansa ja vallitsevia suuntauksia tulevaisuusnäkökulmasta sekä
- tehdä valintoja ja toimia tavoiteltavana pitämänsä tulevaisuuden puolesta.

Kaikille lukioille yhteisiä aihekokonaisuuksia ovat

- *aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys*
- *hyvinvointi ja turvallisuus*
- *kestävä kehitys*
- *kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus*
- *teknologia ja yhteiskunta*
- *viestintä- ja mediaosaaminen*

9.2.1 Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys -aihekokonaisuuden tavoitteena on kasvattaa opiskelijoita osallistuviksi, vastuuta kantaviksi ja kriittisiksi kansalaisiksi. Se merkitsee osallistumista ja vaikuttamista yhteiskunnan eri alueilla poliittiseen, taloudelliseen ja sosiaaliseen toimintaan sekä kulttuurielämään. Osallistumisen tasot ovat paikallinen, valtakunnallinen, eurooppalainen ja globaali.

Tavoitteena on, että opiskelija

- syventää demokraattisen yhteiskunnan toimintaperiaatteiden ja ihmisoikeuksien tuntemustaan
- osaa muodostaa oman perustellun mielipiteensä ja keskustella siitä kunnioittaen muiden mielipiteitä
- tuntee yhteiskunnan erilaisia osallistumisjärjestelmiä sekä niiden toimintatapoja
- haluaa osallistua lähiyhteisön, kotikunnan, yhteiskunnan ja elinympäristön yhteisen hyvän luomiseen yksilönä ja ryhmässä sekä vaikuttaa yhteiskunnalliseen päätöksentekoon
- omaksuu aloitteellisuuden ja yritteliäisyyden toimintatavakseen
- tuntee yrittäjyyden eri muotoja, mahdollisuuksia ja toimintaperiaatteita
- ymmärtää työn merkityksen yksilölle ja yhteiskunnalle
- tuntee kuluttajan vaikuttamiskeinot ja osaa käyttää niitä.

9.2.2 Hyvinvointi ja turvallisuus

Lukioyhteisössä tulee luoda edellytyksiä osallisuuden, keskinäisen tuen ja oikeudenmukaisuuden kokemiselle. Nämä ovat tärkeitä elämänilon, mielenterveyden ja jaksamisen lähteitä. Hyvinvointi ja turvallisuus -aihekokonaisuuden tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää oman ja yhteisönsä hyvinvoinnin perusedellytykset. Aihekokonaisuus kannustaa toimimaan hyvinvoinnin ja turvallisuuden puolesta perheessä, lähiyhteisössä ja yhteiskunnan jäsenenä. Se vakiinnuttaa hyvinvointia ja turvallisuutta ylläpitävää arki-osaamista, jota jokainen tarvitsee kaikissa elämänvaiheissa ja erityisesti elämän kriisivaiheissa.

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa ilmaista tunteita ja näkemyksiä vuorovaikutustilanteissa yhteisödynamiikkaa kehittävällä tavalla sekä käsitellä myös pettymyksiä, ristiriitaisia kokemuksia ja konflikteja väkivallattomasti
- rohkaistua ottamaan yksilöllistä vastuuta opiskeluyhteisön jäsenten hyvinvoinnista ja yhteisöllisyydestä sekä ottamaan itse vastaan yhteisön tukea
- osaa arvioida, mitkä yhteisölliset ja yhteiskunnalliset toimintatavat tai rakenteelliset tekijät edistävät hyvinvointia ja turvallisuutta ja mitkä voivat ne vaarantaa
- toimii niin, että hän vaikuttaa myönteisesti opiskeluyhteisönsä hyvinvointiin ja turvallisuuteen
- tunnistaa vakavat ongelmat sekä osaa niiden ilmaantuessa hakea apua ja käyttää hyvinvointipalveluita
- osaa kohdata muutoksia ja epävarmuutta sekä rakentaa pohjaa uusille mahdollisuuksille.

9.2.3 Kestävä kehitys

Kestävän kehityksen päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvän elämän mahdollisuudet. Ihmisen tulee oppia kaikessa toiminnassaan sopeutumaan luonnon ehtoihin ja maapallon kestävävyn rajoihin. Lukion tulee kannustaa opiskelijoita kestäväan elämäntapaan ja toimintaan kestäväan kehityksen puolesta.

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee perusasiat kestäväan kehityksen ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä ymmärtää, että vasta niiden samanaikainen toteuttaminen tekee kehityksestä kestäväan
- osaa mitata, arvioida ja analysoida sekä luonnonympäristössä että kulttuuri- ja sosiaalisessa ympäristössä tapahtuvia muutoksia
- pohtii, millainen on kestävä elämäntapa, luontoa pilaamaton ja ekotehokas tuotanto ja yhdyskunta, sosiaalista pääomaansa vahvistava yhteisö ja yhteiskunta sekä luontoperustastaan ylisukupolvisesti huolehtiva kulttuuri
- osaa ja tahtoo toimia kestäväan kehityksen puolesta omassa arjessaan, lukiolaisena, kuluttajana ja aktiivisena kansalaisena
- osaa tehdä yhteistyötä paremman tulevaisuuden puolesta paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti.

9.2.4 Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

Opetussuunnitelman perusteiden mukaan lukiokoulutuksen tulee tarjota opiskelijalle mahdollisuuksia rakentaa kulttuuri-identiteettiään äidinkielen, menneisyyden jäsentämisen, uskonnon, taide- ja luontokokemusten sekä muiden opiskelijalle merkityksellisten asioiden avulla. Opiskelijan tulee tietää, mitä yhteiset pohjoismaiset, eurooppalaiset ja yleisinhimilliset arvot ovat ja miten ne tai niiden puute näkyvät omassa arjessa, suomalaisessa yhteiskunnassa ja maailmassa. Lukion tulee tarjota opiskelijalle runsaasti mahdolli

suuksia ymmärtää, miten kulttuuriperintömme on muodostunut ja mikä voi olla hänen tehtävänsä kulttuuriperinnön ylläpitäjänä ja uudistajana. Lukion tulee lisäksi vahvistaa opiskelijan myönteistä kulttuuri-identiteettiä sekä kulttuurien tuntemusta, joiden perustalta on mahdollista saavuttaa kulttuurien välisen toiminnan taito ja menestystä kansainvälisessä yhteistyössä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kulttuurikäsitteen erilaisia tulkintoja ja osaa kuvata kulttuureiden erityispiirteitä
- tuntee henkistä ja aineellista kulttuuriperintöä
- on tietoinen omasta kulttuuri-identiteetistään, tietää mihin kulttuuriseen ryhmään hän tahtoo kuulua ja osaa toimia oman kulttuurinsa tulkkina
- arvostaa kulttuureiden monimuotoisuutta elämän rikkautena ja luovuuden lähteenä sekä osaa pohtia tulevan kulttuurikehityksen vaihtoehtoja
- osaa kommunikoida monipuolisesti myös vierailla kielillä kulttuuritaustaltaan erilaisten ihmisten kanssa
- pyrkii toimimaan aktiivisesti keskinäiseen kunnioittamiseen perustuvan monikulttuurisen yhteiskunnan rakentamiseksi.

9.2.5 Teknologia ja yhteiskunta

Teknologian kehittämisen lähtökohtana on ihmisen tarve parantaa elämänsä laatua ja helpottaa elämäänsä työ- ja vapaa-aikanaan. Teknologian perustana on luonnossa vallitsevien lainalaisuuksien tunteminen. Teknologia sisältää tiedon ja taidon suunnitella, valmistaa ja käyttää teknologisia tuotteita, prosesseja ja järjestelmiä. Opetuksessa korostetaan teknologian ja yhteiskunnan kehittymisen vuorovaikutteista prosessia.

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää luonnontieteiden ja muiden tieteenalojen tietoa pohtiessaan teknologian kehittämismahdollisuuksia
- ymmärtää ja osaa arvioida ihmisen suhdetta nykyteknologiaan sekä osaa arvioida teknologian vaikutuksia elämäntapaan, yhteiskuntaan ja luonnonympäristön tilaan
- osaa arvioida teknologian kehittämistä ohjaavia eettisiä, taloudellisia, hyvinvointi- ja tasa-arvonäkökohtia sekä ottaa perustellen kantaa teknologisiin vaihtoehtoihin
- ymmärtää teknologian ja talouden vuorovaikutusta sekä osaa arvioida teknologisten vaihtoehtojen vaikutusta työn sisältöön ja työllistymiseen
- oppii yrittäjyyttä ja tutustuu paikalliseen työelämään

9.2.6 Viestintä- ja mediaosaaminen

Lukio-opetuksen tulee tarjota opiskelijalle opetusta ja toimintamuotoja, joiden avulla hän syventää ymmärrystään median keskeisestä asemasta ja merkityksestä kulttuurissamme. Lukion tulee vahvistaa opiskelijan aktiivista suhdetta mediaan ja valmiutta vuorovaiku-

tukseen sekä yhteistyötä paikallisen median kanssa. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään mediavaikutuksia, median roolia viihdyttäjänä ja elämysten antajana, tiedon välittäjänä ja yhteiskunnallisena vaikuttajana, käyttäytymismallien ja yhteisöllisyyden kokemusten tarjoajana sekä maailman- ja minäkuvan muokkaajana. Opiskelija havainnoi ja erittelee kriittisesti median kuvaaman maailman suhdetta todellisuuteen ja oppii huolehtimaan yksityisyyden suojastaan, turvallisuudestaan ja tietoturvastaan liikkeessaan mediaympäristössä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa riittävät viestien tulkinta- ja vastaanottotaidot: hän oppii mediakriittisyyttä valinnoissa ja mediatekstien tulkinnoissa sekä kuluttajan tarvitsemia yhteiskunnallisia tietoja ja taitoja
- osaa käsitellä eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä: hän oppii vastuuta median sisällöntuottamisessa, käytössä ja mediakäyttämisenään
- saa paremmat vuorovaikutus-, viestintä- ja vaikuttamistaidot
- pystyy tuottamaan mediatekstejä ja monipuolistamaan ilmaisullista osaamistaan tuottaessaan itse mediatekstien sisältöjä ja välittäessään niitä
- tottuu käyttämään mediaa opiskelun välineenä ja opiskeluympäristönä, harjaantuu käyttämään mediaa opiskeluun liittyvissä vuorovaikutustilanteissa sekä tiedonhankinnassa ja -välittämisessä
- tuntee median toimintaan vaikuttavia taloudellisia ja yhteiskunnallisia tekijöitä
- saa tietoa viestintäalasta, mediatuotannosta ja tekijänoikeuksista

9.3 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

Oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet:

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetusta ohjaa näkemys äidinkielestä käsitejärjestelmänä, jolla ihminen jäsentää maailmaa ja rakentaa sosiaalista todellisuutta. Äidinkielen myötä ihminen omaksuu yhteisönsä kulttuurin ja rakentaa omaa identiteettiään. Tämä mahdollistaa sosiaalisen vuorovaikutuksen sekä kulttuurin jatkuvuuden ja sen kehittämisen. Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on lukio-opetuksen keskeinen taito-, tieto-, kulttuuri ja taideaine, joka tarjoaa aineksia kielelliseen ja kulttuuriseen yleissivistykseen. Se saa sisältöjä kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteistä sekä kulttuurin tutkimuksesta. Kielen, kirjallisuuden ja viestinnän tietoja sekä lukemisen, kirjoittamisen ja puheviestinnän taitoja opitaan erilaisissa viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset opetusmenetelmät

Oppiaine äidinkieli ja kirjallisuus ohjaa aktiiviseen tiedon hankkimiseen, tiedon kriittiseen käsittelyyn ja tulkintaan. Opetuksessa pyritään oppiaineen sisäiseen integraatioon, sillä eri tieto- ja taitoalueet ovat toiminnallisessa yhteydessä toisiinsa. Niitä yhdistävänä tekijänä on kieli ja näkemys ihmisestä tavoitteellisesti toimivana, itseään ilmaisevana, merkityksiä tulkitsevana ja tuottavana viestijänä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppiaineen opetusmenetelmät ovat lähtökohtaisesti monimuoto-opetusta kuitenkin niin, että kunkin ryhmän koko, dynamiikka ja taitotaso vaikuttavat valittaviin opetusmenetelmiin. Aina osa kurssin sisällöstä opiskellaan opettajajohtoisesti. Tällaisia asiakokonaisuuksia ovat kunkin kurssin ydinteoria sekä pääsääntöisesti kielenhuolto. Muutoin opetus suosii tekemisen ja oivaltamisen kautta oppimista.

Arviointi

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppiaineen arviointi määräytyy monen näytön pohjalta. Siinä kiinnitetään huomiota opitun tiedon ymmärtämiseen ja soveltamiseen. Usein sisällöt ovat laajoja kokonaisuuksia ja vaativat hyvää jäsentelytaitoa. Kursseilla tehdään sekä suullisia että kirjallisia töitä. Jokaisella kurssilla luetaan kaunokirjallisuutta ja luetusta tehdään jokin, useimmiten kirjallinen, työ. Lisäksi kielenhuolto on osa jokaisen pakollisen kurssin arviointia. Töiden painoarvo vaihtelee, ja niistä sovitaan ja tiedotetaan opiskelijoille kunkin kurssin alussa.

Aihekokonaisuudet oppiaineen sisällä

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurin tuntemus: Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa arvostamaan omaa kulttuuria ja kieltä. Oppiaine ohjaa monikulttuurisuuden ja monikielisyyden ymmärtämiseen ja kielelliseen ja kulttuuriseen suvaitsevaisuuteen. Lukion kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on kaunokirjallisuuden ymmärtäminen sekä tekstien eritteleminen ja tulkitseminen eri näkökulmista. Kaunokirjallisuus tarjoaa aineksia henkiseen kasvuun, kulttuuri-identiteetin muodostumiseen ja omien ilmaisuvarojen monipuolistamiseen. Erityisesti kurssien ÄI5 ja ÄI6 sisällöt tukevat aihekokonaisuuden käsittelyä.

Viestintä- ja mediaosaaminen: Viestintä on oleellinen osa äidinkielen ja kirjallisuuden oppisisältöä samoin kuin erilaiset mediatekstit oppimateriaalina. Pyrimme varmistamaan, että opiskelijat hallitsevat medialukutaidon perusteet Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus tähtää sellaisiin viestintä- ja vuorovaikutustaitoihin, jotka luovat riittävät edellytykset jatkoopinnoille ja osallisuudelle työelämässä. Erityisesti ÄI4 ja ÄI10 kartuttavat aihekokonaisuuden taitoja.

Aktiivinen kansalaisuus: Sosiaalinen vuorovaikutus ja oppiminen perustuvat monipuoliseen viestintäosaamiseen ja vankkaan luku- ja kirjoitustaitoon sekä taitoon käyttää kieltä tilanteen vaatimalla tavalla. Aktiivinen kansalaisuus -aihekokonaisuus painottuu erityisesti kurssilla ÄI4.

Vihdin paikallisuutta sovelletaan mahdollisuuksien mukaan kursseittain.

ÄI1 KIELI, TEKSTIT JA VUOROVAIKUTUS

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi: 1/ arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tekstikäsitystään
- oppii tarkastelemaan monenlaisia tekstejä entistä tietoisempana tulkintaansa ohjaavista seikoista
- ymmärtää tekstin merkityskokonaisuutena ja tarkastelee sen piirteitä tavoitteen,
-

- viestintätilanteen ja -välineen kannalta
- oppii tarkastelemaan kielenkäyttöään, lukemistapojaan ja viestintäänsä entistä tietoisemmin
- tottuu huoltamaan tuottamiensa tekstien kieliasua
- syventää tietojaan ryhmäviestinnästä: kehittää ja oppii arvioimaan omia osallistumistapojaan ryhmän vuorovaikutuksen ja ilmapiirin sekä ryhmätyön tai keskustelun tuloksellisuuden kannalta.

Sisältö

- tekstien tulkintaa ja tuottamista ohjaavia perustekijöitä kuten tavoite, vastaanottaja, tekstilaji ja tekstityyppi
- viestintätilanteen ja -välineen vaikutus tekstiin
- tekstikäsityksen syventäminen, esimerkiksi puhutut ja kirjoitetut tekstit, mediatekstit, sähköiset ja graafiset tekstit, asia- ja kaunokirjalliset tekstit, julkiset ja yksityiset tekstit
- erilaisten tekstien kielen ja sisällön havainnointia ja harjoittelua: ymmärrettävyys, havainnollisuus ja eheys

Aihekokonaisuus

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys. Opiskelija tulee tietoiseksi erilaisten tekstilajien maailmasta ja oppii työelämässään tarvittavia referoinnin ja kommentoinnin taitoja.

Arviointi

Arviointi noudattelee yleistä osaa. Kurssilla voidaan tehdä laaja tekstilajiportfolio, jokin kirjallisuustyö, kirjoittaa essee, kommentti tai jokin muu teksti. Kielenhuollon testi tai koe on osa kurssin arviointia.

ÄI2 TEKSTIEN RAKENTEITA JA MERKITYKSIÄ

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa arvioida tekstien sisältöä, näkökulmia, tyyliä ja muotoa sekä oppii erittelemään tekstiä erilaisista merkityssuhteista koostuvana kokonaisuutena
- oppii tekstien erittelyssä tarvittavaa käsitteistöä ja pystyy soveltamaan sitä myös tuottaessaan itse teksti
- tottuu työstämään tekstiään oman ja toisten arvion pohjalta
- oppii suunnittelemaan ja laatimaan puhuttuja ja kirjoitettuja asiatekstejä sekä kykenee välittämään sanomansa kuuntelijoille tai lukijoille tavoitteittensa mukaisesti
- oppii tiedonhankintastrategioita, käyttää painettuja ja sähköisiä tietolähteitä sekä löytää käyttökelpoista ja luotettavaa tietoa kirjoitelmiensa tai puhe-esitystensä pohjaksi.

Sisältö

- tekstuaaliset keinot, esimerkiksi lausetyypit ja -rakenteet, sananvalinnat, kielen kuvallisuus; jaksotus, viittaussuhteet, kytkökset; fokusointi, aiheen rajausta ja näkökulman valinta

- informatiivisen puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen ja arviointi
- kirjoittaminen prosessina: tarkoituksenmukaisen aineksen haku, kriittinen valikointi ja siihen viittaaminen ja hyödyntäminen omassa tekstissä sekä tekstin ja sen kieliasun hiominen erityisesti rakenteen ja tekstin eheyden kannalta

Aihekokonaisuus

Kurssilla ei varsinaisesti painotu mikään valtakunnallinen aihekokonaisuus.

Arviointi

Kurssin arviointi noudattelee yleistä osaa. Kurssilla tehtäviä töitä voivat olla jokin kirjallisuustyö, essee, tekstitaivostusteksti sekä kielenhuollon testi.

ÄI3 KIRJALLISUUDEN KEINOJA JA TULKINTAA

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään kielen kuvallisuutta ja monitulkintaisuutta
- syventää tietojaan kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä
- kehittyä fiktiivisten tekstien analysoijana erilaisia lukija- ja tulkintalähtökohtia sekä tarpeellisia kirjallisuustieteellisiä käsitteitä käyttäen
- oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti
- harjaantuu käyttämään kurssilla havainnoituja kielen keinoja tarkoituksenmukaisesti omassa ilmaisussaan.

Sisältö

- kirjallisuuden erittelyä ja tulkintaa tulkinnan kannalta perusteltua käsitteistöä ja lähestymistapaa hyödyntäen
- proosa kirjallisuudenlajina: kerrontateknisiä keinoja, esimerkiksi kertoja, näkökulma, aihe, henkilö, aika, miljö, teema, motiivi
- lyriikka kirjallisuudenlajina: käsitteinä esimerkiksi runon puhuja, säe, säkeistö, rytmi, mitallisuus, toisto, kielen kuvallisuus
- draama kirjallisuudenlajina
- kirjallisuuden keinojen käyttöä omassa teksteissä

Aihekokonaisuus

Kurssilla toteutuu *kulttuuri-identiteetin ja kulttuurien tuntemuksen* aihekokonaisuus luetta-
vien kaunokirjallisten teosten ja niiden käsittelyn kautta.

Arviointi

Arviointi noudattelee yleistä osaa. Kurssilla tehtäviä töitä voivat olla esimerkiksi laajahko kirjallisuusportfolio, tekstianalyysi sekä kielenhuollon testi.

ÄI4 TEKSTIT JA VAIKUTTAMINEN

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää medialukutaitoaan, jolloin hän pystyy analysoimaan ja tulkitsemaan erilaisia mediatekstejä, niiden taustoja ja tavoitteita sekä kriittisesti arvioimaan median välittämää informaatiota ja vaikutusta yksilöihin ja yhteiskuntaan
- osaa niin kirjoittajana kuin puhujanakin perustella monipuolisesti näkemyksiään sekä arvioida vaikuttamispyrkimyksiä ja tekstin luotettavuutta
- osaa tarkastella kirjallisuuden yhteiskunnallista vaikutusta
- oppii tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä arvoja myös eettisistä lähtökohdista.

Sisältö

- suora ja epäsuora vaikuttaminen: esimerkiksi suostuttelu, ohjailu, manipulointi; mainonta, propaganda; ironia, satiiri, parodia
- vaikuttamaan pyrkivien tekstien lajeja, graafisia ja sähköisiä tekstejä: mielipide, kolumni, pakina, arvostelu, pääkirjoitus, kommentti, mainos
- argumentointitavat ja retoriset keinot
- kantaa ottavia puheenvuoroja, keskusteluja ja väittelyitä
- tietoisesti vaikuttamaan pyrkivää kirjallisuutta ja muita kantaa ottavia tekstejä
- tekstien ideologisuus, lähdekritiikki ja mediakritiikki
- viestijän vastuu; mediavalinnat ja verkkoetiikka.

Aihekokonaisuudet

Kurssilla painottuvat *aktiivisen kansalaisuuden ja yrittäjyyden* sekä *viestintä- ja mediaosaamisen* aihekokonaisuudet. Kurssilla pyritään antamaan valmiuksia toimia aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä. Kurssin keskeinen sisältö keskittyy mielipiteen esittämiseen ja argumentointiin sekä erilaisten mediatekstien käsittelyyn.

Arviointi

Arviointi noudattelee yleistä osaa. Kurssilla tehtäviä töitä voivat olla argumentoinnin harjoitteluun liittyvät tehtävät kuten argumentaatioanalyysi, kritiikin ja /tai mielipiteen tai vastineen kirjoittaminen, tekstitaitovastaustekstin tuottaminen, erilaiset mediateksteihin liittyvät työt sekä kielenhuollon testi.

ÄI5 TEKSTI, TYYLI JA KONTEKSTI

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tarkastelemaan niin fiktiivisiä tekstejä kuin asiatekstejäkin niiden kulttuuri-kontekstissa ja suhteessa muihin teksteihin
- oppii erittelemään tyylin elementtejä ja niiden vaikutusta tekstin kokonaisuuteen
- pystyy itsenäiseen kirjoitusprosessiin aiheen ja näkökulman valinnasta, aineiston koonnista ja järjestelystä tekstin muokkaamisen ja tyylin hionnan kautta oman pohdiskelevan tekstin laadintaan

- kehittää omaa ilmaisutapaansa ja kirjallista tyyliään.

Sisältö

- eri aikakausia ja tyylejä edustavia kaunokirjallisia ja muita tekstejä erityisesti kulttuurisen kontekstin näkökulmasta
- tekstien tarkastelua ihmiskuvan, maailmankuvan, arvo- ja aatemaailman ilmentäjinä sekä oman aikansa että nykyajan kontekstissa
- tyylin aineksien kuten sananvalinnan, sävyn, kielen kuvallisuuden, rytmin ja lauserakenteen vaikutus tekstiin
- oppiaineen sisältöihin liittyvästä aiheesta, itse valitusta näkökulmasta laadittu pohdiskeleva teksti
- oman tyylin hiontaa ja huoltoa.

Kurssiin sisältyy mahdollisuuksien mukaan teatterissa käynti.

Aihekokonaisuudet

Kurssilla painottuu *kulttuuri-identiteetin ja kulttuurien tuntemuksen* aihekokonaisuus. Kurssisisältö koostuu suurelta osin eurooppalaisen kirjallisuuden eri tyylikausista ja siten auttaa ymmärtämään eurooppalaisen ihmisen historiaa kirjallisuuden kautta.

Arviointi

Arviointi noudattelee yleistä osaa. Kurssilla tehtäviä töitä voivat olla laaja kirjallisuusportfolio tai jokin muu laaja työ eurooppalaisen kirjallisuuden historian pääpiirteistä, essee ja/tai tekstitaitovastausteksti, kirjallisuusessee ja kielenhuollon testi.

ÄI6 KIELI, KIRJALLISUUS JA IDENTITEETTI

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan suomen kielen kehityksen vaiheita ja ymmärtää eurooppalaisten kieli- ja kulttuurikontaktien vaikutuksen suomalaisen kulttuurin muotoutumiseen ja jatkuvaan muutokseen
- arvostaa nyky-Suomen monikulttuurisuutta ja -kielisyyttä ja ymmärtää äidinkielen merkityksen jokaiselle ihmiselle
- tuntee suomalaisen kirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja
- osaa arvioida kansallisten teosten merkitystä oman kulttuurinsa näkökulmasta kulttuurisen ja yksilöllisen identiteetin rakentajana

Sisältö

- teksti suullisessa ja kirjallisessa traditiossa: kansanrunoudesta kirjallisuuteen, kirjoitetusta kulttuurista nykylviestintään
- suomen kielen muotoutuminen ja muuttuminen kansainvälisessä ympäristössä; kielenohjailun periaatteet opiskelijan kielenkäytön näkökulmasta
- kielen ja kirjallisuuden merkitys kansallisen identiteetin rakentamisessa
- suomalaista kaunokirjallisuutta aika- ja kulttuurikontekstissaan, keskeisiä teoksia ja teemoja
- kirjallisia ja suullisia tuotoksia kurssin teemoihin liittyvistä aiheista

Aihekokonaisuudet

Kurssilla painottuu *kulttuuri-identiteetin ja kulttuurien tuntemuksen* aihekokonaisuus. Keskeinen sisältö rakentuu suomalaisen identiteetin rakentumisen ymmärtämiselle ja nykyisen suomalaisen kieli- ja kulttuuri-identiteetin pohtimiselle.

Arviointi

Arviointi noudattelee yleistä osaa. Kurssilla tehtäviä töitä voivat olla laajahko portfolio, tekstitaitovastausteksti, kirjallisuustyö ja kielenhuollon testi.

ÄI7 PUHEVIESTINNÄN TAITOJEN SYVENTÄMINEN

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan vuorovaikutuksen luonteesta, ominaispiirteistä ja puhe- ja viestintä-
- kehittää puhumisrohkettaan ja ilmaisuvarmuuttaan sekä esiintymis- ja ryhmäviestintätaitojaan
- tunnistaa ja osaa analysoida sekä puhujan että sanoman luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä.

Sisältö

- vuorovaikutustilanteiden osatekijät ja ominaispiirteet, verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä
- esiintymisen, neuvottelujen, kokousten ja erilaisten keskustelujen ominaispiirteet ja menettelytavat
- esiintymis- ja ryhmätyötaidot, puheviestinnän kulttuurisia piirteitä ja suomalaista puhe- ja viestintäkulttuuria

ÄI8 TEKSTITAITOJEN SYVENTÄMINEN

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arvostelu: numero / laajuus: 1

Tavoite

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa taitoaan lukea analyttisesti ja kriittisesti erilaisia tekstejä
- varmentaa taitoaan kirjoittaa sisällöltään, rakenteeltaan ja tyylistään ehyttä ja johdonmukaista tekstiä.

Sisältö

- tekstityypit ja tekstilajit
- tekstianalyysi ja siinä tarvittavat käsitteet
- tekstin rakentaminen: ideointi, suunnittelu, näkökulman valinta, jäsentely, muokkaaminen, tyylin hionta, otsikointi ja ulkoasun viimeistely
- kielenhuoltoa

Arviointi

Arviointi noudattelee yleistä osaa. Kurssin töinä painottuvat tekstitaitovastaustekstin rakentamiseen liittyvät työt sekä mahdollisimman hyvän valmiin vastaustekstin tuottaminen. Mukana voi olla myös tekstitaidon preliminäärikoe ja mahdollinen essee.

ÄI9 KIRJOITTAMINEN JA NYKYKULTTUURI

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kykenee keskustellen ja kirjoittaen käsittelemään ajankohtaisia kielen, kirjallisuuden ja viestinnän teemoja
- oppii arvioimaan ja arvottamaan ajankohtaisia tekstejä eettisin ja esteettisin perustein ja näkemään niiden merkityksen osana yhteiskunnallista keskustelua
- löytää nykykirjallisuudesta itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niistä käytävään keskusteluun
- osoittaa kypsyyttä oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsittelyssä, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaäänisyydessä.

Sisältö

Kurssi antaa kokonaiskuvan äidinkielen ylioppilaskokeen esseekokeesta. Tarkemmin käsitellään niitä piirteitä, jotka ovat samoja sekä otsikko- että aineistotehtävistä kirjoitettaessa.

- ajankohtaisia suullisia ja kirjallisia puheenvuoroja kieltä ja kulttuuria käsittelevistä aiheista
- mediatekstien ajankohtaisaiheiden, ilmaisukeinojen ja vaikutusten tarkastelua
- osallistumista lukija- ja kirjoittajayhteisöön

Arviointi

Arviointi noudattelee yleistä osaa. Kurssitöinä painottuvat esseen kirjoittamisen tehtävät, kokonainen essee sekä mahdollisesti esseepreliminääri.

ÄI10 MEDIALUKUTAITO

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 2 / arviointi: suoritusmerkintä /laajuus: 1

Tavoite

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää taitojaan mediavaikuttamisesta ja medialukutaidosta
- oppii suhtautumaan kriittisesti mediaan ja sen luomaan todellisuuskuvaan
- oppii tekemään media-analyysiä ja rohkaistuu tuottamaan erilaisia tekstejä medioihin
- tottuu käyttämään mediaa arkipäivässään ja tuntee median toimintaan vaikuttavia taloudellisia ja yhteiskunnallisia tekijöitä
- saa tietoa viestintäalasta, mediatuotannosta ja tekijänoikeuksista.

Sisältö

- median ajankohtainen maailma
- mainonnan keinot, vaikutusmahdollisuudet, ilmaisutavat ja kieli

- kuvan lukeminen
- perehtyminen johonkin mediatekstin tyyppiin, esimerkiksi uutiseen, läheisesti lukemalla, katsomalla, analysoimalla ja itse tekemällä
- mahdollisuuksien mukaan tehdään vierailuja mediataloihin ja kutsutaan vierailijoita luennoimaan median alalta
- omien mediatekstien tuottaminen esimerkiksi paikallislehtiin

Aihekokonaisuudet

Kurssilla painottuvat *aktiivisen kansalaisuuden ja yrittäjyyden sekä viestintä- ja mediaosaamisen* aihekokonaisuudet. Koko kurssin sisältö koostuu median maailman erilaisten ilmiöiden tarkastelusta ja osallistumisesta mediatekstien tuottamiseen sekä julkaisemiseen.

Arviointi

Arviointi noudattelee yleistä osaa.

ÄI12 KIRJALLISUUDEN MAAILMASSA

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

Kurssin tavoitteena on

- vankentaa kirjallisuuden asemaa opiskelijan elämässä ja lisätä kirjallisuuden tuntemusta sekä kiinnostusta sitä kohtaan
- vahvistaa opiskelijan tekstitaitoja: tekstien erittelyä ja tulkintaa eri näkökulmista sekä päätelmien tekemistä

Sisältö

- Kurssilla syvennetään kirjallisuuden käsittelyn taitoja lukemalla ja keskustelemalla luetuista kirjoista sekä tekemällä kirjallisia töitä.
- Tehtävät harjaannuttavat sekä puhumisen että kirjoittamisen taitoja ja edellyttävät kykyä itsenäiseen työskentelyyn.
- Opiskelijat voivat halutessaan vaikuttaa siihen, mitä kirjoja kurssilla luetaan.
- Kurssi voidaan järjestää myös lukupiirityyppisenä.

Aihekokonaisuudet

Kurssin aihekokonaisuudet vaihtelevat sen mukaan, mitä teoksia opiskelijat kulloinkin lukevat tai mitä teemaa kurssilla käsitellään. *Viestintä- ja mediaosaaminen, kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus* sekä *aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys* on vankimmin osa kirjallisuuskurssia.

ÄI13 KIELENHUOLLON TUKIKURSSI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 2 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

Kurssin tavoitteena on

- kerrata kielenhuollon keskeiset aihealueet ja auttaa opiskelijaa oivaltamaan lukio-opiskelussa tarvittavien tekstitaitojen ja oman äidinkielen hyvän hallinnan merkitys
- ohjata opiskelija tarkkailemaan omaa kieltään.

Sisältö

- kielenhuollon keskeiset aihealueet yhdyssanoista virkerakenteisiin
- osa harjoituksista opiskelijoiden omien tekstien kautta

Arviointi

Arviointi noudattaa yleistä osaa. Kurssilla pidetään mahdollisesti kielenhuollon testi tai koe, jolla testataan kurssilla opitut asiat.

ÄI14 ABIKIELIOPPI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

Kurssin tavoitteena on

- kerrata keskeiset suomen kielen kieliopin piirteet ja tarkastella niitä omassa kielenkäytössä
- syventää opiskelijan oman tekstin muokkaamisen ja viimeistelyn taitoja.

Sisältö

- kielenhuollon ja oikeinkirjoituksen perusteiden kertaus
- kielessä vaikuttavien vieraskielisyyksien ja kapulakielisyyden kertaus
- osa harjoituksista tehdään opiskelijan omien töiden avulla

Arviointi

Arviointi noudattaa yleistä osaa. Kurssilla pidetään mahdollisesti kielenhuollon testi tai koe, jolla testataan kurssilla opitut asiat.

ÄI15 LUOVA KIRJOITTAMINEN

soveltava / suositeltava suoritusvuosi 1 – 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

Kurssin tavoitteena on

- vapauttaa opiskelija tiukoista tekstin tuottamisen normeista
- ohjata opiskelija löytämään omat vahvuutensa ja taitonsa kirjoittajana sekä rohkaista häntä käyttämään niitä.

Sisältö

- tutustutaan erilaisiin fiktiivisen tekstin genreihin itse kirjoittamalla
- tehdään pieniä harjoituksia ja kirjoitetaan mahdollisesti yksi laajempi fiktiivinen teksti
- pyritään osoittamaan, että fiktiivinen teksti on käyttökelpoinen ja merkityksellinen taiteen muoto.

Arviointi

Kurssilla tuotetaan ryhmän toiveiden mukaan joko pieniä, eri tekstilajeja edustavia tekstejä, joista kootaan luovan kirjoittamisen näytekansio, tai yksi novelli tai muu laajahko teksti.

ÄI17 LUKION MEDIADIPLOMI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 3 / arviointi: OPH:n ohjeiden mukaan / laajuus: 1

Tavoite

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy median rakenteisiin, peruskäsitteisiin ja -välineisiin sekä median sisällön ja ilmaisun erityispiirteisiin
- ymmärtää median toimintaympäristöön vaikuttavia tekijöitä, kuten valtarakenteita ja arjen rutiineita
- oppii erittelemään ja tulkitsemaan sekä arvioimaan mediaesityksiä
- oppii mediaesitysten tekemistä eri tuotantovälineillä

Sisältö

- Opiskelija suorittaa neljä (4) pohjakurssia ennen varsinaista mediadiplomikurssia.
- Diplomikurssin aikana opiskelija tekee päättötyön valitsemaltaan median alalta käyttäen siihen enintään 38 tuntia.
- Koulukohtaisiksi pohjakursseiksi lasketaan ÄI10, YH4, KU3, AT3,
- Pohjakurssiksi sopii myös verkkokurssi Median maailma (www.edu.fi/oppimateriaalit/medianmaailma).
- Hyväksi voidaan lukea myös muun toisen asteen oppilaitoksen tarjoamat media-alan kurssit. Ne hyväksytään tapauskohtaisesti.

Aihekokonaisuudet

Kurssilla painottuvat *aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys* sekä *viestintä- ja mediaosaaminen*. Itsenäisen, laajan diplomityön tekeminen joltakin median osa-alueelta vaatii yhteistyötaitoja, yritteliäisyyttä sekä erilaisten media- ja viestintätaitojen hallintaa.

Arviointi

Kurssi arvioidaan Opetushallituksen kriteerien mukaisesti.

9.4 TOINEN KOTIMAINEN KIELI, RUOTSI

Oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet

Ruotsin kielen opiskelua ohjaavat pitkälti samat tavoitteet ja keinot kuin luvussa 9.5 esitetyt vieraiden kielten tavoitteet.

Keskeiset opetusmenetelmät

Opiskelijoita kannustetaan itseohjautuviksi, jotta he osaisivat reflektoida, tutkia ja arvioida oman oppimisensa edistymistä päästäkseen parhaisiin mahdollisiin oppimistuloksiin. Tässä syystä opintojen alussa pyritään kartoittamaan opiskelijoiden opiskelutaidot, jotta he tulisivat tietoisiksi siitä, mitä hyödyllistä ovat jo oppineet tekemään ja miten he voisivat tehostaa oppimistaan.

Koska yhteistyötaito on tärkeä ominaisuus työelämässä, opiskelijoita pyritään ohjaamaan yhteistoiminnallisuuteen tietoisien harjoittelun avulla. Eurooppalainen kielisalkku ja kielipassi ovat tulevaisuudessa tärkeitä osaamisen tason mittareita koko Euroopan alueella, joten opiskelijoita kannustetaan kielisalkkutyöskentelyyn alusta alkaen.

Kahdella ensimmäisellä kurssilla painottuu puhuminen, joten niiden aikana opiskelijalle opetetaan erilaisia kommunikaatiostrategioita. Kun kielitaito on vielä vajavaista, tarvitaan myös kompensatiostrategioita, eli miten selviytyä tilanteesta, jossa ilmaisuvarasto ei ole riittävä. Puhetaitoa harjoitetaan erilaisten tehtävien avulla yksin, pareittain sekä ryhmissä. Sanaston kartuttamiseksi opetetaan myös erilaisia strategioita, joista opiskelija voi valita itselleen käyttökelpoisimmat: tekstistä tunnistamiensa, mutta vain passiivisesti hallitsemiensa sanojen siirtäminen aktiiviseen sanavarastoon sekä uusien sanojen opiskelu erilaisin elaboraation keinoin on tehokkaampaa kuin pelkkä sanalistojen tankkaaminen.

Neljännellä kurssilla tekstin ymmärtäminen muuttuu vaativammaksi, joten silloin paneudutaan tarkemmin lukemisstrategioihin. Tärkeää on myös opettaa mediakriittisyyttä.

Kielen oman tuottamisen tasolla (sekä puheessa että kirjoittamisessa) opiskelija tehdään tietoiseksi kielen erilaisista rekistereistä, jotta hän oppii käyttämään oikeantyylistä kieltä tilanteiden vaatimalla tavalla. Tässä edetään epävirallisesta viralliseen, tuttavallisesta asiaviesteihin, kuvailevasta ja selostavasta tuottamisesta vertailevaan ja argumentoivaan suuntaan. Näin luodaan pohjaa jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavan kielellisen taidon kehittämiseksi.

Aihekokonaisuudet oppiaineen sisällä

Aihekokonaisuudet *hyvinvointi ja turvallisuus, viestintä- ja mediaosaaminen, aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys, kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus, teknologia ja yhteiskunta sekä kestävä kehitys* on käsitelty kurssikohtaisissa kuvauksissa.

RUB1 KOULU JA VAPAA-AIKA**pakollinen** / suositeltava suoritusvuosi 1 / arviointi: numero / laajuus: 1**Tavoite**

- niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta
- vahvistaa perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeen mukaan
- harjoitella keskustelua, mielipiteen ilmaisua sekä keskeisiä puheviestinnän strategioita

Sisältö

- opiskelu
- nuorten harrastukset
- jokapäiväiset kielenkäyttötilanteet
- rakenteissa perusopetuksessa opiskellun kertaus

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- kurssikoe

Aihekokonaisuudet*kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus; hyvinvointi ja turvallisuus***RUB2 ARKIELÄMÄÄ POHJOISMAISSA****pakollinen** / suositeltava suoritusvuosi 1 / arviointi: numero / laajuus: 1**Tavoite**

- jatkaa sanaston ja rakenteiden vahvistamista
- painottaa puheviestinnän harjoittamista sekä kirjoittamista lyhyiden viestinnällisten tehtävien avulla
- vankentaa suullisen viestinnän strategioiden hallintaa
- kiinnittää huomiota ilmaisuvarmuuteen

Sisältö

- nuorten elämä, opiskelu, työ, harrastukset
- palvelut ja vapaa-aika
- rakenteista kerrataan perusopetuksessa opiskeltua ja keskitytään erityisesti substantiiveihin, adjektiiveihin ja persoonapronomineihin

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- kurssikoe

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus; hyvinvointi ja turvallisuus sekä viestintä- ja mediaosaaminen

RUB3 SUOMI, POHJOISMAAT JA EUROOPPA

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi 1 /arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- kehittää kaikkia kielitaidon osa-alueita
- harjoitella erityisesti kirjallisen viestinnän ja luetunymmärtämisen strategioita

Sisältö

- kotimaa
- suomenruotsalaisuus
- vertailu muihin Pohjoismaihin
- Suomi pohjoismaisena valtiona Euroopassa
- kielioissa laajennetaan verbioppia sekä opiskellaan lisää substantiivien, pronomien ja prepositioiden käyttöä

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- kurssikoe

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus.

Aihetta voidaan mahdollisuuksien mukaan käsitellä esittelemällä vihtiläistä kulttuuria.

RUB4 ELÄMÄÄ YHDESSÄ JA ERIKSEEN**pakollinen** / suositeltava suoritusvuosi 2 / arviointi: numero / laajuus: 1**Tavoite**

- kehitetään edelleen viestintästrategioita
- opiskellaan argumentoivaa viestintää

Sisältö

- elämänarvot
- ihmissuhteet
- sukupuolten ja ikäryhmien kohtaaminen opiskelussa ja työssä
- ajankohtaiset yhteiskunnalliset ilmiöt
- rakenteista opiskellaan lisää adjektiivien ja pronomien käyttöä sekä laajennetaan verbiopin tuntemusta

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- kurssikoe

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus; hyvinvointi ja turvallisuus sekä aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys

RUB5 ELINYMPÄRISTÖMME**pakollinen** / suositeltava suoritusvuosi 2 / arviointi: numero / laajuus: 1**Tavoite**

- vahvistaa eri viestintästrategioita
- harjoitella vaativampaa kirjallista ilmaisua sekä luetun ymmärtämistä

Sisältö

- luonto
- muuttuva elin- ja työympäristö
- joukkoviestimet
- rakenteista opiskellaan lisää pronomineja sekä määräysmuotoja ja laajennetaan verbiopin tuntemusta

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- kurssikoe

Aihekokonaisuudet

viestintä- ja mediaosaaminen; kestävä kehitys; teknologia ja yhteiskunta sekä aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys

RUB6 PUHU JA YMMÄRRÄ PAREMMIN

syventävä / suositeltava suoritusvuosi 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- harjoittaa puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa
- vankentaa jokapäiväisen elämän kielenkäyttötilanteissa tarvittavaa suullista kielitaitoa
- vahvistaa puhevalmiutta
- oppia keskustelemaan myös asiakysymyksistä ruotsiksi

Sisältö

Puhumisen harjoittelun aiheina ovat

- ajankohtaiset pohjoismaiset tapahtumat
- muiden kurssien aihepiirit

Opetusmenetelminä

- erilaiset keskusteluharjoitukset, pelit ja roolileikit
- mahdollinen teatteri- ja/tai opintokäynti

Arviointi

Kurssin arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin, kuten

- tuntiaktiivisuuteen
- kotitehtäviin
- kuuntelu- ja luetun ymmärtämistehtäviin
- mahdollisiin vapaaehtoiisiin lisätehtäviin

Suullisen kielitaidon koe koostuu tehtävistä, joissa arvioidaan opiskelijan ääntämistä sekä kerronta- ja keskustelutaitoa. Koe arvioidaan numeroin asteikolla 4 – 10. Todistus suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus; viestintä- ja mediaosaaminen

RUB7 YHTEINEN MAAILMA JA KANSAINVÄLISTYMINEN

syventävä / suositeltava suoritusvuosi 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- kehittää kielitaitoa ja ymmärtämisvalmiuksia vaativamman aineksen avulla
- valmentaa opiskelijoita yo-kokeeseen

Sisältö

- yhteiskunnalliset asiat
- päätöksentekoon osallistuminen
- kansainvälinen vaikuttaminen ja vastuu
- rakenne-, kuuntelu- ja tekstinymmärtämistehtävien harjoittelua
- kieliopissa kerrataan lause- ja verbioppia

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- kurssikoe

Aihekokonaisuudet

hyövinvointi ja turvallisuus; kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

RUB8 KULTTUURIN TEKIJÖITÄ JA NÄKIJÖITÄ

soveltava / suositeltava suoritusvuosi 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- kehittää monipuolisesti kielitaitoa tutustumalla pohjoismaiseen opiskelu- ja kulttuurielämään
- valmentaa opiskelijoita yo-kokeeseen

Sisältö

- kuvataide
- arkkitehtuuri
- kirjallisuus
- musiikki
- Pohjoismaat
- rakenne-, kuuntelu- ja tekstinymmärtämistehtävien harjoittelua

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- kurssikoe

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus; viestintä- ja mediaosaaminen

RUB9 TEHOKURSSI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi 1 - 2 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

- oppilas hallitsee ruotsin kielen perusrakenteet siten, että kielen tuloksellinen oppiminen on lukiossa mahdollista

Sisältö

- pääasiassa substantiivien, adjektiivien, verbiopin ja sanajärjestyksen kertausta ja varmennusta
- sanasto liittyy arkipäivän kokemuspiiriin tekstien sekä kuunteluharjoitusten osalta

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- kurssikoe

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

RUB10 RUOTSIN ABIKURSSI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- valmentaa opiskelijoita yo-kirjoituksiin.

Sisältö

- tehdään rakenne-, teksti- ja kuullunymmärtämistehtäviä
- kirjoitetaan aineita
- tiivistelmä
- kerrataan kielioppia

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- pienimuotoisia kokeita

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus, viestintä- ja mediaosaaminen

RUB11 RUOTSINKIELISEN KIELIALUEEN KULTTUURIKURSSI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi 1 – 3 / arviointi: suoritusmerkintä / .laajuus: 1

Tavoite

- opiskelija tutustuu ruotsinkielisen kielialueen kulttuuriin

Sisältö

- kurssi integroidaan historiaan, biologiaan, maantieteeseen, uskontoon tai kirjallisuuteen

Arviointi

- suulliset tehtävät
- portfolio
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät

Aihekokonaisuudet

- suunnitellaan jokaisella suorituskerralla yhdessä opiskelijoiden kanssa; osa kurssia voidaan suorittaa osallistumalla leirikouluun; noin puolet kurssin töistä on tehtävä ruotsin kielellä.

RUB12 TEHOKURSSI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi 1 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: ½

Tavoite

- helpottaa lukio-opiskelua ruotsin kielessä luomalla hyvä pohja

Sisältö

- kerrataan peruskoulussa opittua; opiskellaan substantiivin taivutus, adjektiivit, sanajärjestys sekä verbien konjugaatiot

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- kurssikoe

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

9.5 VIERAAT KIELET

Opetuksen yleiset tavoitteet

Kielten opetuksessa opiskelijat pyritään tutustuttamaan monipuolisesti vieraita kieliä puhuviin maihin ja niiden kulttuureihin, jotta heistä kasvaisi ennakkoluulottomia ja suvaitsevaisia nuoria kansainvälistyvään maailmaan. Heitä rohkaistaan monipuoliseen tiedonhankintaan teknologian suomia mahdollisuuksia käyttäen sekä samalla omien kirjallisten ja suullisten viestintätaitojensa parantamiseen. Heille pyritään myös mahdollisuuksien mukaan tarjoamaan tilaisuuksia autenttiseen kanssakäymiseen eri maiden nuorten kanssa, jotta kynnys osallistua kansainvälisiin projekteihin myöhemmässä elämän vaiheessa maldaltuisi. Kohdekielen tuntemuksen peilinä ovat aina opiskelijan omat juuret ja oma kulttuuriperimä, joiden pohjalta kurssien aihekokonaisuuksia lähestytään.

Keskeiset opetusmenetelmät

Opiskelijoita kannustetaan itseohjautuviksi, jotta he osaisivat reflektoida, tutkia ja arvioida oman oppimisensa edistymistä päästäkseen parhaisiin mahdollisiin oppimistuloksiin. Tästä syystä opintojen alussa pyritään kartoittamaan opiskelijoiden opiskelutaidot, jotta he tulisivat tietoisiksi siitä, mitä hyödyllistä ovat jo oppineet tekemään ja miten he voisivat tehostaa oppimistaan.

Koska yhteistyötaito on tärkeä ominaisuus työelämässä, opiskelijoita pyritään ohjaamaan yhteistoiminnallisuuteen tietoisien harjoittelun avulla. Eurooppalainen kielisalkku ja kielipassi ovat tulevaisuudessa tärkeitä osaamisen tason mittareita koko Euroopan alueella, joten opiskelijoita kannustetaan kielisalkkutyöskentelyyn alusta alkaen.

Kahdella ensimmäisellä kurssilla painottuu puhuminen, joten niiden aikana opiskelijalle opetetaan erilaisia kommunikaatiostrategioita. Kun kielitaito on vielä vajavaista, tarvitaan myös kompensatiostrategioita, eli miten selviytyä tilanteesta, jossa ilmaisuvarasto ei ole riittävä. Puhetaitoa harjoitetaan erilaisten tehtävien avulla yksin, pareittain sekä ryhmissä. Sanaston kartuttamiseksi opetetaan myös erilaisia strategioita, joista opiskelija voi valita itselleen käyttökelpoisimmat: tekstistä tunnistamiensa, mutta vain passiivisesti hallitsemi-

ensa sanojen siirtäminen aktiiviseen sanavarastoon sekä uusien sanojen opiskelu erilaisin elaboraation keinoin on tehokkaampaa kuin pelkkä sanalistojen tankkaaminen. Neljännellä kurssilla tekstin ymmärtäminen muuttuu vaativammaksi, joten silloin paneudutaan tarkemmin lukemisstrategioihin. Tärkeää on myös opettaa mediakriittisyyttä.

Kielen oman tuottamisen tasolla (sekä puheessa että kirjoittamisessa) opiskelija tehdään tietoiseksi kielen erilaisista rekistereistä, jotta hän oppii käyttämään oikeantyylistä kieltä tilanteiden vaatimalla tavalla. Tässä edetään epävirallisesta viralliseen, tuttavallisesta asiaviesteihin, kuvailevasta ja selostavasta tuottamisesta vertailevaan ja argumentoivaan suuntaan. Näin luodaan pohjaa jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavan kielellisen taidon kehittämiseksi.

Arviointi

Kukin kurssi arvioidaan kurssikuvauksissa määriteltyjen tavoitteiden ja sisältöjen perusteella. Arviointi on kriteeripohjaista, jossa apuna käytetään yleiseurooppalaista viitekehystä (katso alla oleva taulukko sekä yksityiskohtaisempi taulukko, opetussuunnitelman liite 1) niin, että opiskelija saavuttaisi lukion loppuun mennessä eri kielissä kielitaidon kuvausasteikon tasot seuraavasti:

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa eri oppimäärissä kielitaidon kuvausasteikon (liite) tasot seuraavasti:

Kieli ja oppimäärä	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Englanti A	B2.1	B2.1	B2.1	B2.1
Muut kielet A	BI.1 – B1.2	B1.1	B1.2	B1.1 – B1.2
Englanti B1	BI.2	BI.2	BI.2	B1.2
Englanti B2	B1.1	B1.1	B1.1	B1.1
Muut kielet B2	A2.2	A2.1 – A2.2	A2.2 – B1.1	A2.1 – A2.2
Englanti B3	B1.1	A2.2	B1.1	B1.1
Muut kielet B3	A2.1 – A2.2	A2.1	A2.1 – A2.2	A1.3 – A2.1

Kunkin kurssin arviointi perustuu oppimisprosessin kokonaisvaltaiseen seurantaan (työskentely tunnilla sekä kotitehtävät), kurssin aikana tehtyihin töihin (sanakokeet, kuuntelutehtävät, luetun ymmärtämisen tehtävät, kirjoitustehtävät, suulliset tehtävät), opiskelijan vapaaehtoisesti tekemiin lisätehtäviin sekä kurssin loppukokeeseen. Opiskelijaa ohjataan myös itse arvioimaan taitojaan koko lukioajan eurooppalaisen viitekehysten mukaisesti, jotta hän oppisi tuntemaan omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa ja sen mukaan asettamaan itselleen uusia tavoitteita sekä arvioimaan niiden toteutumista.

Eurooppalainen viitekehys

	A1	A2	B1
Kuullun ymmärtäminen	Tunnistan tuttuja sanoja ja kaikkein tavallisimpia sanontoja, jotka koskevat minua itseäni, perhettäni ja lähiympäristöäni, kun minulle puhutaan hitaasti ja selvästi.	Ymmärrän muutamia sanontoja ja kaikkein tavallisinta sanastoa, joka liittyy läheisesti omaan elämään; esimerkiksi aivan keskeinen tieto itsestäni ja perheestäni, ostosten tekeminen, asuinpaikka ja työpaikka. Ymmärrän lyhyiden, selkeiden, yksinkertaisten viestien ja kuulutusten ydinsisällön.	Ymmärrän pääkohdat selkeästä, yleiskielisestä puheesta, jossa käsitellään esimerkiksi työssä, koulussa tai vapaa-aikana säännöllisesti esiintyviä ja minulle tuttuja aiheita. Tavoitan pääkohdat monista radio- ja tv-ohjelmista, joissa käsitellään ajankohtaisia tai minua henkilökohtaisesti kiinnostavia asioita, kun puhe on melko hidasta ja selvää.
Luetun ymmärtäminen	Ymmärrän tuttuja nimiä, sanoja ja hyvin yksinkertaisia lauseita esimerkiksi ilmoituksissa, julisteissa ja luetteloissa.	Pystyn lukemaan hyvin lyhyitä, yksinkertaisia tekstejä. Pystyn löytämään tiettyä, ennustettavissa olevaa tietoa jokapäiväisistä yksinkertaisista teksteistä, esimerkiksi mainoksista, esitteistä, ruokailuista ja aikatauluista. Ymmärrän lyhyitä, yksinkertaisia henkilökohtaisia kirjoituksia.	Ymmärrän tekstejä, joissa on pääasiassa hyvin tavallista arkipäivän kieltä tai työhön liittyvää kieltä. Ymmärrän tapahtumien, tunteiden ja toiveiden kuvaukset henkilökohtaisissa kirjoituksissa.
Suullinen vuorovaikutus	Selviydyn kaikkein yksinkertaisimmista keskusteluista, jos puhe kumppanini on valmis toistamaan sanottavansa tai ilmaisemaan asian toisin, puhumaan tavallista hitaammin ja auttamaan minua muotoilemaan sen, mitä yritän sanoa. Pystyn esittämään yksinkertaisia kysymyksiä ja vastaamaan sellaisiin arki-	Pystyn kommunikoidaan yksinkertaisissa ja rutiininomaisissa tehtävissä, jotka edellyttävät yksinkertaista ja suoraa tiedonvaihtoa tutuista aiheista ja toiminnoista. Selviydyn hyvin lyhyistä keskusteluista, mutta ymmärrän harvoin kylliksi pitääkseni keskustelua itse yllä.	Selviydyn useimmista tilanteista, joita syntyy kohdekielillä alueilla matkustettaessa. Pystyn osallistumaan valmistautumatta keskusteluun aiheista, jotka ovat tuttuja, itseäni kiinnostavia tai jotka liittyvät arkielämään, esimerkiksi perheeseen, harrastuksiin, työhön, matkustamiseen ja ajan kohtaisiin asioihin.

	sia tarpeita tai hyvin tuttuja aiheita käsittelevissä keskusteluissa.		
Puheen tuottaminen	Osaan käyttää yksinkertaisia sanontoja ja lauseita kuvaamaan, missä asun ja keitä tunnen.	Pystyn kuvaamaan perhettäni ja muita ihmisiä, elinolojani, koulutustaustani ja nykyistä tai edellistä työpaikkaani käyttäen, usein luettelomaisesti, aivan yksinkertaisia ilmauksia ja lauseita.	Osaan liittää yhteen ilmauksia yksinkertaisella tavalla kuvatakseni kokemuksia ja tapahtumia, unelmiani, toiveitani ja pyrkimyksiäni. Pystyn perustelemaan ja selittämään lyhyesti mieliteitani ja suunnitelmiani. Pystyn kertomaan tarinan tai selittämään kirjan tai elokuvan juonen sekä kuvailemaan omia reaktioitani.
Kirjoittaminen	Pystyn kirjoittamaan lyhyen, yksinkertaisen postikortin, esimerkiksi lomaterveiset. Pystyn täyttämään lomakkeita, joissa kysytään henkilötietoa, esimerkiksi kirjoittamaan nimeni, kansallisuuteni ja osoitteeni hotellin majoituslomakkeeseen.	Pystyn kirjoittamaan lyhyitä, yksinkertaisia muistiinpanoja ja viestejä asioista, jotka liittyvät arkisiin tarpeisiin. Pystyn kirjoittamaan hyvin yksinkertaisen henkilökohtaisen kirjeen esimerkiksi kiittääkseni jotakuta jostakin.	Pystyn kirjoittamaan yksinkertaista, yhteistä tekstiä aiheista, jotka ovat tuttuja tai itseäni kiinnostavia. Pystyn kirjoittamaan henkilökohtaisia kirjeitä, joissa kuvailen kokemuksia ja vaikutelmia.
	B2	C1	C2
Kuullun ymmärtäminen	Ymmärrän pitkähköä puhetta ja luentoja. Pystyn jopa seuraamaan monipolvista perustelua, jos aihe on suhteellisen tuttu. Ymmärrän useimmat tv-uutiset ja ajankohtaisohjelmat. Ymmärrän useimmat yleispuhekielellä esitetyt elokuvat.	Ymmärrän pitkähköä puhetta silloinkin, kun sitä ei ole muotoiltu selkeästi ja kun asioiden välisiin suhteisiin vain viitataan eikä niitä ilmaista täsmällisesti. Ymmärrän tv-ohjelmia ja elokuvia ilman erityisiä ponnistuksia.	Ymmärrän vaikeuksista kaikenlaista elävää ja nauhoitettua puhetta silloinkin kun on kyse syntyperäisen kielenpuhujan nopeasta puheesta jos minulla on hiukan aikaa tutustua puhetaapaan.

Luetun ymmärtäminen	Pystyn lukemaan ajankohtaisia ongelmia käsitteleviä artikkeleita ja raportteja ja havaitsemaan niissä kirjoittajien näkökulmat ja kannanotot. Ymmärrän oman aikani kaunokirjallisuutta.	Ymmärrän pitkiä ja monipolvisia asia- ja kirjallisuustekstejä ja huomaa tyylieroja. Ymmärrän erityisalojen artikkeleita ja melko pitkiä teknisiä ohjeita silloinkin, kun ne eivät liity omaan alaani.	Pystyn lukemaan vai-vatta käytännöllisesti katsoen kaikenlaista kirjoitettua kieltä, myös abstrakteja, rakenteellisesti tai kielellisesti monimutkaisia tekstejä, kuten ohjekirjoja, erityisalojen artikkeleita ja kaunokirjallisuutta.
Suullinen vuorovaikutus	Pystyn viestimään niin sujuvasti ja spontaanisti, että säännöllinen yhteydenpito syntyperäisten puhujien kanssa on mahdollista ilman että kumpikaan osapuoli kokee sen hankalaksi. Pystyn osallistumaan aktiivisesti tutuista aihepiireistä käytävään keskusteluun, esittämään näkemyksiäni ja puolustamaan niitä.	Pystyn ilmaisemaan ajatuksiani sujuvasti ja spontaanisti ilman että minun juurikaan tarvitsee hakea ilmauksia. Osaan käyttää kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiiin ja ammatillisiin tarkoituksiin. Osaan muotoilla ajatuksia ja mielipiteitä täsmällisesti ja liittää oman puheenvuoroni taitavasti muiden puhujien puheenvuoroihin.	Pystyn ottamaan vai-vatta osaa asioiden käsittelyyn ja kaikkiin keskusteluihin. Tunnen hyvin kielelle tyyppilliset, idiomaattiset ilmaukset ja puhekie-liset ilmaukset. Pystyn tuomaan esille ajatuksiani sujuvasti ja välittämään täsmällisesti hienojakin merkitys-vivahteita. Osaan peräänkyä ja kiertää mahdolliset ongelmat niin sujuvasti, että muut tuskin havaitsevat ollenkaan ongelmia.
Puheen tuottaminen	Pystyn esittämään selkeitä, yksityiskohtaisia kuvauksia hyvinkin erilaisista minua kiinnostavista aiheista. Pystyn selittämään näkökantani johonkin ajankohtaiseen kysymykseen ja esittämään eri vaihtoehtojen edut ja haitat.	Pystyn esittämään selkeitä ja yksityiskohtaisia kuvauksia monipolvisista aiheista ja kehitelemään keskeisiä näkökohtia sekä päättämään esitykseni sopivaan lopetukseen.	Pystyn esittämään selkeän ja sujuvan kuvauksen tai perustelun asiayhteyteen sopivalla tyyllillä. Esi-tyksessäni on tehokas looginen rakenne, joka auttaa vastaanot-tajaa havaitsemaan ja muistamaan tärkeitä seikkoja.
Kirjoittaminen	Pystyn kirjoittamaan selkeitä, myös yksityiskohtia sisältäviä selvityksiä hyvinkin erilaisista aiheista, jotka kiinnostavat minua. Pystyn la-	Pystyn ilmaisemaan ajatuksiani ja näkökan-tojani varsin laajasti selkeässä, hyvin jä-sennetyssä tekstissä. Pystyn kirjoittamaan yksityiskohtaisia selvi-	Osaan kirjoittaa sel-keää, sujuvaa tekstiä asiaankuuluvalla tyyllillä. Pystyn kirjoittamaan moni-mutkaisia kirjoja, raportoita tai

	timaan kirjoitelman tai raportin, jossa välitän tietoa tai esitän perusteluja jonkin tietyn näkökannan puolesta tai sitä vastaan. Pystyn kirjoittamaan kirjeitä, joissa korostan tapahtumien tai kokemusten henkilökohtaista merkitystä.	tyksiä monipolvisista aiheista kirjeessä, esseessä/kirjoitelmassa tai raportissa sekä korostamaan tärkeimpinä pitämiäni seikkoja. Osaan valita oletetulle lukijalle sopivan tyylin.	televät jonkin yksittäisen tapauksen. Käytän tehokkaasti loogisia rakenteita, jotka auttavat vastaanottajaa löytämään ja muistamaan keskeiset seikat. Pystyn kirjoittamaan koosteita ja katsauksia ammattiin tai kaunokirjallisuuteen liittyvistä julkaisuista.
--	---	--	--

Lähde: *Eurooppalainen viitekehys. Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteinen eurooppalainen viitekehys*. 2003. WSOY.

9.5.1 ENGLANTI

ENA11 NUORI JA HÄNEN MAAILMANSÄ

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- niveltää perusopetuksen ja lukion kieltenopetusta ja antaa valmiuksia erilaisten opiskelustrategioiden hallintaan
- vahvistaa arkielämään liittyvän sanaston hallintaa
- vankentaa keskustelutaitoa ja rohkaista mielipiteen ilmaisuun epämuodollisissa tilanteissa
- vahvistaa perusrakenteiden hallintaa.

Sisältö

- ihmissuhteet
- henkilökohtainen kanssakäyminen
- puheviestinnässä käytettävät strategiat
- perusrakenteiden kertausta.

Aihekokonaisuudet

hyvinvointi ja turvallisuus otetaan huomioon kurssin aiheiden, esimerkiksi perheiden ja ihmissuhteiden, käsittelyssä.

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät

- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- kurssin loppukoe

ENA12 VIESTINTÄ JA VAPAA-AIKA

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- vahvistaa ja monipuolistaa puheviestintätaitoja
- parantaa ilmaisuvarmuutta
- harjoittaa kirjallista ilmaisutaitoa erilaisissa viestintätilanteissa
- vankentaa perusrakenteiden hallintaa

Sisältö

- vapaa-aika ja harrastukset
- vapaa-aikana käytettävät palvelut

Aihekokonaisuudet

hyvinvointi ja turvallisuus sekä viestintä- ja mediaosaaminen korostuvat kurssin aiheiden käsittelyssä.

Arviointikriteerit

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- kurssin loppukoe

ENA13 OPISKELU JA TYÖ

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- vankentaa sekä suullista että kirjallista ilmaisutaitoa
- tutustua koulutukseen ja työelämään liittyvään kieleen
- harjoittaa muodollisissa tilanteissa tarvittavaa kielitaitoa
- vahvistaa perusrakenteiden hallintaa

Sisältö

- opiskelua eri asteilla ja ympäristöissä
- työelämän kuvauksia
- CV:n laatiminen ja työnhakutilanteet
- rakenteita oppikirjan mukaisesti

Aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuuden aktiivinen *kansalaisuus ja yrittäjyys* sisältöjä voidaan lähestyä pohtimalla työn merkitystä, sosiaalista vastuuta sekä aloitteellisuuden ja yritteliäisyyden merkitystä. Kurssilla voidaan mahdollisuuksien mukaan tutustua paikallisten/vihtiläisten yritysten toimintaan.

Arviointikriteerit

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- kurssin loppukoe

ENA14 YHTEISKUNTA JA YMPÄRÖIVÄ MAAILMA

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- oppia ymmärtämään vaativahkoa tekstiä erilaisia strategioita käyttäen
- oppia laatimaan erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä
- tutustua eri maiden yhteiskuntiin
- oppia keskustelemaan yhteiskuntaelämään liittyvistä asioista
- vankentaa rakenteiden hallintaa

Sisältö

- arkinen yhteiskuntaelämä ja siihen liittyvät ilmiöt
- yhteiskunnassa vaikuttavat instituutiot ja yhteisöt
- yhteiskuntaelämään liittyvä terminologia
- rakenteita oppikirjan mukaisesti

Aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuus *aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys* tulee esille harjoiteltaessa mielipiteen ilmaisua ja tutustuttaessa yksilön ja yhteiskunnan suhteeseen. Kurssilla voidaan mahdollisuuksien mukaan tutustua tarkemmin päätöksentekoon Vihdin kunnassa, esimerkiksi haastatteluja tai tutustumiskäyntejä tekemällä.

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät

- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- kurssin loppukoe

ENA15 KULTTUURI

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- tutustua kulttuuriin laaja-alaisesti
- vahvistaa omaa kulttuuri-identiteettiä ja omien juurien arvostusta
- perehtyä erilaisiin viestinnän muotoihin
- valmistaa ja esitellä laajahko kulttuuriaiheinen tuotos

Sisältö

- kirjallisuus eri tyyllilajeineen, musiikki, kuvataide, teatteri ja elokuva
- kurssilla luetaan myös kohdekielistä kaunokirjallisuutta; rakenteita oppikirjan mukaisesti

Aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuus *kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus* tulee esille käsiteltäessä eri taidealueita kattavia tekstejä. Mahdollisuuksien mukaan voidaan myös haastatella Vihdissä asuvia ulkomaalaisia ja siten tutustua heidän kulttuuritaustaansa. Aihekokonaisuutta *viestintä- ja mediaosaaminen* voidaan käsitellä siten, että havainnoidaan ja eritellään kriittisesti median kuvaaman maailman suhdetta todellisuuteen sekä käsittelemällä opiskelijan vastuuta.

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- kurssin loppukoe

ENA16 TIEDE, TALOUS JA TEKNIikka

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- harjoitella vaativan tekstiaineksen ymmärtämistä
- vankentaa lukemisstrategioiden hallintaa
- hioa kirjallista ilmaisua vaativalla tasolla

Sisältö

- eri tieteenalojen esittelyä
- tieteen ja tekniikan saavutuksia
- talouselämän kuvausta ja sanastoa sisältäviä tekstejä
- rakenteiden hienosäätöä oppikirjan mukaisesti

Aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuutta *teknologia ja yhteiskunta* voidaan käsitellä pohtimalla teknologian vaikutusta elämäntapaan, yhteiskuntaan ja luonnonympäristöön.

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- kurssin loppukoe

ENA17 LUONTO JA KESTÄVÄ KEHITYS

syventävä / suositeltava suoritusvuosi 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- vankentaa kommunikointia kielitaidon kaikilla osa-alueilla
- tutustua vaativaan luonto- ja luonnontiedeaiheiseen tekstimateriaaliin
- oppia ymmärtämään ja arvostamaan kestävän kehityksen periaatteita
- oppia ympäristöaiheista sanastoa

Sisältö

- luontokuvauksia, luonnonilmiöitä
- luonnonsuojeluasiaa
- opittujen rakenteiden vahvistamista, ylioppilaskirjoituksiin valmentamista

Aihekokonaisuudet

Kestävän kehityksen aihekokonaisuutta käsitellään pohtimalla, millainen on kestävä elämäntapa ja mitä merkitystä opiskelijan omilla valinnoilla on ympäristölle. Lisäksi tutustutaan kestävän kehityksen kansainvälisiin vaikutuksiin.

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät

- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- kurssin loppukoe

ENA18 PUHU JA YMMÄRRÄ PAREMMIN

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 2 - 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- harjoittaa puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa
- vankentaa jokapäiväisen elämän kielenkäyttötilanteissa tarvittavaa suullista kieli-taitoa
- vahvistaa puhevalmiutta
- vankentaa omaa ilmaisua

Sisältö

Puhumisen harjoittelun aiheina ovat

- ajankohtaiset tapahtumat
- muiden kurssien aihepiirit

Harjoittelumenetelminä esimerkiksi

- ryhmäkeskustelut, pelit
- väittelyt
- esitelmät
- mahdollisina materiaaleina

Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien vaativien tekstien ja puheen ymmär-tämistä harjoittavien materiaalien (lehtiartikkelit, TV, elokuva) avulla.

Arviointi

Kurssin arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin, kuten

- tuntiaktiivisuuteen
- kuuntelutehtäviin
- mahdollisiin vapaaehtoisin lisätehtäviin

Suullisen kielitaidon koe koostuu tehtävistä, joissa arvioidaan opiskelijan ääntämistä sekä kerronta- ja keskustelutaitoa. Koe arvioidaan numeroin asteikolla 4 – 10. Todistus suulli-sen kielitaidon kokeen suorittamisesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

Aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuudet kurssilla: *aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys, kulttuuri-identiteetti ja kult-tuurien tuntemus, teknologia ja yhteiskunta, viestintä ja mediaosaaminen*

ENA19 YHTEINEN MAAILMA JA KANSAINVÄLISTYMINEN

soveltava / suositeltava suoritusvuosi 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- ymmärtää yhteiskunnallisia ilmiöitä globaalista näkökulmasta
- oppia ymmärtämään ja hyväksymään erilaisuutta
- hioa keskustelu- ja kirjoitustaitoa aiheiden pohjalta monipuolisesti

Sisältö

- erilaisten maailmankuvien esittelyjä
- oman aikamme ilmiöitä
- rakenteiden hiomista oppikirjan mukaan
- erilaisia kuuntelu-, tekstinymmärtämis- ja tuottamisharjoituksia
- ylioppilaskirjoituksiin valmentamista

Aihekokonaisuudet

Kurssin aiheina käsitellään ajankohtaisia yhteiskunnallisia asioita, lähtökohtina aihekokonaisuudet *aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys, hyvinvointi ja turvallisuus sekä kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus*.

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- kurssin loppukoe

ENA110 YLIOPPILASKIRJOITUKSIIN VALMENTAVA KURSSI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- kerrata, vankentaa ja monipuolistaa rakenteiden hallintaa
- tarkentaa luetun ymmärtämisen strategioiden hallintaa
- vahvistaa kuullun ymmärtämisen taitoja
- hioa kirjoittamisen taitoa

Sisältö

- aiempia yo- ja muita rakennetehtäviä monipuolisesti
- yo-luetun ymmärtämisen tekstejä, joissa eri tyyppisiä tehtäviä
- yo-kuuntelutehtäviä
- ainekirjoitusta eri tyyppisistä tehtävänannoista
- omien ja opiskelutovereiden aineiden analyysijä: mikä tekee aineesta hyvän?

Aihekokonaisuudet

Kurssilla konkretisoituvat kaikki aihekokonaisuudet jollakin tavalla.

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- kurssin loppukoe

ENA111 ABIKIELIOPPI – PERUSRAKENTEIDEN TEHOKERTAUS

soveltava / suositeltava suoritusvuosi 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: ½

Tavoite

- keskeisten asioiden kertaaminen
- saavuttaa englannin peruskieliopin varma hallinta yo-kirjoituksia silmälläpitäen

Sisältö

- monipuolista kieliopin, sanaston, kirjoittamisen, tiivistelmän tekemisen sekä tekstin ja puheen ymmärtämisen harjoittelua opiskelijoiden tarpeiden mukaan

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- kurssin loppukoe

ENA112 TEHOKURSSI – PERUSKIELIOPIN VAHVISTAMINEN

soveltava / suositeltava suoritusvuosi 1 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

- analysoida omaa työskentelyään oppimisstrategioiden tehostamiseksi
- vankentaa perusrakenteiden hallintaa

Sisältö

- oppimistyylikartoitus
- verbirakenteiden kertausta

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- kurssin loppukoe

ENA113 TEHOKURSSI – PERUSKIELIOPIN VAHVISTAMINEN

soveltava / suositeltava suoritusvuosi 1 - 2 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: ½

Tavoite

- peruskieliopin tehokasta kertausta ja harjoittelua, sanaston laajentamista

Sisältö

kerrataan, harjoitellaan ja vahvistetaan pääasiassa peruskielioppia ja sanastoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan painotettuna

ENA114 CREATIVE WRITING

soveltava / suositeltava suoritusvuosi 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: ½

Tavoite

- kirjallisen esityksen parantaminen
- kehitetään opiskelijan kykyä kirjoittaa hyviä, luovia, rakenteeltaan ja sanastoltaan monipuolisia tekstejä

Sisältö

- opetellaan eri tekstityyppejä ja -tyylejä
- tehdään monipuolisia kirjoitusharjoituksia

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus sekä viestintä- ja mediaosaaminen

Arviointi

- tuntityöskentely
- kurssin aikana palautettavat kirjoitustehtävät

9.5.3 SAKSA B2 -OPPIMÄÄRÄ

(SAB2= yläkoulussa alkanut saksa)

SAB21 VAPAA-AIKA JA HARRASTUKSET

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- vahvistaa perusopetuksessa opiskellun sanaston ja rakenteiden hallintaa sekä painottaa puheen ymmärtämistä ja puhumista
- selviytyä suullisesti ja kirjallisesti erilaisista jokapäiväisen elämän tilanteista

Sisältö

- nuorten jokapäiväinen elämä, kiinnostuksen kohteet, vapaa-ajanvieto ja harrastukset sekä niiden yhteydessä käytettävät palvelut

Aihekokonaisuudet

hyvinvointi ja turvallisuus

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- loppukoe

SAB22 MEILLÄ JA MUUALLA

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- painottaa puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistaa perusrakenteiden hallintaa
- harjoitella kirjoittamistaitoa viestinnällisten tehtävien avulla

Sisältö

- oman maan ja kohdekielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomaviettomahdollisuudet

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- loppukoe

SAB23 ENNEN JA NYT

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- painottaa puheviestintää ja vahvistaa perusrakenteiden hallintaa
- harjoitella kirjoittamistaitoa viestinnällisten tehtävien avulla

Sisältö

- elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta, aiheina esimerkiksi terveys ja hyvinvointi

Aihekokonaisuudet

hyvinvointi ja turvallisuus

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- loppukoe

SAB24 OPISKELU JA TULEVAISUUDENSUUNNITELMAT

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- harjoitella kurssin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua

Sisältö

- koulu, myöhempi opiskelu ja työelämä sekä nuorten tulevaisuuden suunnitelmat

Aihekokonaisuudet*aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys***Arviointi**

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- loppukoe

SAB25 KULTTUURI

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- harjoittaa kielitaidon kaikkia alueita

Sisältö

- esimerkiksi Saksan ja saksankielisten maiden kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu

Aihekokonaisuudet*kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus***Arviointi**

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- loppukoe

SAB26 YHTEINEN MAAPALLOMME

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- harjoitellaan erityisesti tekstin ymmärtämistä sekä kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti

Sisältö

- oman maan, Saksan ja saksankielisten maiden yhteiskuntien toimintaan ja maapallon tilaan ja tulevaisuuteen liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit

Aihekokonaisuudet

teknologia ja yhteiskunta, kestävä kehitys, viestintä- ja mediaosaaminen

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- loppukoe

SAB27 TIEDE JA TEKNIikka

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- harjoitella erityisesti tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista
- kerrata keskeisiä rakenteita sekä sanastoa

Sisältö

- eri tieteenaloihin, tekniikkaan ja viestinnän eri muotoihin liittyvät yleistajuiset tekstit

Aihekokonaisuudet

teknologia ja yhteiskunta

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- loppukoe

SAB28 LUONTO JA KESTÄVÄ KEHITYS

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- harjoitella erityisesti tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista
- tähän mennessä opittujen rakenteiden ja sanaston monipuolinen hallinta

Sisältö

- luonto ja sen ilmiöt sekä luontoon suhtautuminen omassa ja Saksan ja saksankielisten maiden kulttuurissa

Aihekokonaisuudet

kestävä kehitys

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- loppukoe

SAB29 SAKSAN ABIKURSSI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

- antaa opiskelijalle mahdollisimman hyvät valmiudet yo-kokeeseen
- harjoitella suullista kielitaitoa

Sisältö

- harjoittelua yo-kokeeseen: kuunteluita, aineita, tekstinymmärtämistä, kieliopin kertausta sekä suullisen kielitaidon harjoittelua

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus, viestintä- ja mediaosaaminen

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- loppukoe

SAB210 KANSAINVÄLISYYSKURSSI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

- kaikkien kielellisten osa-alueiden vahvistaminen
- kielen käyttö todellisissa tilanteissa
- syvällisempi tutustuminen johonkin saksankieliseen maahan

Sisältö

- leirikoulu saksankielisessä maassa sekä yhteissuunnittelu ja valmistelu ennen matkaa ja portfolio matkan jälkeen

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

Arviointi

- kansainvälisiin projekteihin osallistuminen

9.5.4 SAKSA B3 –OPPIMÄÄRÄ

(SAB3 = lukiossa alkava saksa)

SAB31 HYVÄÄ PÄIVÄÄ, HAUSKA TUTUSTUA

syventävä / suositeltava suoritusvuosi 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- opiskella perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä, kuten tervehtiminen, hyvästely ja esittäytyminen
- harjoitella kertomaan perusasioita itsestä ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta

Sisältö

- perhe ja lähimmät ihmissuhteet, yksinkertaiset arkipäivän viestintätilanteet
- puheviestintää painotetaan

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- loppukoe

SAB32 NÄIN ASIAT HOITUVAT

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- harjoitella selviytymistä erilaisissa jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa

Sisältö

- suku, ystävät ja muut ihmissuhteet sekä elämään liittyvät rutiinit
- ostoksilla käyminen, pankki-, posti-, lääkäri-, majoitus- ja ateriapalveluiden käyttäminen
- painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista

Aihekokonaisuudet

hyvinvointi ja turvallisuus

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- loppukoe

SAB33 VAPAA-AIKA JA HARRASTUKSET

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- selviytyä suullisesti ja kirjallisesti erilaisista jokapäiväisen elämän tilanteista sekä laajentaa kielen perusrakenteiden tuntemusta

Sisältö

- nuorten jokapäiväinen elämä, kiinnostuksen kohteet, vapaa-ajan vietto ja harrastukset ja niiden yhteydessä käytettävät palvelut

Aihekokonaisuudet

hyövinvointi ja turvallisuus

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- loppukoe

SAB34 MEILLÄ JA MUUALLA

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- painottaa puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistaa perusrakenteiden hallintaa
- harjoitella kirjoittamistaitoa viestinnällisten tehtävien avulla

Sisältö

- oman maan ja kohdekielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomanviettomahdollisuudet

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- loppukoe

SAB35 ENNEN JA NYT

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- painottaa puheviestintää ja vahvistaa perusrakenteiden hallintaa
- harjoitella kirjoittamistaitoa viestinnällisten tehtävien avulla

Sisältö

- elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta, aiheina esimerkiksi terveys ja hyvinvointi

Aihekokonaisuudet

hyvinvointi ja turvallisuus

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- loppukoe

SAB36 OPISKELU JA TULEVAISUUDENSUUNNITELMAT

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- harjoitella kurssin aihepiiriin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua

Sisältö

- koulu, myöhempi opiskelu ja työelämä sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmat

Aihekokonaisuudet*aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys***Arviointi**

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- loppukoe

SAB37 KULTTUURI

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- harjoittaa kielitaidon kaikkia alueita, kerrata keskeisiä rakenteita ja sanastoa, vahvistaa puheen- ja tekstinymmärtämistaitoja

Sisältö

- esimerkiksi kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu

Aihekokonaisuudet*kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus***Arviointi**

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- loppukoe

SAB38 YHTEINEN MAAPALLOMME

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- painottaa tekstin ymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti
- tähän mennessä opittujen rakenteiden ja sanaston monipuolinen hallinta

Sisältö

- oman maan ja saksankielisten maiden yhteiskuntien toimintaan ja maapallon tilaan ja tulevaisuuteen liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit

Aihekokonaisuudet

tekniologia ja yhteiskunta, kestävä kehitys, viestintä- ja mediaosaaminen

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- loppukoe

SAB39 SAKSAN ABIKURSSI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

- antaa opiskelijalle mahdollisimman hyvät valmiudet yo-kokeeseen harjoittaa suullista kielitaitoa

Sisältö

- harjoittelua yo-kokeeseen: kuunteluita, aineita, tekstinymmärtämistä, kieliopin keräystä sekä suullisen kielitaidon harjoittelua

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus, viestintä- ja mediaosaaminen

Arviointi

- tuntityöskentely
- suoritettavat harjoitukset ja kirjalliset ja suulliset työt
- loppukoe

SAB310 KANSAINVÄLISYYSKURSSI

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

- kaikkien kielellisten osa-alueiden vahvistaminen
- kielen käyttö todellisissa tilanteissa
- syvällisempi tutustuminen johonkin saksankieliseen maahan

Sisältö

- leirikoulu saksankielisessä maassa sekä yhteissuunnittelu ja valmistelu ennen matkaa ja portfolio matkan jälkeen

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

Arviointi

- kansainvälisiin projekteihin osallistuminen

9.5.6 RANSKA B2 –OPPIMÄÄRÄ

(RAB2 = yläkoulussa alkanut ranska)

RAB21 VAPAA-AIKA JA HARRASTUKSET

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- vahvistaa perusopetuksessa opiskellun sanaston ja rakenteiden hallintaa sekä painottaa puheen ymmärtämistä ja puhumista
- selviytyä suullisesti ja kirjallisesti erilaisista jokapäiväisen elämän tilanteista

Sisältö

- nuorten jokapäiväinen elämä, kiinnostuksen kohteet, vapaa-ajanvietto ja harrastukset sekä niiden yhteydessä käytettävät palvelut

Aihekokonaisuudet

hyvinvointi ja turvallisuus

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät

RAB22 MEILLÄ JA MUUALLA

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- painottaa puheen ymmärtämistä ja puhumista
- vahvistaa perusrakenteiden hallintaa
- harjoitella kirjoittamistaitoa viestinnällisten tehtävien avulla

Sisältö

- oman maan ja kohdekielisten maiden ihmiset
- maantiede
- historia
- nähtävyydet ja lomanviettomahdollisuudet

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät

RAB23 ENNEN JA NYT

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- painottaa puheviestintää ja vahvistaa perusrakenteiden hallintaa
- harjoitella kirjoittamistaitoa viestinnällisten tehtävien avulla

Sisältö:

- elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta, aiheina esimerkiksi terveys ja hyvinvointi

Aihekokonaisuudet

hyvinvointi ja turvallisuus

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät

RAB24 OPISKELU JA TULEVAISUUDENSUUNNITELMAT

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- harjoitella kurssin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua.

Sisältö

- koulu, myöhempi opiskelu ja työelämä sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmat

Aihekokonaisuudet*aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys***Arviointi**

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät

RAB25 KULTTUURI

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- harjoittaa kielitaidon kaikkia alueita

Sisältö

- Ranskan ja ranskankielisten maiden kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu

Aihekokonaisuudet*kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus***Arviointi**

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät

RAB26 YHTEINEN MAAPALLOMME

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- harjoitellaan erityisesti tekstin ymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti

Sisältö

- oman maan, Ranskan ja ranskankielisten maiden yhteiskuntien toimintaan ja maapallon tilaan ja tulevaisuuteen liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit

Aihekokonaisuudet*teknologia ja yhteiskunta, kestävä kehitys, viestintä- ja mediaosaaminen***Arviointi**

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät

RAB27 TIEDE JA TEKNIikka

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- harjoitella erityisesti tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista; kerrata keskeisiä rakenteita sekä sanastoa

Sisältö

- eri tieteenaloihin, tekniikkaan ja viestinnän eri muotoihin liittyvät yleistajuiset tekstit

Aihekokonaisuudet*teknologia ja yhteiskunta***Arviointi**

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät

RAB28 LUONTO JA KESTÄVÄ KEHITYS

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- harjoitella erityisesti tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista; tähän mennessä opittujen rakenteiden ja sanaston monipuolinen hallinta

Sisältö

- luonto ja sen ilmiöt sekä luontoon suhtautuminen omassa sekä Ranskan ja ranskan-kielisten maiden kulttuurissa

Aihekokonaisuudet*kestävä kehitys***Arviointi**

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät

RAB29 RANSKAN ABIKURSSI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

- antaa opiskelijalle mahdollisimman hyvät valmiudet yo-kokeeseen
- harjoitella suullista kielitaitoa

Sisältö

- harjoittelua yo-kokeeseen: kuunteluita, aineita, tekstinymmärtämistä, kieliopin ker-
tausta sekä suullisen kielitaidon harjoittelua

Aihekokonaisuudet*kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus***RAB210 KANSAINVÄLISYYSKURSSI**

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

- kaikkien kielellisten osa-alueiden vahvistaminen
- kielen käyttö todellisissa tilanteissa
- syvällisempi tutustuminen johonkin ranskankieliseen maahan.

Sisältö

- leirikoulu ranskankielisessä maassa , yhteissuunnittelu ja valmistelu ennen matkaa
sekä portfolio matkan jälkeen

Aihekokonaisuus*kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus*

9.5.7 RANSKA B3 –OPPIMÄÄRÄ

(RAB3 = lukiossa alkava ranska)

RAB31 HYVÄÄ PÄIVÄÄ, HAUSKA TUTUSTUA

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- opiskella perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä, kuten tervehtiminen, hyvästely ja esittäytyminen
- harjoitella kertomaan perusasioita itsestä ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta

Sisältö

- perhe ja lähimmät ihmissuhteet
- yksinkertaiset arkipäivän viestintätilanteet
- puheviestintää painotetaan

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät

RAB32 NÄIN ASIAT HOITUVAT

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- harjoitella selviytymistä erilaisissa jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa

Sisältö

- suku, ystävät ja muut ihmissuhteet
- elämään liittyvät rutiinit; ostoksilla käyminen, pankki-, posti-, lääkäri-, majoitus- ja ateriapalveluiden käyttäminen
- painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista

Aihekokonaisuudet

hyvinvointi ja turvallisuus

Arviointi:

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät

RAB33 VAPAA-AIKA JA HARRASTUKSET

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- selviytyä suullisesti ja kirjallisesti erilaisista jokapäiväisen elämän tilanteista
- laajentaa kielen perusrakenteiden tuntemusta

Sisältö

- nuorten jokapäiväinen elämä, kiinnostuksen kohteet, vapaa-ajan vietto ja harrastukset ja niiden yhteydessä käytettävät palvelut

Aihekokonaisuudet

hyvinvointi ja turvallisuus

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät

RAB34 MEILLÄ JA MUUALLA

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- painottaa puheen ymmärtämistä ja puhumista
- vahvistaa perusrakenteiden hallintaa
- harjoitella kirjoittamistaitoa viestinnällisten tehtävien avulla

Sisältö

- oman maan ja kohdekielisten maiden ihmiset
- maantiede
- historia
- nähtävyydet ja lomanviettomahdollisuudet

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät

RAB35 ENNEN JA NYT

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- painottaa puheviestintää
- vahvistaa perusrakenteiden hallintaa
- harjoitella kirjoittamistaitoa viestinnällisten tehtävien avulla

Sisältö

- elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta, aiheina esimerkiksi terveys ja hyvinvointi

Aihekokonaisuudet

hyvinvointi ja turvallisuus

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät

RAB36 OPISKELU JA TULEVAISUUDENSUUNNITELMAT

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- harjoitella kurssin aihepiiriin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua

Sisältö

- koulu, myöhempi opiskelu ja työelämä sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmat

Aihekokonaisuudet

aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät

RAB37 KULTTUURI

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- harjoittaa kielitaidon kaikkia alueita
- kerrata keskeisiä rakenteita ja sanastoa
- vahvistaa puheen- ja tekstinymmärtämistaitoja

Sisältö

- esimerkiksi kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät

RAB38 YHTEINEN MAAPALLOMME

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- painottaa tekstin ymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti
- tähän mennessä opittujen rakenteiden ja sanaston monipuolinen hallinta

Sisältö

- oman maan ja ranskankielisten maiden yhteiskuntien toimintaan ja maapallon nykytilaan ja tulevaisuuteen liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit

Aihekokonaisuudet

teknologia ja yhteiskunta, kestävä kehitys, viestintä- ja mediaosaaminen

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- sanakokeet
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjoitustehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät

RAB39 RANSKAN ABIKURSSI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

- antaa opiskelijalle mahdollisimman hyvät valmiudet yo-kokeeseen
- harjoittaa suullista kielitaitoa

Sisältö

- harjoittelua yo-kokeeseen: kuunteluita, aineita, tekstinymmärtämistä, kieliopin kerästä sekä suullisen kielitaidon harjoittelua

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

RAB310 KANSAINVÄLISYYSKURSSI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

- kaikkien kielellisten osa-alueiden vahvistaminen
- kielen käyttö todellisissa tilanteissa
- syvällisempi tutustuminen johonkin ranskankieliseen maahan

Sisältö

- leirikoulu ranskankielisessä maassa , yhteissuunnittelu ja valmistelu ennen matkaa sekä portfolio matkan jälkeen

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

9.5.8 ESPANJA

EAB30 KERTAUSKURSSI YLÄASTEEN B2-OPPIMÄÄRÄN SUORITTANEILLE

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 2

Tavoite

- palauttaa mieleen yläasteella opetellut asiat sekä laajentaa puheen, sanaston ja rakenteiden osaamista (korvaa kurssit EAB31 ja EAB32)
- selvittää arjen yksinkertaisista viestintätilanteista

Sisältö

- tervehtiminen ja perusasioiden kertominen ja kysyminen itsestä ja perheestä
- kahvilassa ja ravintolassa tilaaminen, lippujen ostaminen ja muita jokapäiväisessä arjessa tarvittavia tilanteita ja sanastoa
- espanjalaisen maailman aikataulut

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjalliset tehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- sanakokeet
- kurssikoe

EAB31 HYVÄÄ PÄIVÄÄ, HAUSKA TUTUSTUA

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- oppia tervehtimään, hyvästelemään ja esittäytymään espanjaksi, - kertomaan perusasioita itsestä ja perheestä sekä kysymään keskustelukumppanilta vastaavia asioita

Sisältö

- tervehtiminen, hyvästeleminen ja esittäytyminen espanjaksi
- perusasioiden kertominen ja kysyminen perheestä
- yksinkertaiset arkielämän viestintätilanteet

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjalliset tehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- sanakokeet
- kurssikoe

EAB32 NÄIN ASIAT HOITUVAT

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- arjen yksinkertaisista tehtävistä selviytyminen espanjaksi

Sisältö

- harjoitellaan kahvilassa tilaamista, lippujen ostamista ja muita jokapäiväisessä arjessa tarvittavia tilanteita ja sanastoa
- tutustutaan espanjalaisen maailman aikatauluihin

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjalliset tehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- sanakokeet
- kurssikoe

EAB33 VAPAA-AIKA JA HARRASTUKSET

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- selviytyä suullisesti ja kirjallisesti erilaisista jokapäiväisen elämän tilanteista sekä laajentaa kielen perusrakenteiden tuntemusta

Sisältö

- opetellaan kertomaan, mitkä asiat miellyttävät, ja kuvailemaan asioita, harjoitellaan nuorten jokapäiväiseen elämään, kiinnostuksen kohteisiin ja vapaa-ajan viettoon liittyviä viestintätehtäviä

Aihekokonaisuudet*hyvinvointi ja turvallisuus***Arviointi**

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjalliset tehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- sanakokeet
- kurssikoe

EAB34 MEILLÄ JA MUUALLA**syventävä** / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1**Tavoite**

- oppia vertailemaan asioita espanjaksi ja vahvistaa perusrakenteiden hallintaa

Sisältö

- harjoitellaan lomamatkasanastoa, tutustutaan eräisiin espanjalaisen maailman suosittuihin matkakohteisiin, opetellaan vertailemaan espanjaksi erilaisia asioita, myös omaa ja espanjankielisen maailman kulttuureita toisiinsa
- tutustutaan espanjalaisen maailman ruokiin ja ruokakulttuureihin
- painotetaan puheviestintää ja perusrakenteiden hallintaa
- harjoitellaan kirjoitusviestintää kirjoittamalla mm. kirjeitä ja postikortteja espanjaksi

Aihekokonaisuudet*kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus***Arviointi**

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjalliset tehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- sanakokeet
- kurssikoe

EAB35 ENNEN JA NYT**syventävä** / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1**Tavoite**

- oppia kertomaan menneistä tapahtumista puhe- ja kirjoitusviestinnän keinoin

Sisältö

- tutustutaan espanjalaisen maailman historiallisiin tapahtumiin ja opetellaan menneistä ajoista kertomista
- tutustutaan eräisiin merkittäviin historiallisiin paikkoihin ja henkilöihin
- harjoitellaan myös terveyteen ja hyvinvointiin liittyvää sanastoa ja viestintätehtäviä suullisesti ja kirjallisesti
- vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus sekä hyvinvointi ja turvallisuus

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjalliset tehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- sanakokeet
- kurssikoe

EAB36 OPISKELU JA TULEVAISUUDENNÄKYMÄT

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- oppia kertomaan tulevaisuuden suunnitelmista ja toiveista espanjaksi

Sisältö

- tutustutaan syvemmin koulutusmaailman sanastoon ja viestintätehtäviin erityisesti jatko-opiskelujen kannalta
- harjoitellaan omien suunnitelmien ja toiveiden ilmaisua sekä työelämään liittyvää sanastoa ja viestintätehtäviä suullisesti ja kirjallisesti

Aihekokonaisuudet

viestintä- ja mediaosaaminen sekä aktiivinen kansalainen ja yrittäjyys

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjalliset tehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- sanakokeet
- kurssikoe

EAB37 KULTTUURI

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- parantaa kaikkien kielen osa-alueiden hallintaa

Sisältö

- käsitellään espanjankielisten maiden kulttuureita, eri taiteenlajeja (kirjallisuus, elokuva, musiikki, maalaustaide) ja taiteilijoita
- harjoitellaan kielitaidon kaikkia alueita

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjalliset tehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- sanakokeet
- kurssikoe

EAB38 YHTEINEN MAAPALLOMME

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- oppia ymmärtämään vaativampiakin tekstejä ja laatimaan yksinkertaisia selostuksia

Sisältö

- käsitellään ennen kaikkea oman ja espanjankielisten maiden yhteiskuntien toimintaan sekä maapallon nykytilaan ja tulevaisuuden näkymiin liittyviä yleistajuisia tekstejä, myös mediatekstejä
- kurssilla painotetaan tekstin ja kuullun ymmärtämistä sekä yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti

Aihekokonaisuudet

viestintä- ja mediaosaaminen, kestävä kehitys sekä teknologia ja yhteiskunta

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät

- kirjalliset tehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät
- sanakokeet
- kurssikoe

EAB39 ABIKURSSI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

antaa opiskelijalle mahdollisimman hyvät valmiudet yo-kokeeseen
harjoittaa kielitaitoa monipuolisesti (suullisesti, kirjallisesti ja auditiivisesti)

Sisältö

- harjoittelua yo-kokeeseen: kuunteluita, aineita, tekstinymmärtämistä, kieliopin ker-
tausta sekä suullisen kielitaidon harjoittelua

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

Arviointi

- tuntiaktiivisuus
- kotitehtävät
- kuuntelutehtävät
- luetun ymmärtämisen tehtävät
- kirjalliset tehtävät
- suulliset tehtävät
- mahdolliset vapaaehtoiset lisätehtävät

9.6 MATEMATIIKKA

9.6.1 PITKÄ OPPIMÄÄRÄ

Oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet

Matematiikan asema aikamme kulttuurissa edellyttää valmiuksia ymmärtää, hyödyntää ja tuottaa matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetuksen päämääränä on saada opiskelijat ymmärtämään matemaattisen tiedon luonne ja kehittämään matemaattista ajatteluaan sekä perehdyttää opiskelijaa matematiikan peruskäsitteisiin ja -taitoihin. Matematiikan opetus-tilanteissa opiskelijaa ohjataan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia sekä perustelemaan niitä. Pitkän matematiikan (MAA) opetuksen tehtävänä on antaa opiskelijalle matemaattiset valmiudet, joita tarvitaan ammatillisissa ja korkeakouluopinnoissa. Opetus pyrkii antamaan selkeän kuvan matematiikan merkityksestä koko yhteiskunnassa ja sen kehityksessä sekä sen soveltamismahdollisuuksista arkielämässä, tieteessä ja tekniikassa.

Keskeiset opetusmenetelmät

Opetusmenetelminä voidaan käyttää opettajajohtoista opetusta, itsenäistä opiskelua, verkko-opiskelua tai muuta tarkoituksenmukaista menetelmää. Opetusmenetelmät valitaan ryhmän, tarkoituksen ja tilanteen mukaan. Kotitehtäviä annetaan riittävä määrä laskurutiinin saavuttamiseksi. Kotitehtävien tarkoituksena on harjaannuttaa pitkäjänteiseen työskentelyyn ja matematiikalle ominaiseen esitystapaan.

Arviointi

Kurssien arviointi perustuu pääosin kurssikokeeseen. Osassa soveltavia kursseja ei ole koetta kurssin luonteesta johtuen; poikkeukset ilmoitetaan erikseen kurssikuvauksessa. Lisäksi arviointiin vaikuttavat tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit. Kirjallisten tuotosten arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan ja päätelmien täsmälliseen ja johdonmukaiseen perustelemiseen. Poissaolot saattavat vaikuttaa kurssin arviointiin tai arvioimatta jättämiseen.

Aihekokonaisuudet oppiaineen sisällä

Matematiikan opiskelussa opiskelijan on otettava vastuu omasta työskentelystään ja pysyttävä yhteistyöhön pienryhmissä. Tämä tukee erityisesti opiskelijan kasvamista *aktiiviseen kansalaisuuteen ja yrittäjyyteen*. Koska matematiikan asema tieteenalana on yhteiskunnassamme merkittävä, kaikki matematiikan osa-alueet ovat *hyvinvoinnin ja turvallisuuden kannalta keskeisiä*. Kursseilla käsitellään mm. prosenttilaskentaa, tilastojen tulkitsemista sekä talouden sovelluksia. Näihin keskitytään erityisesti talousmatematiikan kurssilla, jolla pyritään tekemään yhteistyötä esimerkiksi paikallisten pankkien kanssa ja tarkastellaan Vihdin kunnan veroprosenttia. *Kestävä kehityksen* tavoite "osaa mitata, arvioida ja analysoida luonnossa tapahtuvia muutoksia" on matematiikan opetuksen yksi yleisistä tavoitteista. Tämä näkyy erityisesti matemaattisia mallinnustehtäviä laskettaessa. Laskuissa pyritään soveltamaan paikallisia tilastotietoja.

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurin tuntemus näkyvät matematiikan opiskelussa siten, että opiskelijoita ohjataan ymmärtämään oppiaineen merkitys osana kulttuurin kehitystä. Geometrian sovellusalueet, esimerkiksi arkkitehtuuri ja mittaukseen liittyvä Nummelan-harjun geodeettinen perusviiva, tulevat opiskelijoille tutuiksi. Opiskelijoille pyritään tuomaan esille myös suomalaisten matemaatikkojen ja suomalaisen matemaattisen osaamisen ymmärtäminen osana kulttuuria, kuten teknologian kehityksessä. *Teknologian ja yhteiskunnan* kehittyminen edellyttävät laajaa matemaattisten menetelmien tuntemusta ja soveltamista käytännössä. Kursseilla opiskellaan muun muassa differentiaalilaskentaa, funktiooppia ja tilastollisia menetelmiä. Opiskelussa hyödynnetään sopivissa yhteyksissä myös teknisiä apuvälineitä.

Viestintä- ja mediaosaaminen vaatii opiskelijalta tiedon kriittistä arvioimista, johon matematiikan opiskelu opiskelijaa kannustaa. Erilaisia medioita käytetään mahdollisuuksien mukaan hyödyksi tiedonhankinnassa.

MAA1 FUNKTIOT JA YHTÄLÖT

pakollinen / suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- vahvistaa yhtälön ratkaisemisen ja prosenttilaskennan taitojaan
- syventää verrannollisuuden, neliöjuuren ja potenssin käsitteiden ymmärtämistään
- tottuu käyttämään neliöjuuren ja potenssin laskusääntöjä
- syventää funktiokäsitteen ymmärtämistään tutkimalla potenssi- ja eksponenttifunktioita
- oppii ratkaisemaan potenssiyhtälöitä

Sisältö

- potenssifunktio
- potenssiyhtälön ratkaiseminen
- juuret ja murtopotenssi
- eksponenttifunktio

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin kurssikokeen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAA2 POLYNOMIFUNKTIOT

pakollinen / suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- harjaantuu käsittelemään polynomifunktioita
- oppii ratkaisemaan toisen asteen polynomiyhtälöitä ja tutkimaan ratkaisujen lukumäärää

- oppii ratkaisemaan korkeamman asteen polynomiyhtälöitä, jotka voidaan ratkaista ilman polynomien jakolaskua
- oppii ratkaisemaan yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä

Sisältö

- polynomien tulo ja binomikaavat
- polynomifunktio
- 2. ja korkeamman asteen polynomiyhtälöitä
- 2. asteen yhtälön juurten lukumäärän tutkiminen
- 2. asteen polynomien jakaminen tekijöihin
- polynomiepäyhtälön ratkaiseminen

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin kurssikokeen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAA3 GEOMETRIA

pakollinen / suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa sekä muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa
- harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa käsitteleviä lauseita
- ratkaisee geometrian ongelmia käyttäen hyväksi kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia, yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa

Sisältö

- kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus
- mittakaava
- sini- ja kosinilause
- trigonometriset funktiot
- ympyrän, sen osien ja siihen liittyvien suorien geometria
- kuvioihin ja kappaleisiin liittyvien pituuksien, kulmien, pinta-alojen ja tilavuuksien määrittäminen

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin kurssikokeen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAA4 ANALYYTTINEN GEOMETRIA**pakollinen** / suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1**Tavoite**

Opiskelija

- ymmärtää kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometrysten ja algebrallisten käsitteiden välille
- ymmärtää pistejoukon yhtälön käsitteen ja oppii tutkimaan yhtälöiden avulla pisteitä, suoria, ympyröitä ja paraabeleja
- syventää itseisarvokäsitteen ymmärtämystään ja oppii ratkaisemaan sellaisia itseisarvoyhtälöitä ja vastaavia epäyhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $|f(x)| = a$ tai $|f(x)| = |g(x)|$
- vahvistaa yhtälöryhmän ratkaisemisen taitojaan

Sisältö

- pistejoukon, suoran, paraabelin ja ympyrän yhtälöt
- itseisarvoyhtälön ja epäyhtälön ratkaiseminen
- yhtälöryhmän ratkaiseminen
- pisteen etäisyys suorasta

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin kurssikokeen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAA5 VEKTORIT**pakollinen** / suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1**Tavoite**

Opiskelija

- ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin
- oppii tutkimaan kuvioiden ominaisuuksia sekä kaksi- että kolmiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla

Sisältö

- vektoreiden perusominaisuudet
- vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku ja vektorin kertominen luvulla
- koordinaatiston vektoreiden skalaaritulo
- suorat ja tasot avaruudessa

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin kurssikokeen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAA6 TODENNÄKÖISYYS JA TILASTOT**pakollinen** / suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1**Tavoite**

Opiskelija

- oppii havainnollistamaan diskreettejä ja jatkuvia tilastollisia jakaumia sekä määrittämään ja tulkitsemaan jakaumien tunnuslukuja
- perehtyy kombinatorisiin menetelmiin, todennäköisyyden käsitteeseen ja todennäköisyyksien laskusääntöihin
- ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja soveltamaan sitä
- perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaali jakaumaa

Sisältö

- diskreetti ja jatkuva tilastollinen jakauma
- jakauman tunnusluvut
- klassinen ja tilastollinen todennäköisyys
- kombinatoriikka
- todennäköisyyksien laskusäännöt
- diskreetti ja jatkuva todennäköisyysjakauma
- diskreetin jakauman odotusarvo
- normaali jakauma

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin kurssikokeen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAA7 DERIVAATTA**pakollinen** / suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1**Tavoite**

Opiskelija

- oppii määrittämään rationaalifunktion nollakohdat ja ratkaisemaan yksinkertaisia rationaaliepäyhtälöitä
- omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta, jatkuvuudesta ja derivaatista
- oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat
- oppii tutkimaan polynomifunktioiden kulkua derivaatan avulla sekä määrittämään funktion ääriarvot
- oppii määrittämään rationaalifunktioiden suurimman ja pienimmän arvon sovel-lusongelmien yhteydessä

Sisältö

- rationaaliyhtälöt ja -epäyhtälöt
- funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta
- polynomifunktion, funktioiden tulon ja osamäärän derivoiminen
- polynomifunktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin kurssikokeen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAA8 JUURI- JA LOGARITMIFUNKTIOT

pakollinen / suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- oppii tuntemaan juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä
- tutkii juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioita derivaatan avulla
- oppii yhdistetyn funktion derivoimisen
- tutkii aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita

Sisältö

- juurifunktiot ja -yhtälöt
- eksponenttifunktiot ja -yhtälöt
- logaritmifunktiot ja -yhtälöt
- yhdistetyn funktion derivaatta
- käänteisfunktio
- juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin kurssikokeen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAA9 TRIGONOMETRISET FUNKTIOT JA LUKUJONOT

pakollinen / suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- oppii tutkimaan trigonometrisia funktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla
- oppii ratkaisemaan yksinkertaisia trigonometrisia yhtälöitä
- tutkii trigonometrisia funktioita derivaatan avulla
- oppii lukujonon käsittelyä teoreettisesti sekä sen soveltamisen käytännön ongelmiin

Sisältö

- suunnattu kulma ja radiaani
- trigonometriset funktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen
- trigonometristen yhtälöiden ratkaiseminen
- trigonometristen funktioiden derivaatat
- lukujono
- lukujonon rekursiivinen määritelmä
- aritmeettinen lukujono ja summa
- geometrinen lukujono ja summa

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin kurssikokeen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAA10 INTEGRAALILASKENTA

pakollinen / suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään alkeisfunktioiden integraalifunktioita
- oppii määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan
- oppii määrittämään pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla
- perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin

Sisältö

- integraalifunktio
- alkeisfunktioiden integraalifunktiot
- määrätty integraali
- pinta-alan ja tilavuuden laskeminen

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin kurssikokeen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAA11 LUKUTEORIA JA LOGIIKKA

syventävä / suoritusvuosi: 1 – 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- oppii muotoilemaan väitelauseita ja tutkimaan niiden totuusarvoja totuustaulujen avulla
- ymmärtää avoimen lauseen käsitteen ja oppii käyttämään kvanttoreita
- oppii todistusperiaatteita ja harjoittelee todistamista

- oppii lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin
- tutkii kokonaislukujen jaollisuutta jakoyhtälön ja kokonaislukujen kongruenssin avulla
- oppii määrittämään kokonaislukujen suurimman yhteisen tekijän Eukleideen algoritmilla

Sisältö

- lauseen formalisoiminen ja totuusarvot
- avoin lause ja kvanttorit
- suora, käänteinen ja ristiriitatodistus
- kokonaislukujen jaollisuus ja jakoyhtälö
- Eukleideen algoritmi
- alkuluvut
- aritmetiikan peruslause
- kokonaislukujen kongruenssi

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin kurssikokeen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAA12 NUMEERISIA JA ALGEBRALLISIA MENETELMIÄ

syventävä / suoritusvuosi: 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- oppii absoluuttisen ja suhteellisen virheen käsitteet ja niiden avulla likiarvolaskujen tarkkuutta koskevat säännöt peruslaskutoimitusten tapauksessa
- ymmärtää iteroinnin käsitteen ja oppii ratkaisemaan yhtälöitä numeerisesti
- oppii tutkimaan polynomien jaollisuutta ja määrittämään polynomin tekijät
- oppii algoritmista ajattelua
- harjaantuu käyttämään nykyaikaisia matemaattisia välineitä
- oppii määrittämään numeerisesti muutosnopeutta ja pinta-aloja

Sisältö

- absoluuttinen ja suhteellinen virhe
- Newtonin menetelmä ja iterointi
- polynomien jakoalgoritmi ja jakoyhtälö
- muutosnopeus ja pinta-ala

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin kurssikokeen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAA13 DIFFERENTIAALI- JA INTEGRAALILASKENNAN JATKOKURSSI

syventävä / suoritusvuosi: 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- syventää differentiaali- ja integraalilaskennan teoreettisten perusteiden tuntemustaan
- täydentää integraalilaskennan taitojaan ja soveltaa niitä muun muassa jatkuvien todennäköisyysjakaumien tutkimiseen
- tutkii lukujonon raja-arvoa, sarjoja ja niiden summia

Sisältö

- funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen
- jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia
- funktioiden ja lukujonojen raja-arvot äärettömyydessä
- epäoleelliset integraalit

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin kurssikokeen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAA14 PITKÄN MATEMATIIKAN KERTAUSKURSSI

soveltava / suoritusvuosi: 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- varmentaa laskurutiiniaan
- oppii käyttämään täsmällisiä matemaattisia merkintöjä monipuolisissa ongelmanratkaisutilanteissa

Sisältö

- pakollisilla kursseilla opittujen tietojen ja taitojen syventäminen ja yhdistäminen
- ylioppilaskokeet ja vastaaminen

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin annettujen laskutehtävien ja kurssikokeen (mahdollisuuksien mukaan valtakunnallinen preliminääri) perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAA15 ANALYYSI

soveltava / suoritusvuosi: 3 / pakollisten kurssien jälkeen / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- syventää matemaattisen käsitteiden hallintaa ja parantaa laskuvalmiuksiaan
- Keskeiset sisällöt:
- derivaatan geometrisia sovelluksia
- differentiaaliyhtälöitä
- integroimistekniikoita
- (geometrian tietojen syventäminen)

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin kurssikokeen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAA16 GRAAFISEN LASKIMEN HYÖTYKÄYTTÖ

soveltava / suoritusvuosi: 1 – 2 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: ½

Tavoite

Opiskelija

- oppii hyödyntämään graafista laskinta matematiikan opiskelussa

Sisältö

- graafisen laskimen perustoiminnot
- kuvaajien piirtäminen ja tutkiminen
- tilastolliset toiminnot
- haarukointimenetelmän käyttö
- käytettävissä olevat sovellukset, tiedonsiirto laskinten välillä sekä käyttöliittymän päivittäminen

Arviointi

Arvioinnissa otetaan huomioon tuntitehtävien tekeminen, osallistuminen tunneilla, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAA17 TALOUSHYÖTYKÄYTTÖ

soveltava / suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- oppii ymmärtämään talouselämässä käytettäviä käsitteitä
- saa matemaattisia valmiuksia hoitaa omaa talouttaan ja valmiuksia taloustiedon ja yrittäjyyden opiskeluun

Sisältö

- indeksi-, kustannus-, valuutta-, laina-, verotus- ja muita taloudellisia laskelmia
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvat matemaattiset mallit lukujonojen ja summien avulla

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin kurssikokeen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAA18 KOMPLEKSILUVUT JA VEKTORILASKENNAN TIETOJEN SYVENTÄMINEN

soveltava / suoritusvuosi: 2 - 3 / kurssin MAA5 jälkeen / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- oppii kompleksilukujen teoriaa
- täydentää ja syventää vektorilaskennan tietojaan
- saa valmiuksia jatko-opintoihin

Sisältö

- kompleksiluvut ja -taso
- 2- ja 3-rivinen determinantti
- ristitulo ja sen sovelluksia
- skalaarikolmitulo ja sen sovelluksia

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin kurssikokeen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAA19 PITKÄN MATEMATIIKAN LASKUPAJA

soveltava / suoritusvuosi: 1 - 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: ½

Tavoite

Opiskelija

- saa ohjausta lukiomatematiikan kotitehtävien tekemisessä

Sisältö

- viikoittain toteutettavassa laskupajassa opettaja ohjaa opiskelijoita kotitehtävien tekemisessä

Arviointi

Suoritusmerkintä edellyttää 19 läsnäolokertaa lukio-opintojen aikana

9.6.2 LYHYT OPPIMÄÄRÄ

Oppiaineen opiskelun yleiset tavoitteet

Matematiikan asema aikamme kulttuurissa edellyttää valmiuksia ymmärtää, hyödyntää ja tuottaa matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetuksen päämääränä on saada opiskelijat ymmärtämään matemaattisen tiedon luonne ja kehittämään matemaattista ajatteluaan sekä perehdyttää opiskelijaa matematiikan peruskäsitteisiin ja -taitoihin. Matematiikan opetus-tilanteissa opiskelijaa ohjataan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia sekä perustelemaan niitä. Lyhyen matematiikan (MAB) opetuksen tehtävänä on tarjota valmiuksia hankkia, käsitellä ja ymmärtää matemaattista tietoa ja käyttää matematiikkaa arkielämän tilanteissa ja jatko-opinnoissa. Lyhyt oppimäärä tarjoaa valmiuksia humanistisia, yhteiskunnallisia ja kaupallisia jatko-opintoja varten.

Keskeiset opetusmenetelmät

Opetusmenetelminä voidaan käyttää opettajajohtoista opetusta, itsenäistä opiskelua, verkko-opiskelua tai muuta tarkoituksenmukaista menetelmää. Opetusmenetelmät valitaan ryhmän, tarkoituksen ja tilanteen mukaan. Kotitehtäviä annetaan riittävä määrä laskurutiinin saavuttamiseksi. Kotitehtävien tarkoituksena on harjaannuttaa pitkäjänteiseen työskentelyyn ja matematiikalle ominaiseen esitystapaan.

Arviointi

Kurssien arviointi perustuu pääosin kurssikokeeseen. Osassa soveltavia kursseja ei ole koetta kurssin luonteesta johtuen; poikkeukset ilmoitetaan erikseen kurssikuvauksessa. Lisäksi arviointiin vaikuttavat tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit. Kirjallisten tuotosten arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan ja päätelmien täsmälliseen ja johdonmukaiseen perustelemiseen. Poissaolot saattavat vaikuttaa kurssin arviointiin tai arvioimatta jättämiseen.

Aihekokonaisuudet oppiaineen sisällä

Lyhyen matematiikan opiskelussa opiskelijan on otettava vastuu omasta työskentelystään ja pystyttävä yhteistyöhön pienryhmissä. Vastuun ottaminen ja yhteistyökyky tukee opiskelijan kasvamista *aktiiviseen kansalaisuuteen ja yrittäjyyteen*. Matematiikan asema tieteenalana on yhteiskunnassamme merkittävä. Kaikki lyhyen matematiikan kursseilla käsiteltävät matematiikan osa-alueet ovat opiskelijan oman *hyvinvoinnin ja turvallisuuden* kannalta keskeisiä. Kursseilla käsitellään muun muassa prosenttilaskentaa, tilastojen tulkitsemista sekä erilaisia talouden sovelluksia. Näihin keskitytään erityisesti talousmatematiikan kurssilla, jolla pyritään tekemään yhteistyötä esimerkiksi paikallisten pankkien kanssa ja tarkastellaan Vihdin kunnan veroprosenttia.

Kestävän kehityksen tavoite "osaa mitata, arvioida ja analysoida luonnossa tapahtuvia muutoksia" on matematiikan opetuksen yksi yleisistä tavoitteista. Tämä näkyy erityisesti matemaattisia mallinnustehtäviä laskettaessa. Laskuissa pyritään soveltamaan paikallisia tilastotietoja.

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurin tuntemus näkyvät matematiikan opiskelussa, koska opiskelijoita ohjataan ymmärtämään oppiaineen merkitys osana kulttuurin kehitystä. Geometrian sovellusalueet, esimerkiksi arkkitehtuuri ja symmetria, sekä mittaukseen liittyvä Nummelanharjun geodeettinen perusviiva tulevat opiskelijoille tutuiksi geometrian kursseilla.

Teknologian ja yhteiskunnan kehittyminen edellyttävät laajaa matemaattisten menetelmien tuntemusta ja soveltamista käytännössä. Kursseilla opiskellaan muun muassa matemaattista analyysiä, funktio-oppia ja tilastollisia menetelmiä. Opiskelussa hyödynnetään sopivissa yhteyksissä myös teknisiä apuvälineitä. Viestintä- ja mediaosaaminen vaatii opiskelijalta muun muassa tiedon kriittistä arvioimista. Tähän tavoitteeseen myös lyhyen matemaatiikan opiskelu kannustaa opiskelijaa. Erilaisia medioita käytetään mahdollisuuksien mukaan hyödyksi tiedonhankinnassa.

MAB1 LAUSEKKEET JA YHTÄLÖT

pakollinen / suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- harjaantuu käyttämään matematiikkaa jokapäiväisen elämän ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä
- ymmärtää lineaarisen riippuvuuden, verrannollisuuden ja toisen asteen polynomifunktion käsitteet
- oppii ratkaisemaan ensimmäisen asteen ja toisen asteen yhtälöitä

Sisältö

- suureiden välinen lineaarinen riippuvuus ja verrannollisuus
- ongelmien esittäminen matemaattisessa muodossa
- yhtälöiden graafinen ja algebrallinen ratkaiseminen
- ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen
- toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälöiden ratkaiseminen

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin kurssikokeen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAB2 GEOMETRIA

pakollinen / suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista
- vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden piirtämisen taitojaan
- oppii ratkaisemaan käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen

Sisältö

- kuvioiden yhdenmuotoisuus
- suorakulmaisen kolmion trigonometria ja Pythagoraan lause
- kuvioiden ja kappaleiden pinta-aloja ja tilavuuksia
- koordinaatisto

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin kurssikokeen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAB3 MATEMAATTISIA MALLEJA I

pakollinen / suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- oppii mallintamaan arkielämän ilmiöitä ja arvioimaan mallin oikeellisuutta

Sisältö

- lineaarinen ja eksponentiaalinen malli
- potenssiyhtälöiden ja eksponenttiyhtälöiden ratkaiseminen
- logaritmi

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin kurssikokeen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAB4 MATEMAATTINEN ANALYYSI

pakollinen / suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- oppii tutkimaan funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin
- oppii ymmärtämään derivaatan käsitteen muutosnopeuden mittana
- tutkii polynomifunktion kulkua derivaatan avulla
- osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon

Sisältö

- polynomifunktion derivaatta
- muutosnopeus graafisesti
- polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen
- polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen
- graafisten ja numeeristen menetelmien käyttö funktion kulun tutkimisessa

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin kurssikokeen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAB5 TILASTOT JA TODENNÄKÖISYYS**pakollinen** / suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1**Tavoite**

Opiskelija

- harjaantuu käsittelemään ja tulkitsemaan tilastollista aineistoa
- oppii todennäköisyyslaskennan perusteet
- tutustuu laskinten käyttöön tilastollisissa tehtävissä

Sisältö

- jatkuvat ja diskreetit jakaumat tunnuslukuineen
- todennäköisyyden käsite laskulakeineen
- kombinatoriikkaa
- jakauman normittaminen ja normaalijakauma

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin kurssikokeen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAB6 MATEMAATTISIA MALLEJA II**pakollinen** / suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1**Tavoite**

Opiskelija

- varmentaa ja täydentää yhtälöiden ratkaisutaitojaan
- oppii ratkaisemaan käytännön ongelmia lineaarisen optimoinnin keinoin
- ymmärtää lukujonon käsitteen sekä ratkaisee käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrisen jonon ja summan avulla.

Sisältö

- kahden muuttujan lineaariset yhtälöt
- lineaariset yhtälöparit
- kahden muuttujan epäyhtälön graafinen ratkaisu
- lineaarinen optimointi
- lukujonot, erityisesti aritmeettinen ja geometrinen
- aritmeettinen ja geometrinen summa

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin kurssikokeen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAB7 TALOUSMATEMATIIKKA

syventävä / suoritusvuosi: 3 / kurssin MAB6 jälkeen / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- oppii ymmärtämään talouselämässä käytettäviä käsitteitä
- saa matemaattisia valmiuksia hoitaa omaa talouttaan ja valmiuksia taloustiedon ja yrittäjyyden opiskeluun

Sisältö

- indeksi-, kustannus-, valuutta-, laina-, verotus- ja muita taloudellisia laskelmia
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvat matemaattiset mallit lukujonojen ja summien avulla

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin kurssikokeen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAB8 MATEMAATTISIA MALLEJA III

syventävä / suoritusvuosi: 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- saa laajemman käsityksen matematiikan merkityksestä teknologisoituvassa yhteiskunnassa
- oppii käsittelemään jaksollisia ilmiöitä

Sisältö

- trigonometrinen funktioiden määrittely yksikköympyrän avulla
- radiaanin käsite
- tyyppiä $f(x) = a$ olevien trigonometrinen yhtälöiden ratkaiseminen
- muotoa $f(x) = A \sin(bx)$ olevien funktioiden kuvaajat jaksollisten ilmiöiden mallintajina
- vektorin käsite ja vektoreiden peruslaskutoimitukset
- koordinaatiston vektoreiden komponenttiesitys ja skalaaritulo
- kaksi- ja kolmiulotteisen koordinaatiston pisteiden ja kulmien tutkiminen vektoreiden avulla

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin kurssikokeen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAB9 LYHYEN MATEMATIIKAN KERTAUSKURSSI

soveltava / suoritusvuosi: 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- vahvistaa ja parantaa laskennallisia valmiuksiaan
- oppii käyttämään täsmällisiä matemaattisia merkintöjä monipuolisissa ongelmanratkaisutilanteissa

Sisältö

- pakollisten (ja syventävien) kurssien tietojen ja taitojen syvennys ja kertaus
- ylioppilaskokeet ja vastaaminen

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin annettujen laskutehtävien ja kurssikokeen (mahdollisuuksien mukaan valtakunnallinen preliminääri) perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAB10 TEHOKURSSI

soveltava / suoritusvuosi: 1 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: ½

Tavoite

Opiskelija

- saa hyvät valmiudet lukiomatematiikan opiskeluun
- kehittää laskuvalmiuksiaan lukio-opiskelun helpottamiseksi ja varmentamiseksi

Sisältö

- perusopetuksen matematiikan sisältöjen kertaus ja täydentäminen
- selvitetään matematiikan opiskelun tarkoituksenmukaisuutta ja vaatimuksia sekä täsmennetään matemaattisia käsitteitä

Arviointi

Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, osallistuminen tunneilla, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAB11 TEHOKURSSI

soveltava / suoritusvuosi: 1 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- saa hyvät valmiudet lukiomatematiikan opiskeluun
- kehittää laskuvalmiuksiaan lukio-opiskelun helpottamiseksi ja varmentamiseksi

Sisältö

- perusopetuksen matematiikan sisältöjen kertaus ja täydentäminen
- selvitetään matematiikan opiskelun tarkoituksenmukaisuutta ja vaatimuksia sekä täsmennetään matemaattisia käsitteitä
- yhtälöiden ja epäyhtälöiden ratkaiseminen
- polynomilaskennan kertaus ja täydennys
- sisällössä pyritään ottamaan huomioon opiskelijoiden yksilölliset tarpeet

Arviointi

Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, osallistuminen tunneilla, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

MAB12 LUKUTEORIA JA LOGIIKKA

soveltava / suoritusvuosi: 2 – 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite**Opiskelija**

- oppii muotoilemaan väitelauseita ja tutkimaan niiden totuusarvoja totuustaulujen avulla
- ymmärtää avoimen lauseen käsitteen ja oppii käyttämään kvanttoreita
- oppii todistusperiaatteita ja harjoittelee todistamista
- oppii lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin
- tutkii kokonaislukujen jaollisuutta jakoyhtälön ja kokonaislukujen kongruenssin avulla
- oppii määrittämään kokonaislukujen suurimman yhteisen tekijän Eukleideen algoritmilla

Sisältö

- lauseen formalisoiminen ja totuusarvot
- avoin lause ja kvanttorit
- suora, käänteinen ja ristiriitatodistus
- kokonaislukujen jaollisuus ja jakoyhtälö
- Eukleideen algoritmi
- alkuluvut
- aritmetiikan peruslause
- kokonaislukujen kongruenssi

Arviointi

Arvosana määräytyy pääosin kurssikokeen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon tunti- ja kotitehtävien tekeminen, tuntiaktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien esittäminen, asenne oppiainetta kohtaan sekä mahdolliset harjoitustyöt ja kurssin aikaiset testit.

9.7 BIOLOGIA

Oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita molekyyl- ja solutasolta biosfääriin. Biologialle tieteenä on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta. Biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tiedonaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään laajasti yhteiskunnassa. Biologia tuo esille uutta tietoa elollisen luonnon monimuotoisuudesta ja kestäväen kehityksen edistämisestä.

Biologian opetuksen tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää toimivan eliömaailman rakenteen ja kehityksen, ihmisen osaksi eliömaailmaa sekä ihmisen toiminnan merkityksen ympäristössä. Lukion biologian tulee myös luoda perusta ymmärtää biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia. Opetus kehittää opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua, herättää kiinnostusta biotieteisiin sekä edistää opiskelijan luonnon monimuotoisuutta säilyttävää ja ympäristövastuullista käyttäytymistä.

Biologian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija hallitsee biologian keskeiset käsitteet, tunnistaa elämän tuntomerkit ja osaa jäsentää elämän ilmiöt sekä biologian eri organisatiotasot molekyylitasolta biosfääriin. Hän oppii arvostamaan eliökunnan monimuotoisuutta ja ymmärtämään eliöiden sopeutumisen erilaisiin ympäristöihin sekä ymmärtää perimän ja evoluution merkityksen eliökunnan kehittämisessä.

Opiskelija

- perehtyy biologisen tiedonhankinnan ja tutkimuksen menetelmiin sekä osaa arvioida kriittisesti eri lähteistä saamaansa biologista tietoa
- osaa suunnitella ja toteuttaa mahdollisuuksien mukaan yksinkertaisen biologisen kokeen sekä tulkita sen tuloksia
- tuntee biotieteiden, esimerkiksi bioteknologian ja lääketieteen sovelluksia
- tuntee ihmiselimistön toiminnan peruspiirteet ja ymmärtää perimän ja ympäristötekijöiden merkityksen terveyden taustana sekä yksilön että ihmiskunnan
- ~~kehoalta~~ kestävän kehityksen välttämättömyyden ja ymmärtää oman vastuunsa ekosysteemien tulevaisuudesta.

Keskeiset opetusmenetelmät

Opiskelussa pyritään käyttämään erilaisia työtapoja vaihtelevasti : kuten esim. opettaja-johtoinen opetus, opetuskeskustelu, pari- ja ryhmätyöt, mikroskopiointi ja muut laborointityöt, opetusvideot, esitelmät, pienimuotoiset kartoitukset ja tutkimukset, vierailijat, tutustumiskäynnit.

Arviointi

Biologiassa arvioidaan opiskelijan kykyä hallita ja käyttää biologian keskeisiä käsitteitä sekä soveltaa biologisia tietoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Taitojen arvioinnissa painotetaan opiskelijan luonnontieteellisiä työskentelytaitoja, ryhmässä toimimista, kykyä käyttää erilaisia lähteitä biologisen tiedon hankinnassa sekä kykyä arvioida tietoa kriittisesti. Harrastuneisuus biologian eri osa-alueisiin voidaan ottaa arvioinnissa huomioon.

Aihekokonaisuudet oppaineen sisällä

Tavoitteena on, että opiskelija osaa havainnoida ja analysoida nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä. Hän osaa esittää perusteltuja käsityksiä tavoiteltavasta tulevaisuudesta, arvioida omaa elämäntapaansa ja vallitsevia suuntauksia tulevaisuusnäkökulmasta sekä tehdä valintoja ja toimia tavoiteltavana pitämänsä tulevaisuuden puolesta.

Hyvinvointi ja turvallisuus yhteiskunnassa pohjautuu myös ympäröivän luonnon ymmärtämiseen. Puhtaan ympäristön säilyttäminen mutta myös ympäristön järkevä hyödyntäminen turvaavat ihmisten hyvinvointia. Muun muassa ihmisten erilaisuuden ymmärtäminen ja sairauksien ilmeneminen ja niiden mahdollinen parantaminen perustuvat biologiseen tietoon. Tautien torjuminen, luonnon muuttumisen ymmärtäminen ja perinnöllisten ilmiöiden hahmottaminen biotekniikan aikakautena ovat esimerkkejä, jotka luovat myös turvallisuutta.

Kestävä kehitys on biologian keskeinen aihepiiri. Maapallolla nyt elävät yksilöt eivät ole oikeutettuja toimimaan siten, että tuleville lapsille jää jäljelle suuria ympäristöongelmia. Ihmisen toiminta ja tekniset ratkaisut on mitoitettava luonnon kannalta. Ihmisen vastuullinen toiminta luonnossa luo uskoa tulevaisuudelle.

Aktiivinen kansalaisuus ja kaikkien toimiminen yhteistyössä muiden kanssa paremman elinympäristön hyväksi on tärkeää, samoin vaikkapa geenitekniikan tiedon ymmärtäminen. Aktiivinen kansalaisuus näkyy kannustamisena vaikuttamiseen niin lukion sisällä kuin ulkopuolellakin. *Yrittäjyys*-näkökulma tulee esiin esimerkiksi ympäristöbiologiassa, jossa maa- ja metsätalous voi tarjota uusia näkymiä kuten sienikasvattamoja, viinintuotantotiloja, matkailutiloja, eräretkiä tai luonnonvarojen kartoittamisia. Biotekniikan alueella tulevat esiin lääketuotteiden, funktionaalisten elintarvikkeiden ja biotekniikan laajat sovel-lutusalueet ja yritykset, jotka toimivat jo Suomessa. Tärkeää on myös opiskelijan sisäinen yrittäjyys, joka merkitsee vastuun ottamista omassa työskentelyssä sekä kiinnostusta ja osallistumista yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Suomalaisen luonnon merkitys suomalaisille, mutta myös muiden maiden ihmisten erilainen asennoituminen elämään, antavat aineksia ymmärtää eri alueiden *kulttuuri-identiteettejä*. Globaalit ympäristöhaasteet ja niiden ratkaisumallit edellyttävät kulttuurierojen ymmärtämistä. Yhteisten päämäärien saavuttaminen joustavilla ratkaisuilla edellyttää tulevilta sukupolvilta uutta asennetta. Eri kulttuurialueiden yhteistyö on ikkuna tulevaisuuteen, ei eri kulttuurien keskinäistä taistelua paremmuudesta.

Viestintä- ja mediaosaamista tarvitaan biologiassa esimerkiksi oppilastöissä sekä materiaalin etsintään että tutkimustulosten julkaisuun. Ajan hengessä pysyminen edellyttää median kriittistä seuraamista ja uutisten kommentoimista. *Teknologinen osaaminen* tulee puolestaan esiin esimerkiksi bioteknologiassa: sairauksien ratkomisessa molekyylitasolla, kantasolututkimuksessa, rikosten selvittämisessä, Dna-rekistereissä sekä elämän etsimisessä muualta aurinkokunnasta.

Paikallisuus

- Pyritään mahdollisuuksien mukaan tekemään yhteistyötä paikallisten tahojen kanssa.
- Pyritään käyttämään opetuksessa esimerkkejä Vihdin luonnon tilasta ja muutoksista

BI1 ELIÖMAAILMA

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- elämän tunnusmerkkien ja perusedellytyksien tunteminen sekä elämän ilmiöiden tutkiminen
- luonnon monimuotoisuuden ymmärtäminen biosysteemien eri tasoilla ja ekosysteemien keskeisien toimintaperiaatteiden tunteminen
- evoluution jatkuvuuden, mekanismien ja merkityksen ymmärtäminen sekä muuntelun, sopeutumisen ja lajien välisten suhteiden merkityksen tunteminen
- nykyisen eliökunnan rakenteen jäsentäminen ja kehityksen tulkinta

Sisältö

- biologia tieteenä
- luonnon monimuotoisuuden ilmeneminen
- evoluutio – elämän kehittyminen
- Miten luonto toimii?

Arviointi

- Koe
- Tuntikokeet
- Tuntiosaaminen ja -työskentely
- Muut mahdolliset tuotokset esim.
 - Esseevastauksen harjoittelua
 - Parityö ekosysteemistä/evoluutiosta
 - Median seuranta esim. leikekirja

BI2 SOLU JA PERINNÖLLISYYS

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- solun merkityksen, rakenteen ja toiminnan sekä solurakenteiden kehityksen sekä evoluutioprosessin kokonaisuuden ymmärtäminen
- solun kemiallisen rakenteen ja toiminnan osaaminen sekä niiden kytkeminen yksilön toimintaan
- geneettisen informaation rakenteen ja sen siirtymisen solusta soluun ja sukupolvelta toiselle sekä geenien merkityksen tunteminen
- periytymisen lainalaisuuksien peruseriaatteiden tunteminen
- solututkimukseen tutustuminen ja kokeellisen työskentelyn taitojen hallitseminen

Sisältö

- solu elämän perusyksikkönä
- solun energiatalous
- solujen toiminnan ohjaaminen: DNA:n rakenne ja toiminta, proteiinisynteesi
- solujen lisääntyminen
- periytymisen perusteet
- populaatiogenetiikka ja synteettinen evoluutioteoria

Arviointi

- koe
 - tuntikokeet
- tuntiosaaminen ja -työskentely
 - mikroskopiaa
 - perimän laskuharjoitukset
- muut mahdolliset tuotokset
 - kotitehtävät
 - kirjalliset tehtävät

BI3 YMPÄRISTÖEKOLOGIA

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- ekologian perusteiden ja ihmisen toiminnan vaikutuksen ymmärtäminen elolliseen luontoon
- biodiversiteetin merkityksen ymmärtäminen ihmiskunnan tulevaisuudelle
- ympäristöongelmien syiden ja niiden seurauksien hahmottaminen ekosysteemeissä
- suomalaisiin ja ihmisen muokkaamiin ekosysteemeihin tutustuminen
- menetelmien, joilla voidaan tarkkailla ympäristön tilaa ja ratkaista syntyneitä ongelmia, tunteminen ja arvioiminen
- pienen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteuttaminen ympäristön tilasta ja sen tulosten esittäminen
- ympäristölukutaidon kehittäminen, yksilön vastuun ympäristön tilasta ymmärtäminen ja kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti toimiminen

Sisältö

- ekologinen tutkimus
- biodiversiteetti ja sen merkitys
- ekologiset ympäristöongelmat, niiden syyt ja ratkaisumahdollisuudet
- suomen luonnon haavoittuvuus
- kestävä tulevaisuus
- Kurssilla voidaan tehdä retkiä

Arviointi

- opettajan valinnan mukaan koe tai muu näyttö osaamisesta (portfolio)
- tuntiosaaminen ja -työskentely
- mahdollisia töitä
 - tutkimus: suunnittelu, toteutus ja julkaisu
 - leikekirja
 - valmiiseen aineistoon perustuva työ
 - lajimonimuotoisuusselvitys

BI4 IHMISEN BIOLOGIA

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- ihmissolun erilaistumisen pääpiirteiden sekä kudosten ja elinten rakenteiden ja toimintaperiaatteiden osaaminen
- ihmisen kemiallisen tasapainon säätelymekanismien sekä niihin vaikuttavien ulkoisten ja sisäisten tekijöiden ymmärtäminen
- hermoston toiminnan ja hormonaalisen viestinnän merkityksen ymmärtäminen yksilön toimintojen ohjaajana
- lisääntymiseen ja ihmisen elinkaareen liittyvien fysiologisten muutosten sekä terveyden kannalta ihmisen yhteisöllisyyden merkityksen ymmärtäminen
- elimistön kyvyn sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan selittäminen sekä merkityksellisimpien sairauksien syntymekanismien tunteminen
- ihmisen lajinkehityksen sekä perimän ja ympäristön yhteisvaikutuksen ihmisen terveyteen ymmärtäminen
- opittujen asioiden tarkastelu arkielämän esimerkkien avulla sekä alan uutiset ja niiden kriittinen arviointi

Sisältö

- ihmisen solujen ja kudosten erityispiirteet
- elimistöjen rakenne, toiminta ja merkitys
- elintoimintojen säätely
- ihmisen lisääntyminen
- ihmisen elämänkaari ja yhteisöllisyys
- perimän merkitys
- elimistön sopeutuminen ja puolustusmekanismit

Arviointi

- koe
- tuntikokeet
- tuntiosaaminen ja -työskentely
 - mikroskopointia
 - preparointia
- muut mahdolliset tuotokset esim.
 - esseevastauksen harjoittelua
 - kirjalliset tehtävät
- median seuranta esim. leikekirja

BI5 BIOTEKNOLOGIA

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- solun hienorakenteen ja solun eri osien toiminnan tietojen syventäminen
- elämän keskeisten molekyylien rakenteen ja merkityksen solun toiminnassa ymmärtäminen
- tärkeimpien mikrobiryhmien kuten bakteerien ja virusten rakenteen, toiminnan ja lisääntymisen periaatteiden hallitseminen
- geenien toiminnan ja sen säätelyn tunteminen
- geenien etsintä- ja tunnistusmenetelmien sekä geenien siirtämisen tekniikan pääpiirteiden tunteminen ja geeni- ja biotekniikan keskeisien käsitteiden hallinta
- biotekniikan tarjoamien sovellusmahdollisuuksien tunteminen ja sen luomien mahdollisuuksien, uhkatekijöiden ja eettisten ongelmien arvioiminen sekä niiden pohjalta perusteltujen arkielämän ratkaisujen tekeminen

Sisältö

- solun hienorakenne ja solujen välinen viestintä
- solut proteiinien valmistajina
- geenien toiminta
- geeniteknologia ja sen mahdollisuudet
- mikrobit ja niiden merkitys
- biotekniikka teollisuudessa
- kasvien ja eläinten jalostus
- geeniteknikan etiikka ja lainsäädäntö
- Kurssilla voidaan tehdä retkiä.

Arviointi

- koe
- tuntikokeet
- tuntiosaaminen ja -työskentely
- leikekirja
- omat tuotokset: Bioteknologian ihmeitä

BI6 LUONNON LUMOA, TYÖKURSSI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

- elämän monimuotoisuuden rikkauden ja ihmisen vastuun ymmärtäminen
- biologisten työmenetelmien opettelua

Sisältö

- elämän monimuotoisuuden etsiminen, havainnoiminen ja tutkiminen
- vaihtuvia aiheita ja töitä innostuksen ja materiaalin saatavuuden mukaan, esimerkiksi
- lintujen ja hyönteisten lajintunnistusta
- eliöiden, niin kasvien kuin eläinten, fysiologian ja anatomian tutkimista
- kenttätöitä esim. kotipihoilta
- Kurssilla tehdään retkiä. Esimerkiksi perinteisesti on käyty keväisenä aamuna Vihdin Vanjärvellä linturetkellä.

Arviointi

- tuntiosaaminen ja -työskentely
 - mikroskopiaa
 - preparointia
 - laborointia
- portfolio, jossa esim.
 - kirjalliset tuntityöt
 - opettajan valinnan mukaiset työselostukset
 - tarkkailupäiväkirja
 - laajempi tutkimus
- retket

BI7 VIELÄ KERRAN

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: ½

Tavoite

- ylioppilaskirjoituksiin valmentautuminen

Sisältö

- Kerrataan biologian keskeiset asiat

Arviointi

- tuntiosaaminen ja -työskentely
- kirjalliset työt

BI8 BIOLOGIAN TYÖKURSSI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

- oppia työskentelemään biologisen materiaalin kanssa
- huomata, kuinka mukavaa biologia on
- työskennellä Enäjärvellä erilaisissa sääolosuhteissa
- tutustua banaanikärpästen ja mikrobien elämään

Sisältö

- järviekosysteemin tutkiminen ja järven kunnostustoimenpiteet (kohteena valtakunnalliseksi esimerkiksi noussut Vihdin Enäjärvi)
- banaanikärpästen perinnöllisyyden tutkiminen kokeellisesti (banaanikärpäset; useita eri kantoja; saadaan Helsingin yliopistosta)
- mikrobiologiaa, valmistetaan viljelymaljoja, kasvatetaan itse kerättyjä bakteereja
- tutkitaan soluja

Arviointi

- tuntiosaaminen ja -työskentely
 - mikroskopiointia
 - preparointia
 - laborointia
- portfolio, jossa esim.
 - kirjalliset tuntityöt
 - työselostukset
 - tarkkailupäiväkirja
 - laajempi tutkimus
- retket

9.8 MAANTIEDE

Oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet

Maantieteessä tarkastellaan elottoman ja elollisen luonnon sekä ihmisen luomien järjestelmien rakennetta ja toimintaa. Maantieteen opetuksen tulee ohjata opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutussuhteita sekä tarkastelemaan maailmaa muuttavana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä. Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja yhteiskuntatieteelliset aiheet.

Opetuksen tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia ympäristökysymysten alueelliseen jäsentämiseen ja kestävän kehityksen mukaisten ratkaisujen etsimiseen. Lukion maantieteen opetuksen tulee auttaa opiskelijaa ymmärtämään maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja ongelmia sekä niiden ratkaisumahdollisuuksia. Tavoitteena on, että opiskelija oppii maantieteellisen tiedon avulla havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja mielipiteitä, ottamaan kantaa lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Maantieteen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija osaa hankkia, tulkita ja kriittisesti arvioida maantieteellistä tietoa, kuten karttoja, tilastoja, kirjallisia, digitaalisia ja muita medialähteitä sekä osaa hyödyntää monipuolisesti tietotekniikkaa maantieteellisten tietojen esittämisessä.

Opiskelija

- ymmärtää, mitä alueellisuus, tila ja paikka merkitsevät maantieteessä ja maantieteellisessä ajattelussa
- osaa kuvata luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä osaa kriittisesti arvioida ajankohtaisia maailman tapahtumia
- osaa havainnoida, analysoida ja arvioida luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön tilaa, niissä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisten hyvinvointia paikallisesti ja maailmanlaajuisesti
- ymmärtää, mitä alueellinen kehittyneisyys merkitsee ja osaa pohtia mahdollisuuksia ratkaista taloudellisia ja sosiaalisia eriarvoisuusongelmia
- tuntee ja ymmärtää erilaisia kulttuureja sekä suvaitsee ja kunnioittaa erilaisuutta
- tuntee suunnittelun keinoja eri aluetasoilla ja tietää mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä kehitykseen
- osaa toimia kantaaottavana ja kestävän kehityksen puolesta toimivana aktiivisena maailmankansalaisena.

Keskeiset opetusmenetelmät

Opiskelussa pyritään käyttämään erilaisia työtapoja vaihtelevasti : kuten esim. opettaja-johtoinen opetus, opetuskeskustelu, pari- ja ryhmätyöt, karttatyöt, paikkatietojärjestelmän hyväksikäyttö, opetusvideot, esitelmät, pienimuotoiset kartoitukset ja tutkimukset, vierailijat, tutustumiskäynnit.

Arviointi

Maantieteessä arvioidaan maantieteellisen ajattelun kehittymistä tietojen ja taitojen suhteen. Arvioinnin kohteina ovat peruskäsitteiden hallinta, valmius perustella maantieteellisiä väittämiä ja kannanottoja sekä taito havaita alueellisia riippuvuuksia. Arvioinnissa otetaan huomioon myös taito tulkita ja arvioida maantieteellistä tietoa sekä soveltaa maantieteellistä tietoa eri tilanteissa. Arvioitavia taitoja ovat maantieteellisen tiedon analysointi-, käsittely- ja esittämistäidot kuten kartan tulkintataito ja muut graafiset taidot sekä opiskelijan yhteistyötaidot.

Aihekokonaisuudet oppiaineen sisällä

Tavoitteena on, että opiskelija osaa havainnoida ja analysoida nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä. Hän osaa esittää perusteltuja käsityksiä tavoiteltavasta tulevaisuudesta, arvioida omaa elämäntapaansa ja vallitsevia suuntauksia tulevaisuusnäkökulmasta sekä tehdä valintoja ja toimia tavoiteltavana pitämänsä tulevaisuuden puolesta. *Hyöinvointi ja turvallisuus* perustuu luonnonympäristön oikeaan ymmärtämiseen. Ympäristön hahmottaminen niin paikallisesti kuin globaalisti luo turvallisuutta. Miten luonto toimii ja miten ihmisen toiminta nivoutuu siihen, ovat tärkeitä aihepiirejä. Sosiaaliset ympäristötekijät tulevat esiin kulttuurimaantieteen opetuksessa.

Kestävä kehitys tulee keskeisesti esiin ihmisen ja ympäristön vuorovaikutusta pohdittaessa. Kestävä kehitys sisältää kolme ulottuvuutta: ympäristötaloudellisen eli ekologisen, yhteiskunnallisen ja kulttuurisen ulottuvuuden. Kestävää kehitystä edistävän kasvatuksen tehtävänä on seurata ja edistää ympäristövastuun ja yhteiskuntavastuun oppimista. Jos luonnon pääomasta ei huolehdi, niin taloudellisenkin toiminnan edellytykset lakkaavat. Eri alueiden kehittämisessä ja tulevaisuuden pohtimisessa on merkitystä myös sillä, että käsittelemme asioita aktiivisen kansalaisen näkökulmasta. Aktiivinen kansalaisuus näkyy kannustamisena vaikuttamiseen niin lukion sisällä kuin ulkopuolellakin.

Yrittäjyys: Tiiviimpi vuorovaikutus koulua ympäröivän yhteiskunnan kanssa on opetus-suunnitelmauudistuksen keskeisiä haasteita. Tärkeää on myös opiskelijan sisäinen yrittäjyys, joka merkitsee vastuun ottamista omassa työskentelyssä sekä kiinnostusta ja osallistumista yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ja yrittäjänä toimimiseen.

Eri alueiden *kulttuuri-identiteetit* korostuvat kulttuurimaantieteen opetuksessa. Globaalit ympäristöhaasteet ja niiden ratkaisumallit edellyttävät kulttuurierojen ymmärtämistä. Yhteisten päämäärien saavuttaminen joustavilla ratkaisuilla edellyttää tulevilta sukupolvilta uutta asennetta. Eri kulttuurialueiden yhteistyö on ikkuna tulevaisuuteen, ei eri kulttuurien keskinäistä kilpailua paremmuudesta.

Viestintä- ja mediaosaaminen: monipuolinen tietojen kerääminen ja käsittely eri lähteistä on tärkeää. Ajan hengessä pysyminen edellyttää median kriittistä seuraamista ja uutisten kommentoimista. *Teknologinen osaaminen* tulee esille esimerkiksi satelliittien käytössä, kun kerätään tietoa maapallon pinnan asioista. Paikkatietojärjestelmän merkitys on hyvä esimerkki teknologian asemasta.

Paikallisuus

- Pyritään mahdollisuuksien mukaan tekemään yhteistyötä paikallisten tahojen kanssa.
- Pyritään käyttämään opetuksessa esimerkkejä Vihdin alueen tilasta ja muutoksista

GE1 SININEN PLANEETTA**pakollinen** / suositeltava suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1**Tavoite**

- luonnonmaantieteen peruskäsitteiden osaaminen ja käyttäminen
- maapallon planetaarisuudesta johtuvien ilmiöiden ymmärtäminen
- ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan osaaminen ja kuvaaminen
- luonnonmaisemien muuttumisen syiden ja seurausten ymmärtäminen sekä luonnonmaisemien rakenteen, synnyn ja kehityksen tulkitseminen kuvista ja kartoista
- elottoman ja elollisen luonnon vyöhykkeisyyden ymmärtäminen maapallolla
- luonnonmaantieteellisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen sekä paikallisesti että maailmanlaajuisesti

Sisältö

- maantieteellinen ajattelu
- maan planetaarinen luonne
- ilmakehä liikkeessä
- vesikehä liikkeessä
- sää ja ilmasto
- maapallon muuttuvat pinnanmuodot
- maapallon kasvillisuusvyöhykkeet
- luonnonmaisemien tulkinta karttojen ja kuvien avulla
- kurssin sisällön sitominen mahdollisuuksien mukaan paikalliseen luonnonympäristöön

Arviointi

- koe
- tuntiosaaminen ja -työskentely
- tuntikokeet
- muut mahdolliset tuotokset
 - esseet
 - diagrammit selostuksineen
 - leikekirja

GE2 YHTEINEN MAAILMA**pakollinen** / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1**Tavoite**

- kulttuurimaantieteen käsitteiden osaaminen ja käyttäminen sekä ihmisen toimintaan liittyvien ilmiöiden ja rakenteiden osaaminen ja tulkitseminen kulttuurimaantieteen teorioita ja malleja hyväksi käyttäen
- eri kulttuurien tunteminen ja niiden kehittymiseen vaikuttaneiden tekijöiden osaaminen ja arvioiminen
- maapallon eri alueiden väestönkehityksen ja asutuksen piirteiden sekä kaupungistumisen syiden ja seurauksien osaaminen ja analysoiminen

- luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusten arvioiminen ihmisen toimintaan eri alueilla sekä ekologisesti ja taloudellisesti kestävä kehityksen merkityksen ymmärtäminen
- aluesuunnittelun tavoitteiden ja vaikuttamiskeinojen tunteminen
- kehittyneisyyserojen erilaisten ilmenemismuotojen tunteminen
- ihmisten hyvinvoinnin, ympäristön tilan sekä kulttuurisen ja sosiaalisen kestävä kehityksen arvioiminen nyt ja tulevaisuudessa maapallon eri alueilla

Sisältö

- kulttuurimaantieteen olemus ja tehtävät
- väestö ja asutus
- luonnonvarat
- alkutuotanto ja ympäristö
- teollisuus ja energia
- liikkuminen ja vuorovaikutus
- ihmistoiminnan alueellinen rakenne
- kehityksen ohjailu ja kestävä kehitys
- kurssin sisällön sitominen mahdollisuuksien mukaan paikallisiin ilmiöihin ja toimintoihin

Arviointi

- koe
- tuntiosaaminen ja -työskentely
- tuntikokeet
- muut mahdolliset tuotokset
 - kirjalliset työt
 - diagrammit selostuksineen
 - maisema-analyysi

GE3 RISKIEN MAAILMA

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- luonnon ja ihmisen toimintaan sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutukseen liittyvien riskien tunteminen maapallolla sekä niiden merkityksen arviointi ihmisen ja ympäristön kannalta
- maapallon eri alueiden riskien tunteminen sekä vertailu ja arviointi eri alueiden riskiherkkyydestä sekä maailmanlaajuisesti että paikallisesti
- alueiden kehittyneisyyden ja alueilla ilmenevien riskien välisen suhteiden arviointi
- ajankohtaisten riskiuutisten seuraaminen ja kriittinen arviointi eri medioissa sekä opitun tiedon soveltaminen riskiuutisten analysointiin ja arviointiin
- uhkien välttäminen tai niiden vaikutusten lieventäminen eri ratkaisujen avulla
- ihmisen toiminnan vaikutusten ymmärtäminen sekä maapallon elinkelpoisuuteen että ihmisten hyvinvointiin ja turvallisuuteen
- riskien ennakkoinnin ja varautumisen mahdollisuuksien tietäminen, ristiriitojen sääteleminen sekä kestävä kehityksen mukaisesti toimiminen

Sisältö

- riskien maantiede, riskien luokittelu ja merkitys
- luonnon toimintaan liittyvät riskit ja riskialueet
- ihmisen ja luonnon riippuvuuteen liittyvät ympäristöriskit ja riskialueet
- ihmiskunnan riskit ja riskialueet
- tekniset riskit
- kurssin sisällön sitominen mahdollisuuksien mukaan paikallisiin riskeihin ja mahdollisuuksiin

Arviointi

- koe
- tuntiosaaminen ja -työskentely
- tuntikokeet
- muut mahdolliset tuotokset
 - kirjalliset työt
 - leikekirja kera kommentein

GE4 ALUETUTKIMUS

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 2 – 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- kartografian perusteiden osaaminen
- maantieteellisten paikkatietojärjestelmien periaatteiden ja sovellusmahdollisuuksien tunteminen
- tiettyyn alueeseen liittyvän tiedon kerääminen eri tavoin, kuten kenttähavainnoinnin, kyselyn tai haastattelun avulla sekä kartastoista, kartoista, tilastoista ja muista lähteistä
- tietoverkkojen käyttäminen aineistojen hankinnassa, vuorovaikutteisessa työstämisessä ja tulosten julkaisemisessa
- alueellisen tiedon visualisointi karttoina, diagrammeina ja valokuvina
- hankitun aineiston analysoiminen ja tulkitseminen sekä kuvauksen laatiminen alueesta aineiston avulla
- tieteellisen kirjoittamisen periaatteiden tunteminen

Sisältö

- kartografian perusteet ja maantieteelliset lähdeaineistot
- paikkatietojärjestelmät
- oma aluetutkimus:
 - Aineiston keruu, käsittely ja tulkinta sekä aluekuvauksen raportointi.
 - Aihealueet: tutkimusalueen sijainti osana laajempia aluekokonaisuuksia, alueen koko, luonnonolot, väestö ja asutus, luonnonvarat ja maankäyttö, elinkeinot, liikenne ja palvelut, alueen jako osa-alueisiin sekä alueen ongelmat ja kehittäminen
- kurssilla voidaan tehdä retkiä
- kurssin sisällön sitominen mahdollisuuksien mukaan paikallisiin esimerkkeihin

Arviointi

- oma aluetutkimus
- mahdollisesti esitys ja opponointi
- tuntiaktiivisuus

GE5 KERRAN VIELÄ

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: ½

Tavoite

- Ylioppilaskirjoituksiin valmentautuminen

Sisältö

- Kerrataan maantieteen keskeiset asiat

Arviointi

- tuntiosaaminen ja -työskentely
- kirjalliset työt

9.9 FYSIIKKA

Oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet

Fysiikka on empiirinen luonnontiede, jossa luonnon perusrakennetta ja -ilmiöitä pyritään ymmärtämään ja selittämään käyttäen luonnosta kokeellisin menetelmin saatavaa tietoa. Tavoitteena on löytää luonnossa yleispäteviä lainalaisuuksia ja esittää ne matemaattisina malleina.

Fysiikan opiskelulle luonteenomainen kokeellisuus on aihepiirin, opetuksen vaiheen ja välineiden mukaan opiskelijoiden omakohtaista työskentelyä, opettajan esittämiä demonstraatioita, vierailujen, videoiden tai vain kerronnan kautta tapahtuvaa toimintaa. Kokeellisuudella tuetaan opiskelijaa omaksumaan uusia luonnontieteellisiä käsitteitä, periaatteita ja malleja, ja se auttaa opiskelijaa hahmottamaan luonnontieteiden luonnetta sekä tukee luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Samalla opiskelu kehittää opiskelijan yhteistyön taitoja.

Opiskelija oppii tarkastelemaan luonnon rakenteita ja ilmiöitä omien aikaisempien tietojensa ja käsitystensä valossa. Hän oppii tiedostamaan ja kyseenalaistamaan ennakkokäsityksiään ja tarkentamaan maailmankuvaansa hankkimansa uuden tiedon perustella. Opiskelija oppii suunnittelemaan kokeita yhdessä ja keskustelemaan kokeellisesti hankitusta tiedosta tai aineistosta, sen käsittelystä ja mallintamisesta sekä sen luotettavuuden arvioimisesta. Opiskelijayhteisö oppii jakamaan uuden tiedon keskenään.

Fysiikan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tiedostaa ihmisen osana luontoa ja ymmärtää fysiikan merkityksen luonnon ilmiöiden mallintamisessa
- ymmärtää kokeellisen toiminnan ja teoreettisen pohdiskelun merkityksen luonnontieteellisen tiedon muodostumisessa
- hahmottaa fysiikan merkityksen tieteessä, taiteessa, tekniikassa, kommunikaatiossa ja elinkeinoelämässä sekä ihmisen arkiympäristössä
- vaikuttaa aktiivisesti ja vastuullisesti terveellisen ja turvallisen ympäristön luomiseksi
- jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla
- pystyy ratkaisemaan luonnontieteiden ja teknologian alaan kuuluvia ongelmia fysiikan lakeja ja käsitteitä luovasti hyväksi käyttäen
- hankkii ja käsittelee tietoa yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa asiantuntijayhteisön tapaan
- suunnittelee ja tekee yksinkertaisia mittauksia, kykenee tulkitsemaan ja arvioimaan tuloksia sekä soveltamaan niitä
- hyödyntää erilaisia tietolähteitä tiedonhankinnassa sekä kykenee esittämään ja julkistamaan tietoa monipuolisella tavalla myös teknisiä apuvälineitä käyttäen
- tarkastelee fysiikan merkitystä yksilön ja yhteiskunnan kannalta sekä ihmistä fysiikan tietojen soveltajana, tutustuu fysiikan sovelluksiin ja niiden taitavaan, eettiseen ja hallittuun käyttöön tuotteiden aikaansaamisessa ja arkielämän helpottamisessa sekä saa valmiuksia ymmärtää teknologisten sovellusten vaikutuksia.

Syventävien kurssien tavoitteena lisäksi on, että opiskelija

- saa valmiuksia opiskella luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla
- tutkii luonnon ilmiöitä sekä mallintaa ja esittää niitä matemaattisten ja graafisten menetelmien avulla
- rakentaa fysiikan malleja ja käyttää niitä ennusteiden tekemiseen
- tutkii ja havainnollistaa malleja tieto- ja viestintätekniikan avulla
- tutustuu klassisen fysiikan osa-alueisiin ja modernin fysiikan alkeisiin
- tutustuu fysiikan eri osa-alueisiin liittyvään teknologiaan
- tutustuu fysiikan merkitykseen yhteiskunnan eri alueilla
- tutustuu fysiikan sovelluksiin ja niihin liittyviin turvallisuustekijöihin.

Keskeiset opetusmenetelmät

Kursseilla opiskellaan opettajajohtoisesti teoriaa ja fysiikan ilmiöitä havainnollistetaan pääasiassa opettajan tekemillä kokeilla. Harjoitustöitä ja niihin liittyviä mittauksia voidaan tehdä myös pienissä ryhmissä. Teorian ymmärtämistä vahvistetaan ratkaisemalla aiheeseen sopivia fysikaalisia ongelmia.

Arviointi

Fysiikassa arvioidaan kurssikohtaisten tietojen ja niiden soveltamistaitojen saavuttamista erityisesti matemaattisia malleja käyttäen. Arvioinnin kohteena on myös tietojenkäsittelytaitojen, kokeellisen työskentelyn taitojen sekä muiden opiskelua tukevien taitojen kehittyminen, kuten fysikaalisen ongelman ratkaisuprosessin jäsennetty kuvaaminen. Myös asenne oppiaineen opiskelua kohtaan vaikuttaa arviointiin. Poissaolot saattavat vaikuttaa kurssin arviointiin tai arvioimatta jättämiseen.

Aihekokonaisuudet oppiaineen sisällä

Fysiikan opiskelussa opiskelijan on otettava vastuu omasta työskentelystään ja pystyttävä yhteistyöhön pienryhmissä. Opetuksen yleisenä tavoitteena on saada opiskelija hahmotamaan luonnon rakenteita ja ilmiöitä jäsentyneesti ja arvioimaan tietoa kriittisesti. Nämä tukevat opiskelijan kasvamista *aktiiviseen kansalaisuuteen ja yrittäjyyteen*.

Koska fysiikan asema tieteenalana on yhteiskunnassamme merkittävä, kaikki fysiikan osa-alueet pyrkivät edistämään yhteiskunnan *hyövinvointia ja turvallisuutta*. Kursseilla käsitellään muun muassa energiataloutta sekä säteily- ja sähköturvallisuutta. *Kestävän kehityksen tavoite* "osaa mitata, arvioida ja analysoida luonnossa tapahtuvia muutoksia" on yksi fysiikan opetuksen yleisistä tavoitteista ja koko tieteenalan perusominaisuus. *Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurin tuntemus* näkyvät fysiikan opiskelussa, koska opiskelu opettaa arvostamaan suomalaisen koulutuksen ja tutkimuksen korkeaa tasoa. Paikallisena esimerkkinä opiskelijoille tulee tutuksi geodeettinen perusviiva Nummelanharjulla.

Teknologian ja yhteiskunnan kehittyminen edellyttävät laajaa fysiikan tuntemusta ja fysikaalisen tiedon soveltamista käytäntöön. Fysiikan töissä tutustutaan mittalaitteisiin, niiden teknologiaan ja komponentteihin. Opiskelussa myös hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan teknisiä apuvälineitä, kuten graafista laskinta ja tietokonemittausohjelmaa.

Viestintä- ja mediaosaaminen vaatii opiskelijalta tiedon kriittistä arvioimista, johon fysiikan opiskelu kannustaa opiskelijaa. Erilaisia medioita käytetään mahdollisuuksien mukaan hyödyksi tiedonhankinnassa.

FY1 FYSIKKA LUONNONTIETEENÄ**pakollinen** / suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1**Tavoite**

Opiskelija

- saa tyydytystä tiedon ja ymmärtämisen tarpeelleen sekä saa vaikutteita, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa kohtaan
- tutustuu aineen ja maailmankaikkeuden rakenteeseen liittyviin peruskäsitteisiin ja osaa jäsentää käsitystään luonnon perusrakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla
- ymmärtää, kuinka luonnontieteellinen tieto rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta
- suunnittelee ja tekee yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita sekä kykenee tulkitsemaan ja arvioimaan kokeellisesti saatua tietoa ja esittämään sitä muille
- tulkitsee ja mallintaa kokeellisen työn tuloksia myös graafisesti
- käyttää opiskelun tukena tieto- ja viestintätekniikkaa.

Sisältö

- fysiikan merkitys historian eri vaiheissa ja nykyaikana
- aineen ja maailmankaikkeuden rakenteet ja perusvuorovaikutukset
- energian, erityisesti säteilyn, sitoutuminen ja vapautuminen luonnon ja ihmisen aikaansaamissa prosesseissa
- kokeellisuus ja mallintaminen perustana fysikaalisen tiedon rakentumisessa, mittaaminen, tulosten esittäminen ja niiden luotettavuuden arviointi
- voima liikkeen muutoksen aiheuttajana
- liikkeen kuvaamisessa tarvittavat peruskäsitteet ja liikkeen graafinen esitys.

Arviointi

Kurssista annetaan numeroarvosana. Arviointiin vaikuttavat mahdolliset tuntitestit ja harjoitustyöt sekä tuntiaktiivisuus ja kurssikoe.

FY2 LÄMPÖ**syventävä** / suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1**Tavoite**

Opiskelija

- tuntee lämpöön liittyvät ilmiöt
- tutkii aineen termodynaamiseen tilaan tai lämpöopin pääsääntöihin liittyviä ilmiöitä
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan kriittiseen keskusteluun ja päätöksentekoon.

Sisältö

- kaasujen tilanmuutokset ja lämpölaajeneminen
- paine, hydrostaattinen paine
- kappaleiden lämpeneminen, jäähtyminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergia
- mekaaninen energia, työ, teho ja hyötysuhde

- lämpöopin pääsäännöt, sisäenergia
- energiavarat

Arviointi

Kurssista annetaan numeroarvosana. Arviointiin vaikuttavat mahdolliset tuntitestit ja harjoitustyöt sekä tuntiaktiivisuus ja kurssikoe.

FY3 AALLOT

syventävä / suoritusvuosi: 1 - 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- saa yleiskuvan luonnon jaksollisista ilmiöistä ja perehtyy niitä selittäviin keskeisiin periaatteisiin
- perehtyy värähdys- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä, ääntä tai sähkömagneettisia aaltoja.

Sisältö

- harmoninen voima ja värähdysliike
- aaltoliikkeen synty ja aaltojen eteneminen
- aaltoliikkeen interferenssi, diffraktio ja polarisoituminen
- heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen
- valo, peilit ja linssit
- ääni, melun terveysvaikutukset ja kovalta ääneltä suojautuminen

Arviointi

Kurssista annetaan numeroarvosana. Arviointiin vaikuttavat mahdolliset tuntitestit ja harjoitustyöt sekä tuntiaktiivisuus ja kurssikoe.

FY4 LIIKKEEN LAIT

syventävä / suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- ymmärtää liikkeeseen liittyviä ilmiöitä ja käsittelee niitä selittäviä malleja
- tutkii etenemisliikkeeseen liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja perehtyy niiden avulla Newtonin lakeihin
- ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa.

Sisältö

- liikkeen mallit ja Newtonin lait
- etä-, kosketus- ja liikettä vastustavat voimat, noste
- liikemäärän säilyminen ja impulssiperiaate
- liike- ja potentiaalienergia sekä työperiaate
- värähdysliikkeen energia

Arviointi

Kurssista annetaan numeroarvosana. Arviointiin vaikuttavat mahdolliset tuntitestit ja harjoitustyöt sekä tuntiaktiivisuus ja kurssikoe.

FY5 PYÖRIMINEN JA GRAVITAATIO

syventävä / suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- syventää osaamistaan mekaniikassa sekä statiikkaan ja pyörimiseen liittyvien ilmiöiden laskennallista hallintaa
- syventää tuntemustaan mekaniikan maailmankuvasta.

Sisältö

- momentti ja tasapaino pyörimisen suhteen
- pyörimisliikkeen mallit, tasainen ja tasaisesti kiihtyvä pyörimisliike
- pyörimisen liikeyhtälö
- pyörimismäärän säilyminen
- pyörimisliikkeen energia
- ympyräliike ja sen kiihtyvyys
- gravitaatio ja se alainen liike
- heittoliike ja planeettojen liike
- satelliitit ja niiden käyttö

Arviointi

Kurssista annetaan numeroarvosana. Arviointiin vaikuttavat mahdolliset tuntitestit ja harjoitustyöt sekä tuntiaktiivisuus ja kurssikoe.

FY6 SÄHKÖ

syventävä / suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- ymmärtää sähköön liittyviä käsitteitä, tutustuu mittaustekniikkaan
- osaa tehdä sähköopin perusmittauksia sekä rakentaa ja tutkia yksinkertaisia virtapiirejä.

Sisältö

- sähköpari, sähkövirran kulku metallijohteessa
- jännitteen ja sähkövirran mittaaminen
- Ohmin laki
- Joulen laki
- vastukset ja niiden kytkennät ja Kirchhoffin lait
- Coulombin laki, homogeeninen sähkökenttä ja aine sähkökentässä
- kondensaattori, kytkennät ja energia

- sähkövirran kulku puolijohdteissa, esimerkkinä diodi

Arviointi

Kurssista annetaan numeroarvosana. Arviointiin vaikuttavat mahdolliset tuntitestit ja harjoitustyöt sekä tuntiaktiivisuus ja kurssikoe.

FY7 SÄHKÖMAGNETISMI

syventävä / suoritusvuosi: 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- syventää tuntemustaan sähkömagnetismin ilmiöistä
- perehtyy sähköturvallisuuteen
- syventää tuntemustaan sähkömagneettisten ilmiöiden merkityksestä yhteiskunnassa.

Sisältö

- magneettinen voima, magneettikenttä ja aine magneettikentässä
- varattu hiukkanen homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä
- induktiolaki ja Lenzin laki
- induktioilmiöitä - pyörrevirrat, generaattori ja itseinduktio
- energian siirto sähkövirran avulla
- tehollisen jännitteen ja sähkövirran mittaaminen sekä impedanssin taajuusriippuvuuden määrittäminen
- värähtelypiiri ja antenni, sähkömagneettinen viestintä
- sähköturvallisuus
- energiateollisuus

Arviointi

Kurssista annetaan numeroarvosana. Arviointiin vaikuttavat mahdolliset tuntitestit ja harjoitustyöt sekä tuntiaktiivisuus ja kurssikoe.

FY8 AINE JA SÄTEILY

syventävä / suoritusvuosi: 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- tutustuu kvantittumiseen, dualismiin sekä aineen ja energian ekvivalenssiin aineen rakennetta ja rakenneosien dynamiikkaa hallitsevina periaatteina
- syventää kokonaiskuvaavaa fysiikan kehityksestä ja sen pätevyysalueesta luonnonilmiöiden tulkitsijana.

Sisältö

- sähkömagneettinen säteily
- röntgensäteily
- mustan kappaleen säteily

- valosähköilmiö
- säteilyn hiukkasluonne ja hiukkasten aaltoluonne
- atomimallit esimerkkinä Bohrin atomimalli
- kvantittuminen, viivaspektri, atomin energiatilat ja energiatasokaavio
- atomiytimen rakenne
- radioaktiivisuus ja säteilyturvallisuus
- massan ja energian ekvivalenssi
- ydinreaktiot ja ydinenergia
- aineen pienimmät osat ja niiden luokittelu

Arviointi

Kurssista annetaan numeroarvosana. Arviointiin vaikuttavat mahdolliset tuntitestit ja harjoitustyöt sekä tuntiaktiivisuus ja kurssikoe.

FY9 LUKIOFYSIIKAN KERTAUS

soveltava / suoritusvuosi: 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- saa kokonaiskuvan lukiofysiikasta
- pystyy käsittelemään fysiikan ongelmia kypsästi ja esittämään ne kirjallisesti loogisesti ja aukottomasti.

Sisältö

- lukion fysiikan kurssien sisältöjen kertaus

Opetusmenetelmät

Opiskelija työskentelee itsenäisesti tai pienissä ryhmissä yhdessä laaditun aikataulun mukaan. Kurssilla ratkaistaan mm. ylioppilastehtäviä opettajan ohjaamana ja itsenäisesti. Teoriaa kerrataan opettajajohtoisesti tarpeen mukaan.

Arviointi

Kurssista annetaan numeroarvosana. Arviointiin vaikuttavat mahdolliset tuntitestit, tuntiaktiivisuus, lasketut tehtävät ja kurssikoe, joka usein on valtakunnallinen fysiikan preliminääri.

FY10 TYÖKURSSI

soveltava / suoritusvuosi: 2 – 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia fysiikan mittauksia
- osaa laatia työselostuksen.

Sisältö

- fysiikan mittauksia mekaniikan, aalto-opin ja termodynamiikan alueelta
- työselostuksen laatiminen

Opetusmenetelmät

Fysiikan työkurssilla opiskelijat tekevät mittauksia ja työselostuksia itsenäisesti tai ryhmässä. Teoria kerrataan opettajajohtoisesti. Kurssilla käytetään tietotekniikkaa mittaamiseen ja tulosten käsittelyn apuvälineenä sekä työselostusten kirjoittamiseen.

Arviointi

Arvioinnin perusteena ovat harjoitustyöt ja työselostukset. Varsinaista kurssikoetta ei pidetä.

FY11 TÄHTITIEDE JA KOSMOLOGIA

soveltava / suoritusvuosi: 1 – 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- osaa tähtien rakenteen ja elinkaaren tapahtumat
- tuntee maailmankaikkeuden kehittymisen vaiheet ja tietää tulevaisuuden vaihtoehtot
- tuntee tähtitieteen mittauksen perusteet.

Sisältö

- Aurinkokunta
- tähtien rakenne ja elinkaari
- planeettojen liikkeiden mekaniikkaa
- tähtitieteen mittausvälineet ja mittausmenetelmiä
- tähtihavaintojen tekoa
- kosmologian perusteet.

Opetusmenetelmät

Kurssilla tutustutaan tähtitieteen teoriaan ja käytäntöön teoriaopetuksen ja opettajan ohjauksessa tehtyjen ryhmätöiden avulla. Käydään retkellä lähiympäristön tutkimuslaitoksissa mahdollisuuksien mukaan.

Arviointi

Kurssista annetaan numeroarvosana. Arviointiin vaikuttavat ryhmätyöt, tuntiaktiivisuus ja kurssikoe.

9.10 KEMIA

Oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet

Kemian opetuksen tavoitteena on tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Samalla välitetään kuvaa kemiasta yhtenä perusluonnontieteenä, joka pyrkii tutkimaan ja kehittämään materiaaleja, menetelmiä, laitteita ja prosesseja kestäväen kehityksen edistämiseksi. Opetus auttaa ymmärtämään jokapäiväistä elämää, luontoa ja teknologiaa sekä kemian merkitystä ihmisen ja luonnon hyvinvointiin tutkimalla aineita, niiden rakenteita ja ominaisuuksia sekä aineiden välisiä reaktioita.

Oppiaineen luonteen mukaisesti kemiallisia ilmiöitä ja aineiden ominaisuuksia havaitaan ja tutkitaan kokeellisesti, ilmiöitä tulkitaan ja selitetään mallien ja rakenteiden avulla, ilmiöitä kuvataan kemian merkkikielellä, malleilla ja matemaattisesti käsitellen. Monipuolisin työtavoin ja arviointimenetelmin opiskelijoita ohjataan aktiiviseen kemian tietojen ja taitojen kehittämiseen sekä luodaan myönteinen kuva kemiaa ja sen opiskelua kohtaan.

Keskeiset opetusmenetelmät

Opetusmenetelminä voidaan käyttää opettajajohtoista opetusta, itsenäistä opiskelua, verkko-opiskelua tai muuta tarkoituksenmukaista menetelmää. Opetusmenetelmät valitaan ryhmän, tarkoituksen ja tilanteen mukaan. Tuntityöskentelyssä käytetään mahdollisuuksien mukaan demonstraatioita ja opiskelijoiden suorittamia kokeellisia töitä havainnollistamaan teoriaa.

Arviointi

Kurssien arviointi perustuu pääosin kurssikokeeseen (poikkeuksena kurssi KE6, jossa ei järjestetä kurssikoetta). Lisäksi arviointiin vaikuttavat tunneilla tehtävät kokeelliset työt, kotitehtävien ja mahdollisten työselostusten ja muiden kirjallisten tuotosten tekeminen, tuntiaktiivisuus sekä asenne oppiainetta kohtaan. Kirjallisten tuotosten arvioinnissa kiinnitetään huomiota kemiallisen ajattelun ja merkkikielen tasoon ja täsmällisyyteen sekä päätelmien johdonmukaiseen perustelemiseen. Poissaolot saattavat vaikuttaa kurssien arviointiin.

Aihekokonaisuudet oppiaineen sisällä

Oppiaineen luonteen mukaisesti kaikilla kemian kursseilla ovat aihekokonaisuuksista esillä *aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys, hyvinvointi ja turvallisuus, kestävä kehitys sekä teknologia ja yhteiskunta*. Erityisesti kemian työkurssilla pyritään tutustumaan paikallisiin teknologian ja kemianteollisuuden yrityksiin. Käsiteltäessä ympäristökemian aiheita tuodaan esille kestäväen kehityksen toteutusta paikallisella tasolla. Aihekokonaisuuksista *viestintää ja mediaosaamista* sisällytetään kursseihin mahdollisuuksien mukaan.

KE1 IHMISEN JA ELINYMPÄRISTÖN KEMIA**pakollinen** / suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1**Tavoite**

Opiskelija

- saa kuvan kemiasta, sen mahdollisuuksista ja merkityksestä
- syventää aiemmin opittujen kemian perusteiden ymmärtämistä kurssilla käsiteltävien asioiden yhteydessä
- osaa orgaanisten yhdisteiden rakenteita, niiden ominaisuuksia ja reaktioita sekä ymmärtää niiden merkityksen ihmiselle ja elinympäristölle
- oppii tuntemaan erilaisia seoksia sekä niihin liittyviä käsitteitä
- kehittää tietojen esittämisessä ja keskustelussa tarvittavia valmiuksia
- oppii kokeellisen työskentelyn, kriittisen tiedonhankinnan ja -käsittelyn taitoja
- osaa tutkia kokeellisesti orgaanisten yhdisteiden ominaisuuksia ja reaktioita, tuntee erotus- ja tunnistamismenetelmiä sekä osaa valmistaa liuoksia

Sisältö

- hiilivedyt
- orgaaniset happi- ja typpi yhdisteet, niiden ominaisuudet ja sovellukset
- sidokset orgaanisissa yhdisteissä ja poolisuus
- erilaiset seokset, ainemäärä ja konsentraatio
- orgaanisten yhdisteiden hapettumis- ja pelkistymisreaktioita sekä protoninsiirtoreaktioita

Arviointi

Kurssin arviointi perustuu pääosin kurssikokeeseen. Lisäksi arviointiin vaikuttavat tunneilla tehtävät kokeelliset työt, kotitehtävien ja mahdollisten työselostusten ja muiden kirjallisten tuotosten tekeminen, tuntiaktiivisuus sekä asenne oppiainetta kohtaan. Poissaolot saattavat vaikuttaa kurssin arviointiin.

KE2 KEMIAN MIKROMAAILMA**syventävä** / suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1**Tavoite**

Opiskelija

- ymmärtää aineen rakenteen ja ominaisuuksien välisiä yhteyksiä
- oppii käyttämään aineen ominaisuuksien päättelyssä erilaisia kemian malleja, taulukoita ja järjestelmiä
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen aineiden rakenteeseen, ominaisuuksiin ja reaktioihin liittyviä ilmiöitä
- ymmärtää orgaanisten yhdisteiden rakenteita ja tuntee rakenteen määrittämisessä käytettäviä menetelmiä

Sisältö

- alkuaineiden ominaisuudet ja jaksollinen järjestelmä
- elektroniverhon rakenne ja atomiorbitaalit
- hapetuslukujen määräytyminen ja yhdisteen kaava
- kemialliset sidokset, sidosenergia ja aineen ominaisuudet
- atomiorbitaalien hybridisoituminen ja orgaanisten yhdisteiden sidos- ja avaruusrakenne
- isomeria

Arviointi

Kurssin arviointi perustuu pääosin kurssikokeeseen. Lisäksi arviointiin vaikuttavat tunneilla tehtävät kokeelliset työt, kotitehtävien ja mahdollisten työselostusten ja muiden kirjallisten tuotosten tekeminen, tuntiaktiivisuus sekä asenne oppiainetta kohtaan. Poissaolot saattavat vaikuttaa kurssin arviointiin.

KE3 REAKTIOT JA ENERGIA

syventävä / suoritusvuosi: 1 – 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- ymmärtää kemiallisen reaktion tapahtumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä niiden merkityksen ympäristössä
- ymmärtää kemiallisten reaktioiden energiamuutokset
- oppii kirjoittamaan reaktioyhtälöitä ja käsittelemään niitä matemaattisesti
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen reaktioihin, reaktionopeuteen ja mekanismiin liittyviä ilmiöitä.

Sisältö

- kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu
- kemiallisia reaktiotyyppejä mekanismeineen ja sovelluksineen
- stoikiometrisia laskuja, kaasujen yleinen tilanyhtälö
- energianmuutokset kemiallisessa reaktiossa
- reaktionopeus ja siihen vaikuttavat tekijät

Arviointi

Kurssin arviointi perustuu pääosin kurssikokeeseen. Lisäksi arviointiin vaikuttavat tunneilla tehtävät kokeelliset työt, kotitehtävien ja mahdollisten työselostusten ja muiden kirjallisten tuotosten tekeminen, tuntiaktiivisuus sekä asenne oppiainetta kohtaan. Poissaolot saattavat vaikuttaa kurssin arviointiin.

KE4 METALLIT JA MATERIAALIT

syventävä / suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- tietää teollisesti merkittäviä raaka-aineita sekä niiden jalostusprosesseja
- tuntee hapettimia ja pelkistimiä ja niiden käyttöä sekä osaa kirjoittaa hapettumis-pelkistymisreaktioita
- osaa sähkökemiallisten ilmiöiden perusteet ja niihin liittyvät matemaattiset sovellukset sekä tietää niiden käytännön merkityksen
- tuntee erilaisia materiaaleja, niiden koostumusta, ominaisuuksia ja valmistusmenetelmiä sekä kulutustavaroiden ympäristövaikutuksia
- oppii tutkimaan kokeellisesti ja mallintamalla sähkökemiallisia ilmiöitä.

Sisältö

- sähkökemiallinen jännitesarja, normaalipotentiali, kemiallinen pari ja elektrolyysi
- hapettumis-pelkistymisreaktiot
- metallit ja epämetallit sekä niiden happi- ja vety-yhdisteet
- bio- ja synteettiset polymeerit

Arviointi

Kurssin arviointi perustuu pääosin kurssikokeeseen. Lisäksi arviointiin vaikuttavat tunneilla tehtävät kokeelliset työt, kotitehtävien ja mahdollisten työselostusten ja muiden kirjallisten tuotosten tekeminen, tuntiaktiivisuus sekä asenne oppiainetta kohtaan. Poissaolot saattavat vaikuttaa kurssin arviointiin.

KE5 REAKTIOT JA TASAPAINO

syventävä / suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- ymmärtää reaktion tasapainotilan muodostumisen ja osaa käsitellä erilaisia tasapainotilanteita matemaattisesti
- ymmärtää tasapainon merkityksen ja tutustuu luonnon ja teollisuuden tasapainoprosesseihin
- osaa tutkia kokeellisesti ja mallintaen tasapainoon liittyviä ilmiöitä.

Sisältö

- reaktiotasapaino
- happo-emästasapaino, vahvat ja heikot protolyytit, puskuriliuokset ja niiden merkitys
- liukoisuus ja liukoisuustasapaino
- tasapainoon liittyvät graafiset esitykset

Arviointi

Kurssin arviointi perustuu pääosin kurssikokeeseen. Lisäksi arviointiin vaikuttavat tunneilla tehtävät kokeelliset työt, kotitehtävien ja mahdollisten työselostusten ja muiden kirjallisten tuotosten tekeminen, tuntiaktiivisuus sekä asenne oppiainetta kohtaan. Poissaolot saattavat vaikuttaa kurssin arviointiin.

KE6 TYÖKURSSI

soveltava / suoritusvuosi: 2 – 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- oppii kokeellisen työskentelyn taidot ottaen huomioon työturvallisuuden
- oppii yhdistämään kokeellisuuden ja teorian.
- oppii tekemään johtopäätöksiä havaintojen ja mittauksien perusteella.
- tutustuu kemian tutkimukseen ja kemian tutkimusmenetelmiin.

Sisältö

- epäorgaanisen ja orgaanisen kemian laboratoriotöitä
- (ympäristökemian laboratoriotöitä)
- opintoretki tai muu tutustuminen sopivaan kohteeseen

Arviointi

Kurssin arviointiin vaikuttavat kokeellinen työskentely laboratoriossa, mittaustulosten käsittely ja raportointi, ryhmätyöskentelytaidot ja asenne oppiainetta kohtaan. Poissaolot vaikuttavat arviointiin.

KE8 KEMIAN KERTAUSKURSSI

soveltava / suoritusvuosi: 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- opiskelijalle muodostuu kokonaiskuva kemian oppisisällöstä.
- ylioppilaskokeisiin valmistautuminen.

Sisältö

- kokoava kertaus lukion kemian kursseista 1 – 5 (6)
- edellisten vuosien ylioppilastutkintojen kemian tehtäviin tutustuminen

Arviointi

Kurssin arviointi perustuu pääosin kurssikokeeseen, joka mahdollisuuksien mukaan on valtakunnallinen preliminäärikoe. Lisäksi arviointiin vaikuttavat kotitehtävien ja muiden kirjallisten tuotosten tekeminen, tuntiaktiivisuus sekä asenne oppiainetta kohtaan. Poissaolot saattavat vaikuttaa kurssin arviointiin.

9.11 USKONTO

9.11.1 EVANKELIS-LUTERILAINEN USKONTO

Oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet

Opiskelija

- hallitsee uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa niin, että hän ymmärtää uskonnon merkityksen ja vaikutuksen niin yksityisen ihmisen ja yhteisön elämässä kuin yhteiskunnassa ja kulttuurissakin
- hallitsee tietoa ja taitoa, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida erilaisia uskontoihin liittyviä kysymyksiä
- kykenee rakentamaan, jäsentämään ja arvioimaan omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään sekä arvostaa oman kulttuurinsa ja muiden kulttuurien uskonnollista perinnettä
- kunnioittaa ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus ja pystyy elämään ja toimimaan eri kulttuureista tulevien ja eri tavoin ajattelevien ja uskovien ihmisten kanssa monikulttuurisessa yhteiskunnassa ja maailmassa
- ymmärtää henkilökohtaisen vastuun merkityksen sekä tiedostaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavat arvot ja niiden merkityksen
- hallitsee uskonnollisiin ja moraalisiin kysymyksiin liittyviä keskustelu- ja ajattelu-taitoja sekä uskontoihin liittyvän tiedon itsenäistä hankintaa ja kriittistä arviointia

Aihekokonaisuudet oppiaineen sisällä

Useimmat valtakunnalliset aihekokonaisuudet liittyvät kaikkiin kursseihin. *Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys sekä hyvinvointi ja turvallisuus*: opiskelijoita kannustetaan omaan aktiivisuuteen, itseohjautuvuuteen ja vastuuseen. Pyritään luomaan turvallinen opiskeluympäristö ja -ilmapiiiri, jossa opiskelijat uskaltavat ilmaista omia näkemyksiään. *Kestävää kehitystä* tarkastellaan eettisestä näkökulmasta osana ympäristöetiikkaa. *Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus* -aihekokonaisuus ilmenee kaikilla uskonnon kursseilla, sillä Raamattu ja kristinuskko ovat muovanneet monin tavoin länsimaista kulttuuria. Eurooppalaisen identiteetin keskeinen lähtökohta on kristillinen perinne. Uskontojen maailmat -kurssi antaa mahdollisuuden perehtyä erilaisiin uskontoihin ja kulttuureihin. Mihin suomalainen uskoo -kurssilla tarkastellaan kristinuskon vaikutusta suomalaiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan.

Teknologian ja yhteiskunnan aihekokonaisuutta käsitellään Ihminen ja etiikka -kurssilla. *Viestintä- ja mediaosaaminen* puolestaan toteutuu eri kursseilla ennen kaikkea tiedonhankinta- ja vuorovaikutustaitoina sekä kriittisenä median seuraamisena. Uskontojen maailmat -kurssiin voidaan sisällyttää tutustumiskäyntejä erilaisiin uskonnollisiin kohteisiin, ja Mihin suomalainen uskoo? -kurssi mahdollistaa tutustumisen (paikallisiin) uskonnollisiin yhteisöihin.

Jokaisessa kurssissa pyritään mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon paikallinen uskonnollinen kulttuuri.

UE1 USKONNON LUONNE JA MERKITYS

pakollinen /suositeltava suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite**Opiskelija**

- tietää, millainen ilmiö uskonto on, ja tuntee Raamatun ominaislaadun pyhän kirjallisuuden edustajana
- ymmärtää uskonnon yleismaailmallisen luonteen, uskonnoissa ilmenevät kysymyksenasettelut ja uskonnon nivoutumisen kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- saa aineksia ja käsitteellisiä välineitä oman maailmankatsomuksensa jäsentämiseen
- tuntee Raamatun vaikutuksen länsimaisessa kulttuurissa ja Raamatun tutkimuksen osana uskonnon tutkimusta
- oppii pyhyiden ymmärtämisen avulla kunnioittamaan ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus
- soveltaa viestintä- ja mediaosaamista uskontoja koskevaan kriittiseen uutismateriaalin seurantaan

Sisältö

- uskonnon määrittely ja tutkiminen
- uskonnon ydinkysymykset
- uskonto yhteisössä ja yksilön kokemuksessa
- Raamattu pyhänä kirjallisuutena
- yleispiirteet Raamatun synnystä ja sisällöstä
- Raamatun tutkimus- ja tulkintatavat
- Raamatun vaikutukset maailmankuvaan ja kulttuuriin
- Uskonnon määrittely, tutkiminen, ydinkysymykset
- Uskonto yhteisössä ja yksilön kokemuksessa
- Raamattu pyhänä kirjallisuutena
- Raamatun synty, sisältö, tutkimus, tulkinta ja vaikutus kulttuuriin.

Keskeiset opetusmenetelmät

Kurssilla pohditaan maailmankatsomuksellisia kysymyksiä ja Raamatun kulttuurivaikutuksia ja tutustutaan uskonnollisiin yhteisöihin joko yksin, pareittain, ryhmässä tai koko luokan kanssa. Tutkitaan Raamatun antamia vastauksia eri kysymyksiin. Opiskelijat voivat etsiä tietoja itsenäisesti raamattunetistä, josta löytyy syventävää aineistoa kurssilla käsiteltäviin asioihin. Lisäksi opiskelijat voivat tehdä koko kurssin tai osan kurssia kestävästä lehtiseurantatyöstä tai muun itsenäisen projektin.

Arviointi

Numeroarviointi, joka perustuu tuntityöskentelyyn, kirjalliseen kokeeseen ja mahdollisen yksilötyön tekemiseen.

UE2 KIRKKO, KULTTUURI JA YHTEISKUNTA**pakollinen** / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1**Tavoite****Opiskelija**

- ymmärtää, miten kristillinen kirkko on muotoutunut, levinnyt ja vaikuttanut ympäristöönsä eri aikoina ja miten se on ollut vuorovaikutuksessa aikansa kulttuurin ja yhteiskunnan kanssa
- tuntee kirkon opin rakentumisen, jumalanpalveluselämän ja taiteen vuorovaikutuksen sekä kirkon poliittisen ja sosiaalisen merkityksen historian eri vaiheissa
- ymmärtää, miten kristinuskko vaikuttaa erilaisina kirkkokuntina eri puolilla maailmaa
- osaa analysoida erilaisten kristillisten perinteiden ilmenemistä nykyajassa ja ymmärtää näihin sisältyvän yhteisen, ekumeenisen perustan

Sisältö

- kristillisen kirkon synty
- alkukirkosta idän ja lännen kirkon eroon
- lännen kirkko keskiajalla · idän kirkon kehitys
- reformaatio ja kirkkojen kehitys uudella ajalla
- nykyinen kristikunta ja kirkkojen rooli nykyajan maailmassa
- kirkkojen ja uskontojen vuoropuhelu

Keskeiset opetusmenetelmät

Kurssilla käydään opettajan johdolla läpi kirkkohistorian päälinjat. Opiskelijat voivat etsiä raamattunetistä lisätietoa kurssin teemoista. Kurssilla hyödynnetään ryhmätyöskentelymenetelmiä ja yhteistoiminnallista oppimista tarkasteltaessa erilaisten kristillisten perinteiden ilmenemistä nykyajassa. Lisäksi opiskelijat voivat tehdä itsenäisesti tutkielman muun muassa jostakin kirkkohistorian merkkihenkilöstä.

Arviointi

Numeroarviointi, joka perustuu tuntityöskentelyyn, kirjalliseen kokeeseen ja mahdollisen tutkielman tekemiseen.

UE3 IHMISEN ELÄMÄ JA ETIIKKA**pakollinen** / suositeltava suoritusvuosi: 2 – 3 / arviointi: numero / laajuus: 1**Tavoite****Opiskelija**

- hallitsee eettisen kysymyksenasettelun ja ymmärtää elämäkysymysten ja eettisen pohdinnan merkityksen
- saa käsitteellisiä välineitä eettisten kysymysten tarkasteluun
- ymmärtää tekevänsä päivittäin moraalisia valintoja ja tietää olevansa vastuussa ratkaisistaan
- saa perustiedot ihmisen elämäkysymyksistä ja ajankohtaisista etiikan aiheista ja osaa kytkeä ne uskonnon kannalta keskeisiin kysymyksenasetteluihin
- ymmärtää Raamatun yhteyden elämäkysymyksiin ja etiikkaan

- ymmärtää kristinuskon ja etiikan yhteyden, erityisesti luterilaisen etiikan keskeisen sisällön ja kirkkojen eettisten kannanottojen taustalla olevia teologisia perusteita

Sisältö

- ihmisen tärkeät elämänskysymykset: elämän tarkoitus, kärsimys, kuolema
- kristillinen käsitys Jumalasta, ihmisestä, luonnosta ja pelastumisesta
- hyvän ja pahan käsitteet
- kristillinen etiikka ja etiikan teoriat
- yksilöeettisiä kysymyksiä
- yhteiskuntaeettisiä kysymyksiä

Keskeiset opetusmenetelmät

Kurssilla käydään opettajan johdolla läpi dogmatiikan keskeiset kysymykset. Opiskelijat pohtivat pienryhmissä eettisiä kysymyksiä ja pitävät alustuksia etiikan teemoista, joista keskustellaan yhdessä. Lisäksi opiskelijat etsivät Raamatusta vastauksia etiikan kysymyksiin ja voivat etsiä raamattunetistä eettisiä puheenvuoroja ja kommentoida niitä.

Arviointi

Numeroarviointi, johon vaikuttavat tuntityöskentely, etiikan alustus ja kirjallinen koe.

UE4 USKONTOJEN MAAILMAT

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- tuntee maailmanuskontojen ominaispiirteet
- ymmärtää uskontoihin liittyvän sisäisen monimuotoisuuden ja niiden vaikutuksen ajatteluun, kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- ymmärtää eri uskonnoissa ilmenevien ihmiselämän peruskysymysten samankaltaisuuden ja oppii arvostamaan muiden kulttuurien uskonnollista ja eettistä perinnettä

Sisältö

- uskontojen levinneisyys ja kannattajamäärät
- uskontojen pyhät kirjat ja oppi
- uskontojen eettiset ohjeet
- uskontojen kultit ja rituaalit
- uskontojen suuntauksia
- uskonnot ja yhteiskunta

Keskeiset opetusmenetelmät

Kurssilla käytetään hyväksi uskontojen eri lähteitä ja eri medioiden välittämää ajankohdasta materiaalia, jota tarkastellaan myös kriittisesti. Hyödynnetään ryhmätyömenetelmiä uskontojen ominaispiirteisiin tutustuttaessa. Tehdään mahdollisesti opintokäyntejä eri uskontojen tiloihin.

Arviointi

Numeroarviointi, johon vaikuttavat tuntityöskentely ja kirjallinen koe.

UE5 MIHIN SUOMALAINEN USKOO?

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 2 – 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- tuntee uskonnon ilmenemismuodot Suomessa muinaissuomalaisesta uskonnosta nykypäivän uskonnollisuuteen
- ymmärtää Suomen uskonnollisista ja maailmankatsomuksellisista kysymyksistä käytyä keskustelua ja siihen liittyviä taustatekijöitä
- osaa jäsentää Suomen uskonnollisia liikkeitä niiden toiminnan ja opillisten korostusten näkökulmasta

Sisältö

- muinaissuomalainen uskonto
- Suomen kirkkohistorian yleislinjat
- luterilainen kirkko ja muut kristilliset kirkot nykypäivän Suomessa
- ei-kristilliset yhteisöt Suomessa
- kristinuskon vaikutus suomalaiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan

Keskeiset opetusmenetelmät

Kurssilla hyödynnetään ryhmätyöskentelymenetelmiä tutustuttaessa Suomen kirkkohistorian yleislinjoihin. Tutustutaan kristillisten sanomalehtien välityksellä eri uskonnollisten yhteisöjen tarjoamiin palveluihin ja ajankohtaisiin uskonnollisiin ilmiöihin. Tehdään mahdollisesti vierailuja suurimpien kirkkokuntien kirkkoihin ja tutustutaan kirkkokulttuuriin. Eri uskontokuntien edustajilla on mahdollisuus vierailla tunneilla ja opintokäyntejä voidaan tehdä uskontokuntien tiloihin. Keskustellaan opiskelijoiden kanssa nykypäivän suomalaisen uskonnollisuuden ilmenemistä elämässä.

Arviointi

Numeroarviointi, johon vaikuttavat tuntityöskentely ja kirjallinen koe.

UE6 EETTINEN TOIMINTAKURSSI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 2 – 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- tutustuu yhteen humanitääristä työtä tekevään yhteisöön, järjestöön tai yhdistykseen mahdollisimman perusteellisesti
- käy useita kertoja valitsemansa yhteisön tilaisuuksissa ja syventää monipuolisesti tietämystään yhteisön eettisistä toimintaperiaatteista
- tekee kirjallisen lopputyön sekä syventää monipuolisesti tietämystään yhteisön toiminnasta ja eettisistä periaatteista.

Sisältö

- humanitääristä työtä tekevän yhteisön valinta
- yhteisöön tutustuminen
- kirjallinen suunnitelma työstä
- kirjallisen työn tekeminen.

Opetusmenetelmät

Opiskelija suorittaa kurssin itsenäisesti opettajan ohjeiden mukaan. Opiskelija käy tutustumassa useita kertoja johonkin humanitääristä työtä tekevään yhteisöön.

Arviointi

Suoritusmerkintä, joka edellyttää ko. yhteisöstä hyväksytyn tutkielman teon.

UE7 IHMISSUHDEKURSSI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 2 – 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

- tukea nuorten itsetuntemuksen lisääntymistä
- tukea nuoren persoonallisuuden kasvuprosessia lapsuudesta vastuulliseen aikuisuuteen

Sisältö

- nuoruus siltana aikuisuuteen
- terve itsetunto
- minä ja muut
- vuorovaikutustaidot
- elämän kriisit ja niistä selviytyminen
- kasvamisen kipu
- kypsä minäkuva

Opetusmenetelmät

Kurssi toteutetaan pääosin Vihdin seurakunnan leirikeskuksessa yhdessä seurakunnan nuoriso-ohjaajan kanssa. Kurssi painottuu toiminnallisiin menetelmiin ryhmätyö- ja yhteistoiminnallista oppimista hyödyntäen.

Arviointi

Suoritusmerkintä, joka edellyttää noin kahden vuorokauden kurssia leirikeskuksessa.

UE8 USKONNON KERTAUSKURSSI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: ½

Tavoite

Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus

- kerrata lukion uskonnon kurssien keskeisiä perustietoja
- hahmottaa uskonnon universaalisia ulottuvuuksia
- kartuttaa ja päivittää uskontotiedollisia valmiuksiaan ajankohtais- ja uutismateriaalista

- kehittää omaa arviointikykyä ja mediakriittistä lähestymistapaa tiedonhankinnassa
- harjoitella erityyppisissä reaalikoetehtävissä tarvittavia valmiuksia

Sisältö

- uskonnon luonne ja merkitys (UE1)
- kirkko, kulttuuri ja yhteiskunta (UE2)
- ihmisen elämä ja etiikka (UE3)
- uskontojen maailmat (UE4)
- uskonto Suomessa (UE5) Lukion uskontokurssien kertaaminen (UE01 – UE05)

Opetusmenetelmät

Kurssi etenee pääsääntöisesti opettajan luentojen perusteella. opiskelijat tutustuvat aikaisempien vuosien ylioppilaskirjoitusten tehtäviin ja harjoittelevat vastaustekniikkaa.

Arviointi

Suoritusmerkintä, joka edellyttää aktiivista läsnäoloa oppitunneilla.

9.11.2 ORTODOKSINEN USKONTO

Oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet

Lukiossa ortodoksisen uskonnon opetuksen lähtökohtana on ortodoksisen kirkon traditio ja sen rikkaus. Oppiaine tarjoaa näin mahdollisuuden keskustella uskonnon keskeisistä kysymyksistä ortodoksisen kirkon näkökulmasta, mutta kuitenkin niin, että opiskelijoita kunnioitetaan vapaina ja totuuteen pyrkivinä yksilöinä. Kurssit voidaan suorittaa myös varsinaisen kouluajan ulkopuolella, niin sanottuina viikonloppukursseina.

Opiskelijoille pyritään avaamaan ja heidän kanssaan rakentamaan ortodoksiseen traditioon pohjautuva uskonnollinen perusta ja sen kautta löytämään pyhyiden, hyvyyden, totuuden ja kauneuden arvomaailma. Opetuksen avulla opiskelija voi hahmottaa omaa identiteettiään suomalaisena ortodoksina ja kokea oman kirkkokuntansa juuret elävinä. Näin hänellä on mahdollisuus löytää oma paikkansa ortodoksisen kirkon maailmanlaajuisessa perinteessä.

Aihekokonaisuudet oppiaineen sisällä

Aihekokonaisuudet *hyvinvointi ja turvallisuus, viestintä- ja mediaosaaminen, aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys, kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus, teknologia ja yhteiskunta ja kestävä kehitys* tulevat jollakin tavalla esiin lähes kaikissa ortodoksisen uskonnon kursseissa.

UO1 ORTODOKSINEN MAAILMA

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- tuntee kirkon synnyn ja kehityksen sekä kirkon nykyisyyttä muovanneet tekijät
- ymmärtää oman kirkkonsa muotoutumisen historian kulussa
- tuntee ortodoksisia paikalliskirkkoja sekä niiden historiallista ja kulttuurista merkitystä
- näkee oman uskonnollisen perinteensä osana historiallista ketjua

Sisältö

- varhaiskirkko
- Bysantin aika – oppi ja hallinto määräytyvät
- idän ja lännen kirkon ero
- Venäjän kirkko ja muut ortodoksiset paikalliskirkot
- orientaaliset kirkot
- lännen kirkot

UO2 USKONOPPI JA ETIIKKA**pakollinen** / suositeltava suoritusvuosi 2 / arviointi: numero / laajuus: 1**Tavoite**

Opiskelija

- tuntee ortodoksisen kirkon opin lähteet ja perusteet
- hahmottaa eri kirkkojen opillisia eroja ja eriävään kehitykseen johtaneita syitä
- tuntee ortodoksisen ihmiskuvan ja etiikan perusteet sekä ymmärtää, kuinka näiden pohjalta kirkko voi muodostaa eettisiä kannanottoja uusiin esille tuleviin kysymyksiin
- ymmärtää, että eri maiden ortodoksiset kirkot voivat päätyä erilaisiin eettisiin tulkintoihin.

Sisältö

- ortodoksisen opin lähteet ja pyhän käsite
- Pyhä Kolminaisuus
- Jumalansynnyttäjä
- pyhät ihmiset ja ajan pyhittäminen
- ortodoksinen ihmiskuva
- yksilö- ja yhteisöeettisiä kysymyksiä

UO3 RAAMATTUTIETO**pakollinen** / suositeltava suoritusvuosi 3 / arviointi: numero / laajuus: 1**Tavoite**

Opiskelija

- tuntee Raamatun synnyn ja rakenteen sekä taustalla vaikuttaneen kulttuurihistoria
- hahmottaa jumalakuvan kehityksen historian kulussa ja Raamatun sisällä sekä messiasodotuksen syntymisen ja täyttymisen Palestiinassa
- tuntee Raamatun käytön ortodoksisessa kirkossa ja sen liturgisessa elämässä
- ymmärtää eri Raamatun kirjojen merkityksen tämän päivän kristinuskolle ja erityisesti ortodoksiselle kirkolle sekä Raamatun merkityksen etiikan muotoutumisessa
- osaa omatoimisen Raamatun käytön.

Sisältö

- Jumala ja ihminen Pentateukissa
- viisaukirjallisuus
- profeetat ja messiasodotus
- evankeliumien synty ja niiden erityispiirteet
- Jeesuksen henkilö
- Apostolien tekojen kuvaus kirkon ensi vaiheista
- Paavali ja hänen kirjeensä

UO4 USKONTOJEN MAAILMAT

syventävä / suositeltava suoritusvuosi 2 – 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- tuntee maailmanuskontojen ominaispiirteet
- ymmärtää uskontoihin liittyvän sisäisen monimuotoisuuden ja niiden vaikutuksen ajatteluun, kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- ymmärtää eri uskonnoissa ilmenevien ihmiselämän peruskysymysten samankaltaisuuden ja oppii arvostamaan muiden kulttuurien uskonnollista perinnettä.

Sisältö

- Kurssilla käsitellään hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan ja Japanin uskontoja, juutalaisuutta ja islamia alla olevien teemojen näkökulmasta. Lisäksi tarkastellaan kristillisperäisiä uskontoja ja uususkontoja.
 - uskontojen levinneisyys ja kannattajamäärät
 - uskontojen pyhät kirjat ja oppi
 - uskontojen eettiset ohjeet
 - uskontojen kultit, rituaalit ja taide
 - uskontojen suuntauksat
 - uskonnot ja yhteiskunta

UO5 ORTODOKSINEN SUOMI

syventävä / suositeltava suoritusvuosi 2 – 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- tuntee Suomen ortodoksisen kirkon historian ja nykypäivän
- ymmärtää eri kirkkojen merkityksen suomalaisessa yhteiskunnallisessa kehityksessä
- hahmottaa uskonnon ilmenemisen taiteessa
- tuntee Suomessa elävää monikansallista ortodoksista kulttuuria
- osaa jäsentää nykyistä uskonnollista tilannetta Suomessa.

Sisältö

- suomalainen muinaisusko
- ortodoksit idän ja lännen välissä
- katolisuudesta luterilaisuuteen
- itsenäisen Suomen ortodoksinen kirkko
- maahanmuuttajien ortodoksinen perinne – ykseys ja erilaisuus
- uskonnollinen tilanne nykypäivän Suomessa

9.12 ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

Oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet

Elämäncatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija saa tukea pyrkimyksilleen

- rakentaa identiteettiään ja elämäncatsomustaan
- laajentaa katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään
- kehittää arvostelu-, harkinta ja toimintakykyään
- sisäistää ihmisoikeuksien, myönteisen monikulttuurisuuden, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävän kehityksen periaatteita

Keskeiset opetusmenetelmät:

Opetusmenetelminä voidaan käyttää luennointia, keskusteluja, väittelyjä, tehtäviä, esitelmiä, tiedotusvälineiden seuraamista, verkkomateriaalin hyödyntämistä ja tuottamista.

Arviointi

Elämäncatsomustiedossa arvioidaan sisällöllisen tiedon omaksumisen ja katsomuksellisen ymmärryksen kehittymisen lisäksi opiskelijan valmiutta tarkastella sekä ilmaista katsomuksellisia aiheita monipuolisesti, taitavasti ja luovasti. Katsomukselliset kysymykset ovat usein henkilökohtaisia, mutta niiden pohdiskelun perustana ovat ajattelun tiedolliset hyveet: kriittisyys, johdonmukaisuus, ristiriidattomuus ja systemaattisuus. Katsomusten, arvostusten ja uskomusten arviointi- ja ilmaisutavoissa arvostetaan suvaitsevaisuutta, eri näkökulmien ja toisten katsomustapojen huomioimista.

Elämäncatsomustiedossa kurssit arvioidaan asteikolla 4-10. Arvioinnin pohjana ovat kurssin aikana tehdyt tuotokset (esim. esseet), kurssikoe ja tuntiaktiivisuus. Itsenäisesti suoritettavien kurssien arvioinnin pohjana ovat esseet, mahdollinen tutkielma ja kurssikoe

Aihekokonaisuudet oppiaineen sisällä

Oppiaineen monipuolisesti yhteiskuntaan ja kulttuuriin keskittyvän sisällön ansiosta kaikki aihekokonaisuudet tulevat käsitellyksi. Käsiteltävät aihekokonaisuudet on mainittu jokaisen kurssin yhteydessä.

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys – aihekokonaisuuden tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan asemaansa yksilönä ja toimijana yhteiskunnassa. Elämäncatsomustiedon tavoitteena on kasvattaa opiskelijoita osallistuviksi ja vastuuta kantaviksi kansalaisiksi. Keskeistä aihekokonaisuudessa on, että opiskelijat oppivat perustelemaan mielipiteensä ja keskustelemaan niistä toisten käsityksiä kunnioittaen.

Itsenäisen kriittisen ajattelun, argumentaation ja avoimen keskustelun taidot painottuvat myös *viestintä- ja mediaosaamisen* aihekokonaisuudessa. Mediakriittinen tarkastelukyky nykyisessä tietoyhteiskunnassa on jokaisen kansalaisen keskeinen taito.

Teknologia ja yhteiskunta – aihekokonaisuudessa keskeistä on tiedon ja tietämisen luonteen tutkiminen. Tiedon ja tieteen kriteerien ymmärtäminen on välttämätöntä sen arvioimiseksi, mikä on ihmisen suhde nykyteknologiaan, ja miten teknologia ja sen kehitys on vaikuttanut yhteiskuntaan, luontoon ja kulttuuriin. Teknologiaan liittyvät eettiset kysymykset kuuluvat myös elämäncatsomustiedon piiriin.

Kestävä kehitys –aihekokonaisuus korostaa kannustamista ekologisesti kestävään elämäntapaan. Keskeisiä teemoja ovat ihmisen suhde luontoon, erilaiset luontokäsitykset eri kulttuureissa ja kestävä kehityksen rakentaminen nyt ja tulevaisuudessa.

Hyvinvointi ja turvallisuus – aihekokonaisuudessa on pyrkimyksenä antaa valmiuksia käsitellä yksilön elinympäristön muutoksia ja kohdata erilaisista tekijöistä aiheutuvaa epävarmuutta. Elämänkatsomustiedossa tavoitteena on auttaa opiskelijaa hahmottamaan ja arvioimaan yhteiskunnassa ilmeneviä pelisääntöjä, arvoja ja käytäntöjä oman turvallisen elämän luomisessa ja oikeudenmukaisen yhteiskunnan toteutumisessa.

Tärkeä lähtökohta *kulttuuri-identiteetin ja kulttuurien tuntemuksen* aihekokonaisuudessa on oman kulttuuri-identiteetin tunnistaminen ja rakentaminen. Oman myönteisen kulttuuri-identiteetin vahvistaminen edellyttää monipuolista erilaisten kulttuurien ja maailmankatsomusjärjestelmien tuntemusta ja hyväksymistä. Suvaitsevaisuus ja erilaisten maailmankatsomusten ymmärtäminen ovatkin keskeisiä teemoja elämänkatsomustiedossa.

ET1 HYVÄ ELÄMÄ

pakollinen / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- kasvattaa kykyään sitoutua valitsemiinsa moraalisiin periaatteisiin
- kasvattaa valmiuttaan ja haluaan välittää ja kantaa vastuuta itsestään, toisista ihmisistä, yhteiskunnasta ja luonnosta
- kehittää kykyään nähdä kokonaisuuksia yhä monimuotoisemmaksi käyvässä maailmassa ja näin vahvistaa kykyään muodostaa omaa identiteettiään, paikallisia juuriaan ja elämänkatsomustaan

Sisältö

- hyvä elämä: ihmisen perustarpeita, maallisia ja uskonnollisia hyvän elämän malleja
- elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys
- hyveitä ja paheita koskevia käsityksiä ennen ja nyt sekä niiden suhde elämäntapoihin ja tottumuksiin

Aihekokonaisuudet

hyvinvointi ja turvallisuus

kestävä kehitys

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

viestintä- ja mediaosaaminen

ET2 MAAILMANKUVA**pakollinen** / arviointi: numero / laajuus: 1**Tavoite**

Opiskelija

- oppii tuntemaan historiallisesti merkittäviä ja nykyajassa vaikuttavia maailmankuvia sekä kasvattaa tietämystään niiden perustalla olevista uskomusjärjestelmistä

Sisältö

- maailmankuvan rakenne ja ydinalueet: käsityksiä ihmisestä, yhteiskunnasta, kulttuurista ja luonnosta sekä todellisuuden rakenteesta
- maalliset ja uskonnolliset katsomukset maailmankuvan perustana: tieteiden, näennäistieteiden ja uskontojen rajankäynti
- kokemusten, arkikäsitteiden ja uskomusten synty ja tiedollinen luotettavuus

Aihekokonaisuudet*hyvinvointi ja turvallisuus**kestävä kehitys**kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus**teknologia ja yhteiskunta**viestintä- ja mediaosaaminen***ET3 YKSIÖ JA YHTEISÖ****pakollinen** / arviointi: numero / laajuus: 1**Tavoite**

Opiskelija

- ymmärtää yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja yksilölliselle identiteetille
- oppii arvioimaan omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä ja yhteiskunnassa, kansalaisyhteiskunnassa ja valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä
- oppii tarkastelemaan yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toimintaa osana yhteiskunnallista vallankäyttöä
- ymmärtää ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeudenmukaisuuden merkityksen hyvän yhteiskunnan ja tulevaisuuden kannalta.

Sisältö

- ihminen sosiaalisena olentona, yksilöiden vuorovaikutus ja yhteisöllisyys, yksityinen ja julkinen
- vallan käsite, vallan muodot ja valtasuhteet sekä erilaiset vaikuttamiskeinot
- ihmisoikeudet ja niiden historia
- poliittiset ihanteet, ideologiat, utopiat ja demokratian muodot
- oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena, maailmanlaajuisena ja ekologisena kysymyksenä

Aihekokonaisuudet*aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys**hyvinvointi ja turvallisuus**kestävä kehitys**kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus**teknologia ja yhteiskunta**viestintä- ja mediaosaaminen***ET4 KULTTUURIPERINTÖ JA IDENTITEETTI****syventävä** / arviointi: numero / laajuus: 1**Tavoite**

Opiskelija

- oppii tuntemaan kulttuuria merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana
- tutustuu erilaisiin kulttuuriperintöihin ja niihin liittyviin elämäntapoihin
- oppii suvaitsevaisuutta erilaisia elämänkatsomuksellisia ratkaisuja ja identiteettivalintoja kohtaan

Sisältö

- identiteetti, etnisyyt ja kulttuuriperintö
- saamelaiset, suomalaiset ja eurooppalaiset kulttuuripiirteet ja niiden nykyinen merkitys
- kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus
- etninen ja kulttuurinen moninaisuus Suomessa ja maailmassa
- paikallisen kulttuurin ja identiteetin painotukset

Aihekokonaisuudet*kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus**viestintä- ja mediaosaaminen***ET5 (= UE4) MAAILMAN SELITTÄMINEN KATSOMUSPERINTEISSÄ****syventävä** / arviointi: numero / laajuus: 1**Tavoite**

Opiskelija

- kehittää herkkyyttään arvioida arvostuksissa ja uskomusjärjestelmissä esiintyviä eroja ja yhtäläisyyksiä
- tuntee eri kulttuureissa vaikuttavia ja tärkeinä pidettyjä uskomusjärjestelmiä ja elämänkatsomuksellisia ratkaisuja sekä kasvattaa tietämystään niiden taustoista sekä niiden välittymisestä nykyajassa
- ymmärtää myyttien ja uskonnollisten käsitysten historiallisen synnyn ja nykyisen merkityksen maailman ilmiöiden selittäjinä

Sisältö

- maailman myyttinen selittäminen ennen ja nyt
- uskonnon ja uskonnollisuuden olemus
- sekulaarin humanismin ja vapaa-ajattelun historiaa ja nykysuuntauksia humanismi ja kristinusko länsimaiden katsomuksellisinä perusvirtauksina

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

viestintä- ja mediaosaaminen

9.13 FILOSOFIA

Oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet

Oppiaineena filosofia tukee opiskelijan yksilöllistä kehitystä ja edistää yleisiä ajattelun valmiuksia, joita tarvitaan muuttuvassa yhteiskunnassa.

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa hahmottaa filosofisia ongelmia ja niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja
- osaa jäsentää puhetta ja tekstiä käsitteellisesti sekä tunnistaa väitteitä ja niiden perusteluja
- ymmärtää erilaisten filosofisten käsitysten perusteluja sekä pystyy keskustelemaan niistä johdonmukaisesti ja järkevästi
- hallitsee yleissivistävät perustiedot sekä filosofian historiasta että nykysuuntauksista ja osaa suhteuttaa niitä yhteiskunnan ja kulttuurin ilmiöihin

Keskeiset opetusmenetelmät

Filosofian kurssien keskeisiä opetusmenetelmiä ovat erilaiset keskustelut ja väittelyt ja näihin liittyvä filosofisten kysymysten kriittinen pohdiskelu. Muina opetusmenetelminä käytetään luennointia ja erilaisten tutkielmien, esitelmien ja esseiden tekemistä. Myös tiedotusvälineiden seuranta, vierailut ja vierailijat sekä verkkomateriaalin käyttö ja tuottaminen kuuluvat olennaisena osana filosofian opetukseen. Opetusmenetelmät valitaan ryhmän, tarkoituksen, oppisisällön ja tilanteen mukaan

Arviointi

Filosofiassa arvioidaan käsitteiden ja teorioiden omaksumista sekä kykyä ilmaista omaa filosofista ajattelua. Opiskelijan suhde filosofisiin kysymyksiin on yksilöllinen, mutta kysymysten käsittelyn perustana ovat ajattelun tiedolliset hyveet: kriittisyys, johdonmukaisuus, ristiriidattomuus ja järjestelmällisyys.

Aihekokonaisuudet oppiaineen sisällä

Filosofialla on sen erityisluonteen vuoksi keskeinen rooli kaikissa aihekokonaisuuksissa.

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys -aihekokonaisuuden tavoitteena on, että opiskelijat osaavat argumentoida mielipiteensä ja keskustella niistä toisten käsityksiä kunnioittaen. Filosofia painottaa näiden taitojen harjoittamista ja kehittämistä kaikissa lukion kursseissa. Aihekokonaisuuteen kuuluu myös etiikan keskeisiä aiheita, kuten ihmisoikeudet, yhteisen hyvän luominen ja demokraattinen yhteiskunta.

Filosofiassa pyritään myös antamaan valmiuksia käsitellä rakentavasti yksilön elinympäristön muutoksia ja kohdata erilaisista tekijöistä aiheutuvaa epävarmuutta. Filosofiasa tuetaan yhteiskunnan ilmiöiden ja rakenteiden kriittistä arvioimista sekä eettisen arvostelukyvyyn ja päätöksenteon kehittymistä. Filosofiasa tavoite on auttaa opiskelijaa hahmotamaan sosiaalista kanssakäymistä sääteleviä pelisääntöjä, arvoja ja käytäntöjä sekä osallistua niiden rakentavaan arvioimiseen oikeudenmukaisen ja hyvinvoivan kanssakäymisen toteutumisessa. Nämä ovat peruselementtejä *hyvinvoinnin ja turvallisuuden* aihekokonaisuudessa.

Kestävän kehityksen aihekokonaisuus korostaa kannustamista ekologisesti kestäväan elämäntapaan. Sen rakentaminen alkaa tiedostamisesta. Filosofian näkökulmasta tähän aiheeseen liittyy luonnollisesti historiallinen perspektiivi: miten ja miksi ihmisen suhde luontoon on muuttunut aikojen kuluessa. Opiskelijoita ohjataan tutkimaan ympäristöfilosofiaa, ihmisen suhdetta luontoon ja erilaisia tapoja perustella luontosuhdetta. Filosofian piiriin kuuluu myös kriittinen analyysi sekä arvio niistä käsityksistä, joita erityistieteissä nostetaan esille kestävän kehityksen takaamiseksi tulevaisuudessa.

Filosofisen ajattelun ja keskustelun perinne on yksi selkeimmistä juonteista, joka nivoo yhteen länsimaisen kulttuurin kehityshistoriaa antiikin Kreikasta nykypäivään. Tätä ilman on vaikea kuvitella *kulttuuri-identiteetin ja kulttuurien tuntemuksen* aihekokonaisuuden käsittämistä. Filosofiasa toisin sanoen luodaan puitteita eurooppalaisen ja sen osana opiskelijan oman maailmankuvan ja identiteetin muodostumisen ymmärtämiselle. Samalla filosofia tarjoaa käsitteellisiä valmiuksia tarkastella muidenkin kulttuurien ilmiöitä.

Teknologia ja yhteiskunta -aihekokonaisuus liittyy filosofiaan siten, että tietoteoriassa tutkitaan tiedon ja tietämisen monipuolisesti kiehtovan ongelmallista luonnetta ja tieteenfilosofiassa opiskellaan tieteellistä toimintatapaa ja tieteen kriteereitä. Teknologia perustuu tieteellisen tutkimuksen soveltamiseen, joten tiedon ja tieteen kriteerien ymmärtäminen on välttämätöntä sen arvioimiseksi, mikä on ihmisen suhde nykyteknologiaan. Aihekokonaisuuteen liittyvät eettiset kysymykset ovat samoin osa filosofian opiskelua.

Viestintä- ja mediaosaaminen: filosofian opiskelussa painotetaan itsenäisen kriittisen ajattelun, argumentaation ja avoimen keskustelemisen taitoja, jotka ovat oleellisia niin mediakriittisen tarkastelukyvyn kuin aktiivisen osallistumisenkin kannalta. Etenkin epistemologian peruskysymykset ja etiikan aiheet liittyvät tähän aihekokonaisuuteen.

FI1 JOHDATUS FILOSOFISEEN AJATTELUUN

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- ymmärtää filosofian peruskysymysten luonteen ja merkityksen sekä omassa elämässään että filosofian perinteessä
- osaa jäsentää filosofian keskeisiä ongelmia sekä omakohtaisen pohdinnan että filosofisen perinteen tarjoamien ajattelumallien avulla
- ymmärtää, miten filosofiassa käsitteellistetään todellisuutta, tietämistä, inhimillistä toimintaa sekä hyvää ja oikeaa.

Sisältö

- Filosofian luonne ja merkitys: Mitä filosofia ja filosofinen ajattelu ovat?
- Miten filosofian peruskysymykset liittyvät ihmisen toimintaan ja yhteiskunnalliseen käytäntöön? Filosofian osa-alueet?
- Todellisuus filosofisena ongelmana: todellisuuden luonnetta koskevia filosofisia perusnäkemystyksiä
- Tietäminen filosofisena ongelmana: Miten tieto oikeutetaan ja erotetaan muista kognitiivisista tiloista?

- Hyvä elämä filosofisena ongelmana: filosofisen etiikan näkemyksiä ihmisen hyvästä elämästä ja moraalisesti oikeasta toiminnasta
- Hyvä yhteiskunta filosofisena ongelmana: vapaus, tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus yhteiskuntafilosofian perinteessä

Aihekokonaisuudet

aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys

hyvinvointi ja turvallisuus

kestävä kehitys, kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

teknologia ja yhteiskunta, viestintä- ja mediaosaaminen

Arviointi

Arviointiin vaikuttavat kurssikoe, tuntiaktiivisuus, yksilö- ja ryhmätehtävät, esitelmät ja tutkielmat. Arvioinnissa korostuu filosofinen tietämys ja sen soveltaminen sekä aktiivinen osallistuminen.

FI2 FILOSOFINEN ETIIKKA

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 2 – 3 / arviointi: numero /laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- perehtyy filosofisen etiikan tärkeimpiin ongelmiin, käsitteisiin ja lähestymistapoihin
- hallitsee filosofisen etiikan peruskäsitteet ja keskeiset teoriat
- osaa arvioida elämää ja toimintaa etiikan tarjoamista näkökulmista
- kykenee jäsentämään eettisen kantansa erilaisiin kysymyksiin ja perustelemaan kantansa johdonmukaisesti etiikan tarjoamia ajatteluvälineitä hyödyntäen
- oppii kriittisyyttä ja suvaitsevaisuutta erilaisia eettisiä näkemyksiä kohtaan

Sisältö

- kehitetään sekä käsitteellisiä valmiuksia että käytännöllisiä taitoja eettisten kysymysten kohtaamiseen jokapäiväisessä elämässä
- filosofisen etiikan peruskäsitteet ja keskeiset teoriat sekä niiden soveltaminen elämäntilanteisiin ja yhteiskunnallisiin yhteyksiin
- tutustuminen filosofisen etiikan koulukuntiin
- aiheina ovat muun muassa arvot ja toiminta, arvojen ja normien suhde, moraalin luonne, oikeuksien ja velvollisuuksien suhde, hyvän yhteiskunnan eettiset edellytykset, eläinten oikeudet, ympäristöetiikan perusteet sekä ihmisenä olemisen eettiset haasteet

Arviointi

Arviointiin vaikuttavat kurssikoe, tuntiaktiivisuus, yksilö- ja ryhmätehtävät, esitelmät ja tutkielmat. Arvioinnissa korostuu filosofinen tietämys ja sen soveltaminen sekä aktiivinen osallistuminen.

FI3 TIEDON JA TODELLISUUDEN FILOSOFIA

syventävä / suoritusvuosi: 2 – 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- perehtyy tietoteorian, tieteenfilosofian ja metafysiikan perusteisiin
- ymmärtää ihmisen tiedollisen toiminnan perusteet, mahdollisuudet ja rajoitukset
- ymmärtää erilaisten tietoa ja totuutta koskevien tietoteoreettisten näkemysten merkityksen ja soveltamismahdollisuudet
- hallitsee tieteenfilosofian keskeiset teoriat, menetelmälliset periaatteet ja tieteellisen päättelyn perusmallit sekä harjaantuu arvioimaan tieteellisen tutkimuksen luotettavuutta
- perehtyy metafysiikan ja ontologian peruskysymyksiin ja oppii erilaisia järkiperäisiä tapoja käsitteellistää todellisuutta ja olemassaoloa

Sisältö

- metafysiikan, tietoteorian ja tieteenfilosofian keskeisiä kysymyksiä ja peruskäsitteitä
- totuuden luonne ja totuusteoriat
- tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen
- tietäminen, ymmärtäminen ja tulkinta, käytännöllisen ja tieteellisen tiedon eroja ja yhtäläisyyksiä, tietäminen luonnontieteissä ja ihmistieteissä
- tieteellisen tutkimuksen luonne ja sen metodologisia peruskäsitteitä, argumentoinnin ja päättelyn perusteita

Aihekokonaisuudet

*aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys
teknologia ja yhteiskunta
viestintä- ja mediaosaaminen*

Arviointi

Arviointiin vaikuttavat kurssikoe, tuntiaktiivisuus, yksilö- ja ryhmätehtävät, esitelmät ja tutkielmat. Arvioinnissa korostuu filosofinen tietämys ja sen soveltaminen sekä aktiivinen osallistuminen.

FI4 YHTEISKUNTAFILOSOFIA

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 2 – 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- perehtyy yhteiskuntafilosofian ja poliittisen filosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin
- oppii jäsentämään hyvän yhteiskunnan eettisiä perusteita eri näkökulmista
- osaa arvioida yksilön ja yhteiskunnan suhdetta eri näkökulmista
- oppii arvioimaan yhteiskunnallisten instituutioiden määräysvallan moraalista oikeutusta
- tiedostaa yhteiskunnallisen vaikuttamisen erilaiset mahdollisuudet ja eettiset perusteet

Sisältö

- yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus
- yksilön oikeudet ja velvollisuudet, rikos ja rangaistus
- yhteiskuntajärjestyksen, vallan ja omistamisen oikeuttaminen: yhteiskuntasopimus-teoriat, anarkismi ja yhteiskunnalliset utopiat
- poliittinen filosofia: konservatismi, liberalismi ja sosialismin perusajatukset ja niiden yhteiskuntafilosofiset nykytulkinnat
- nykykulttuuriin liittyviä filosofisia kysymyksiä: sukupuoli ja sukupuolisuus, identiteetti ja identiteetin rakentuminen, toiseus, vieraus ja monikulttuurisuus

Aihekokonaisuudet

aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys

hyvinvointi ja turvallisuus

kestävä kehitys

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

teknologia ja yhteiskunta

viestintä- ja mediaosaaminen

Arviointi

Arviointiin vaikuttavat kurssikoe, tuntiaktiivisuus, yksilö- ja ryhmätehtävät, esitelmät ja tutkielmat. Arvioinnissa korostuu filosofinen tietämys ja sen soveltaminen sekä aktiivinen osallistuminen.

FI5 FILOSOFIAN KERTAUSKURSSI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: ½

Tavoite

Opiskelija

- muodostaa kokonaiskuvan filosofian eri osa-alueista ja osaa soveltaa eri aihealueita toisiinsa
- saa hyvät valmiudet suoriutua filosofian ylioppilaskokeesta

Sisältö

- Yhteenveto ja kertaus filosofian keskeisimmistä kurssisisällöistä
- Valmistautumista ja harjoittelua filosofian ylioppilaskirjoituksia varten

Aihekokonaisuudet

kaikki edellä oppiaineen kurssien yhteydessä mainitut aihekokonaisuudet soveltuvin osin

Arviointi

Kertauskurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

9.14 HISTORIA

Oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet

Historian valtakunnallisten tavoitteiden lisäksi opetuksessa harjoitetaan opiskelijoiden taitoja esseevastausten tuottamiseen, historiallisen tiedon hankintaan ja esittämiseen. Kurssien aikana voidaan kiinnittää erityistä huomiota ajankohtaiseen yhteiskunnalliseen keskusteluun ja sen historialliseen taustaan sekä paikalliseen historialliseen kehitykseen.

Keskeiset opetusmenetelmät

Opetusmenetelminä käytetään luennointia, keskusteluita, tehtävien tekemistä, tiedotusvälineiden seuraamista, tutkielmia, esitelmää ja verkkomateriaalin hyödyntämistä tai tuottamista.

Arviointi

Arviointiin vaikuttavat kurssikoe, tuntiaktiivisuus, yksilö- ja ryhmätehtävät, esitelmät ja tutkielmat. Arvioinnissa korostuu historiallinen tietämys ja sen soveltaminen sekä aktiivinen osallistuminen.

Aihekokonaisuudet oppiaineen sisällä

Aineen luonteen mukaisesti useimmissa kursseissa painottuvat monet aihekokonaisuudet.

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys -aihekokonaisuuden tavoitteena on kasvattaa opiskelijoita osallistuviksi, vastuuta kantaviksi ja kriittisiksi kansalaisiksi. Tämä on keskeinen tavoite kaikilla historian kursseilla. Aihekokonaisuudella tuetaan nuorten kehitystä aktiiviseen kansalaisuuteen. Opetuksessa käsitellään kansalaisuuteen, demokratiaan ja ihmisoi-keuksiin liittyviä kysymyksiä sekä näiden asioiden historiallista kehitystä. Erityisesti teol-lisen vallankumouksen käsittelyn yhteydessä opiskelija oppii tuntemaan yritystoiminnan merkitystä historialliseen ja taloudelliseen kehitykseen.

Hyvinvointi ja turvallisuus -aihekokonaisuuden tarkoituksena on, että opiskelija oppii ym-märtämään hyvinvoinnin perusedellytykset. Historia auttaa tunnistamaan ne yhteisölliset ja yhteiskunnalliset toimintatavat sekä rakenteelliset seikat, jotka ovat edistäneet hyvin-vointia ja turvallisuutta sekä miten ne ovat historian kuluessa vaarantuneet.

Kestävän kehityksen -aihekokonaisuuden päämääränä tehtävänä on historiassa selvittää hy-vän elämän mahdollisuuksia ja historian kuluessa tapahtuneita ekologisia muutoksia. Opiskelija oppii tuntemaan perusasioita kestävän kehitykseen vaikuttaneista ratkaisuksista sekä näiden ratkaisujen erilaisista seurauksista.

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus -aihekokonaisuuden tavoitteena on tarjota opiskelijalle perustietoja erilaisista kulttuureista. Opiskelijan tulee tietää miten pohjois-maisen ja eurooppalaisen ja yleisinhimillisten kulttuurien arvot ovat muotoutuneet ja mi-ten ne näkyvät nykyisessä maailmassa. Historian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kulttuurien monimuotoisuutta. Historian kurssi kulttuurit kohtaavat painottaa erityisesti tähän aihekokonaisuuteen liittyviä asioita.

Teknologia ja yhteiskunta -aihekokonaisuudessa korostetaan historian opetuksessa teknologian kehityksen ja yhteiskunnan muuttumisen keskinäistä vuorovaikutusta. Opiskelun tavoitteena on, että opiskelija osaa arvioida teknologian kehittymistä ohjanneita tekijöitä. Erityisesti korostuu neoliittisen ja teollisen vallankumouksen merkitys tekniseen ja yhteiskunnalliseen muutokseen.

Viestintä ja mediaosaaminen -aihekokonaisuuden tarkoituksena on tarjota opiskelija tietoja tai toimintamuotoja median asemasta ja merkityksestä. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään median roolia tiedon välittäjänä ja yhteiskunnallisena vaikuttajana. Historia pyrkii vahvistamaan opiskelijan aktiivista ja kriittistä suhdetta mediaan.

HI1 IHMINEN, YMPÄRISTÖ JA KULTTUURI

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- ymmärtää ihmisen ja luonnon vuorovaikutusta
- ymmärtää toimintaympäristön kehittymistä esihistoriasta nykyaikaan.

Sisältö

- ihmisen esihistoria
- maanviljelyn merkitys
- ensimmäiset korkeakulttuurit jokilaaksoissa
- antiikin aika Välimeren alueella
- feodalistinen Eurooppa
- Eurooppa valtaa maailman: löytöretket
- teollistuminen

Aihekokonaisuudet

kestävä kehitys

teknologia ja yhteiskunta

Arviointi

Arviointiin vaikuttavat kurssikoe, tuntiaktiivisuus, yksilö- ja ryhmätehtävät, esitelmät ja tutkielmat. Arvioinnissa korostuu historiallinen tietämys ja sen soveltaminen sekä aktiivinen osallistuminen.

HI2 EUROOPPALAINEN IHMINEN

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- perehtyy eurooppalaisen kulttuurin keskeisiin saavutuksiin
- perehtyy eurooppalaisen ihmisen maailmakuvan muutokseen sekä tieteelliseen ja aatteelliseen kehitykseen.

Sisältö

- antiikki ja sen vaikutus länsimaisen kulttuurin kehitykselle
- keskiajan yhtenäiskulttuuri, paikallisena esimerkkinä Pyhän Birgitan luostari
- renessanssi ja modernin ihmiskäsityksen synty
- 1600-1700-lukujen kulttuuri
- valistus
- luonnontieteiden kehitys
- 1800-luku aatteiden vuosisata

Aihekokonaisuudet

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus
viestintä- ja mediaosaaminen
teknologia ja yhteiskunta

Arviointi

Arviointiin vaikuttavat kurssikoe, tuntiaktiivisuus, yksilö- ja ryhmätehtävät, esitelmät ja tutkielmat. Arvioinnissa korostuu historiallinen tietämys ja sen soveltaminen sekä aktiivinen osallistuminen.

HI3 KANSAINVÄLISET SUHTEET

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- tuntee kansainvälisen politiikan keskeisiä tapahtumia, taustoja ja muutoksia 1800-luvulta nykyaikaan

Sisältö

- 1800-luvun alkupuolen tilanne Euroopassa
- 1800-luvun ideologioiden vaikutus
- I maailmansota ja sen vaikutukset
- demokratia ja totalitarismi
- II maailmansota
- kylmä sota ja sen päättymisen jälkeinen aika

Aihekokonaisuudet

aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys
hyvinvointi ja turvallisuus
viestintä- ja mediaosaaminen

Arviointi

Arviointiin vaikuttavat kurssikoe, tuntiaktiivisuus, yksilö- ja ryhmätehtävät, esitelmät ja tutkielmat. Arvioinnissa korostuu historiallinen tietämys ja sen soveltaminen sekä aktiivinen osallistuminen.

HI4 SUOMEN HISTORIAN KÄÄNNEKOHTIA

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- tuntee Suomen historian keskeisiä muutosprosesseja ja kehityslinjoja 1800-luvulta nykyaikaan
- ymmärtää Suomen historian yhteyksiä maailmanpolitiikan kehitykseen

Sisältö

- Ruotsin vallan perintö
- Suomen autonomia
- suomalaisuuden synty
- 1800-luvun jälkipuolen yhteiskunnallinen ja taloudellinen murros, esimerkkejä Vihdistä
- sortokaudet
- itsenäistyminen
- vuosi 1918, erityispiirteet Vihdissä
- talvi- ja jatkosota taustoineen, esimerkkejä Vihdistä
- sotien jälkeinen ulkopolitiikka
- hyvinvointiyhteiskunnan kehittyminen, esimerkkinä Vihdin kasvu

Aihekokonaisuudet

aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys

hyvinvointi ja turvallisuus

teknologia ja yhteiskunta

Arviointi

Arviointiin vaikuttavat kurssikoe, tuntiaktiivisuus, yksilö- ja ryhmätehtävät, esitelmät ja tutkielmat. Arvioinnissa korostuu historiallinen tietämys ja sen soveltaminen sekä aktiivinen osallistuminen.

HI5 SUOMEN VAIHEET ESIHISTORIASTA AUTONOMIAN AIKAAN

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- perehtyy Suomen historiaan esihistoriasta autonomian ajan alkuun
- tuntee suomalaista ja paikallista kulttuurihistoriaa.

Sisältö

- Suomen esihistoria, Vihti jääkaudella
- Suomen liittyminen länsimaiseen kulttuuriin
- uuden ajan alku
- Ruotsin suurvaltakausi
- vapauden ja hyödyn aika, esimerkiksi Vihdin kartanotalous
- retki sopivaan historialliseen kohteeseen

Aihekokonaisuudet*kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus***Arviointi**

Arviointiin vaikuttavat kurssikoe, tuntiaktiivisuus, yksilö- ja ryhmätehtävät, esitelmät ja tutkielmat. Arvioinnissa korostuu historiallinen tietämys ja sen soveltaminen sekä aktiivinen osallistuminen.

HI6 KULTTUURIEN KOHTAAMINEN

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 2 – 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- tutustuu ulkoeurooppalaisiin kulttuureihin
- oppii tarkastelemaan kulttuurien ominaispiirteitä ja kulttuurien välistä vuorovaikutusta.

Sisältö

- yhteen tai useampaan ulkoeurooppalaiseen kulttuuriin tutustuminen eri työtavoilla
- vierailijat kurssilla ja vierailut eri kulttuureja esittelevissä tilaisuuksissa

Aihekokonaisuudet*kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus**viestintä- ja mediaosaaminen**teknologia ja yhteiskunta***Arviointi**

Arviointiin vaikuttavat kurssikoe, tuntiaktiivisuus, yksilö- ja ryhmätehtävät, esitelmät ja tutkielmat. Arvioinnissa korostuu historiallinen tietämys ja sen soveltaminen sekä aktiivinen osallistuminen.

HI7 SOTAHISTORIA

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija oppii pohtimaan

- miksi sotia on käyty
- mitä seurauksia niillä on ollut
- voidaanko sodista oppia
- ovatko sodat myös tulevaisuudessa osa ihmiskunnan historiaa

Sisältö

- sodat, taistelut ja niiden seuraukset ja opetukset antiikista nykypäivään.
- sodan etiikan pohdintaa ja sotaa koskeva kansainvälinen lainsäädäntö
- mahdollisesti tutustumisretkiä museoihin tms.

Aihekokonaisuudet*hyvinvointi ja turvallisuus**kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus**tekniologia ja yhteiskunta**viestintä- ja mediaosaaminen***Arviointi**

Arviointiin vaikuttavat kurssikoe, tuntiaktiivisuus, yksilö- ja ryhmätehtävät, esitelmät ja tutkielmat. Arvioinnissa korostuu historiallinen tietämys ja sen soveltaminen sekä aktiivinen osallistuminen.

HI8 HISTORIAN KERTAUSKURSSI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: ½

Tavoite

Opiskelija

- muodostaa kokonaiskuvan maailman- ja Suomen historiasta
- saa hyvät valmiudet suoriutua historian ylioppilaskokeesta

Sisältö

- yhteenveto ja kertaus historian keskeisimmistä kurssisisällöistä
- valmistautumista ja harjoittelua historian ylioppilaskirjoituksia varten

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

9.15 YHTEISKUNTAOPPI

Oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet

Yhteiskuntaopin valtakunnallisten tavoitteiden lisäksi opetuksessa harjoitetaan opiskelijoiden taitoja yhteiskunnallisen tiedon hankintaan ja käsittelyyn. Kurssien aikana voidaan kiinnittää erityistä huomiota ajankohtaisten yhteiskunnallisten asioiden käsittelyyn ja niiden yhteiskunnalliseen merkitykseen valtakunnallisella ja paikallisella tasolla. Kursseissa pyritään opiskelijoiden yhteiskunnallisen aktiivisuuden kehittämiseen.

Keskeiset opetusmenetelmät

Opetusmenetelminä ovat luennointi, keskustelut, väittelyt, tehtävien tekeminen, tiedotusvälineiden seuraaminen, tutkielmat, esitelmät, verkkomateriaalin hyödyntäminen ja tuottaminen

Arviointi

Arvioinnista korostetaan yhteiskunnallista tietämystä ja sen soveltamista sekä aktiivista osallistumista. Arviointiin vaikuttavat kurssikoe, tuntiaktiivisuus, yksilö- ja ryhmätehtävät, esitelmät ja tutkielmat.

Aihekokonaisuudet oppiaineen sisällä

Oppiaineen luonteesta johtuen eri kursseissa toteutuvat tietyiltä osiltaan kaikki valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa mainitut aihekokonaisuudet.

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys -aihekokonaisuuden tavoitteena on kasvattaa opiskelijoita osallistuviksi, vastuuta kantaviksi ja kriittisiksi kansalaisiksi. Tämä on keskeisin tavoite kaikilla yhteiskuntaopin kursseilla. Tähän opiskelijat harjaantuvat esimerkiksi tunneilla käytyjen keskustelujen ja väittelyiden kautta. Aihekokonaisuuden kautta tuetaan nuorten kasvua aktiiviseen kansalaisuuteen vahvistamalla opiskelijoiden tietoisuutta oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan yhteiskunnassa. Opetuksessa käsitellään kansalaisuuteen, demokratiaan ja ihmisoikeuksiin sekä maailmankansalaisuuteen ja globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Tarkoituksena on rohkaista jokaista yksilöä toimimaan tärkeiksi kokemiansa asioiden puolesta. Yhteiskuntaopin ja erityisesti taloustiedon kautta opiskelija oppii tuntemaan yrittäjyyden eri muotoja, mahdollisuuksia ja toimintaperiaatteita

Hyvinvointi ja turvallisuus -aihekokonaisuuden tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää oman ja yhteisönsä hyvinvoinnin perusedellytykset. Yhteiskuntaoppi kannustaa toimimaan hyvinvoinnin ja turvallisuuden puolesta perheessä, lähiyhteisössä ja yhteiskunnan jäsenenä. Yhteiskuntaoppi auttaa tunnistamaan ne yhteisölliset ja yhteiskunnalliset toimintatavat tai rakenteelliset tekijät, jotka edistävät hyvinvointia ja turvallisuutta ja mitkä voivat ne vaarantaa. Yhteiskuntaoppi kannustaa opiskelijaa toimimaan niin, että hän vaikuttaa myönteisesti opiskeluyhteisönsä hyvinvointiin ja turvallisuuteen. Yhteiskuntaoppi auttaa opiskelijaa tietämään millaisia yhteiskunnallisia hyvinvointi- ja avustuspalveluja on saatavilla.

Kestävän kehityksen aihekokonaisuuden päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville su-kuolville hyvän elämän mahdollisuudet. Yhteiskuntaopin opetuksessa kannustetaan opiskelijoita kestäväan elämäntapaan ja toimintaan kestävan kehityksen puolesta. Opiskelija oppii tuntemaan perusasiat kestävan kehityksen ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta. Yhteiskuntaoppi kannustaa opiskelijaa toimimaan kestävan kehityksen puolesta omassa arjessaan, lukiolaisena, kuluttajana ja aktiivisena kansalaisena

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus -aihekokonaisuuden tavoitteena on tarjota opiskelijalle mahdollisuuksia rakentaa kulttuuri-identiteettiään. Opiskelijan tulee tietää, mitä yhteiset pohjoismaiset, eurooppalaiset ja yleisinhimilliset arvot ovat ja miten ne tai niiden puute näkyvät omassa arjessa, suomalaisessa yhteiskunnassa ja maailmassa. Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteena on, että opiskelija arvostaa kulttuureiden monimuotoisuutta elämän rikkautena ja luovuuden lähteenä. Yhteiskuntaoppi kannustaa myös opiskelijaa toimimaan aktiivisesti keskinäiseen kunnioittamiseen perustuvan monikulttuurisen yhteiskunnan rakentamiseksi.

Teknologia ja yhteiskunta -aihekokonaisuuden tavoitteena on ihmisen tarve parantaa elämänsä laatua ja helpottaa elämäänsä työ- ja vapaa-aikanaan. Yhteiskuntaopin opetuksessa korostetaan teknologian ja yhteiskunnan kehittymisen vuorovaikutteista prosessia. Opiskelun tavoitteena on, että opiskelija osaa arvioida teknologian kehittämistä ohjaavia eettisiä, taloudellisia, hyvinvointi- ja tasa-arvonäkökohtia sekä ottaa perustellen kantaa teknologisiin vaihtoehtoihin. Yhteiskuntaoppi auttaa myös opiskelijaa ymmärtämään ja arvioimaan ihmisen suhdetta nykyteknologiaan sekä teknologian vaikutuksia elämäntapaan, yhteiskuntaan ja luonnonympäristön tilaan

Viestintä- ja mediaosaaminen -aihekokonaisuuden tavoitteena on tarjota opiskelijalle opetusta ja toimintamuotoja, joiden avulla hän syventää ymmärrystään median keskeisestä asemasta ja merkityksestä. Yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan aktiivista suhdetta mediaan ja valmiutta vuorovaikutukseen sekä yhteistyötä paikallisen median kanssa esimerkiksi uutisanalyysien ja mielipidekirjoitusten muodossa. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään median roolia tiedon välittäjänä ja yhteiskunnallisena vaikuttajana. Yhteiskuntaopissa havainnoidaan ja eritellään kriittisesti median kuvaaman maailman suhdetta todellisuuteen esimerkiksi tiedotusvälineiden seurannan yhteydessä. Yhteiskuntaopissa pyritään myös siihen, että opiskelija tuntee median toimintaan vaikuttavia taloudellisia ja yhteiskunnallisia tekijöitä.

YH1 YHTEISKUNTATieto

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- ymmärtää suomalaisen yhteiskunnan perusrakenteet
- tuntee kansalaisen perusoikeudet ja vaikuttamiskeinot
- tuntee hyvinvointiyhteiskunnan perusteet.

Sisältö

- suomalaisen hyvinvointiyhteiskunta
- Suomen poliittinen järjestelmä
- valta ja vallankäyttö
- vaikuttaminen
- oikeusvaltio
- turvallisuusjärjestelmät
- sosiaalipolitiikka
- Vihdin kunnan toiminnan pääpiirteet

Aihekokonaisuudet

aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys esimerkiksi kansantalouden ja demokratian käsittelyssä
hyvinvointi ja turvallisuus esimerkiksi hyvinvointivaltion, viranomaistoiminnan ja maanpuolustuksen käsittelyssä
teknologia ja yhteiskunta kansantalouden osiossa
viestintä- ja mediaosaaminen sananvapauden ja tiedotusvälineiden käsittelyssä
kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus esimerkiksi hyvinvointiyhteiskunnan ja demokratian yhteydessä

Arviointi

Arvioinnista korostetaan yhteiskunnallista tietämystä ja sen soveltamista sekä aktiivista osallistumista. Arviointiin voivat vaikuttaa kurssikoe, tuntiaktiivisuus, yksilö- ja ryhmätehtävät, esitelmät ja tutkielmat.

YH2 TALOUSTIETO

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- tutustuu kansantalouden keskeisiin seikkoihin
- tietää talouselämän tilan
- ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkitykseen.

Sisältö

- suomalaiset elinkeinot
- kansatalouden keskeiset käsitteet ja kansatalouden toimijat
- kansantalouden kiertokulku
- taloudelliset häiriöt
- raha- ja rahoitusmarkkinat
- julkinen talous ja talouspolitiikka
- Suomi kansainvälisessä taloudessa ja globalisaatio
- Suomen ja maailman talouden tila ja näkymät
- Vihdin kunnassa ja lähialueella tapahtuvan taloudellisen toiminnan pääpiirteitä

Aihekokonaisuudet

aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys taloudellisen toiminnan käsittelyssä

kestävä kehitys esimerkiksi taloudellisen toiminnan, energiantuotannon, kuluttamisen ja ympäristön huomioon ottamisen käsittelyssä

teknologia ja yhteiskunta teollisen toiminnan ja tuotekehityksen käsittelyssä

viestintä- ja mediaosaaminen esimerkiksi talousuutisten seuraamisen käsittelyssä

Arviointi

Arvioinnista korostetaan yhteiskunnallista tietämystä ja sen soveltamista sekä aktiivista osallistumista. Arviointiin voivat vaikuttaa kurssikoe, tuntiaktiivisuus, yksilö- ja ryhmätehtävät, esitelmät ja tutkielmat.

YH3 KANSALAISEN LAKITieto

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 2 – 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- saa perustiedot Suomen oikeusjärjestyksestä
- oppii valvomaan oikeuksiaan ja hoitamaan oikeustoimia

Sisältö

- Suomen oikeusjärjestys
- kauppa ja kuluttajansuoja
- perhe ja perintöoikeus
- velkasuhde
- asuminen
- rikosoikeus
- oikeusprosessi
- keskeisimmät oikeustoimet
- viranomaismenettely ja muutoksenhaku
- tutustuminen viranomaistoimintaan Vihdissä ja lähialueella

Aihekokonaisuudet

aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys kansalaisoikeuksiin ja velvollisuuksiin sekä yrityslainsäädäntöön liittyvissä kysymyksissä

hyvinvointi ja turvallisuus esimerkiksi viranomaistoiminnan käsittelyssä

teknologia ja yhteiskunta esimerkiksi taloudellista toimintaa koskevan lainsäädännön käsittelyssä

viestintä- ja mediaosaaminen esimerkiksi rikos- ja oikeudellisia asioita koskevan uutisoinnin seuraamisessa

Arviointi

Arvioinnista korostetaan yhteiskunnallista tietämystä ja sen soveltamista sekä aktiivista osallistumista. Arviointiin voivat vaikuttaa kurssikoe, tuntiaktiivisuus, yksilö- ja ryhmätehtävät, esitelmät ja tutkielmat.

YH4 EUROOPAN UNIONI JA MAAILMAN TILANNE NYT

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 2 – 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- saa monipuolista tietoa Euroopan unionista, toimimisesta Euroopan kansalaisena
- osaa hankkia tietoa EU:sta
- osaa osallistua EU:ta koskevaan ajankohtaiseen keskusteluun
- oppii hankkimaan ja käyttämään tietoa ajankohtaisesta maailmantilanteesta

Sisältö

- eurooppalainen identiteetti
- vaikuttaminen ja vallankäyttö EU:ssa
- EU:n vaikutus ja haasteet
- ajankohtaiset aiheet EU:ssa
- ajankohtainen maailmantilanne

Aihekokonaisuudet

aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys esimerkiksi demokraattiseen päätöksentekoon ja taloudelliseen yhteistyöhön liittyvissä kysymyksissä

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus esimerkiksi eurooppalaisuuden ja kansainvälisyyden käsittelyssä

viestintä- ja mediaosaaminen esimerkiksi Eurooppaa ja maailmaa koskevan uutisoinnin seuraamisessa

Arviointi

Arvioinnista korostetaan yhteiskunnallista tietämystä ja sen soveltamista sekä aktiivista osallistumista. Arviointiin voivat vaikuttaa kurssikoe, tuntiaktiivisuus, yksilö- ja ryhmätehtävät, esitelmät ja tutkielmat.

YH5 YHTEISKUNTAOPIN KERTAUSKURSSI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: ½

Tavoite

Opiskelija

- muodostaa kokonaiskuvan yhteiskunnan toiminnasta
- saa hyvät valmiudet suoriutua yhteiskuntaopin ylioppilaskokeesta

Sisältö

- yhteenveto ja kertaus yhteiskuntaopin keskeisimmistä kurssisisällöistä
- valmistautumista ja harjoittelua yhteiskuntaopin ylioppilaskirjoituksia varten

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

9.16 PSYKOLOGIA

Oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet

Ihmisen toimintaa tutkivana tieteenä psykologia antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida ja ymmärtää monipuolisesti ihmistä ja hänen toimintaansa vaikuttavia tekijöitä. Psykologisen tiedon ja käsitteiden avulla opiskelija voi omakohtaisesti tunnistaa, tiedostaa ja käsitellä psyykkisiä ilmiöitä. Psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä ja psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian yhtäältä empiirinen ja toisaalta pohdiskeleva ote luo opiskelijalle mahdollisuuden kehittää omaa kriittistä ajatteluaan.

Opetuksessa luodaan edellytykset psykologisen tiedon ymmärtämiseen ja omakohtaiseen soveltamiseen. Opiskelijaa autetaan oivaltamaan psykologisen tiedon yhteys sosiaalisiin, kulttuurisiin ja ajankohtaisiin kysymyksiin sekä ymmärtämään psyykkisten, biologisten ja sosiaalisten tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta. Opetuksessa käsitellään psykologisen tiedon luonnetta ja tiedon muodostumista painottaen ajankohtaisen tutkimuksen ja tutkimusperinteen keskeisiä sisältöjä.

Opiskelija

- hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten ja sosiaalisten tekijöiden vuorovaikutukseen
- hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä, kysymyksenasetteluja ja tiedonhankintakeinoja sekä tietää psykologian tutkimustuloksia ja pystyy niiden pohjalta arvioimaan tieteellisen tiedon mahdollisuuksia ja rajoituksia
- ymmärtää psykologista tietoa siten, että pystyy soveltamaan tietojaan elämäntilanteidensa ja mahdollisuuksiensa tunnistamiseen, oman psyykkisen kasvunsa ja hyvinvointinsa edistämiseen, opiskeluunsa sekä ajattelunsa, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen
- osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta
- kehittää valmiuksiaan sosiaaliseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan, yhteiskunnallisten ja kulttuurillisten muutosten – kuten teknologisen kehityksen – tunnistamiseen ja kohtaamiseen sekä erilaisista kulttuuritaustoista ja yhteiskunnallisista oloista tulevien ihmisten toiminnan ymmärtämiseen.

Keskeiset opetusmenetelmät

Psykologia oppiaineena antaa mahdollisuuksia monipuolisten opetusmenetelmien käyttämiseen. Opetus on monimuotoista ja monipuolista. Opetusmenetelmät valitaan tilanne- ja ryhmäkohtaisesti siten, että ne tukevat uuden tiedon omaksumista. Opiskelijoiden oman ajattelun ja oppimistaitojen kehittymistä pyritään erityisesti tukemaan.

Kurssit koostuvat yleensä teemakokonaisuuksista, joihin kuhunkin paneudutaan useita eri opetusmenetelmiä soveltaen. Tyypillisesti opiskelu koostuu erilaisista oppimistehtävistä, joihin valmistaudutaan opettajan johdolla opiskellen, kirjallisuuteen perehtyen, oppikirjaa lukien, omia kokemuksia reflektoiden tai esimerkiksi havainnoiden ja haastatellen. Oppimistehtävien tuloksia esitetään esimerkiksi opetustuokioina, postereina tai kirjallisina töinä. Niiden pohjalta voidaan myös järjestää opetuskeskustelua, ryhmäkeskusteluja, väittelyjä, näytelmiä, kilpailuja tai muuta työskentelyä. Tavallisesti samaan kurssiin sisältyy sekä opettajajohtoista työskentelyä, itsenäistä työtä että ryhmätyöskentelyä

Arviointi

Psykologian oppimistavoitteiden arviointi kytkeytyy keskeisesti oppiaineen ja kunkin kurssin tavoitteisiin. Olennaista on opiskelijan kyky ymmärtää keskeisiä sisältöjä ja soveltaa oppimaansa tietoa. Arviointimenetelmät tukevat osaltaan opiskelijan reflektiivisen, kyselevän ja tarvittaessa kriittisenkin ajattelun kehittymistä.

Kaikkien kurssien arvioinnissa kiinnitetään huomiota siihen

- onko opiskelija omaksunut käsiteltävän aiheen kannalta keskeiset käsitteet ja osaa-ko hän soveltaa niitä luontevasti eri tilanteissa
- ymmärtääkö opiskelija käsiteltäviä ilmiöitä selittävät keskeiset periaatteet riittävän syvällisesti ja monipuolisesti
- onko opiskelija riittävästi tutustunut aihepiiriin liittyvään tutkimustietoon (tutkimustuloksiin ja tutkimusmenetelmiin)
- pystyykö opiskelija keskustelemaan ja kirjoittamaan tiedoistaan kytkien tietojaan omiin kokemuksiinsa ja havaintoihinsa
- pystyykö opiskelija pohtimaan oppimaansa ja arvioimaan omaksumaansa tietoa
- onko opiskelija onnistuneesti harjoittanut kurssilla käsiteltyjä ajattelu- ja opiskelutaitoja

Oppimistavoitteiden arviointi voi tapahtua esimerkiksi kurssikokeen, esitelmien, oppimistehtävien, tutkielmien ja opetustilanteissa tapahtuvien ryhmätöiden ja keskustelujen avulla. Tavoitteiden saavuttamista arvioidaan psykologiassa myös erilaisin reflektiivisen itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin menetelmin. Aktiivinen osallistuminen kurssin työskentelyyn koulussa ja kotitehtävien suorittaminen vaikuttavat arviointiin kaikilla kursseilla. Yksittäisten kurssien arviointimenetelmät määritellään tilannekohtaisesti eri tekijät huomioiden siten, että ne parhaalla mahdollisella tavalla tukevat opiskelijoiden oppimista.

Aihekokonaisuudet oppiaineen sisällä

Psykologian sisällöt kytkeytyvät luontevasti opetussuunnitelman aihekokonaisuuksiin. Erityisen keskeisiä psykologiassa ovat *hyvinvoinnin ja turvallisuuden* -aihekokonaisuus, *kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus* -aihekokonaisuus sekä *viestintä ja mediaosaaminen*.

Hyvinvointi ja turvallisuus -aihekokonaisuuden tavoitteet ovat lähellä psykologian omia tavoitteita. Psykologia tukee opiskelijan tunteiden tunnistamisen ja ilmaisun taitoja, muutoksen kohtaamista sekä kykyä toimia erilaisten kriisien ja ongelmien kohdatessa. Psykologian tietoja on mahdollista soveltaa myös toisten ihmisten tukemiseen.

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus: Psykologian sisällöt tukevat sekä oman kulttuuri-identiteetin rakentamista, että muiden kulttuurien ymmärtämistä. Psykologian opetuksessa huomioidaan kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus lähes kaikkia psykologisia ilmiöitä tarkasteltaessa. Psykologia korostaa ihmisen psyykkisten toimintojen sosiaalista rakentumista, mikä antaa opiskelijalle mahdollisuuden ymmärtää itsensä sisäistyneellä tavalla oman kulttuurinsa kantajaksi. Psykologiatiede on tuottanut tietoa siitä, millaisia eroja ja yhtäläisyyksiä eri kulttuureissa elävien ihmisten toiminnassa ja ajattelussa on.

Viestintä ja mediaosaaminen: Psykologian ihmisen toimintaa ja vuorovaikutusta koskeva tieto auttaa ymmärtämään itseä ja toisia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija tutustuu muun muassa erilaisiin sosiaalisen vaikuttamisen keinoihin sekä havaitsemisen perusprosesseihin ja pystyy tämän tiedon pohjalta ymmärtämään paremmin häntä kohtaavaa viestien tulvaa. Psykologian opetusmenetelmät tarjoavat mahdollisuuden käytännön viestintätaitojen harjoittamiseen esimerkiksi esitelmien, esseiden ja muiden kurssitöiden yhteydessä. Psykologian opetus tukee voimakkaasti opiskelijan opiskelutaitojen kehittymistä. Psykologian soveltavalla kurssilla Vuorovaikutuskuvioita (PS 7) paneudutaan monentasoisten vuorovaikutuksellisten ilmiöiden ymmärtämiseen.

Teknologia ja yhteiskunta: Psykologia antaa välineitä ymmärtää ihmisen toimintaan vaikuttavia tekijöitä myös teknologian osalta. Teknologiaa voidaan tarkastella psykologiassa yhtenä nykypäivän toimintaympäristöjen keskeisenä osana, jolla on oma vaikutuksensa ihmisen toimintaan ja ajatteluun. Aivotutkimuksen ja kognitiivisen psykologian tiedot auttavat ymmärtämään teknologian mahdollisuuksia ja rajoja. Toisaalta teknologian kehittyminen on vaikuttanut merkittävästi psykologiatieteen kehitykseen. Erityisesti Ihmisen tiedon käsittelyn perusteet (PS 3) kurssilla käsitellään teknologian kehitystä hyödyntäviä tutkimusmenetelmiä.

PS1 PSYKKINEN TOIMINTA JA VUOROVAIKUTUS

pakollinen / suoritusjärjestys: ensimmäisenä / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- tutustuu psykologiaan tieteenä ja psykologian soveltamiseen yhteiskunnan eri alueilla
- ymmärtää erilaisia tapoja tutkia ja selittää ihmisen toimintaa
- tietää psykologian keskeisiä aihepiirejä
- ymmärtää oppimista psykologiseen tietoon tukeutuen ja osaa pohtia psykologisen tiedon avulla omaa opiskeluaan
- osaa soveltaa sosiaalipsykologista tietoa sosiaalisen vuorovaikutuksen tarkastelussa ja ymmärtää itseään ryhmän jäsenenä

Sisältö

- psykologia tieteenä: psykologian tutkimuskohteet ja sovellusalueet, psykologisen tiedon muodostuminen, keskeisiä lähestymistapoja psykologisten ilmiöiden selittämiseen
- psyykkisen toiminnan luonne: psykologian peruskäsitteitä, toimintaa ohjaavia psyykkisiä, biologisia ja sosiaalisia tekijöitä

- oppimisen psykologian perusteet ja sovelluksia
- sosiaalipsykologian perusteita, kuten ryhmädynamiikka, roolit ja normit

Aihekokonaisuudet

Hyvinvointi ja tuloallisuus -näkökulma nousee esille omien psyykkisten toimintojen tarkastelussa opiskelijan pohtiessa muun muassa omia selviytymiskeinojaan erilaisissa tilanteissa. *Kulttuuri-identiteettiä ja kulttuurin tuntemusta* käsitellään sosiaalipsykologian osuudessa esimerkiksi pohdittaessa normien ja roolien muodostumista. Ihmisen ja ympäristön jatkuvan vuorovaikutuksen ymmärtäminen on kurssin keskeistä sisältöä ja liittyy täten *aktiiviseen kansalaisuuteen*. Tärkeä osa opiskelua on myös osallistuminen keskusteluihin, omien käsitysten ilmaisemisen kehittäminen

Arviointi

Kurssin arvioinnissa painottuvat oppimistehtävät ja työskentely oppitunneilla. Tarvittaessa kurssikoe.

PS2 IHMISEN PSYKKINEN KEHITYS

syventävä / suoritusjärjestys: PS1 jälkeen / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- ymmärtää yksilön psyykkisen kehityksen perustana olevia psykologisia, sosiaalisia ja biologisia tekijöitä ja näiden keskinäistä riippuvuutta
- tietää keskeisiä kehityspsykologisia teorioita ja osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa omaan elämäänsä
- ymmärtää yksilön psyykkisen kehityksen jatkuvan monimuotoisena koko elämän ajan, ymmärtää yksilön kehitykseen liittyviä mahdollisia ongelmia ja ymmärtää, että kehitykseen voidaan vaikuttaa
- ymmärtää, miten psyykkistä kehitystä tutkitaan

Sisältö

- yksilön psyykkinen kehitys elämän eri vaiheissa
- psyykkisen kehityksen osa-alueet kehityspsykologisten teorioiden valossa
- psyykkisen kehityksen yhteydet biologisiin tekijöihin, esimerkiksi perintötekijöihin ja hermoston kehitykseen
- sosiaalisen vuorovaikutuksen ja kulttuurin merkitys ihmisen psyykkisessä kehityksessä, psyykkisen kehityksen ongelmia ja niihin vaikuttaminen
- psyykkisen kehityksen tutkiminen

Aihekokonaisuudet

Kulttuuri-identiteetti sekä *aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys* liittyvät vahvasti ihmisen kehitystä käsittelevään kurssiin. Kurssilla tarkastellaan esimerkiksi lähi- ja etäympäristön vaikutusta yksilön kehitykseen sekä yhteiskunnan asettamien odotusten vaikutusta ihmiseen. Hyvinvointi-näkökulmaa käsitellään muun muassa oman kehityksen tarkastelun yhteydessä.

Arviointi

Kurssin arvioinnissa painottuvat oppimistehtävät ja työskentely oppitunneilla. Oppimistehtäviin sisältyy yleensä kehityspsykologinen havainnointi tai haastattelutehtävä. Tarvitessa kurssikoe.

PS3 IHMISEN TIEDONKÄSITTELYN PERUSTEET

syventävä / suoritusjärjestys: PS1 jälkeen / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- ymmärtää kognitiivisten perusprosessien, kuten tarkkaavaisuuden, havaitsemisen ja muistin toiminnan periaatteita
- ymmärtää vireystilan säätelyä ja sen merkitystä ihmisen hyvin voinnin kannalta
- ymmärtää hermoston perusrakenteen ja toiminnan periaatteita sekä niiden yhteyden kognitiivisiin perustoimintoihin
- tietää miten kognitiota ja hermoston toimintaa tutkitaan Ymmärtää tarkkaavaisuuden, havaitsemisen ja muistin toiminnan periaatteet, tietää miten kognitiota ja hermoston toimintaa tutkitaan

Sisältö

- kognitiiviset perusprosessit
- vireystilan säätely, nukkuminen ja uni
- hermoston rakenne, hermosolun ja hermoverkkojen toiminta ja niiden yhteys psyykkisiin toimintoihin, kognitiivisen toiminnan häiriöt ja aivovauriot sekä niiden kuntoutus
- kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimus ja sovelluksia

Aihekokonaisuudet

Teknologia ja yhteiskunta -aihekokonaisuutta käsitellään muun muassa aivotutkimukseen tutustuttaessa. *Hyvinvointi ja turvallisuus* korostuu puolestaan käsiteltäessä unta ja vireyttä sekä niiden merkitystä jaksamisen ja hyvinvoinnin kannalta.

Arviointi

Arvioinnissa huomioidaan työskentely oppitunneilla, oppimistehtävät ja kurssikoe.

PS4 MOTIVAATIO, TUNTEET JA ÄLYKÄS TOIMINTA

syventävä / suoritusjärjestys: kahden suoritettun psykologian kurssin jälkeen / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- ymmärtää ihmisen toiminnan olevan sekä tietoisien ohjauksen että tiedostamattomien tekijöiden vaikutuksen alaisista
- tutustuu motivaation ja emootioiden perusteorioihin ja tietää, miten ihmisen motivaatiota ja emootioita koskeva tutkimustieto syntyy niiden pohjalta ymmärtää, miten motivaatio, emootiot ja kognitiiviset toiminnot muodostavat dynaamisen toimintaa ohjaavan kokonaisuuden

- ymmärtää miten motivaatio ja emootiot ovat yhteydessä yksilön ja yhteisön hyvinvointiin
- ymmärtää tietoisuuden, ajattelun ja kielen merkityksen ihmisen toiminnassa
- ymmärtää taitavan ajattelun, älykkyyden, asiantuntijuuden ja luovuuden edellytyksiä ja kehittämismahdollisuuksia yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Sisältö

- eritasoiset motiivit sekä motivaation kehittäminen ja ylläpitäminen
- tunteet moniulotteisina prosesseina sekä niiden muodostuminen, ilmeneminen ja merkitys
- motivaation ja emootioiden perusteoriat ja tutkimus
- motivaation, emootioiden ja kognitiivisten toimintojen keskinäiset vaikutukset ihmisen toiminnassa
- motivaation, emootioiden ja niiden säätelyn yhteys hyvinvointiin yksilö- ja yhteisötasolla
- motivaation ja tunteiden yhteydet sosiaaliin ja kulttuuriin tekijöihin sekä motivaation ja tunteiden biopsykologinen perusta
- korkeatasoinen kognitiivinen toiminta, kuten ajattelu, ongelmanratkaisu ja päätöksenteko

Aihekokonaisuudet

Kurssilla korostuu *kulttuurin tuntemus* esimerkiksi tarkasteltaessa kulttuurin ja ympäristön vaikutusta emootioihin. Käsiteltäessä motivaatiota on mahdollista painottaa eri aihekokonaisuuksia, kuten *kestävää kehitystä* käyttämällä ympäristöön vaikuttamista esimerkkinä ihmistä motivoivana tekijänä. *Aktiivinen kansalaisuus* painottuu asiantuntijuusosuudessa, jossa tarkastellaan aihetta myös osallistumisnäkökulmasta.

Arviointi

Arvioinnissa huomioidaan työskentely oppitunneilla, oppimistehtävät ja kurssikoe

PS5 PERSONALLISUUS JA MIELENTERVEYS

syventävä / suoritusjärjestys: kolmen suoritettun psykologian kurssin jälkeen / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- ymmärtää persoonallisuuskäsitteen laaja-alaisuuden ja tietää, millaisin tutkimusmenetelmin persoonallisuutta koskevat tiedot on syntynyt
- ymmärtää erilaisia lähestymistapoja persoonallisuuden kuvaamiseen
- ymmärtää mielenterveyden määrittelyn vaikeuden sekä sen, miten psyykkiset, biologiset, sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät ovat yhteydessä mielenterveyteen
- tietää keskeisiä mielenterveyden häiriöitä ja niiden erilaisia hoitomuotoja
- tietää psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämisen keinoja

Sisältö

- persoonallisuuspsykologian keskeisiä käsitteitä, esimerkiksi minuus ja identiteetti
- persoonallisuuden määrittely ja selittäminen psykologian eri näkökulmista

- persoonallisuuden tutkiminen
- mielenterveyteen vaikuttavat tekijät ja mielenterveyden häiriöt
- psykoterapia ja lääkehoito mielenterveyden ongelmien hoidossa
- psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitäminen

Aihekokonaisuudet

Kurssilla painottuu *hyvinvointi ja turvallisuus*. Itsetuntemus kehittyy opiskelijan pohtiessa ja tarkastellessa omaa persoonallisuuttaan ja tutustuessaan mielenterveyteen liittyviin tekijöihin.

Arviointi

Arvioinnissa huomioidaan työskentely oppitunneilla, oppimistehtävät ja kurssikoe

PS6 SOSIAALIPSYKOLOGIA

soveltava / suoritusjärjestys: kolmen suoritettun psykologian kurssin jälkeen / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- tutustuu sosiaalipsykologiaan tieteenä
- ymmärtää yksilön toiminnan olevan aina osa laajempaa kokonaisuutta
- ymmärtää sosiaalisten tekijöiden ja kulttuurin vaikutuksen mielen sisäisiinkin tapahtumiin
- ymmärtää ryhmien ja yhteisöjen toimintaa kuvaavia keskeisiä periaatteita
- ymmärtää omaa toimintaansa ryhmän jäsenenä

Sisältö

- sosiaalipsykologia tieteenä, sosiaalipsykologinen tutkimus
- yksilö yhteisössä; sosiaalistuminen ja identiteetti
- sosiaalinen havaitseminen ja sosiaalisen todellisuuden jäsentäminen
- ryhmien ja vuorovaikutustilanteiden psykologiaa
- yhteiskunnan ja kulttuurin psykologisesta merkityksestä

Aihekokonaisuudet

Kurssilla painottuu erityisesti *kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus* sekä *viestintä- ja mediaosaaminen*. Itsensä ilmaiseminen, ryhmässä toimiminen ja median merkitys ihmiselle ovat tärkeitä kurssin osa-alueita. Kulttuuri-näkökulma korostuu tarkasteltaessa arvoja ja normeja sosiaalisessa vuorovaikutuksessa.

Arviointi

Kurssin arvioinnissa huomioidaan työskentely oppitunneilla, ryhmätyönä toteutettava pienoistutkimus sekä kurssikoe.

PS7 VUOROVAIKUTUSKUVIOITA JA OPISKELUTAITOJA

soveltava / suoritusjärjestys: kahden suoritettun psykologian kurssin jälkeen / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- harjoittaa omaa kykyään havainnoida, tutkia ja ymmärtää erilaisia vuorovaikutustilanteita
- ymmärtää erilaisia tapoja tarkastella vuorovaikutusta
- tutustuu psykologian sovellusaloihin, joissa työvälineenä tai tutkimuskohteena on ihmisten välinen vuorovaikutus

Sisältö

- lähisuhteiden psykologiaa: parisuhde, perhe, ystävyys
- vuorovaikutus ryhmissä ja organisaatioissa
- viestintä ja vuorovaikutus psykologian näkökulmasta
- vuorovaikutustutkimuksen sovelluksia: kuunteleminen, auttaminen, terapia ja muu psykologinen työ
- psykologisia vuorovaikutuksen selitysmalleja
- harjoituksia, havainnointia ja soveltavia tehtäviä

Aihekokonaisuudet

Kurssilla pyritään järjestämään vierailu sopivaan, mielellään lähialueen, kohteeseen, jolloin aktiivisen kansalaisuuden ja yrittäjyyden aihekokonaisuus korostuu. Omien ja muiden vuorovaikutustaitojen tarkastelu ja kehittäminen liittyvät erityisesti *aktiiviseen kansalaisuuteen sekä viestintään ja mediaosaamiseen*.

Arviointi

Kurssin arvioinnissa huomioidaan oppimistehtävät ja työskentely oppitunneilla. Kurssilla toteutetaan ja esitellään erilaisia vuorovaikutuksen havainnointitehtäviä.

PS8 OPI OPPIMAAN

soveltava / suoritusjärjestys: kahden suoritettun psykologian kurssin jälkeen / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- parantaa valmiuksiaan menestyä lukio- ja jatko-opinnoissa
- sisäistää onnistuneen oppimisen kannalta tärkeitä psykologisia periaatteita
- tutustuu motivaation ja tunteiden merkitykseen oppimisessa ja tietää keinoja näiden säätelymiseen
- kokeilee useita erilaisia opiskelumenetelmiä
- arvioi ja harjoittaa omakohtaisesti opiskelutaitojaan
- tutustuu taitavan ajattelun ja luovuuden psykologiaan
- harjoittaa omia valmiuksiaan itsenäiseen, arvioivaan ja luovaan ajatteluun

Sisältö

- oppimisen psykologia
- tunteet ja motivaatio oppimisessa
- yhteisön merkitys oppimisessa
- tutkiva oppiminen
- taitavan ajattelun ja luovuuden psykologiaa
- opiskelumenetelmiä
- opiskelutehtävissä menestymisen liittyviä ohjeita (esim. esseevastaus ja tutkielmat)

Aihekokonaisuudet

Hyvinvointi ja turvallisuus sekä aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys korostuvat omien opiskelutaitojen kehittämisessä. Myös viestintä- ja mediaosaamisen näkökulma liittyy kurssin tavoitteisiin harjoiteltaessa erilaisten medioiden käyttöä omassa opiskelussa.

Arviointi

Kurssin arvioinnissa huomioidaan työskentely oppitunneilla ja oppimistehtävistä koottu portfolio.

PS9 PSYKOLOGIAN KERTAUSKURSSI ABITURIENTEILLE

soveltava / suoritusjärjestys: viimeisenä (vähintään 5 suoritettua psykologian kurssia)
/arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: ½

Tavoite

- kerrata psykologian kurssien keskeisimmät sisällöt
- hahmottaa psykologian oppisisältöjä kokonaisuutena
- kerrata psykologisten ilmiöiden selittämisen kannalta keskeisiä periaatteita
- jäsentää psykologiaa tieteenä ja ymmärtää tieteellisen selittämisen luonnetta ja rajoituksia
- harjoitella ainereaalissa tarvittavia pohdinnan, arvioinnin ja aineistojen tulkinnan taitoja erilaisten psykologisten kysymysten avulla

Sisältö

psykologian kurssien 1-6 keskeisimmät sisällöt:

- psykologia tieteenä ja tieteellinen selittäminen, tutkimusaineistot
- esseevastaus psykologiassa
- aineistojen arviointi, tulkinta, selittäminen ja pohdinta psykologian näkökulmasta
- opiskelijoiden omat kysymykset

Arviointi

Arvioinnissa huomioidaan työskentely oppitunneilla, esseeharjoitukset ja vertaisarviointiin osallistuminen.

9.17 MUSIIKKI

MU1 MUSIIKKI JA MINÄ

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi: 1 / arviointi: numeroarviointi / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- löytää oman tapansa toimia musiikin alueella
- pohtii oman musiikkisuhteensa kautta musiikin merkitystä ihmiselle
- kehittää äänenkäyttöään ja soittotaitoaan
- syventää musiikin peruskäsitteiden tuntemusta
- perehtyy kuulonhuoltoon

Sisältö

- musiikin käsittely yleisenä ilmiönä ja opiskelijan henkilökohtaisella tasolla
- äänenkäytön perusteet ja tyypilliset koulusoittimet
- lukiolaiselle soveltuvan ohjelmiston harjoittelu
- musiikin peruskäsitteet ja niiden ilmenemismuodot musiikissa

Opetusmenetelmät

- keskustelut, harjoitukset, opettajajohtoinen esitys, opiskelijan itsenäinen työskentely

Arviointi

Opettajan ohjaava suullinen arviointi kurssin aikana. Arviointi tukee myönteisesti opiskelijan musiikillista edistymistä ja hänen musiikkisuhteensa syventymistä. Opiskelijan itsearviointia kurssin aikana; mahdollisesti jokin kirjallinen työ.

MU2 MONIÄÄNINEN SUOMI

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numeroarviointi / laajuus 1

Tavoite

Opiskelija

- oppii tuntemaan suomalaista musiikkia
- vahvistaa omaa kulttuurista identiteettiään
- tutkii Suomessa esiintyviä musiikkikulttuureja ja niiden sisäisiä osakulttuureja ja oppii ymmärtämään niiden taustatekijöitä
- opiskelussa käytetään erilaisia musisointitapoja ja kuuntelua; sisällöt edustavat eri musiikinlajeja

Sisältö

- suomalainen musiikki monipuolisesti populaari-, taide- ja perinnemusiikki
- eurooppalaisen taidemusiikin vaikutus suomalaiseen musiikkikulttuuriin
- musisointi suomalaisen musiikin pohjalta

Opetusmenetelmät

- keskustelut, harjoitukset, opettajajohtoinen esitys, opiskelijan itsenäinen työskentely

Arviointi

Opettajan ohjaava suullinen arviointi kurssin aikana. Lisäksi opiskelijan itsearviointia kurssin aikana. Mahdollisesti jokin kirjallinen työ.

MU3 OVET AUKI MUSIIKILLE

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 - 3 / arviointi: numeroarviointi / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- oppii tuntemaan itselleen vieraita musiikinlajeja, kulttuureja
- ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta
- tutustuu syvällisesti joihinkin musiikinlajeihin tai musiikkikulttuureihin
- kehittää musisointi- ja tiedonhankintataitojaan

Sisältö

- syvälinen tutustuminen joihinkin musiikinlajeihin tai musiikkikulttuureihin
- monipuolinen musisointi siten, että ohjelmisto sisältää myös käsiteltäviä musiikinlajeja

Opetusmenetelmät

- keskustelut, harjoitukset, opettajajohtoinen esitys, opiskelijan itsenäinen työskentely

Arviointi

Opettajan ohjaava suullinen arviointi kurssin aikana. Lisäksi opiskelijan itsearviointia kurssin aikana. Mahdollisesti jokin kirjallinen työ.

MU4 MUSIIKKI VIESTII JA VAIKUTTAA

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 - 3 / arviointi: numeroarviointi/ laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- tutustuu musiikin käyttöön ja vaikutusmahdollisuuksiin eri taidemuodoissa ja mediassa
- perehtyy musiikin osuuteen esimerkiksi elokuvassa, näyttämöllä, joukkoviestimissä ja Internetissä
- tutkii musiikin yhteyttä tekstiin, kuvaan ja liikkeeseen

Sisältö

- monipuoliset työ- ja sisältöjen tarkastelutavat
- musiikin vaikuttavuuden tutkiminen ja analysoiminen olemassa olevan tai itse tuotetun materiaalin avulla

Opetusmenetelmät

- keskustelut, harjoitukset, opettajajohtoinen esitys, opiskelijan itsenäinen työskentely
- musiikin tuottaminen

Arviointi

Opettajan ohjaava suullinen arviointi ja opiskelijan itsearviointi kurssin aikana. Mahdollisesti jokin kirjallinen työ.

MU5 MUSIIKKIPROJEKTI

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 3 / arviointi: numeroarviointi/ laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden, jossa hän käyttää aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja.

Sisältö

Esimerkiksi pienimuotoinen konsertti, ohjelmaa koulun juhliin, äänite tai taiteidenvälinen projekti.

- projektin suunnittelu ja harjoittelu; esitys, äänitys tai muu tuotantotapa

Opetusmenetelmät

- monipuolisia musiikin työtapoja: suunnittelu, kuuntelu, sävellys, musisointi, äänitys
- keskustelut, opettajan ohjaus

Arviointi

Opettajan ohjaava suullinen arviointi projektin aikana; opiskelijan itsearviointia kurssin aikana.

MU9 MUSIIKIN LUKIODIPLOMI

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: / arviointi: / laajuus 1

Tavoite

Opiskelija

- saa valmiudet suorittaa musiikin lukiodiplomi
- tiedostaa diplomiin suorittamiseen liittyvät tekijät

Sisältö

- Musiikin lukiodiplomissa opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa musiikillista erityisosaamistaan ja harrastuneisuuttaan joko kokoamalla lukioaikaisista töistään näytesalkku tai valmistamalla oma pienimuotoinen musiikkiproduktio.

Opetusmenetelmät

- opiskelijan omakohtainen työ, näytesalkun laatiminen ja itsenäinen musiikkiharjoittelu
- opettajan henkilökohtainen alkuohjaus

Arviointi

- ohjaavan opettajan suullinen arviointi prosessin aikana ja sen jälkeen
- ulkopuolisen henkilön numeroarviointi yhdessä ohjaavan opettajan kanssa
- opiskelijan itsearviointi prosessin aikana ja sen jälkeen

9.18 KUVATAIDE

Oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion kuvataideopetuksessa opiskelija oppii tulkitsemaan, arvostamaan ja arvottamaan omaa ja muiden kuvallista kulttuuria. Kuvataideopetuksen tarkoituksena on kehittää opiskelijan ymmärrystä yhteiskunnan ja ympäristön visuaalisista ilmiöistä ja niiden merkityksistä. Omakohtainen taiteellinen työskentely antaa opiskelijalle mahdollisuuden taiteesta nauttimiseen, onnistumisen kokemuksiin ja itselle tärkeiden asioiden ilmaisemiseen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan mielikuvituksen, luovan ajattelun ja assosiaatiokyvyn kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan ja perustelemaan esteettisiä ja eettisiä arvovalintojaan omassa elämässään, kuvataiteessa, mediassa ja kulttuuriympäristössä. Opetuksen keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää taiteen merkityksen omassa elämässään ja yhteiskunnassa.

Opetuksessa syvennetään visuaalisen kulttuurin yleissivistyksen perusteita ja luodaan riittävät edellytykset jatko-opinnoille. Opetuksen sisältöjä ovat kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu, taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen, ympäristön suunnittelu, arkkitehtuuri ja muotoilu sekä median visuaaliset viestit. Opetuksessa pyritään oppiaineen sisäiseen integraatioon, jossa taidolliset ja tiedolliset sisällöt täydentävät toisiaan. Oppisisällöistä rakennetaan teemallisia kokonaisuuksia ja opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä eri taiteen- ja tieteenalojen kanssa. Opetuksen lähtökohtana on opiskelijan oma kokemus, jonka pohjalta opiskelija toteuttaa monipuolisia kuvien tuottamis- ja tulkintaprosesseja. Oppiaineiden välistä yhteistyötä tehdään kouluympäristön viihtyvyyden ja kulttuuritoiminnan lisäämiseksi. Opiskelija hankkii mahdollisuuksien mukaan projekti- ja kulttuuriosaamista työskennellessään yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa. Mahdollisuuksien mukaan pyritään hyödyntämään paikallista kulttuuritarjontaa ja -osaamista sekä löytämään esimerkkejä, keskustelun aiheita ja arvioinnin kohteita omasta lähiympäristöstä.

Opiskelija

- oppii tunnistamaan, ymmärtämään ja arvottamaan kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria omassa elämässään, lähiympäristössään ja yhteiskunnassa yleensä
- tuntee kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin keskeisiä käsitteitä ja osaa käyttää niitä taideteosten, visuaalisten viestien sekä omien ja toisten töiden tulkinnessa, arvioinnissa ja työskentelyprosessin kuvailussa
- harjaantuu tavoitteelliseen prosessinomaiseen työskentelyyn ja itsearviointiin sekä yhteistyöhön
- oppii valitsemaan ja käyttämään tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja, tekniikoita ja välineitä kuvallisessa ilmaisussaan
- tuntee nykytaidetta ja kuvataiteen historiaa
- ymmärtää mediakulttuuria ja sen vaikutusta ihmiseen ja yhteiskuntaan
- oppii mediatuotannon visuaalisen sisällön suunnittelua, tuottamista ja esteettistä arviointia ja osaa soveltaa mediateknologiaa omassa kuvallisessa työskentelyssään
- tuntee arkkitehtuurin, muotoilun ja esinekulttuurin visuaalista kieltä ja historiaa
- tiedostaa oman toimintansa vaikutukset luontoon, kulttuurimaisemaan, rakennettuun ympäristöön ja niitä koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon
- osaa käyttää ja arvostaa kulttuuripalveluja.

Arviointi

Kuvataiteen arviointi on pitkäkestoista ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tulee antaa tietoa opiskelijan edistymisestä ja samalla kannustaa häntä ilmaisemaan itseään rohkeasti luottan omaan kuvalliseen ilmaisuunsa. Kuvataideopetuksen tulee kehittää opiskelijan itsearviointitaitoja. Arvioinnin kohteina ovat työprosessit, työskentelyn tulokset, sisällölliset, ilmaisulliset ja tekniset taidot ja kyky soveltaa teorian tietoa omassa ilmaisussaan. Kuvataidekurssien arvioinnissa otetaan huomioon kuvalliset ja kirjalliset yksilö- ja ryhmätehtävät, luonnokset, itsenäisesti suoritettavat tehtävät ja yleinen aktiivisuus. Nämä arvioinnin alueet pätevät kaikissa kuvataiteen kursseissa.

Aihekokonaisuudet oppiaineen sisällä

Valtakunnallisen opetussuunnitelman aihekokonaisuudet ovat vahvasti läsnä kaikilla Vihdin lukion kuvataidekursseilla. Oppiaineen yleiset tavoitteet vaativat kaikkien aihekokonaisuuksien huomioimista.

Opiskelijan oma *kulttuuri-identiteetti ja toisten kulttuurien tuntemus* vahvistuvat muun muassa taidehistorian ja taidekuvien tarkastelun avulla. Opetuskeskusteluissa pohditaan oman kulttuurin ja vieraiden kulttuurien arvoja, arvostuksia ja kuvan tekemisen lähtökoh-
tia, jotka nousevat kunkin kyseessä olevan kulttuurin historiasta ja nykytilasta. Oma kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus ovat kuvataideopetuksen vankka yleissivistävä perusta.

Viestintä- ja mediaosaamista opiskellaan median kuvallisia viestejä tarkastelemalla ja analysoimalla sekä omia kuvallisia viestintätaitoja kehittämällä. Kuvilla viestiminen on myös keino osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttamiseen. *Aktiivinen kansalaisuus* -aihekokonaisuus voi olla esimerkiksi mielipiteiden ilmaisua, asioihin vaikuttamista ja keskustelun herättämistä kuvien ja taiteen avulla. Yhteiskunnan yleinen *teknologinen kehitys* ei ole voinut olla vaikuttamatta myös kuvan tekemisen välineisiin ja tekniikoihin. Uusia ilmaisu- ja kuvantuottamiskeinoja hyödynnetään nykyaikaisessa kuvataideopetuksessa unohtamatta kuitenkaan perinteisiä menetelmiä ja tekniikoita.

Kuvataide oppiaineena on aina ollut *kestävän kehityksen* asialla. Jäte- ja kierrätysmateriaalien hyödyntäminen ja uudelleenkäyttö ovat osa kuvataideopetuksen ydintä. Taiteen avulla moni esine tai materiaali voi saada uuden elämän. Kollaasit ja ready made -taideteokset keksittiin jo kauan ennen nykyistä kestävän kehityksen ajatusta. Kuvataideopetuksen välineissä ja materiaaleissa pyritään löytämään ympäristöä vahingoittamattomia vaihtoehtoja. Materiaalien, välineiden ja laitteiden turvalliseen käyttöön kiinnitetään erityistä huomiota.

Kuvataidealan jatko-opintojen ja ammattien pohdinnan yhteydessä korostuu taidealan ammattien vaatimus *aktiivisuudesta ja oma-aloitteisuudesta*. Moneen taidealan ammattiin yhdistyy yrittäjäyys, sillä taiteen tekeminen kuukausipalkalla kuvataidealalla on enemmän sääntö kuin poikkeus. Kuvataideopetus tukee opiskelijan henkistä hyvinvointia ja antaa eväitä käsitellä elämän suuria kysymyksiä taiteen keinoin. Kuvataiteen kurssit ovat monelle henkireikä teoriapainotteiseen opetukseen keskittyvässä nykylukiossa.

KU1 MINÄ, KUVA JA KULTTUURI

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi: 1 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite**Opiskelija**

- tuntee visuaalisen kulttuurin sisältöjä ja perusteita
- oppii ilmaisemaan itseään kuvataiteen keinoin ja tekemään omakohtaisia ratkaisuja
- oppii käyttämään taiteen käsitteistöä tarkastellessaan ja arvioidessaan omia, muiden opiskelijoiden, taiteen ja median kuvia
- oppii tarkastelemaan visuaalisen kulttuurin ilmiöitä kriittisesti ja tulkitsemaan niiden sisältöjä, muotoja ja merkityksiä yksilön ja yhteiskunnan kannalta sekä soveltamaan oppimaansa omassa työskentelyssään
- ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään ja yhteiskunnassa.

Sisältö

- mitä taide on; yksilö, yhteiskunta ja erilaiset taidekäsitteet, kuvan valta ja vallan kuva kulttuurissa
- taide kulttuurin tulkkina: taide meillä ja muualla
- oma kuvallinen ilmaisu
- kuvan rakentamisen keinot
- kuvan tulkintaa ja analysointia.

Opetusmenetelmät

- taidekuvan tarkastelua ja tutustumista taiteilijoihin eri menetelmin
- eri tekniikoiden harjaannuttamista
- keskustelua ja luentoja
- omien kuvallisten ja kirjallisten tuotosten työstöä ja arviointia

Arviointi

Numeroarviointi. Kunkin tehtävän kohdalla ilmoitetaan tavoitteet ja arviointiperusteet erikseen. Kurssimerkinnän saaminen edellyttää tarvikemaksun maksamista.

KU2 YMPÄRISTÖ, PAIKKA JA TILA

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite**Opiskelija**

- oppii muotoilun ja arkkitehtuurin perusteita, ilmaisutapoja, materiaalintuntemusta, estetiikkaa ja suunnitteluprosesseja
- pohtii suunnittelua esteettiseltä, eettiseltä sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävänsä kehityksen kannalta
- oppii tarkastelemaan luonnonympäristöä, rakennettua, sosiaalista ja psyykkistä ympäristöä
- ymmärtää taiteen ja visuaalisen kulttuurin merkityksen ympäristössä.

Sisältö

- tilan käsite ja tilan kokeminen
- arkkitehtuurin ja muotoilun peruskäsitteet
- maiseman, rakennusten, esineiden ja taideteosten kulttuurihistorialliset viestit
- arkkitehtuurin ja muotoilun suhde talouselämään ja kestävään kehitykseen
- mallintaminen, havainnekuvat, pienoismallit ja materiaalikokeilut.

Opetusmenetelmät

- keskusteluja ja luentoja
- tuotesuunnittelua
- rakentamista, muotoilua ja vaihtoehtoisia muita tekniikoita
- luonnon ja rakennetun ympäristön tarkkailua ja havainnointia

Arviointi

Numeroarviointi. Kunkin tehtävän kohdalla ilmoitetaan tavoitteet ja arviointiperusteet erikseen. Kurssimerkinnän saaminen edellyttää tarvikemaksun maksamista.

KU3 MEDIA JA KUVIEN VIESTIT

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1-3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- oppii erittelemään ja tulkitsemaan median kuvaaman maailman suhdetta kulttuuriin ja todellisuuteen
- ymmärtää kuvailmaisun vaikutuskeinoja mediassa
- oppii käyttämään erilaisia kuvia ja tekniikoita eri viestintäympäristöissä oman ilmaisunsa välineenä
- oppii analysoimaan ja kehittämään omaa mediasuhdettaan.

Sisältö

- kuva mediassa: kuvajournalismi, mainonta, viihteen kuvat, populaarikulttuuri, sarjakuva, www-sivut ja tietokonepelit
- graafinen suunnittelu: taitto, typografia, kuvan muokkaus ja siirtäminen
- mediakuvien tarkastelu
- valokuva, elokuva ja video (kuvakerronta)
- visuaalisuus tuotteistamisessa ja tuotemerkkien luomisessa.

Opetusmenetelmät

- keskusteluja ja luentoja
- tuotesuunnittelua
- rakentamista, muotoilua ja vaihtoehtoisia muita tekniikoita
- luonnon ja rakennetun ympäristön tarkkailua ja havainnointia

Arviointi

Numeroarviointi. Kunkin tehtävän kohdalla ilmoitetaan tavoitteet ja arviointiperusteet erikseen. Kurssimerkinnän saaminen edellyttää tarvikemaksun maksamista.

KU4 TAITEEN KUVISTA OMIIN KUVIIN

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- hahmottaa kuvataiteen historian pääpiirteitä teemallisesti ja kronologisesti
- ymmärtää kuvataiteen sisältöjä ja ilmaisutapoja eri aikoina ja eri kulttuureissa
- käyttää omassa ilmaisussaan hyväksi taiteen tuntemustaan
- oppii työskentelemään itsenäisesti ja harjaantuu pohdiskelevaan sanalliseen itsearviointiin.

Sisältö

- taidekuvan tulkinta ja analyysi kuvin ja sanoin
- kulttuuristen merkitysten ja käsitysten ilmeneminen kuvataiteessa
- aiheen kehittely ja luonnostelu osana taiteellista luomisprosessia
- kuvan sisältö ja muoto taiteilijan viestinä
- sommittelu; väri, valo, varjo ja liike, illusorisuus ja kolmiulotteisuus sekä pinnan rakenne ja materiaali

Opetusmenetelmät

- keskusteluja ja luentoja
- eri tekniikoiden harjaannuttamista
- omien kuvallisten tuotosten työstöä ja arviointia

Arviointi

Numeroarviointi. Kunkin tehtävän kohdalla ilmoitetaan tavoitteet ja arviointiperusteet erikseen. Kurssimerkinnän saaminen edellyttää tarvikemaksun maksamista.

KU5 NYKYTAITEEN TYÖPAJA

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- oppii seuraamaan ja arvioimaan nykytaiteen ajankohtaisia ilmiöitä
- oppii havaitsemaan ja oivaltamaan visuaalisia merkityksiä ympäristössä sekä soveltamaan havaintojaan omassa ilmaisussaan
- oppii ymmärtämään ja käyttämään nykytaiteen keinoja työskennellessään erilaisten ilmiöiden parissa
- harjaantuu tavoitteelliseen prosessinomaiseen työskentelyyn.

Sisältö

- mitä nykytaide on: taustalla vaikuttavat ilmiöt ja erilaiset taidekäsitykset
- nykytaide ja kulttuurien välinen vuorovaikutus
- visuaaliset alakulttuurit
- taiteiden väliset projektit koulussa tai koulun ulkopuolella mahdollisuuksien mukaan, mahdollisuus oman projektin toteuttamiseen
- visuaaliset ammatit yhteiskunnassa ja taidealan organisaatioita.

Opetusmenetelmät

- keskusteluja ja luentoja
- vapaavalintaisten tekniikoiden harjaannuttamista
- omien kuvallisten ja kirjallisten projektien työstöä ja arviointia

Arviointi

Numeroarviointi. Kunkin tehtävän kohdalla ilmoitetaan tavoitteet ja arviointiperusteet erikseen. Kurssimerkinnän saaminen edellyttää tarvikemaksun maksamista.

KU6 MAALAUKSEN TYÖPAJA

Soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- tutustuu maalaustaiteen suuriin mestareihin
- syventää väriopin tuntemustaan
- löytää itselleen luontevan maalaustekniikan ja ilmaisutyylin
- oppii pitkäjänteiseen työskentelyyn ja prosessoimaan idean luonnoksen kautta valmiiksi työksi.

Sisältö

- akryyli- ja öljymaalaus: maalaustekniikoiden mahdollisuudet ja rajoitukset
- värioppi ja väri-ilmaisu
- omaa ilmaisua ja taideteoskopio / -muunnos.

Opetusmenetelmät

- keskusteluja ja luentoja
- maalaustekniikoiden harjaannuttamista
- omien kuvallisten tuotosten työstöä ja arviointia

Arviointi

Numeroarviointi. Kunkin tehtävän kohdalla ilmoitetaan tavoitteet ja arviointiperusteet erikseen. Kurssimerkinnän saaminen edellyttää tarvikemaksun maksamista.

KU7 GRAFIIKAN TYÖPAJA

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- tutustuu grafiikan eri menetelmiin (syvä-, koho- ja laakapainomenetelmät) ja ilmaisumahdollisuuksiin
- tutustuu joihinkin graafikoihin ja heidän töihinsä sekä grafiikan asemaan taiteen kentässä.

Sisältö

- luonnoksesta grafiikan lehdeksi: materiaalit, välineet ja työvaiheet
- monotypia
- syväpaino (esim. kuivaneula akryylilaatalle)
- kohopaino vesiliukoisilla väreillä (esim. linoleikkaus)
- kartonkigrafiikka (painolaattana kartonki) syväpainovärein
- omien laattojen valmistusta ja vedosten tekoa
- grafiikan merkinnät ja kehystäminen.

Opetusmenetelmät

- grafiikan menetelmien kokeileminen
- vedosten suunnittelu ja toteutus

Arviointi

Numeroarviointi. Kunkin tehtävän kohdalla ilmoitetaan tavoitteet ja arviointiperusteet erikseen. Kurssimerkinnän saaminen edellyttää tarvikemaksun maksamista.

KU8 PIIRTÄMISEN TYÖPAJA

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- kehittyy piirtäjänä ja löytää itselleen sopivan välineen ja ilmaisutyylin
- tutustuu piirtämiseen itsenäisenä taiteenlajina
- tuntee joitain piirtämisen mestareita
- oppii pitkäjänteistä työskentelyä sekä harjoittelee rentoa luonnostelua.

Sisältö

- piirustus ja erilaiset piirtimet (lyijy, hiili, rasvaliitu, kuivapastelli, vaha- ja öljyliidut, tussi, sivellinpiirustus ym.) sekä niiden mahdollisuudet ja erilaiset paperit
- kuvan rakentaminen ja sommittelu: valo, varjo, muoto, tila, liike, aineenmukaisuus.

Opetusmenetelmät

- erilaisten piirtimien harjaannuttamista
- keskusteluja ja luentoja
- omien kuvallisten teosten työstämistä ja arviointia

Arviointi

Numeroarviointi. Kunkin tehtävän kohdalla ilmoitetaan tavoitteet ja arviointiperusteet erikseen. Kurssimerkinnän saaminen edellyttää tarvikemaksun maksamista.

KU9 KERAMIIKAN JA KUVANVEISTON TYÖPAJA

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- saa käsityksen erilaisista kolmiulotteisista tekniikoista, materiaaleista ja niiden mahdollisuuksista
- tuottaa kolmiulotteisia töitä eri materiaaleista
- kehittää omaa ilmaisuaan, ideoi, luonnostelee ja toteuttaa
- tutustuu veistotaiteeseen ja keramiikkaan eri aikoina.

Sisältö

- materiaalikokeilut (savi, kipsi, rautalanka, kanaverkko, paperimassa ym.)
- käsinrakentelutekniikat keramiikassa
- dreijaus
- saven koristelua (uurrokset, kohokuviot, engobe, lasite, oksidit)
- oma ideointi ja ilmaisu.

Opetusmenetelmät

- omien tuotosten suunnittelua, valmistamista ja arviointia
- opetuskeskusteluja

Arviointi

Numeroarviointi. Kunkin tehtävän kohdalla ilmoitetaan tavoitteet ja arviointiperusteet erikseen. Kurssimerkinnän saaminen edellyttää tarvikemaksun maksamista.

KU10 LUKIODIPLOMI

syventävä / neljän kurssin jälkeen / vain itsenäinen suoritus

Tavoite

Opiskelija

Suorittaa itsenäisesti opettajan valvonnassa kuvataiteellinen prosessi, jonka tuloksena syntyy portfolio, joka sisältää muun muassa prosessin kuvauksen, luonnoksia, ideoita, työpäiväkirjan, itsearviointin ja esseen sekä kuvataiteellisen tuotoksen/tuotoksia.

Sisältö

Kurssin tehtäväsisällön määrittelee vuosittain opetushallitus. Diplomiin voi tutustua Opetushallituksen www-sivuilla (<http://www.edu.fi/>).

Arviointi

Kunkin tehtävän kohdalla ilmoitetaan tavoitteet sekä arviointiperusteet erikseen.

9.19 LIIKUNTA

Oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet

Liikunnanopetuksen tehtävänä on edistää terveellistä ja aktiivista elämäntapaa sekä ohjata opiskelijaa ymmärtämään liikunnan merkitys fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille. Liikunnan myönteiset kokemukset vahvistavat psyykkistä vireystilaa ja jaksamista koulutyössä. Liikunnassa opiskelija ilmaisee itseään ja kokee elämyksiä. Se on toiminnallinen oppiaine, jossa kehitetään opiskelijoiden fyysis-motorisia ominaisuuksia sekä tuetaan heidän tasapainoista kasvuaan ja kehitystään. Liikunnan avulla vahvistetaan sosiaalisia taitoja ja yhteenkuuluvuutta, ohjataan vastuullisuuteen ja reilun pelin hengen toteuttamiseen sekä hyviin tapoihin. Liikunnanopetus tukeutuu eettiseen ja esteettiseen arvopohjaan. Fyysisen kunnon harjoittamisen ja seurannan avulla opiskelijaa ohjataan ymmärtämään hyvän kunnon merkitys jaksamiselle ja työkyvyille.

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää taitojaan ja tietojään eri liikuntamuodoissa
- saa valmiuksia omaehtoiseen liikuntaharrastukseen
- osaa arvioida omaa fyysistä kuntoa sekä asettaa itselleen tavoitteita
- toimii hyvien tapojen mukaisesti, noudattaa sovittuja sääntöjä sekä osaa liikkoa luonnonarvoja kunnioittaen
- osaa työskennellä rakentavasti, turvallisesti ja vastuullisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä.

Pakollisilla kursseilla syvennetään peruskoulussa opittuja taitoja ja tietoja sekä mahdollisesti tutustutaan johonkin uuteen lajiin. Tarvittaessa opetusta eriytetään opiskelijälähtöisesti. Kurssien suunnittelussa tulee ottaa huomioon vuodenaajat niin, että kurssien aikana on mahdollista harjoittaa kesä- ja talviliikuntaa sekä sisä- ja ulkoliikuntaa. Opetuksessa tulee korostaa liikunnan vaikutusta terveyteen ja hyvinvointiin. Opiskelussa huomioidaan turvallisuus opiskelijaryhmiä muodostettaessa.

Keskeiset opetusmenetelmät

Monipuolisella liikunnan opetuksella luodaan valmiuksia omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen. Liikuntaa opetetaan monipuolisesti ottaen huomioon vuodenaajat ja paikalliset olosuhteet. Opetusmenetelminä käytetään yksilö-, pienryhmä- sekä ryhmäopetusta. Suomalaisen liikuntakulttuurin perinteet otetaan huomioon valittaessa liikuntamuotoja. Eri-tyistä tukea tarvitseville opiskelijoille opetusta eriytetään yksilöllisten tarpeiden pohjalta. Opetuksen toteuttamisessa otetaan huomioon turvallisuus, monikulttuurisen oppilassaineen erityistarpeet sekä uskonnollinen vakaumus.

Syventävien ja soveltavien kurssien tavoitteena on opiskelijälähtöisyyden korostuminen, yhteistoiminnallisuuden edistäminen ja koulun yhteishengen vahvistaminen. Kurssien sisältöjen tarkentaminen tapahtuu yhdessä opiskelijoiden kanssa. Kurssien suorittamisesta voi aiheutua opiskelijalle kustannuksia esim. pääsymaksuina.

Arviointi

Pakolliset kurssit arvioidaan numerolla. Numerosta puolet koostuu liikunnan tiedoista – ja taidoista ja fyysisestä toimintakykyisyydestä. Aktiivisuus, vastuullisuus ja asennoituminen vaikuttavat toisen puolen numerosta.

Syventävillä kursseilla painottuu aktiivisuus, vastuullisuus ja asennoituminen enemmän.

Soveltavilla kursseilla hyväksytyn kurssimerkinnän saa läsnäololla ja aktiivisella osallistumisella kurssin sisältöön.

Lukiodiplomissa noudatetaan valtakunnallisia arviointiperiaatteita.

Valmennuskursseilla suoritusmerkinnän saa hyväksytysti täytetyn harjoituspäiväkirjan perusteella tai virallisen kurssitodistuksen pohjalta.

Aihekokonaisuudet oppiaineen sisällä

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäyys: osallistuminen suunnitteluun ja päätöksentekoon ja liikkumiseen, oman erityisosaamisen tuominen kurssille, yhteistyö liikuntatoimen ja paikallisten urheiluseurojen kanssa, oman lukion liikuntatoiminnan kehittäminen

Hyvinvointi ja turvallisuus pyritään huomioimaan fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti kaikilla liikunnan kursseilla, esim. ryhmä koko, tilat, välineet ja varusteet, säännöt ja niiden noudattaminen, ergonomia.

Kestävä kehitys tarkoittaa liikunnallisen elämäntavan omaksumista sekä laadukkaiden ja kestävien välineiden hankkimista koululle, liikuntavälineistä ja -tiloista huolehditaan yhteisvastuullisesti.

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus, monipuolinen suomalainen eri vuodenaikat huomioiva liikuntakasvatus, eri lajien alkuperä ja harrastus maailmalla, kiinnitetään huomiota hyviin tapoihin ja lukion omiin positiivisiin liikuntaperinteisiin.

Teknologia ja yhteiskunta, teknologisten välineiden hyödyntäminen kurssien toteutuksessa kuten sykemittari, video, musiikkivälineet, ohjelmistot ja toisaalta liikunnan merkitys vastapainona teknistyvälle yhteiskunnalle

Viestintä ja mediaosaaminen, median merkitys liikkumiseen ja itsensä tuntemiseen, koululiikunta ja media, kehon viestintä, vuorovaikutus- ja sosiaaliset taidot sekä lukion edustaminen

LI1 TAITOA JA KUNTOA

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi: 1/ arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- jatkaa peruskoulussa opittujen liikuntataitojen syventämistä ja harjoittamista
- saada ohjausta monipuoliseen liikuntaan
- saada myönteisiä liikuntakokemuksia
- tutustua mahdollisuuksien mukaan uusiin liikuntalajeihin
- ymmärtää monipuolisen fyysisen kunnon harjoittamisen periaatteet ja toimia terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta edistävästi.

Sisältö

- fyysisen kunnon harjoittelu, oman fyysisen kunnon mittaaminen ja arviointi
- lihashuolto ja rentoutus
- sisä- ja ulkopalloilu, mailapelit
- voimistelu eri muodoissaan
- tanssi eri muodoissaan
- talviliikunta
- uinti ja vesipelastus
- yleisurheilu
- suunnistus ja luontoliikunta

Arviointi

Pakolliset kurssit arvioidaan numerolla. Numerosta puolet koostuu liikunnan tiedoista – ja taidoista ja fyysisestä toimintakykyisyydestä. Aktiivisuus, vastuullisuus ja asennoituminen vaikuttavat toisen puolen numerosta.

LI2 LIIKUNTAA YHDESSÄ JA ERIKSEEN

pakollinen / suoritettava suoritusvuosi: 2 – 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- monipuolistaa lajitaitoja ja -tietoja
- saada perustiedot kunto-ohjelman laatimiseen ja toteuttamiseen saada ohjausta henkilökohtaiseen, terveyttä edistävään liikuntaharrastuksen aktivoimiseen
- oppia vastuulliseen toimintaan itsenäisesti ja ryhmässä
- oppia arvostamaan ja ylläpitämään terveyttä ja työkykyä
- kehittyä sosiaalisessa kanssakäymisessä.

Sisältö

- fyysisen kunnon harjoittelu
- sisä- ja ulkopalloilu, mailapelit
- voimistelu eri muodoissaan
- tanssi eri muodoissaan
- talviliikunta
- kuntouinti ja vesiliikunta
- luontoliikunta
- jokin uusi liikuntalaji

Arviointi

Pakolliset kurssit arvioidaan numerolla. Numerosta puolet koostuu liikunnan tiedoista – ja taidoista ja fyysisestä toimintakykyisyydestä. Aktiivisuus, vastuullisuus ja asennoituminen vaikuttavat toisen puolen numerosta.

LI3 VIRKISTY LIIKUNNASTA

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- tukea opiskelijan jaksamista ja lisätä opiskeluvireyttä rentouttavien ja elämyksellisten liikuntakokemusten kautta

Sisältö

- kurssi koostuu yhdestä tai useammasta liikuntamuodosta
- opettaja tarkentaa kurssin sisällön yhdessä opiskelijaryhmän kanssa

Arviointi

Syventävillä kursseilla painottuu aktiivisuus, vastuullisuus ja asennoituminen .

LI4 YHDESSÄ LIIKKUEN, Wanhat tanssit

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- opetellaan tanssitaitoja ja tanssien historiaa
- omaksutaan tapa- sekä kulttuuritietoa

Sisältö

- Wanhojen päivän perinne
- salonki- ja vakiotansseja
- wanhojen tanssien käytännön järjestelyjen huolehtiminen

Arviointi

Syventävillä kursseilla painottuu aktiivisuus, vastuullisuus ja asennoituminen .

LI5 KUNTOLIIKUNTA

syventävä / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 3 / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

- oman säännöllisen liikunnan tehostaminen
- oman fyysisen kunnon kohottaminen ja seuraaminen jatkuvan liikunnan harrastamisen merkityksen oivaltaminen
- voi sisältää kuntosaliharjoittelua

Sisältö

- opiskelijat laativat henkilökohtaisen liikuntasuunnitelman kurssille, joka toteutetaan itsenäisesti ja/ tai ryhmässä
- sisältö suunnitellaan ja tarkennetaan yhdessä ryhmän kanssa

Arviointi

Syventävillä kursseilla painottuu aktiivisuus, vastuullisuus ja asennoituminen .

LI6 RENTOUTUMINEN; STRESSIN HALLINTA JA VIRKISTYSLIIKUNTA

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

- saada mielenvirkeyttä liikunnan avulla teoriapainotteiseen opiskeluun
- oppia erilaisia rentoutumiskeinoja ja stressin hallinnan taitoja esim. yo-kirjoituksia varten

Sisältö

- erilaisia rentoutumis- ja stressinhallintaharjoituksia sekä teoriaa
- monipuolista liikuntaa opiskelijoiden toiveiden mukaan

Arviointi

Soveltavilla kursseilla hyväksytyn kurssimerkinnän saa läsnäololla ja aktiivisella osallistumisella kurssin sisältöön.

LI7 RETKEILY

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 2 – 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

- oppia liikkumaan maastossa tarkoituksenmukaisesti ja luontoa kunnioittaen
- lisätä opiskelijoiden yhteenkuuluvuutta, pitkäjänteisyyttä ja vastuuntuntoa

Sisältö

- vaeltaen, pyöräillen, meloen toteutettava ryhmän yhteisesti suunnittelema retki
- suunnistus- ja erätaidot, jokamiehenoikeudet, lupa-asiat, leiriytyminen, ruokailu maastossa, ensiapu

Arviointi

Soveltavilla kursseilla hyväksytyn kurssimerkinnän saa läsnäololla ja aktiivisella osallistumisella kurssin sisältöön.

LI8 HARRASTUSKURSSI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

- vahvistaa omaehtoista ja säännöllistä liikkumista
- tarjota sosiaalisia kontakteja ja keventää teoriaopintoja

Sisältö

- Opiskelija osallistuu opettajan luvalla kurssien LI1, LI2, LI3, LI5, LI6, LI8 ryhmien tunneille, mikäli ryhmiin mahtuu. Kurssin kokonaistuntimäärän voi kerätä em. kursseista yhden lukuvuoden aikana.

Arviointi

Soveltavilla kursseilla hyväksytyn kurssimerkinnän saa läsnäololla ja aktiivisella osallistumisella kurssin sisältöön.

LI9 LIIKUNNAN LUKIODIPLOMI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 1 - 3 / arviointi: suoritusmerkintä ja erillinen todistus / laajuus: 1

Tavoite

- Kurssilla suoritetaan liikunnan valtakunnallinen lukiodiplomi.
- Diplomi on osoitus opiskelijan vahvasta liikunnallisesta osaamisesta ja harrastuneisuudesta.

Sisältö

- fyysiset ja motoriset testit ja opiskelijan itse valitseman liikuntalajin näyttö
- kurssin tarkan sisällön määrittelee vuosittain Opetushallitus (<http://www.edu.fi/>)

Arviointi

Lukiodiplomissa noudatetaan valtakunnallisia arviointiperiaatteita.

LI10 - LI12 VALMENNUSKURSSI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi 1 - 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Kurssin suorittamiseksi on kilpaurheilu. Kutakin valmennuskurssia kohtaan opiskelijan tulee suorittaa vähintään yksi muu Vihtin lukion opetussuunnitelmaan sisältyvä liikunnan syventävä tai soveltava kurssi. Lukukauden aikana on mahdollista suorittaa yksi valmennuskurssi.

Tavoite

- tukea ja kannustaa kilpaurheilijan lukio-opintoja
- pitkäjänteinen ja tavoitteellinen urheilu ja valmennus

Sisältö

- opiskelija harrastaa lajiaan valmentajansa ohjeiden mukaan ja pitää harjoituspäiväkirjaa
- vaihtoehtoisesti opiskelija suorittaa liikunnan alalta valtakunnallisen valmentaja-/ohjaajakurssin, vähintään 40 h

Arviointi

Valmennuskursseilla suoritusmerkinnän saa hyväksytysti täytetyn harjoituspäiväkirjan perusteella tai virallisen kurssitodistuksen pohjalta.

9.20 TERVEYSTIETO

Oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan nojautuva oppiaine, jonka tarkoitus on edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista. Tämä osaaminen ilmenee tiedollisina, sosiaalisina, tunteiden käsittelyä ohjaavina, toiminnallisina, eettisinä sekä tiedonhankintavalmiuksina. Terveysosaamiseen kuuluu valmius ottaa vastuuta oman ja toisen terveyden edistämisestä. Lukion terveystiedon opetuksessa terveyttä ja sairautta sekä terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä ja hoitoa tarkastellaan yksilön, perheen, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta.

Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena työ- ja toimintakykynä. Lukion terveystiedon opiskelussa terveyteen ja sairauksiin liittyviä ilmiöitä tarkastellaan tutkimus- ja kokemustiedon avulla. Tärkeää on myös terveyttä koskeva arvopohdinta.

Pakollisen kurssin aikana opiskelija perehtyy terveyteen ja sairauksiin vaikuttaviin tekijöihin kansantautien ja yleisimpien tartuntatautien ehkäisyn sekä työ- ja toimintakyvyn edistämisen näkökulmasta. Keskeistä on myös itsehoitovalmiuksien kehittäminen. Syventävillä kursseilla perehdytään seikkaperäisemmin nuoren arkielämässään tarvitsemiin terveysresursseihin, terveystottumuksiin ja selviytymisen keinoihin sekä terveystietämisen käsittelyyn vastuullisen aikuisuuden ja vanhemmuuden näkökulmasta. Terveyteen ja sairauksiin liittyviä tekijöitä ja niihin vaikutusmahdollisuuksia tarkastellaan tutkimuksen, terveydenhuollon ammattikäytäntöjen, palvelujen käytön sekä historiallisen ja yhteiskunnallisen kehityksen näkökulmasta.

Keskeiset opetusmenetelmät

Terveystiedossa oppiaineen monitieteiset tavoitteet ohjaavat käyttämään monipuolisia ja vaihtelevia opetusmenetelmiä. Keskeisiä terveystiedon opetusmenetelmiä ovat kokonaisuuksien hahmottaminen, opetuskeskustelu, kirjoittamalla oppiminen, oppimistehtävät, pari- ja ryhmätyöskentely, case eli tapausopetus, yhteistoiminnallisuus, ongelmanratkaisu, väittely, draama, haastattelu, pienoistutkimus, portfolio, tutkiva oppiminen ja oppimispäiväkirja. Terveystiedon sisällöt ovat laajoja ja monikerroksisia, tämän takia opettaja valitsee kullekin kurssille sopivat opetusmenetelmät ottaen huomioon opiskelijoiden lähtötason ja motivaation, opetusryhmän koon ja käytössä olevan opetustilan. Toiminnallisuus ja erilaisten terveystaitojen harjoittelu ovat tärkeä osa terveystietoa. Kaikilla kursseilla pyritään hyödyntämään tietotekniikkaa ja sen mahdollistamia interaktiivisia metodeja.

Koska syventävien terveystiedon kurssien keskeiset sisällöt ovat pääosin tiedollisia, tiedonhankintataidot ja terveyden kriittisen lukutaidon kehittäminen ovat tärkeässä asemassa. Opetusmenetelminä syventävillä kursseilla voidaan käyttää esim. tutkivaa oppimista ja ongelmanratkaisua. Syventäviin kursseihin liittyy myös arvoihin ja asenteisiin liittyviä pohdinta- ja perustelutehtäviä, jolloin vuorovaikutustaitojen kehittäminen ja kokemuksellisuus nousevat keskeisiksi opetusmenetelmiksi.

Arviointi

Arvioinnissa korostetaan terveyttä ja sairautta koskevan tiedon ymmärtämistä ja soveltamista. Huomio kiinnitetään siihen, miten opiskelija osaa käyttää ja yhdistää erilaisiin lähteisiin perustuvaa tietoa. Arvioinnin kohteena on opiskelijan valmius terveyttä ja sairautta koskevaan eettiseen arvopohdintaan ja taito perustella omia terveysvalintoja sekä taito arvioida yhteisössä tehtyjä terveyttä ja sairautta koskevia ratkaisuja. Terveystiedon arvioinnissa voidaan käyttää kurssikokeita, yksilö- ja ryhmätehtäviä, esitelmiä, pienimuotoisia kartoituksia ja tutkimuksia sekä toiminnallisia tehtäviä. Kurssien sisältöpainotuksista voidaan sopia yhdessä opiskelijoiden kanssa. Terveystiedon kurssit TE 1, TE 2 ja TE 3 arvioidaan numeroin ja Vihdin lukion omat soveltavat terveystietokurssit TE 4 ja TE 5 arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Aihekokonaisuudet oppiaineen sisällä

Hyönteiden ja turvallisuuden aihekokonaisuus on keskeinen terveystiedon ydinsisältö ja sitä käsitellään ja vahvistetaan kaikilla terveystiedon kursseilla. *Aktiivinen kansalaisuus* edellyttää vuorovaikutustaitoja ja monia terveystietoon liittyviä taitoja, kuten kykyä ottaa kantaa itseä koskeviin asioihin, kykyä perustella ja puolustaa omia mielipiteitään ja valintojaan. Aktiivinen kansalaisuus on myös itsestä ja muista huolehtimista, joka on terveystiedon eräs keskeinen sisältöperusta. Tutustuminen terveydenhuoltojärjestelmään ja kolmannen sektorin toimintaan auttaa opiskelijaa terveydenhuollon ja terveystieteen yrittäjyyden ymmärtämisessä.

Teknologia ja erityisesti terveysteknologia on ollut suuri merkitys terveyden ja turvallisuuden lisääntymiseen ja useiden sairauksien hoitoon. Tämä aihekokonaisuus sivuaa läheisesti kaikkia kursseja. Samoin terveystieteen ja medikalisaatio ovat keskeisiä kaikkien terveystietokurssien sisältöalueita, jotka omalta osaltaan vahvistavat opiskelijan *viestintä- ja mediaosaamista*.

Kestävän kehityksen periaate toteutuu ympäristöterveyden ja maailman terveystieteen kohdalla. Opiskelijaa aktivoidaan terveysvalintojen järkevään kohdentamiseen ja kannustetaan huomioimaan havaintoja ja muutoksia lähiympäristössä tukemalla ratkaisuja, jotka huomioivat kestävä kehityksen periaatteet globaalisesti. *Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus* syvenee erityisesti kokonaisterveyteen liittyvissä asioissa pohtimalla maapallon ja eri yhteisöiden terveyseroja ja niihin vaikuttavia tekijöitä.

TE1 TERVEYDEN PERUSTEET

pakollinen / suoritusjärjestys: ensimmäisenä / arviointi: numero / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- tuntee fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen työ- ja toimintakykyyn sekä työ- ja muuhun turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja osaa arvioida niiden toteutumista omassa elämäntavassaan ja ympäristössään
- tietää kansantautien ja yleisimpien tartuntatautien ehkäisyn merkityksen yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta sekä oppii pohtimaan niiden ehkäisyyn liittyviä ratkaisuja yhteiskunnassa
- tunnistaa terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä

- osaa hankkia, käyttää ja arvioida terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä pohtia terveyskulttuuriin ja teknologiseen kehitykseen liittyviä ilmiöitä terveysnäkökulmasta
- tuntee keskeiset terveyden ja sosiaalihuollon palvelut

Sisältö

- työ- ja toimintakykyyn sekä turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä: ravitsemus, uni, lepo ja kuormitus, terveysliikunta, mielenterveys, sosiaalinen tuki, työhyvinvointi, työturvallisuus, turvallisuus kotona ja vapaa-aikana, ympäristön terveys
- seksuaaliterveys, parisuhde, perhe ja sukupolvien sosiaalinen perintö
- kansantaudit ja yleisimmät tartuntataudit sekä niihin liittyvät riski- ja suojaavat tekijät sekä niihin vaikuttaminen
- sairauksien ja vammojen itsehoito, ensiapu ja avun hakeminen
- terveyserot maailmassa, terveyseroihin vaikuttaviin tekijöihin tutustuminen
- terveystietojen tiedonhankintamenetelmiä sekä terveyttä koskevan viestinnän, mainonnan ja markkinoinnin kriittinen tulkinta
- terveydenhuolto- ja hyvinvointipalvelujen käyttö, kansalaistoiminta kansanterveys-työssä

Opetusmenetelmät ja arviointi

Keskeiset opetusmenetelmät ja arviointi noudattavat oppiaineen yleisistä osaa. Kurssilla voidaan tehdä kurssikokeen lisäksi kirjallinen arvioitava työ.

TE2 NUORET, TERVEYS JA ARKIELÄMÄ

syventävä / suoritusjärjestys: TE1 jälkeen / arviointi: numero / laajuus: 1

Kurssilla syvennetään pakollisen kurssin tavoitteita nuoren arkielämän terveystottumusten ja selviytymisen keinojen osalta. Eri sisältöalueiden avulla tarkastellaan terveysongelmia selittäviä kulttuurisia, psykologisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä ja niiden tulkintoja. Lisäksi perehdytään käsitykseen itsestä ja muista fyysisellä, psyykkisellä ja sosiaalisella tasolla. Erityisesti korostetaan terveyden ylläpitoon liittyvää vastuullisuutta.

Tavoite

Opiskelija

- oppii tarkastelemaan elämäänsä aikuisuuden ja vanhemmuuden näkökulmasta
- osaa pohtia ja tarkastella terveyteen ja sairauteen liittyviä arvoja ja arvostuksia
- osaa perustella omia valintojaan terveyden näkökulmasta ja arvioida elämäntapaan ja ympäristöön liittyvien valintojen merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille
- osaa kuvata koettua terveyttä ja terveysongelmia selittäviä ilmiöitä ja niiden erilaisia tulkintoja.

Sisältö

- itsetuntemus, aikuistuminen, sosiaalisen tuen merkitys perheessä ja lähiyhteisössä
- vanhemmuuteen ja perhe-elämään valmentautuminen
- elämänilo, mielenterveyden ylläpitäminen ja jaksaminen, masennuksen ja kriisien kohtaaminen

- ruuan terveydelliset, kulttuuriset ja yhteiskunnalliset merkitykset sekä painonhallinta, terveysliikunta, syömishäiriöt
- fyysinen ja psyykinen turvallisuus, väkivallaton viestintä
- seksuaaliterveys
- terveysongelmia selittäviin kulttuuriin, psykologisiin ja yhteiskunnallisiin ilmiöihin ja niiden tulkintoihin tutustuminen, esimerkiksi elämän mielekkyyden kokeminen, ruumiinkuva/kehollisuus, mielihyvä ja riippuvuudet nykyaikana
- tupakka, alkoholi ja huumeet yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalista näkökulmasta

Opetusmenetelmät

Työskentelyssä korostuvat arvopohdinta, yksilö- ja ryhmäharjoitukset, draama ja sosiaalisten taitojen harjoittelu sekä keskustelu- ja argumentaatiotaitoja kehittävät työmuodot.

Arviointi

Arviointi noudattaa oppiaineen yleistä osaa. Kurssilla tehdään kurssikokeen lisäksi tai sen sijaan kirjallinen arvioitava työ.

TE3 TERVEYS JA TUTKIMUS

syventävä / suoritusjärjestys: TE1 ja TE2 jälkeen / arviointi: numero / laajuus: 1

Kurssilla perehdytään terveyteen vaikuttaviin historiallisiin tekijöihin ja näkökulmiin, terveyden ja sairauden tutkimiseen sekä kuolleisuuteen ja sairastavuuteen liittyviin kehityslinjoihin. Kurssilla käsitellään myös terveydenhuollossa ja itsehoitona toteutettaviin tavallisimpiin tutkimuksiin, niiden tulosten tulkintaan ja johtopäätöksiin. Lisäksi perehdytään pakollisen kurssin tavoitteita syventäen terveydenhuollon eri käytäntöihin, terveyspalvelujen tarjontaan sekä yksilön asemaan terveyden- ja sairaudenhoidossa.

Tavoite

Opiskelija

- osaa pohtia kansanterveystieteen ja ehkäisevän terveydenhuollon kehityksen päälinjoja kansallisesti ja maailmanlaajuisesti
- osaa hankkia, arvioida ja tulkita terveyteen ja sairauksiin liittyvää tutkimus- ja arki-tietoa
- toteuttaa pienimuotoisia terveys/ terveyskäyttämiskartoituksia omassa opiskeluympäristössään
- osaa käyttää terveydenhuollon palveluja sekä tuntee asiakkaan ja potilaan oikeudet
- osaa pohtia ja arvioida teknologisen kehityksen merkitystä terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta

Sisältö

- terveyden edistämiseen, sairauksien tunnistamiseen ja ehkäisyyn liittyviä eri aikakausien menetelmiä
- terveyskäyttämisen ja koetun terveyden tutkiminen: fyysisen ja psyykkisen työ- ja toimintakyvyn mittaaminen, ergonomiamittaukset, työhyvinvointi ja siihen vaikuttavat tekijät
- terveydenhuollon ja hyvinvointipalvelujen käytäntöjä, asiakkaan ja potilaan oikeudet

- tutkimustiedon ja median terveydestä välittämien mielikuvien kriittinen lukutaito, medikalisaatio
- terveystottumusten arvioiminen ja seuranta sekä tutkimusten tekeminen

Opetusmenetelmät

Työskentelyssä korostuvat toiminnallisuus, tekemällä oppiminen, tutkiva oppiminen. Vierailukäyntejä järjestetään mahdollisuuksien ja resurssien mukaan.

Arviointi

Arviointi noudattaa oppiaineen yleistä osaa. Kurssilla tehdään kurssikokeen lisäksi kirjallinen arvioitava työ.

TE4 NUOREN FYYSINEN JA PSYYKKINEN TURVALLISUUS

soveltava / suoritusjärjestys: TE1 jälkeen / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Kurssin sisältö täsmentyy ryhmän toiveiden ja toteutusmahdollisuuksien mukaan.

Tavoite

Opiskelija

- ymmärtää turvallisuuden ja ensiaputaitojen merkityksen
- vastuulliseen aikuisuuteen kasvaminen
- terveydenhuoltoon ja turvallisuuspalveluihin tutustuminen mahdollisuuksien mukaan
- varmistaa opiskelijan ymmärrystä turvallisuudesta, terveydestä ja hyvinvoinnista.

Sisältö

- turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä
- selviytymisen keinot
- käytännön ensiaputaidot
- mahdollinen tutustumiskäynti

Opetusmenetelmät

Työskentelyssä korostuvat tekemällä oppiminen, toiminnallisuus ja tutkiva oppiminen. Vierailukäyntejä järjestetään mahdollisuuksien ja resurssien mukaan.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja perusensiaputaitojen hallintaa. Kurssilla ei ole kirjallista koetta.

TE5 TERVEYSTIEDON KERTAUSKURSSI

soveltava / suoritusjärjestys: TE1, TE2 ja TE3 jälkeen / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: ½

Tavoite

- kerrata terveystiedon keskeisiä aihealueita
- valmistautua terveystiedon ainereaaliin
- auttaa opiskelijaa hahmottamaan terveyteen liittyviä kokonaisuuksia yksilö – yhteisö – maailma- näkökulmasta

Sisältö

- kerrataan pakollisten ja syventävien kurssien ydinsisällöt
- laajennetaan ja syvennetään terveystiedon tärkeitä sisältöalueita
- valmistaudutaan ainereaaliin

Keskeiset opetusmenetelmät ja arviointi

Keskeiset opetusmenetelmät noudattavat oppiaineen yleisistä osaa. Kurssin suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen.

9.21 OPINTO-OHJAUS

Oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet

- opiskeluvalmiuksien parantaminen
- lukion suorittaminen
- tieto jatko-opintomahdollisuuksista ja jatko-opintoihin hakeutuminen

Opetusmenetelmät

Opinto-ohjauksen opetusmenetelminä ovat luennot, keskustelut, erilaiset tehtävät, vierailut ja vierailijat, verkkomateriaalin käyttö sekä tiedotusvälineiden seuranta tai muu tarkoituksenmukainen menetelmä. Opetusmenetelmät valitaan ryhmän, tarkoituksen, oppisisälön ja tilanteen mukaan.

Arviointi

Opinto-ohjauksen kurssien arviointiin vaikuttavat aktiivinen osallistuminen, oma-aloitteisuus ja annettujen tehtävien tekeminen. Opinto-ohjauksen kurssit arvioidaan suoriutusmerkinnällä.

Aihekokonaisuudet oppiaineen sisällä

Aihekokonaisuuksia käsitellään henkilökohtaisessa ja pienryhmäohjauksessa, opinto-ohjauksen tunneilla sekä vierailijoiden ja vierailuiden kautta.

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys: Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään työn merkitys yksilölle ja yhteiskunnalle sekä tuntemaan yrittäjyyden eri muotoja. Opiskelijaa kannustetaan aloitteellisuuteen ja yritteliäisyyteen sekä rohkaistaan muodostamaan oma perusteltu mielipiteensä ja keskustelemaan siitä muiden mielipiteitä kunnioittaen.

Hyvinvointi ja turvallisuus: Opiskelijaa ohjataan toimimaan osana kouluyhteisöä ja yhteiskuntaa. Teema tulee esille esimerkiksi pienryhmäohjauksessa, jossa opiskelijat voivat yhdessä pohtia ja ratkaista opiskeluun ja jatko-opintoihin liittyviä erilaisia seikkoja ja mahdollisia ongelmia. Pienryhmäohjauksessa korostuu ryhmäläisten toisilleen antama vertaistuki. Teema tulee esiin Vihdin lukion kriisisuunnitelmassa, ja sitä toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä opiskelijahuollon henkilöstön ja ryhmäohjaajien kanssa.

Kestävä kehitys: Opiskelijaa ohjataan toimimaan kestävän kehityksen puolesta arjen toiminnassaan sekä kannustetaan tekemään yhteistyötä paremman tulevaisuuden puolesta paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti.

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus: Opinto-ohjauksessa pohditaan opiskelijoiden oman kulttuuri-identiteetin ja kulttuurisen taustan vaikutusta heidän persoonallisuuteensa, arvoihinsa ja urasuunnitelmiinsa ja samalla vahvistetaan heidän itsetuntemustaan. Opiskelijaa ohjataan ja kannustetaan etsimään tietoa kansainvälisistä opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista sekä kannustetaan monikulttuuriseen vuorovaikutukseen ja kansainväliseen yhteistyöhön.

Teknologia ja yhteiskunta: Opiskelijaa ohjataan käyttämään teknologiaa oman opiskeluohjelmansa ja jatko-opintojensa suunnittelun tukena. Ohjauksessa myös pohditaan teknologisoituvan yhteiskunnan mahdollisia vaikutuksia opiskeluun, työelämään ja työtehtäviin.

Viestintä- ja mediaosaaminen: Opiskelijaa ohjataan käyttämään mediaa opiskelun välineenä ja suhtautumaan kriittisesti median välittämään tietoon sekä tuetaan opiskelijaa tiedon hankinnassa ja välittämisessä. Opiskelija oppii myös kohtaamaan erilaisia viestintätilanteita.

OP1 KOULUTUS, TYÖ JA TULEVAISUUS

pakollinen / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

- opiskeluvalmiudet lukiossa
- itsetuntemuksen parantaminen
- perehtyminen jatkokoulutusmahdollisuuksiin
- opiskelijan ohjaus jatko-opintoihin

Sisältö

- suoritetaan hajautetusti lukion aikana opinto-ohjauksen tai ryhmäohjauksen tunneilla
- lukion alkuvaihe: lukioon ja sen opintoihin perehdyttäminen, opiskelutekniikka ja opintojen suunnittelu, itsetuntemus
- lukion keskivaihe: ammatti- ja työelämä tietous, tieto jatko-opintomahdollisuuksista
- lukion päättövaihe: lukion päättymiseen liittyvät asiat, hakeutuminen jatko-opintoihin, opinto-ohjaajan haastattelu ja vierailu koulutusmessuilla tai jatko-opiskelupaikassa
- lukion aikana: tiedotus ajankohtaisista asioista kuten lukion ainevalinnoista, ylioppilaskirjoituksista, hakeutumisesta jatko-opintoihin sekä osallistumisesta koulutusalojen esittelyyn

Aihekokonaisuudet

*aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys
hyvinvointi ja turvallisuus
teknologia ja yhteiskunta
viestintä- ja mediaosaaminen*

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

OP2 OPISKELU, TYÖELÄMÄ JA AMMATINVALINTA

syventävä / suositeltava suoritusjärjestys: 2 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

- perehdyttää opiskelijat sellaisiin opinto-ohjauksen kysymyksiin, joihin pakollisessa kurssissa ei ole mahdollista syventyä

Sisältö

- kurssi suoritetaan opiskelemalla kaksi opinto-ohjauksen kursseista 3 – 5

Aihekokonaisuudet

*aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys
hyvinvointi ja turvallisuus
teknologia ja yhteiskunta
viestintä- ja mediaosaaminen*

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

OP3 TUTORTOIMINTA

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 2 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: ½

Tavoite

- valmius toimia syksyllä lukion aloittavan opiskelijaryhmän lukio-opintoihin opastajana
- mahdollisuus kehittää omia organisointivalmiuksia ja oppia koulun markkinoinnissa ja edustustehtävissä tarvittavia tietoja ja taitoja

Sisältö

- lukio-opintojen luonne
- lukion kurssitarjontaan vaikuttavat tekijät
- lukion käytänteet
- toimiminen lukion alkavan opiskelijaryhmän ohjaajana
- koulun tiedotus- ja markkinointitoimintaan osallistuminen

Aihekokonaisuudet

*aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys
hyvinvointi ja turvallisuus
viestintä- ja mediaosaaminen*

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

OP4 PEREHTYMINEN JATKO-OPINTOIHIN

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: ½

Tavoite

- antaa jatko-opiskelusuunnitelmistaan epävarmoille opiskelijoille mahdollisuuksia hankkia omakohtaisesti tietoa erilaisista koulutusmahdollisuuksista

Sisältö

- jatko-opiskelun lähtökohdat
- perehtyminen ammatillisiin, ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-opintoihin
- omakohtaiset oppilaitosvierailut
- käynnit koulutusmessuilla
- opinto-ohjaajan yksilöohjaus

Aihekokonaisuudet

*aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys
hyvinvointi ja turvallisuus
teknologia ja yhteiskunta*

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

OP5 TYÖELÄMÄTIETOUS

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 3 / suoritustapa: itsenäisesti / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: ½

Tavoite

- antaa opiskelijoille tietoa työelämästä
- perehdyttää työelämän toimintaan käytännössä

Sisältö

- työnhakuprosessi
- omatoiminen perehtyminen työpaikan toimintaan
- raportin kirjoittaminen
- kurssi voidaan suorittaa ainoastaan itsenäisesti normaalin koulutyön ulkopuolella

Aihekokonaisuudet

*aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys
hyvinvointi ja turvallisuus
teknologia ja yhteiskunta
viestintä- ja mediaosaaminen*

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

OP6 YRITTÄJYYSKURSSI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

- perustiedot yrittäjyydestä
- yrittäjyyden merkitys
- yrittävä elämänsenne

Sisältö

- ulkoinen ja sisäinen yrittäjyys
- yritysidea, liiketoimintasuunnitelma, toiminta-ajatus
- markkinointi
- kannattavuus
- tutustuminen yritystoimintaan ja alkavien yrittäjien palveluihin erityisesti Vihdissä (vierailut ja vierailijat)

Aihekokonaisuudet

aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys

hyvinvointi ja turvallisuus

teknologia ja yhteiskunta

viestintä- ja mediaosaaminen

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

9.22 TIETOTEKNIikka

Oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet

Tietotekniikan tavoitteena on antaa opiskelijalle hyvät valmiudet käyttää tietokonetta ja työvälineohjelmistoja itsenäisesti opiskelu- ja työvälineenä sekä luoda pohjaa jatko-opinnoille. Itsenäinen tiedonhaku, tiedon esittäminen tarkoituksenmukaisessa muodossa ja tiedon merkityksen arvioiminen ovat keskeisiä kurssisisältöjä. Opiskelija perehtyy tietotekniikan käyttöön viestintä- ja ilmaisuvälineenä. Lisäksi opiskelija saa käsityksen tietotekniikan eettisestä käytöstä sekä viestintää ja tiedonvälitystä rajoittavasta lainsäädännöstä. Kursseilla pyritään seuraamaan myös tietotekniikan kehitystä keskittymällä tarvittaessa aihekokonaisuuden ajankohtaisimpiin ilmiöihin.

Opetusmenetelmät

Tietotekniikassa opetusmenetelminä käytetään opettajajohtoista opetusta, itsenäistä opiskelua, verkko-opiskelua tai muuta tarkoituksenmukaista menetelmää. Opetusmenetelmät valitaan ryhmän, tarkoituksen, oppisisällön ja tilanteen mukaan.

Arviointi

Kurssien arviointi perustuu kurssin aikaisten tehtävien suorittamiseen, mahdollisiin harjoitustöihin, tuntiaktiivisuuteen sekä mahdolliseen kurssikokeeseen. Poissaolot voivat vaikuttaa kurssin arvioimatta jättämiseen.

Aihekokonaisuudet oppiaineen sisällä

Tietotekniikan opiskelussa opiskelijan on otettava *vastuu omasta työskentelystään* ja pystyttävä yhteistyöhön myös pienryhmissä. Työskentelymenetelmät tukevat opiskelijan kasvamista *aktiiviseen kansalaisuuteen ja yrittäjyyteen*. Tietoteknisillä taidoilla on keskeinen asema yhteiskunnassamme, joten opiskelijoiden tietotekniikan osaamisella on huomattava merkitys heidän oman *hyvinvointinsa ja turvallisuutensa* kannalta. Kursseilla käsitellään tiedonhankinnan ja viestinnän perustaitoja sekä tiedon esittämistä tarkoituksenomaisessa muodossa. Myös tiedon kriittinen arviointi on merkittävä taito opiskelija oman hyvinvoinnin kannalta. Oppiaineessa perehdytään mahdollisuuksien mukaan tieteenalan ajankohtaisimpiin ilmiöihin. Tutustuminen uuteen teknologiaan tukee *kestävää kehitystä*. Myös *kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus* näkyvät tietotekniikan opiskelussa esimerkiksi tutustuttaessa Internetin sisältöön.

Kursseilla tullaan mahdollisuuksien mukaan tekemään yhteistyötä tietoverkoissa. Opiskelijat omaksuvat tieto- ja viestintätekniikan välttämättömänä apuvälineenä nyky-yhteiskunnassa. Teknologian ja yhteiskunnan kehittäminen edellyttää laajaa tietoteknisten menetelmien tuntemusta ja soveltamista käytännössä. Tietokoneiden lisäksi kursseilla perehdytään koneiden oheislaitteisiin ja niiden käyttöön. *Viestintä- ja mediaosaaminen* vaatii opiskelijalta tiedon kriittistä arvioimista. Lisäksi opiskelijan tulisi osata käyttää tietoa ja viestintää eettisesti. Tietotekniikan opiskelu ohjaa opiskelijaa tähän. Tiedonhankinnassa hyödynnetään pääasiassa Internetiä, mutta myös muita medioita mahdollisuuksien mukaan.

AT 1 TIETOTEKNIIKAN HYÖTYKÄYTTÖ

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 1 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- oppii hallitsemaan tietokoneen peruskäytön
- oppii hallitsemaan tekstinkäsittelyn monipuolisesti ja tehokkaasti
- oppii hallitsemaan taulukkolaskennan ja esitysgrafiikan perusteet
- oppii hyödyntämään internetiä opiskelun apuvälineenä
- tutustuu Internetin palveluihin ja kunnan kotisivuihin
- tutustuu tietoverkon riskeihin ja oppii välttämään niitä

Sisältö

- tietokoneen toiminta
- perehdytään tekstinkäsittelyohjelman tehokäyttöön
- tutustutaan taulukkolaskennan ja esitysgrafiikkaohjelman peruskäyttöön
- perehdytään tehokkaaseen ja kriittiseen tiedonhakuun sekä tekijänoikeuksiin
- tutustutaan HTML-kielen alkeisiin

Arviointi

Ei numeroarvostelua. Suoritusmerkintä annetaan, mikäli opiskelija on läsnä ja tekee kursilla vaaditut tehtävät ja harjoitustyöt.

AT3 WWW-JULKAISEMINEN JA KUVANKÄSITTELY

soveltava / suositeltava suoritusvuosi 1 – 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- tutustuu WWW-julkaisuohjelmaan tai -alustaan
- osaa kirjoittaa sujuvasti HTML-kieltä ja käyttää hyväksi tyylimääreitä
- hallitsee kuvankäsittelyn perusteet
- ymmärtää, mikä on käytettävää ja vastuullista sisältöä

Sisältö

- HTML-kieli
- CSS-kuvauskieli
- käytettävän sivun ominaisuudet
- julkaisuohjelman käyttö
- kuvankäsittelyn perusteet
- tekijänoikeudet ja julkaisijan vastuu

Arviointi

Ei numeroarvostelua. Suoritusmerkintä annetaan, mikäli opiskelija on läsnä ja tekee kursilla vaaditut tehtävät ja harjoitustyöt.

AT4 OHJELMOINTI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi 1 – 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- ymmärtää, mihin ohjelmointia voi käyttää hyväksi
- oppii ohjelmoinnin peruskäsitteet ja rakenteet
- oppii tekemään ohjelman jonkin asian suorittamiseen.

Sisältö

- ohjelmointikielen perusrakenteet: muuttujat, toistolausekkeet, funktiot
- jonkin ohjelmointikielen perusteet

Arviointi

Ei numeroarvostelua. Suoritusmerkintä annetaan, mikäli opiskelija on läsnä ja tekee kursilla vaaditut tehtävät ja harjoitustyöt.

AT5 MULTIMEDIA

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- tutustuu äänenkäsittelyyn, videoeditoinnin ja multimediatuotannon perusteisiin
- oppii dokumentoimaan työtänsä

Sisältö

- äänenkäsittely
- videoeditointi
- multimediatuotanto
- dokumentointi

Arviointi

Ei numeroarvostelua. Suoritusmerkintä annetaan mikäli opiskelija on läsnä ja tekee kursilla vaaditut tehtävät ja harjoitustyöt.

AT6 TIETO- JA VIESTINTÄTEKNIIKAN OMATOIMIKURSSI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 2 – 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

Opiskelija

- kehittää taitojaan tietoverkkojen, -koneiden ja -laitteiden tuntemuksessa ja käytössä
- harjoittelee oman työskentelyn dokumentointia

Sisältö

- tieto- ja viestintäteknologian alalta valittu tutkimusaihe ja/tai tietotekniikan käytännöllisen soveltamisen tehtävä
- raportin kirjoittaminen kurssin suorittamisesta

Arviointi

Ei numeroarvostelua. Suoritusmerkintä annetaan, mikäli opiskelija suorittaa vaaditut tehtävät ja laatii kurssinsa suorittamisesta raportin.

9.23 OPPILASKUNTATYÖ

OK1 AKTIIVISENA OPPILASKUNNASSA

soveltava / suoritetaan 1 – 2 opiskeluvuotena / itsenäinen suoritus: kyllä

Tavoite

Kurssin tavoitteena on oppia kantamaan vastuuta koulun yhteisistä asioista toimimalla aktiivisesti oppilaskunnan hallituksen tehtävissä. Tehtävissä kartutetaan järjestelytaitoa, kokous- ja neuvottelutaitoa, taloudenpitotietoutta sekä yhteisen toiminnan suunnittelu- ja toteutustaitoa.

Sisältö

Oppilaskunnan hallituksen keskeisissä tehtävissä, kuten puheenjohtajana, varapuheenjohtajana, sihteerinä tai rahastonhoitajana toimiminen. Oppilaskunnan eri tehtävien hoito: esimerkiksi kirjatilaukset, kouluvuoden tapahtumat, koulukuvausasiat, koulun toiminnan kehittämiseen osallistuminen.

9.24 KANSAINVÄLISYYS

KV1 AVOIN KANSAINVÄLISTYMINEN

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 1 – 3 / arviointi: suoritusmerkintä

Tavoite

Opiskelija

- ottaa omakohtaisen kontaktin toisen kulttuurin jäseniin, tutustuu heidän kulttuuriensa erityispiirteisiin ja tekee vertailuja omaan kulttuuriinsa
- oppii tulkitsemaan ja arvostamaan muita kulttuureja sekä osaa toimia oman kulttuurinsa tulkkina

Sisältö

- opiskelija kantaa vastuuta ulkomaisten vierailujen järjestelyistä: yhteydenpito, suunnittelu, järjestely, vieraiden opastus, dokumentointi
- vaihtoehtoisesti opiskelija osallistuu leirikouluun tai opintomatkaan, kommunikoi paikallisten ihmisten kanssa vieraita kieliä käyttäen ja tutustuu paikallisiin erityispiirteisiin

Aihekokonaisuudet kurssilla

*kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus
aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys
viestintä- ja mediaosaaminen*

9.25. KÄSITYÖ

KS1 KÄSITYÖ 1

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 1 - 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

- kurssi toteutetaan yhteistyössä Luksian kanssa opiskelijan ja koulun sopimalla tavalla
- kurssin suorittaminen tähtää valtakunnallisen käsityödiplomin suorittamiseen

Sisältö

- kurssin sisältö määritetään opiskelijakohtaisesti diplomityön pohjalta

KS2 KÄSITYÖ 2

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 1 - 3 / arviointi: suoritusmerkintä / laajuus: 1

Tavoite

- kurssi toteutetaan yhteistyössä Luksian kanssa opiskelijan ja koulun sopimalla tavalla
- kurssin suorittaminen tähtää valtakunnallisen käsityödiplomin suorittamiseen

Sisältö

- kurssin sisältö määritetään opiskelijakohtaisesti diplomityön pohjalta

KS3 KÄSITYÖN LUKIODIPLOMI

soveltava / suositeltava suoritusvuosi: 1 - 3 / arviointi: suoritusmerkintä ja erillinen todistus / laajuus: 1

Tavoite

- Kurssilla suoritetaan käsityön valtakunnallinen lukiodiplomi yhteistyössä Luksian kanssa.
- Diplomi on osoitus opiskelijan vahvasta käsityön osaamisesta ja harrastuneisuudesta.

Sisältö

- kurssin tarkan sisällön määrittelee vuosittain Opetushallitus (<http://www.edu.fi/>)

Arviointi

Lukiodiplomissa noudatetaan valtakunnallisia arviointiperiaatteita.

10. ARVIOINTI

10.1 Yleisiä arviointiperiaatteita

Opiskelijan arvioinnin tehtävänä on antaa opiskelijalle palautetta opintojen edistymisestä ja oppimistuloksista sekä lukion aikana että lukio-opiskelun päättyessä. Palautteen tarkoituksena on kannustaa ja ohjata opiskelijaa opintojen suorittamisessa. Arvioinnin tulee olla niin luotettavaa ja oikeudenmukaista kuin mahdollista. Arvioinnin tulee riittävän monipuolisesti pohjautua eri tavoin annettuun näyttöön; myös opiskelijan oma itsearviointi voidaan ottaa huomioon käyttämällä hyväksi arviointikeskusteluja ja -kyselyjä. Tällöin arvioinnilla pyritään kehittämään opiskelijan itsearviointitaitoja. Lukion päätteeksi suoritettavan oppimäärän arvioinnin tarkoituksena on antaa tietoa jatko-opintojen järjestäjille, työnantajille ja muille vastaaville tahoille. Opiskelija-arvioinnissa noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä ja Opetushallituksen hyväksymiä periaatteita.

10.2 Kurssin arviointi

Lukio-opinnot jakaantuvat pakollisiin, syventäviin ja koulukohtaisiin soveltaviin kursseihin, joiden laajuus on keskimäärin 38 oppituntia. Soveltavat kurssit voivat olla mainittua tuntimäärää laajempia tai suppeampia. Opiskelijan suorittama kurssi arvioidaan sen päätyttyä. Opiskelijan suorittamat kurssit tallennetaan numeroarvosanoin tai suorituserkinä opetussuunnitelmassa kunkin kurssin kohdalla määritellyllä tavalla. Arvioinnin tehtävänä on antaa opiskelijalle palautetta kurssin tavoitteiden saavuttamisesta ja oppiaineen opiskelun etenemisestä. Kurssin arviointi perustuu paitsi mahdollisiin kirjallisiin kokeisiin myös opintojen edistymisen jatkuvaan havainnointiin ja opiskelijan tuotosten arviointiin. Opiskelija saa tiedon kurssin arvioinnista jakson päättymisen jälkeen annettavassa jaksotodistuksessa. Siinä on näkyvissä sekä viimeksi suoritettujen kurssien että aiemmin suoritettujen kurssien arvosanat.

Arvioinnin periaatteista ja lukion jaksotodistuskäytännöstä tiedotetaan Vihdin lukion aloittavien opiskelijoiden huoltajille ensimmäisen syksyn aikana. Lukio voi edellyttää, että sen toimittamat tiedotteet tai todistukset palautetaan alaikäisen opiskelijan huoltajan allekirjoituksella varustettuna.

10.2.1 Arvioinnin suorittaminen

Kunkin oppiaineen pakolliset ja opetussuunnitelman perusteissa määritellyt valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroin. Opiskelijan tiedot ja taidot arvioi opettaja kunkin kurssin päättyessä. Soveltavat kurssit voidaan arvioida numeroarvosanalla tai suorituserkinnällä. Se, kumpaa arviointitapaa noudatetaan, näkyy oppiaineiden kurssikohtaisista esittelyistä.

10.2.1.1 Numeroarviointi

Arvosanat merkitään numeroilla 4 - 10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4.

10.2.1.2 Suoritusmerkintä

Kurssi arvioidaan joko merkinnällä suoritettu (S) tai hylätty (H).

10.2.2 Kurssin arvioimatta jättäminen

Luvaton poissaolo kursseilta saattaa johtaa kurssin arvioimatta jättämiseen. Ennen seuraamusta kurssin opettajan on varoitettava opiskelijaa. Arvioimatta voidaan jättää myös opiskelija, joka ei ole suorittanut kurssin päättymiseen mennessä kurssin arviointiin vaikuttavia tehtäviä. Poikkeustapauksessa perustellusta syystä opettaja voi antaa tehtävien suorittamiselle aikaa seuraavan jakson puolelle. Arvioimatta jäävälle opiskelijalle merkitään kurssin arvioinnissa keskeytetty (K). Keskeytetty merkintä annetaan myös opiskelijalle, joka omasta pyynnöstään keskeyttää kurssin opiskelun.

Oppitunneilta tai kurssin kokeesta hyväksyttävästä syystä poissa ollut opiskelija voidaan jättää kurssin päättyessä arvioimatta. Tällaiselle opiskelijalle merkitään kurssin arvioinnissa merkintä osallistunut (O). Kurssista osallistumismerkinnän saaneella opiskelijalla on oikeus antaa näyttö kurssin opettajan kanssa sopimalla tavalla toisessa kurssikokeessa tai uusintakuulustelussa.

10.2.3 Hylätyn kurssin suorittaminen

Hylätyn kurssin voi suorittaa yhden kerran opetukseen osallistumatta kurssikokeessa tai uusintakuulustelussa. Tällöin opiskelijan on ilmoittauduttava siihen kirjallisesti kansliaan jätettävällä lomakkeella. Hylätyn kurssin voi suorittaa myös opetukseen osallistumalla.

10.2.4 Hyväksytyn kurssin uusiminen

Hyväksytyn kurssin voi uusia osallistumalla opetukseen tai osallistumalla kurssin korotusuusintakuulusteluun. Kurssisuorituksista parempi arvosana jää voimaan.

10.2.5 Kurssin suorittaminen itsenäisesti

Kurssin suorittamisesta itsenäisesti, opetukseen osallistumatta, on sovittava aineenopettajan kanssa. Lisäksi opiskelijan on aina tehtävä itsenäisestä suorituksesta opettajan hyväksymä suunnitelma. Itsenäisestä suorituksesta ei anneta arvosanaa, jos se on hylätty.

10.3 Kurssin suoritusjärjestys

Kurssin suositeltava suoritusvuosi on merkitty opetussuunnitelmaan.

10.4 Uusintakuulustelut

Hylättyjen kurssien uusintakuulustelut järjestetään viisi kertaa lukuvuodessa. Näissä kuulusteluissa on mahdollisuus suorittaa myös itsenäisesti opiskeltavia kursseja.

10.5 Muissa oppilaitoksissa suoritettavat kurssit

Opiskelija voi saada muussa oppilaitoksessa suoritettua kurssin hyväksytyksi rehtorin päätöksellä. Tarvittaessa opiskelijalta voidaan edellyttää myös lisäsuorituksia.

Tapauksissa, joissa lukio ei voi määritellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritettu kurssi vastaa, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettua opintoa voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin pakollisiksi, syventäviksi tai soveltaviksi kursseiksi. Mikäli ne luetaan hyväksi pakollisina tai syventävinä kursseina, tulee niistä antaa arvosana.

Suoritettua kurssin numeroarvioinnin muuntaminen tapahtuu seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti.

ASTEIKKO 1 - 5	LUKIOASTEIKKO	ASTEIKKO 1 - 3
hylätty	4 (hylätty)	1
1	5 (välttävä)	1
2	6 (kohtalainen)	2
3	7 (tydyttävä)	2
4	8 (hyvä)	3
5	9 (kiitettävä)	3
5	10 (erinomainen)	3

10.6 Oppiaineen arviointi

Opiskelija on suorittanut aineen oppimäärän, kun hän on suorittanut siinä pakolliset ja valitsemansa muut kurssit. Aineen oppimäärä voi koostua myös valinnaisista kursseista. Aineen oppimäärästä annetaan yksi ensisijaisesti kurssiarvosanojen keskiarvon perusteella määräytyvä arvosana. Koulukohtaiset soveltavat kurssit eivät vaikuta oppiaineen kurssisuoritusten aritmeettiseen keskiarvoon. Opiskelijaa opettaneet opettajat voivat harkintansa mukaan korottaa keskiarvon perusteella määräytynyttä arvosanaa. Oppiaine on suoritettu hyväksytysti, jos siinä ei ole hylättyjä kurssiarvosanoja seuraavassa mainittua enempää.

Pakolliset ja valtakunnallisesti määritellyt syventävät kurssit	Hylättyjä kurssiarvosanoja saa olla enintään
1 – 2 kurssia	0
3 – 5 kurssia	1
6 – 8 kurssia	2
9 kurssia tai enemmän	3

10.6.1 Numeroarviointi päättötodistuksessa

Päättötodistuksessa numeroin arvioidaan eri oppiaineiden oppimäärät. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnassa ja sellaisissa oppiaineissa, joissa opiskelijan oppimäärä käsittää vain yhden kurssin sekä valinnaisissa vieraisissa kielissä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää vain kaksi kurssia.

10.6.2 Uskonnon tai elämänkatsomustiedon oppimäärä

Uskonnon tai elämänkatsomustiedon arvosana annetaan siinä oppiaineessa, jota opiskelija on viimeksi opiskellut. Oppiaineessa on suoritettava vähintään kaikki pakolliset kurssit.

10.6.3 Opinto-ohjauksen arviointi

Opinto-ohjauksen kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

10.7 Oppiaineen laajuuden vaihto

Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin, kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pitkän oppimäärän kurssien arvosanat siirtyvät suoraan lyhyiden kurssien arvosanoiksi. Muut pitkän oppimäärän kurssit voivat olla lyhyen oppimäärän syventäviä tai soveltavia kursseja. Jos opiskelija pyytää, hänelle tulee järjestää lisäkuulustelu osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pitempään oppimäärään, menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen.

10.7.1 Matematiikan laajuuden vaihto

Opiskelijan on suoritettava valitsemansa matematiikan pakolliset kurssit. Opiskelijan vaihtaessa opintojaan pitkästä matematiikasta lyhyeen matematiikkaan annetaan opiskelijan suostumuksella lyhyen matematiikan numero seuraavan vastaavuustaulukon mukaisesti:

Pitkä matematiikka	Lyhyt matematiikka
MAA 1	MAB 1
MAA 3	MAB 2
MAA 6	MAB5
MAA 7	MAB 4
MAA 8	MAB 4

Hyväksyttävästi suoritettut matematiikan kurssit, joilla ei ole vastaavuutta, hyväksytään soveltaviksi kursseiksi.

10.7.2 Valinnaisten vieraiden kielten laajuuden vaihto

Opiskelijan siirtyessä pitemmästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa kurssit luetaan hyväksi erikseen päätettävällä tavalla.

10.8 Oppimäärän korotus

Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossain oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa oppiaineen arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus erillisessä kuulustelussa arvosanan korottamiseen. Kuulusteltavan oppimäärän laajuus määräytyy opiskelijan opinto-ohjelman mukaisesti. Mikäli opiskelija osoittaa korotustentissä suurempaa kypsyttää ja oppiaineen hallintaa, tulee arvosanaa korottaa.

10.9 Lukion oppimäärän suorittaminen

Lukion päättötodistuksen saamiseksi opiskelijan on suoritettava kaikki pakolliset kurssit ja vähintään kymmenen syventävää kurssia. Hänen suorittamansa kokonaiskurssimäärän on oltava vähintään 75 kurssia, eikä hänen minkään oppiaineen suorituksensa saa olla hylätty. Opiskelijan hylätysti suorittama koulukohtainen soveltava kurssi ei lisää opiskelijan kurssisuoritusten määrää.

10.10 Yksityisopiskelijan arviointi

Yksityisopiskelijana opiskelevan aikuisen lukion oppimäärä sisältää vähintään 44 kurssia.

10.11 Vammaisen opiskelijan arviointi

Pitkäaikaisesti sairaan tai vammaisen opiskelijan arvostelussa tulee ensisijaisesti kiinnittää huomiota niihin tavoitteiden osa-alueisiin, joista opiskelijalla on näyttöä. Diagnosoidut vammat ja niihin rinnastettavat vaikeudet kuten lukemis- ja kirjoittamishäiriöt, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa huomioon arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja muuhunkin kuin kirjalliseen näyttöön. Kyseiset vaikeudet voidaan ottaa huomioon määrättäessä opiskelijan kurssiarvosanaa.

10.12 Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

Opiskelija voi kahden kuukauden kuluessa arvioinnista tiedon saatuaan pyytää opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista. Pyyntö tehdään rehtorille. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä.

Jos opiskelija on tyytymätön edelleen pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, voi opiskelija pyytää arvioinnin oikaisua lääninhallitukselta.

10.13 Arviointiohjeista poikkeaminen

Näistä arviointiohjeista voidaan poiketa opettajakunnan päätöksellä. Poikkeaminen ei koske kuitenkaan arvioinnin uusimista tai oikaisua.

LIITTEET:

- 1) Kielitaidon tasojen kuvausasteikko
- 2) Vihdin lukion järjestyssäännöt
- 3) Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksen yleisistä tavoitteista